

TES GERITSEN

DOBITNICA NAGRADE NERO

SUVENIR

Roman
iz serijala
Ricoli i Ajls
po kojem
je snimljena
istoimena
hit serija

**TES
GERITSEN
SUVENIR**

Preveo
Nikola Pajvančić



Naslov originala

Tess Gerritsen

THE KEEPSAKE

*Adamu i Džoŝui,
za koje sunce istinski sija*

Svaka mumija je istraživački poduhvat, nepoznati
kontinent koji tek treba da otkrijete.

Dr Džonatan Elajas, egiptolog

JEDAN

On dolazi po mene.

Osećam to u kostima. Osećam to u vazduhu, jasno je kao mirisi vrelog peska, mirisnih začina i znoja stotina ljudi koji teško rade na suncu. To su mirisi zapadne egipatske pustinje, i za mene su još živi, mada je ta zemlja na drugoj strani sveta u odnosu na mračnu sobu u kojoj sada ležim. Proteklo je petnaest godina otkako sam hodala pustinjom, ali kada sklopim oči, istog trena sam ponovo tamo, stojim na ivici logora, pored šatora, i gledam ka libijskoj granici i zalasku sunca. Vetar je ječao ženskim glasom kada je zaduvalo sa vadija. Još čujem udarce budaka i grebanje lopata, mogu da zamislim vojsku kopača Egipćana kako vredni kao mravi vrve nalazištem, vuku korpe od slame pune zemlje. Tada mi se činilo, dok sam stajala u pustinji pre petnaest godina, da sam glumica u filmu o pustolovini neke druge osobe. Ne u sopstvenoj. To zasigurno nije bila pustolovina kakvu bi trebalo da doživi jedna tiha devojka iz gradića Indio u Kaliforniji.

Svetla automobila u prolazu blešte mi kroz sklopljene očne kapke. Otvaram oči i Egipat nestaje. Više ne stojim u pustinji i ne gledam u nebo sa zalaskom sunca boje modrice. Umesto toga sam ponovo na drugoj strani sveta, ležim u svojoj mračnoj sobi u San Dijegu.

Ustajem iz kreveta i bosonoga idem do prozora da pogledam na ulicu. To je oronula četvrt sa istovetnim kućicama, izgrađenim pedesetih godina prošlog veka, pre nego što je američki san počeo da podrazumeva mini-vile i garaže za tri automobila. Ima nečeg poštenog u tim skromnim ali stabilnim kućama, sagrađenim ne da ostave utisak već da pruže utočište, i tu se osećam bezbedno i anonimno. Samo još jedna samohrana majka što pokušava da odgaji buntovnu kćerku, koju drma pubertet.

Virim kroz zavese i vidim tamni automobil kako usporava malo dalje niz

ulicu. Zaustavlja se uz ivičnjak i farovi se gase. Gledam, čekam da vozač izađe, ali se niko ne pojavljuje. Vozač dugo samo sedi za volanom. Možda sluša radio ili se možda posvađao sa ženom i sada se boji da joj izađe na oči. Možda su u tom automobilu ljubavnici koji nemaju kuda drugde da odu. Mogu da smislim mnogo objašnjenja koja ne uznemiravaju, a ipak mi se koža naježila od naleta vrele strave.

Tren kasnije, svetla na automobilu se uključuju i on odlazi niz ulicu.

Čak i pošto je nestao iza ugla, još sam sva napeta i stežem zavesu vlažnom šakom. Vraćam se u krevet i znojava ležim na pokrivaču, ali ne mogu da zaspim. Mada je topla julska noć, zatvorila sam prozor, a i svojoj kćerki Tari sam naredila da isto uradi u svojoj sobi. Tari me, međutim, često ne sluša.

Svakog dana me sluša sve manje.

Sklapam oči, i kao i uvek, vraćaju se slike Egipta. Moje misli se večito vraćaju Egiptu. Čak i pre nego što sam kročila na njegovo tlo, sanjala sam o njemu. Bilo mi je šest godina kada sam ugledala fotografiju Doline kraljeva na naslovnoj strani časopisa *Nešenel džiografik*, i smesta sam osetila bliskost, kao da gledam poznato, voljeno lice koje sam gotovo zaboravila. To je ta zemlja predstavljala za mene - voljeno lice koje sam čeznula da ponovo vidim.

A kako su se godine nizale, udarila sam temelje svog povratka. Radila sam i studirala. Dobila sam stipendiju za Stanford, a tamo sam skrenula na sebe pažnju profesora koji me je svesrdno preporučio za letnji posao na arheološkom nalazištu u egipatskoj zapadnoj pustinji.

U junu, na kraju druge godine studija, ukrcala sam se u avion za Kairo.

Čak i sada, u tami svoje sobe u Kaliforniji, prisećam se kako su me oči bolele od bleštavog sunca na belo usijanom pesku. Osećam miris kreme za sunčanje na koži i peckanje pustinjske prašine koju mi vetar nanosi na lice. Od tih uspomena sam srećna. U ruci sam imala lopaticu, sunce mi je peklo ramena, i činilo mi se da su se svi moji devojački snovi ostvarili.

Koliko samo brzo snovi mogu da se pretvore u košmare. U avion za Kairo sam ušla kao srećna studentkinja. Tri meseca kasnije, vratila sam se kući kao neka sasvim druga žena.

Iz pustinje se nisam vratila sama. Pratilo me je čudovište.

Oči mi se naglo otvaraju u tami. Je li to bio zvuk koraka? Škripa vrata

koja se otvaraju? Ležim na mokrim čaršavima, a srce mi silno tuče u grudima. Bojim se da ustanem iz kreveta i bojim se da ostanem da ležim.

Nešto u ovoj kući nije kako treba.

Posle godina skrivanja, znam da nikako ne smem da ignorišem šapate upozorenja u glavi. Te žustre šapate koji su jedini razlog što sam još živa. Naučila sam da obraćam pažnju na svaku nepravilnost, svaki drhtaj nemira. Primećujem nepoznate automobile kako prolaze mojom ulicom. Naglo se trgnem ako neki kolega spomene da se neko nepoznat raspitivao za mene. Smišljam složene planove za bekstvo i pre nego što će mi zatrebati. Moj sledeći potez već je spreman. Za dva sata kćerka i ja možemo preći granicu sa Meksikom, sa novim identitetima. Naši pasoši, sa novim imenima, već su u mom koferu.

Do sada je već trebalo da odemo. Nije trebalo da ovoliko čekamo.

Ali kako da ubediš četrnaestogodišnju devojčicu da ostavi društvo? Tari je ozbiljan problem; ona ne razume opasnost koja nam preti.

Otvaram noćni ormarić i vadim pištolj. Nemam dozvolu za njega, i zbog toga sam nervozna, što držim oružje u kući u kojoj živi dete. Ipak, posle šest nedelja vežbanja u streljani, znam da ga koristim.

Bosa, tihim koracima izlazim iz sobe i krećem hodnikom, pored kćerkinih zatvorenih vrata. Obilazim sve kao hiljadu puta ranije, uvek u tami. Kao svaka lovina, najbezbednije se osećam u mraku.

U kuhinji pregledam prozore i vrata. U dnevnoj sobi činim isto. Sve je bezbedno. Vraćam se hodnikom i zastajem pred kćerkinim vratima. Tari je postala opsednuta privatnošću, ali njena vrata ne mogu da se zaključaju i to joj nikada neću dozvoliti. Uvek mora postojati mogućnost da pogledam unutra, da vidim je li bezbedna.

Vrata glasno škripe dok ih otvaram, ali je to neće probuditi. Kao i većina tinejdžera, kad spava kao da je pala u komu. Prvo što primećujem jeste povetarac, pa uzdišem. Tari me nije poslušala i ostavila je prozor širom otvoren, kao i mnogo puta ranije.

Unošenje pištolja u kćerkinu sobu deluje mi kao svetogrđe, ali moram da zatvorim taj prozor. Zakoračujem i zastajem pored kreveta, gledam je kako spava, slušam ravnomerni ritam njenog disanja. Sećam se kako sam je prvi put videla, crvenu i uplakanu, u doktorovim rukama. Porođaj je trajao osamnaest sati, i bila sam toliko iscrpena da sam jedva mogla da dignem

glavu sa jastuka. Međutim, dovoljan je bio samo jedan pogled na moju bebu pa da znam kako bih ustala iz kreveta i borila se protiv čitave čete napadača, samo da je zaštitim. To je bio trenutak kada sam shvatila kako će se zvati. Pomislila sam na reči uklesane u veliki hram kod Abu Simbela, reči koje je izabrao Ramzes Veliki da njima izrazi ljubav prema svojoj ženi

NEFERTARI, ZA KOJU SUNCE SIJA

Moja kći Nefertari jedina je dragocenost koju sam donela sa sobom iz Egipta. I užasno se bojim da je ne izgubim.

Tari je umnogome nalik na mene. Kao da gledam samu sebe kako spavam. Sa deset godina je već umela da čita hijeroglife. Sa dvanaest je znala da nabroji sve dinastije do Ptolomeja. Vikende provodi obilazeći Muzej čoveka. Ona je po svemu moj klon, a kako godine prolaze, na njenom licu, u njenom glasu, i najvažnije od svega, u njenoj duši, ne pojavljuju se znaci njenog oca. Ona je moja kćerka, samo moja, neokaljana zlom koje ju je začelo.

Ona je, međutim, i normalna četrnaestogodišnjakinja, i to me poslednjih nedelja muči, dok osećam kako nam se tama približava, dok svake noći ležim budna i pazim hoću li čuti korake čudovišta. Moja kćerka nije svesna opasnosti zato što sam sakrila istinu od nje. Želim da odraste snažna i neustrašiva, ratnica koja se ne boji senki. Ona ne razume zašto ja noću obilazim kuću, zašto zatvaram prozore i proveravam vrata. Misli da previše brinem, i to je istina: ja brinem za nas obe, da očuvam iluziju kako je na svetu sve u redu.

Tari zaista veruje da je tako. Njoj se sviđa San Dijego i jedva čeka polazak u srednju školu. Uspela je ovde da nađe društvo, a neka se dobro čuva roditelj koji pokušava da se umeša između tinejdžerke i njenog društva. Uporna je i tvrdoglava isto koliko ja, i da nije njenog otpora, otišle bismo iz grada još pre nekoliko nedelja.

Kroz prozor duva povetarac, i ledi mi znoj na koži.

Spuštam pištolj na noćni stočić i prilazim prozoru da ga zatvorim. Načas oklevam i udišem svež vazduh. Napolju se spustila tiha noć i čuje se samo zujanje komaraca. Osećam ubod u obraz. Značaj tog ujeda komarca postaje

mi jasan tek pošto sam zatvorila prozor. Osećam ledeni dah panike kako mi se širi niz kičmu.

Na prozoru nema mreže za komarce. *Gde je mreža?*

Tek tada osećam zlokobno prisustvo. Dok sam stajala i s ljubavlju gledala svoju kćerku, *ono* je gledalo mene. Oduvek je gledalo, čekalo pravi čas, čekalo priliku da napadne. Sada nas je našlo.

Okrećem se i gledam u zlo.

DVA

Doktorica Mora Ajls nije mogla da odluči treba li da ostane ili da pobjegne.

Zadržala se u senci parkinga bolnice Pilgrim, podalje od svetala reflektora, van kruga televizijskih kamera. Nije želela da je primete, a većina lokalnih reportera bi prepoznala naočitu ženu koja je zbog bledega lica i ravno ošišane crne kose stekla nadimak Kraljica Mrtvih. A ipak niko nije primetio Morin dolazak i nijedna kamera nije se okrenula ka njoj. Umesto toga je desetak novinara bilo potpuno usredsređeno na beli kombi koji se upravo zaustavio ispred ulaza u bolnicu i iz koga su izneli slavnu putnicu. Zadnja vrata su se otvorila i oluja bliceva obasjala je noć kada su čuvenu pacijentkinju pažljivo digli iz kombija i smestili na bolnička kolica. Bila je to medijska zvezda čija je novostečena slava daleko premašivala slavu jedne medicinske istražiteljke. Noćas je Mora prosto bila deo opčinjene publike, okupljene iz istog razloga zbog koga su se reporteri okupili ispred bolnice te tople nedeljne noći, kao pomahnitale obožavateljke.

Svi su želeli da makar na tren ugledaju Madam Iks.

Mora se mnogo puta ranije nosila sa novinarima, ali ju je zapenušana glad ovog čopora uznemirila. Znala je da će, ako im pred oči iskrsne neki novi plen, očas posla preusmeriti pažnju, a noćas se već osećala emocionalno izubijana i ranjiva. Pomislila je da izbegne gužvu tako što će se vratiti i sesti u auto. Međutim, kod kuće ju je čekala samo tišina, i možda previše vina da joj pravi društvo u noći u kojoj Danijel Brofi to ne može. U poslednje vreme je bilo previše takvih noći, ali to je bila pogodba na koju je pristala kada se zaljubila u njega. Srce odlučuje ne obazirući se na posledice. Ono ne uzima u obzir usamljene noći koje slede.

Kolica sa Madam Iks otkotrljala su se u bolnicu i čopor reportera je

pojurio za njima. Kroz staklena vrata Mora je videla jarka svetla i uzbuđena lica, dok je ona napolju na parkingu stajala sama.

Ušla je u bolnicu za gomilom.

Kolica su se kotrljala kroz prijemni deo, pored posetilaca koji su zapanjeno zurili, pored uzbuđenog bolničkog osoblja koje je čekalo sa spremnim telefonima, da snima. Povorka je nastavila dalje, skrenula u hodnik ka odeljenju za dijagnostičko snimanje. Međutim, kroz unutrašnja vrata mogla su da nastave samo kolica. Bolnički službenik u odelu i s kravatom zakoračio je napred i zaustavio reportere.

„Bojim se da ćete ovde morati da stanete“, rekao je. „Znam da svi želite da ovo gledate, ali je prostorija veoma mala.“ Digao je ruke da utiša razočarano gundanje. „Ja sam Fil Lord, predstavnik za odnose sa javnošću bolnice Pilgrim i nama je izuzetno drago da učestvujemo u ovoj studiji zato što nam pacijent poput Madam Iks dolazi tek svakih, pa, dve hiljade godina.“ Osmehnuo se kada je usledio očekivani smeh. „Kompjuterizovana tomografija neće dugo potrajati, pa ako ste spremni da čekate, neko od arheologa će odmah posle doći da objavi rezultate.“ Okrenuo se ka bledom četrdesetogodišnjaku koji se bio povukao u ugao, kao da se nada da ga neće primetiti. „Doktore Robinsone, pre nego što počnemo, hoćete li vi da kažete neku reč?“

On bi očigledno radije učinio bilo šta drugo nego da se obrati toj gomili, ali je hrabro udahnuo, zakoračio napred i gurnuo naočare nazad na kukasti nos. Taj arheolog nimalo nije ličio na Indijanu Džonsa. Bio je proćelav i pre je izgledao kao računovođa, dok je škiljio isteran na jarku svetlost reflektora. „Ja sam doktor Nikolas Robinson“, rekao je. „Ja sam kustos...“

„Doktore, je l' može malo glasnije?“, doviknuo je jedan reporter.

„O, izvinite.“ Doktor Robinson se nakašljao. „Ja sam kustos muzeja Krispin, ovde u Bostonu. Izuzetno smo zahvalni bolnici Pilgrim što nam je toliko velikodušno ponudila da uradi ovaj CT sken Madam Iks. To je izuzetna prilika da zavirimo u prošlost, a sudeći po brojnosti okupljenih, vi ste jednako uzbuđeni kao mi. Moja koleginica, doktorka Džozefina Pulčilo, egiptolog, izaći će da razgovara sa vama pošto se skeniranje završi. Ona će objaviti rezultate i odgovoriti na sva vaša pitanja.“

„Kada će Madam Iks biti izložena za javnost?“, doviknuo je jedan izveštač.

„Očekujem zajedno nedelju dana“, odgovorio je Robinson. „Nova postavka je dovršena i...”

„Ima li nagoveštaja o njenom identitetu?”

„Zašto ranije nije izlagana?”

„Je li moguće da je kraljevskog porekla?”

„Ne znam“, odgovorio je Robinson, brzo trećući od tolikih rafalnih pitanja. „Tek treba da potvrdimo da je žensko.”

„Našli ste je pre šest meseci a još ne znate njen pol?”

„Te analize umeju da potraju.”

„Meni bi jedan pogled bio dovoljan“, rekao je reporter i gomila se nasmejala.

„Nije to tako jednostavno kao što mislite“, rekao je Robinson, a naočare su mu ponovo skliznule niz nos. „Posle dve hiljade godina, ona je izuzetno krta i s njom se mora postupati izuzetno oprezno. Meni su živci otišli već zato što smo je noćas prevezli u onom kombiju. Naš prvi prioritet, kao muzeja, jeste očuvanje. Sebe doživljam kao njenog zaštitnika i dužnost mi je da je sačuvam. Zato nismo žurili da dogovorimo ovo skeniranje sa bolnicom. Mi radimo sporo i radimo brižljivo.”

„Šta očekujete da saznate iz ovog skeniranja, doktore Robinsone?”

Robinsonovo lice se iznenada ozarilo od entuzijazma. „Šta ćemo da saznamo? Pa sve! Njene godine, njeno zdravstveno stanje. Način na koji je očuvana. Ako imamo sreće, možda čak otkrijemo i uzrok njene smrti.”

„Je li zato prisutna medicinska istražiteljka?”

Čitava grupa se okrenula, poput stvorenja sa mnoštvom očiju, pa se zagledala u Moru, koja je stajala na kraju prostorije. Kada su se televizijske kamere uperile u nju, osetila je poznati poriv da ustukne.

„Doktoro Ajls“, doviknuo je jedan novinar, „jeste li vi ovde da biste postavili dijagnozu?”

„Zašto je u ovo umešana služba medicinskog istražitelja?”, upitao je drugi.

To pitanje je zahtevalo trenutni odgovor, pre nego što se u medijima sve iskrivi.

Mora odlučno reći: „Služba medicinskog istražitelja nije umešana u ovo. Noćas ovde nisam po službenoj dužnosti.”

„Ali ipak ste tu“, rekao je plavi lepotan sa Kanala 5, koji se Mori nikada

nije svidao.

„Na poziv muzeja Krispin. Doktor Robinson je mislio da bi bilo korisno da čuju sud i jednog medicinskog istražitelja. Zato me je prošle nedelje pozvao i pitao hoću li da posmatram skeniranje. Verujte mi, svaki patolog bi tu priliku oberučke prihvatio. Madam Iks me opčinjava isto koliko i vas, i jedva čekam da je upoznam." Značajno je pogledala kustosa. „Zar nije vreme da počnemo, doktore Robinsone?"

Time mu je omogućila priliku za beg, i on ju je jedva dočeka. „Da. Da, vreme je. Pođite sa mnom, doktoro Ajls.“

Probila se kroz gomilu i ušla za njim u odeljenje za snimanje. Kada su se vrata za njima zatvorila i odvojila ih od novinara, Robinson je duboko uzdahnuo.

„Gospode, što meni ne ide obraćanje javnosti", rekao je. „Hvala vam što ste prekinuli to mučenje."

„Imala sam prilike da vežbam. I previše."

Rukovali su se pa je on rekao: „Drago mi je što smo se napokon upoznali, doktoro Ajls. Gospodin Krispin je takođe želeo da vas upozna, ali je pre nekoliko meseci operisao kuk i još nije u stanju da dugo stoji. Zamolio me je da vas pozdravim."

„Kada ste me pozvali, niste me upozorili da ću morati da prođem kroz onu rulju."

„Mislite na novinare?" Robinson joj je uzvratio bolnim pogledom. „Oni su nužno zlo."

„Nužno za koga?"

„Za opstanak našeg muzeja. Otkako su objavljene vesti o Madam Iks, prodaja karata se udesetostručila. A još je nismo ni izložili."

Robinson ju je poveo u lavirint hodnika. Te nedelje uveče, odeljenje za dijagnostičko snimanje bilo je tiho, a sobe kraj kojih su prolazili bile su mračne i prazne.

„Ovde će biti pomalo tesno", rekao je Robinson. „Ima mesta tek za nekoliko ljudi."

„Ko će još da posmatra?"

„Moja koleginica Džozefina Pulčilo; radiolog, doktor Brajer i tehničar za kompjuterizovanu tomografiju. O, biće tu i snimatelji."

„Vi ste ih doveli?"

„Ne. Oni su sa kanala *Diskaveri*“

Iznenadena se nasmejala. „E sad sam *stvarno* impresionirana.“

„Mada, to znači da moramo da pazimo šta pričamo.“ Zaustavio se ispred vrata sa natpisom *Kompjuterizovana tomografija* pa je tiho rekao: „Mislim da su već počeli sa snimanjem.“

Tiho su se ušunjali u sobu za posmatranje CT skeniranja, gde se nalazila televizijska ekipa, koja je zaista snimala doktora Brajera kako objašnjava tehnologiju koju će upotrebiti.

„CT je skraćenica od 'kompjuterizovana tomografija. Naš aparat emituje rendgenske zrake na subjekat iz hiljadu različitih uglova. Računar obrađuje te informacije i stvara trodimenzionalnu sliku unutrašnje anatomije. To ćete videti na monitoru. Izgledaće kao niz poprečnih preseka, kao da šecemo telo na režnjeve.“

Snimanje se nastavilo, a Mora je prišla prozoru za posmatranje. Tu je, kroz staklo, prvi put videla Madam Iks.

U prefinjenom svetu muzeja, egipatske mumije su neprikosnovene rok zvezde. Oko vitrina u kojima se one nalaze obično ćete videti okupljene đake, sa licima priljubljenim uz staklo, sve opčinjene retkim susretom sa smrću. Savremene oči retko imaju prilike da vide izložen ljudski leš, sem u prihvatljivom obliku mumije. Javnost voli mumije, i Mora tu nije bila nikakav izuzetak. Zurila je, opčinjena, iako je zapravo videla samo zavežljaj u ljudskom obliku, prekriven slojevima prastarog platna, kako leži u otvorenom sanduku. Preko lica je imala masku sa naslikanim licem žene zanosnih tamnih očiju.

Međutim, onda je Morinu pažnju privukla druga žena u sobi za skeniranje. Mlada žena je na rukama imala pamučne rukavice, naginjala se iznad sanduka i vadila je kuglice od stiropora koje su se nalazile oko mumije. Oko lica su joj padali crni uvojci. Ispravila se i zabacila kosu, otkrivši oči jednako tamne i upečatljive kao one na masci. Njeno mediteransko lice se lako moglo videti na oslikanim zidovima egipatskog hrama, ali joj je odeća bila sasvim savremena: tanke farmerke i majica s natpisom *Live Aid*.

„Prelepa je, zar ne?“, prošaputao je doktor Robinson. Stao je pored More i ona se upitala priča li on to o Madam Iks ili o mladoj ženi. „Izgleda kao da je u odličnom stanju. Samo se nadam da je telo unutra jednako očuvano kao

ovi zavoji."

„Šta mislite, koliko je stara? Imate li neku procenu?"

„Uzorak spoljnog omotača smo poslali na datiranje ugljenikom 14. Na to nam je manje-više otišao čitav budžet, ali je Džozefina uporno to zahtevala. Rezultati kažu drugi vek pre nove ere."

„To je doba Ptolomeja, zar ne?"

On je odgovorio zadovoljnim osmehom. „Znači poznajete egipatske dinastije."

„Na studijama mi je glavni predmet bila antropologija, ali se bojim da ne pamtim mnogo sem Ptolomeja i plemena Janomamo."

„Svejedno, impresioniran sam."

Zagledala se u umotano telo, čudeći se kako je ono što počiva u tom sanduku starije od dve hiljade godina. Kakvo je samo putovanje prevalilo, preko okeana, preko milenijuma, da bi završilo na stolu za skeniranje u bostonskoj bolnici, izloženo pogledima radoznalaca. „Ostavice je u sanduku tokom skeniranja?" upitala je.

„Želimo da je dodirujemo što je manje moguće. Sanduk neće nikako smetati. Svejedno ćemo dobro videti šta se krije ispod tog platna."

„Znači do sada niste čak ni virnuli?"

„Mislite, jesam li *odmotao* neki njen deo?" Njegove blage oči se užasno razrogačiše. „Gospode, nikako. Arheolozi bi to možda uradili pre stotinu godina, i zato su i oštetili tolike uzorke. Ispod tih zavoja verovatno postoje slojevi smole, pa oni ne mogu tek tako da se odmotaju. Možda će morati da se skidaju deo po deo. To ne samo da je destruktivno već je i izraz nepoštovanja. Ja to nikada ne bih uradio.“ Kroz prozor je pogledao mladu tamnokosu ženu. „A i Džozefma bi me ubila da to uradim."

„To je vaša koleginica?"

„Da. Doktorka Pulčilo."

„Izgleda kao da joj je jedno šesnaest godina."

„Tako je. Ali je pametna kao pčelica. Ona je sredila ovo skeniranje. A kada je pravna služba bolnice pokušala da ga spreči, Džozefma je uspela da stvar izgura do kraja."

„Zašto bi se pravna služba bunila?"

„Ozbiljno pitate? Zato što ova pacijentkinja nije mogla da bolnici potpiše izjavu o saglasnosti."

Mora se nasmejala od neverice. „Želeli su izjavu o saglasnosti jedne mumije?“

„Pravnici se drže propisa kao pijan plota. Čak i kada je pacijentkinja pokojna već 2000 godina.“

Doktorica Pulčilo je uklonila sav materijal za pakovanje, pa im se pridružila u sobi za posmatranje i zatvorila vrata.

Mumija je sada ležala izložena u sanduku i čekala prvi baraž rendgenskih zraka.

„Doktore Robinsone?“, reče tehničar, sa prstima iznad tastature. „Pre nego što počnemo sa skeniranjem, moramo da unesemo neophodne podatke o pacijentu. Koji datum rođenja da upišem?“

Kustos se namršti. „Uf. Zar je datum rođenja stvarno neophodan?“

„Ne mogu da počnem skeniranje dok ne popunim sve rubrike. Pokušao sam da stavim godinu nula, ali kompjuter neće to da prihvati.“

„Zašto ne stavimo jučerašnji datum? Neka bude stara jedan dan.“

„Dobro. Sada moram da unesem pol. Muško, žensko ili drugo.“

Robinson zatrepta. „Postoji *drugo*?“

Tehničar se naceri. „Nikada nisam imao prilike da označim tu stavku.“

„Pa, onda, hajde daje sada upotrebimo. Na masci je naslikano žensko lice, ali se nikad ne zna. Pre skeniranja ne možemo biti sigurni u pol.“

„Dobro“, reče doktor Brajer, radiolog. „Možemo da počnemo.“

Doktor Robinson klimnu glavom. „Idemo.“

Okupili su se oko računarskog monitora, čekajući pojavljivanje prvih slika. Kroz prozor su videli kako se sto pokreće i glava Madam Iks ulazi u otvor nalik na krofnu, gde su je rendgenski zraci bombardovali iz mnogih uglova. Kompjuterizovana tomografija nije nova medicinska tehnologija, ali je njeno korišćenje u arheologiji počelo relativno nedavno. Niko u toj prostoriji nikada ranije nije gledao CT skeniranje mumije, i dok su se tiskali oko monitora, Mora je bila svesna televizijske kamere uperene u njihova lica, spremne da zabeleži reakcije. Nikolas Robinson je stajao iza nje i ljuljao se napred-nazad na vrhovima prstiju, zračeci dovoljno nervozne energije da zarazi sve u sobi. Mora je osetila kako i njoj puls ubrzava dok je izvijala vrat da bolje vidi monitor. Prva slika koja se pojavila izmamila je samo nestrpljive uzdahe.

„To je samo spoljašnjost sanduka“, rekao je doktor Brajer.

Mora je pogledala Robinsona i videla da je stisnuo usne toliko da su se pretvorile u tanke crte. Hoće li se ispostaviti da je Madam Iks tek prazan svežanj krpa? Doktorica Pulčilo, koja je stajala pored njega, izgledala je jednako napeto. Stezala je naslon radiologove stolice dok je zurila preko njegovog ramena, čekajući sliku nečega prepoznatljivo ljudskog, nečega što će potvrditi da se unutar tih zavoja nalazi telo.

Sledeća slika je sve promenila. Bio je to zapanjujuće sjajan disk i u trenu kada se pojavio, svi posmatrači su huknuli uglas.

Kost.

Doktor Brajer je rekao: „To je gornji deo kranijuma. Čestitamo, sada je jasno da ovde imate stanara.”

Robinson i Pulčilova su veselo pljesnuli jedno drugo po ramenu. „To smo i čekali!”, rekao je on.

Pulčilova se nacerila. „Sada napokon možemo da dovršimo postavku.”

„Mumije!” Robinson je zabacio glavu pa se nasmejao. „Svi vole mumije!”

Na ekranu su se pojavili novi odsecci, i oni su se ponovo zagledali u monitor, dok se iscrtavao veći deo kranijuma, čija unutrašnjost nije bila ispunjena moždanom materijom, već zamršenim trakama, koje su izgledale kao klupko crva.

„To su platnene trake”, zadržano je prošaputala doktorica Pulčilo, kao da je to nešto najlepše što je u životu videla.

„Nema moždane materije”, rekao je tehničar.

„Ne, mozak su obično vadili.”

„Je li istina da su gurali kuku kroz nos i tako vadili mozak?”, upitao je tehničar.

„Pa, skoro. Mozak ne može da se zaista tako izvadi, pošto je premekan. Verovatno su koristili neki instrument da ga izmešaju i pretvore u tečnost. Onda bi nagnuli telo tako da mozak iscuri na nos.”

„Čoveče, pa to je odvratno”, reče tehničar. Ipak je gutao svaku reč Pulčilove.

„Lobanju su nekada ostavljali praznu, a nekada su je punili platnenim trakama, kao što ovde vidite. I tamjanom.”

„Šta je uopšte tamjan? To sam se oduvek pitao.”

„Mirišljava smola. Potiče od jednog retkog afričkog drveta. U antičko doba je bio prava dragocenost.”

„Zato ga je jedan od tri mudraca doneo u Vitlejem.” Doktorka Pulčilo klimnu glavom. „To bi bio dragocen dar.”

„Dobro”, reče doktor Brajer. „Spustili smo se sa očne šupljine. Ovde možete videti gornju vilicu, i...” Zastao je i namrštio se zbog nečega neočekivano gustog.

Robinson prošapta: „Gospode bože.”

„To je nešto metalno”, reče doktor Brajer. „U usnoj duplji.” „Mogla bi biti pozlata”, reče Pulčilova. „U grčko-rimskom periodu su ponekad stavljali zlatne jezike u usta.”

Robinson se okrenuo ka kameri, koja je beležila svaku reč. „Izgleda da u ustima postoji nekakav metal. To bi odgovaralo našem pretpostavljenom datumu iz grčko-rimskog perioda...”

„Šta je sad ovo?” uskliknu doktor Brajer.

Morin pogled se brzo vrati na kompjuterski ekran. Unutar donje vilice mumije pojavila se svetla zvezda, i to je zaprepastilo Moru, pošto nije trebalo da postoji kod dve hiljade godina starog leša. Nagnula se bliže, zureći u detalj koji jedva da bi izmamio neki komentar da je telo stiglo sveže na sto za autopsiju. „Znam da je nemoguće”, reče Mora tiho. „Ali znate na šta to liči?”

Radiolog klimnu glavom. „Izgleda kao zubna plomba.”

Mora se okrenula ka doktoru Robinsonu, koji je izgledao jednako zapanjeno kao i ostali prisutni. „Je li nekada nešto slično zabeleženo u egipatskoj mumiji?”, upitala je. „Drevne popravke zuba koje mogu ličiti na savremene plombe?”

On je odmahnuo glavom, razrogačenih očiju. „Ali to ne znači da Egipćani nisu bili u stanju to da urade. Njihova medicina bila je najnaprednija u antičkom svetu.” Pogledao je koleginicu. „Džozefina, šta nam ti možeš reći o tome? To je tvoja oblast.”

Doktorka Pulčilo nije imala brz odgovor. „Postoje... postoje medicinski papirusi iz Starog kraljevstva”, rekla je. „Opisuju kako srediti klimave zube i napraviti zubne mostove. A postojao je i jedan vidar, čuven po veštini izrade zuba. Tako da znamo da su bili vrlo dovitljivi kada je reč o zubnoj nezi. Daleko ispred svog vremena.”

„Ali jesu li nekada pravili *ovakve* popravke?” reče Mora i pokaza ekran.

Uzrujani pogled doktorke Pulčilo vratio se slici. „Ako jesu”, rekla je tiho, „ja za to ne znam.”

Na monitoru su se pojavile nove slike u nijansama sive, telo viđeno u poprečnom preseku, kao da ga je presekao nož za hleb. Mogli su da je bombarduju rendgenskim zracima iz svakog ugla, da je podvrgnu ogromnim dozama radijacije, ali ova pacijentkinja nije više morala da brine zbog raka, nije više morala da brine o štetnim posledicama. Dok su rendgenski zraci nastavili da zasipaju njeno telo, nije se mogla zamisliti poslušnija pacijentkinja.

Uzdrman ranijim slikama, Robinson se sada izvio napred kao napet luk, spreman za sledeće iznenađenje. Pojavili su se prvi odsecci grudnog koša, sa praznom i crnom dupljom.

„Izgleda da su pluća izvađena“, rekao je radiolog. „U grudima vidim samo smežurani deo medijastinuma.“

„To je srce“, reče Pulčilova, sada mirnijim glasom. Bar je ono bilo očekivano. „Uvek su se trudili da ga ostave *in situ*.“

„Samo srce?“

Klimnula je glavom. „Smatrali su da se u njemu nalazi inteligencija, tako da ga nikada nisu odvajali od tela. U Knjizi mrtvih postoje tri posebne čini koje obezbeđuju da srce ostane na mestu.“

„A drugi organi?“, upitao je tehničar. „Čuo sam da su njih stavljali u posebne tegle.“

„To je bilo pre Dvadeset prve dinastije. Posle otprilike hiljadite godine pre nove ere, organe su delili u četiri zamotuljka i vraćali nazad u telo.“

„Znači, mogli bismo to da vidimo?“

„Da, ako je mumija iz doba Ptolomeja.“

„Mislim da mogu da procenim njenu starost u trenutku smrti“, rekao je radiolog. „Umnjaci su izbili, kranijalni šavovi su zatvoreni. Ali ne vidim nikakve degenerativne promene kičme.“

„Mlada odrasla osoba“, reče Mora.

„Verovatno mlađa od trideset pet godina.“

„U vreme u kome je živela, trideset pet godina je bilo poodmaklo srednje doba“, reče Robinson.

Skeniranje se nastavilo ispod grudnog koša, rendgenski zraci su prosecali kroz slojeve zavoja, kroz ljušturu suve kože i kosti, i otkrili trbušnu duplju. Ono što je Mora videla unutra bilo je sablasno drugačije, nalik na obdukciju vanzemaljca. Na mestu gde je očekivala da će videti jetru i slezinu, želudac i

gušteraču, nalazila su se klupka platna, nalik na zmije. Bio je to unutrašnji predeo iz koga je uklonjeno sve prepoznatljivo. Samo su svetli čvorovi kičmenih pršljenova govorili da je to zaista ljudsko telo, telo koje je ispražnjeno i napunjeno kao krpena lutka.

Anatomija mumije joj možda jeste bila strana, ali je za Robinsona i Pulčilovu ovo bio poznat teren. Dok su se pojavljivale nove slike, oboje su se nagnuli bliže i pokazivali pojedinosti koje su prepoznali.

„Evo“, reče Robinson. „Ovo su četiri platnena zamotuljka sa organima.“

„Dobro, sada smo u karlici“, rekao je doktor Brajer. Pokazao je dva bleđa luka. To su bile gornje ivice ilijačnog dela.

Odsečak po odsečak, kao u digitalnom striptizu, karlica se polako pojavljivala, kako je kompjuter prikupljao i obrađivao bezbrojne rendgenske zrake.

„Pogledajte otvor karlice“, reče doktor Brajer.

„Žensko je“, reče Mora.

Radiolog klimnu glavom. „Rekao bih da je to prilično jasno.“ Okrenuo se i iskezio dvoma arheolozima. „Sada i zvanično možete da je zovete Madam Iks. A ne Mister Iks.“

„A pogledajte pubičnu simfizu“, rekla je Mora, i dalje usredsređena na monitor. „Nema separacije.“

Brajer klimnu glavom. „Slažem se.“

„Šta to znači?“ upita Robinson.

Mora je objasnila: „Prilikom porođaja, prolaz deteta kroz karlični otvor može da razdvoji stidne kosti, na mestu gde se spajaju kod simfize. Izgleda da nije imala dece.“

Tehničar se nasmejao. „Vaša mumija nikad nije bila mama.“ ¹

Skeniranje se nastavilo ispod karlice pa su sada videli poprečni presek dve butne kosti okružene sparušanim mišićima butina.

„Nik, moramo da pozovemo Sajmona“, reče Pulčilova. „Verovatno čeka pored telefona.“

„Uf, potpuno sam zaboravio.“ Robinson izvadi mobilni i pozva svog šefa. „Sajmone, znaš šta sada gledam? Da, divna je. Plus, otkrili smo nekoliko iznenađenja, tako da će konferencija za štampu biti baš...“ U trenu je ućutao, a pogled mu se prikovao za ekran.

„Šta je to pobogu?" izlete tehničaru.

Prizor koji je sada sijao na monitoru bio je toliko neočekivan da je u prostoriji zavladao tajac. Da je na stolu za skeniranje ležao živi pacijent, Mora bi lako prepoznala mali metalni predmet zariven u list, predmet koji je smrskao tanku fibulu. Ali taj komad metala nije mogao biti u nozi Madam Iks.

Meci nisu postojali u milenijumu u kome je Madam Iks živela.

„Je li to ono šta mislim da jeste?" upita tehničar.

Robinson zavrte glavom. „Do toga je sigurno došlo posle smrti. Šta bi drugo moglo biti?"

„Dve hiljade godina posle smrti?"

„Saj... Sajmone, zovem te za minut." Robinson prekide vezu. Okrenuo se ka kamermanu i naredio: „Prekinite snimanje. Molim vas da *smesta* prekinete." Duboko je uzdahnuo. „U redu. U redu, hajde da... hajde da ovome pristupimo *logički*." Ispravio se i delovao je samopouzdanje kada mu je sinulo očigledno objašnjenje. „Često se dešavalo da lovci na suvenire oštete mumije. Očigledno, neko je u ovu mumiju pucao. A konzervator je kasnije pokušao da popravi to oštećenje tako što ju je ponovo umotao u zavoje. Zato u zavoju ne vidimo ulaznu rupu."

„Nije tako bilo", reče Mora.

Robinson zatrepta. „Šta vam to znači? Sigurno nema drugog objašnjenja."

„Oštećenje ove noge nije nastalo posle smrti. Desilo se dok je ova žena još bila živa."

„To je nemoguće."

„Bojim se da je doktorka Ajls u pravu", reče radiolog. Pogledao je Moru. „Mislite na to što je došlo do pojave privremenog kalusa?"

„Šta to znači?" upita Robinson.

„Znači da je slomljena kost već počela da zarasta kada je ova žena umrla. Živela je bar nekoliko nedelja posle povrede."

Mora se okrenula ka kustosu. „Odakle potiče ova mumija?"

Robinsonu su naočare ponovo skliznule niz nos, i on je zurio iznad njih kao da je hipnotisan onim što je video u nozi mumije.

Na pitanje je odgovorila doktorka Pulčilo, jedva glasnije od šapata. „Nalazila se u podrumu muzeja. Nik... doktor Robinson ju je našao u januaru."

„A kako je dospela u muzej?"

Pulčilova je odmahнула glavom. „To ne znamo."

„Sigurno postoje neki papiri. Nešto u vašoj arhivi, što govori o njenom poreklu."

„Za nju nema ničega", reče Robinson, kada je napokon uspeo da progovori. „Krispinov muzej je star stotinu trideset godina i nedostaju mnogi papiri. Nemamo pojma koliko je dugo ležala u podrumu."

„Kako ste je našli?"

Bez obzira na to što je prostorija bila klimatizovana, blede lice doktora Robinsona orosio je znoj. „Pošto sam se zaposlio ovde pre tri godine, počeo sam da radim inventar kolekcije. Tako sam naišao na nju. Bila je u sanduku bez ikakvih oznaka."

„A to vas nije iznenadilo? Što ste u jednom takvom sanduku našli retkost poput egipatske mumije?"

„Ali mumije *nisu* baš tolika retkost. U devetnaestom veku ste u Egiptu mogli da kupite mumiju za samo pet dolara, tako da su ih američki turisti donosili na stotine. Mogu se naći na tavanima i u prodavnicama antikviteta. Vlasnici izložbe nakaza u Najagara Folsu čak tvrde da u zbirci imaju kralja Ramzesa Prvog. Zato i nije toliko iznenađenje što smo našli mumiju u našem muzeju."

„Doktoro Ajls?“, reče radiolog. „Imamo preliminarni snimak. Zanimaće vas."

Mora se okrenula ka monitoru. Na ekranu se video standardni rendgenski snimak, kakav bi videla u svojoj mrtvačnici. Nije joj bio potreban radiolog da ga protumači.

„Sada nema nikakve sumnje", reče doktor Brajer.

Ne. Nema baš nikakve sumnje. To je metak u nozi.

Mora je izvadila mobilni.

„Doktoro Ajls?“, reče Robinson. „Koga to zovete?"

„Tražim prevoz za mrtvačnicu", odgovorila je. „Madam Iks je sada slučaj za medicinskog istražitelja."

TRI

„Da li se to meni samo čini“, reče detektiv Bari Frost, „ili tebi i meni uvek zapadnu nenormalni slučajevi.“

Madam Iks je sasvim sigurno spadala u nenormalne slučajeve, mislila je detektivka Džejn Ricoli dok je vozila pored kombija TV stanica i skretala na parking službe medicinskog istražitelja. Bilo je tek osam ujutro, a hijene su se već okupile, crkavale su od želje za detaljima ovog slučaja, čiji je opis Džejn dočekala sumnjičavim smehom kada ju je Mora sinoć pozvala. Pošto je videla kombije TV stanica, Džejn je shvatila da je možda vreme da se uozbilji, vreme da razmotri mogućnost da ovo ipak nije neka složena smicalica koju joj je namestila medicinska istražiteljka izrazito nesklona duhovitostima.

Parkirala je i sedela, odmeravajući kombije, pitajući se koliko će još kamera čekati kada ona i Frost izađu iz zgrade.

„Ova bar neće da smrdi“, reče Džejn.

„Ali od mumija možeš da se razboliš, znaš.“

Džejn se okrenula ka svom partneru, čije je blede i dečačko lice izgledalo istinski zabrinuto. „Kako da se razboliš?“, upitala je.

„Otkako je Alis otišla, mnogo gledam TV. Sinoć sam gledao jednu emisiju na *Diskaveriju*, o mumijama koje prenose one spore.“

„Ooo. Strašne spore.“

„Nije to šala“, bio je uporan on. „Stvarno od njih možeš da se razboliš.“

„Čoveče, nadam se da će se Alis brzo vratiti. Predozirao si se *Diskaverijem*.“

Izašli su iz automobila u tešku vlagu od koje se Džejnina ionako neposlušna kovrdžava kosa sada sva nakostrešila. Za četiri godine koje je provela kao detektivka u Odeljenju za ubistva, mnogo puta je ulazila u

zgradu medicinskog istražitelja, klizala se po ledu u januaru, trčala kroz kišu u martu i gazila po usijanom pločniku u avgustu. Tih desetak koraka bili su joj dobro poznati, jednako kao i sumorno odredište. Nekada je verovala da će joj s vremenom postati lakše da prelazi taj put, da će jednog dana steći imunitet za užase koji unutra čekaju na stolu od nerđajućeg čelika. Međutim, otkako joj se pre godinu dana rodila kćerka Regina, smrt ju je užasavala više nego pre. Od majčinstva se ne ojača; ono donosi strah i ranjivost zbog onoga što vam smrt može oduzeti.

Danas, međutim, subjekat koji je čekao u mrtvačnici nije budio stravu, već zanimanje. Kada je Džejn zakoračila u čekaonicu ispred niza obdukcionih sala, jedva je čekala da ugleda subjekat na stolu.

„Madam Iks“ je bilo ime koje je *Boston glob* nadenuo mumiji, pamtljiv nadimak koji nagoveštava zanosnu lepotu, tamnooku Kleopatru. Džejn je videla sasušenu ljušturu umotanu u krpe.

„Izgleda kao ljudska sarmica“, reče ona.

„Ko je ženska?“ upita Frost, zureći kroz prozor.

U prostoriji je bilo dvoje ljudi koje Džejn nije poznavala. Muškarac je bio visok i štrkljast, sa profesorskim naočarima navrh nosa. Mlada žena je bila sitna brineta koja je ispod lekarskog mantila na sebi imala farmerke. „To su sigurno arheolozi iz muzeja. Oboje je trebalo da budu prisutni.“

„Ona je arheolog? Čoveče.“

Džejn gaje razdražljivo ćušnula laktom. „Alis ode iz grada na par nedelja, a ti odmah zaboraviš da si oženjen čovek.“

„Samo nikada nisam zamišljao da neko ko se bavi arheologijom može da izgleda tako dobro.“

Obuli su nazuvke preko cipela, obukli bele mantile i ušli u laboratoriju.

„Hej, doktorko“, reče Džejn. „Je li ovo stvarno posao za nas?“

Mora se okrenula i pogled joj je, kao i obično, bio mrtav ozbiljan. Dok su se drugi patolozi ponekad šalili ili nešto ironično komentarisali pored stola za obdukcije, Mora se u prisustvu mrtvih gotovo nikada ne bi ni osmehnula. „To ćemo uskoro otkriti.“ Predstavila im je dvoje ljudi koje je Džejn videla kroz prozor. „Ovo je kustos muzeja, doktor Nikolas Robinson. I njegova koleginica, doktorka Džozefina Pulčilo.“

„Oboje radite u Krispinovom muzeju?“, upitala je Džejn.

„I veoma su nesrećni zbog onoga što sada nameravam da uradim“, reče

Mora.

„To je destruktivno“, reče Robinson. „Sigurno postoji neki drugi način da saznate ono što vas zanima, a da je ne rasečete.“

„Zato sam i želela da budete prisutni, doktore Robinsone“, reče Mora. „Da mi pomognete da oštećenja budu što manja. Poslednje što želim jeste da uništim nešto ovako drevno i dragoceno.“

„Zar nije kompjuterizovana tomografija sinoć jasno pokazala metak?“ upita Džejn.

„Ovo su rendgenski snimci od jutros“, rekla je Mora i pokazala. „Šta misliš?“

Džejn je prišla da osmotri zakačene snimke. U desnom listu je sijalo nešto što je njoj sasvim ličilo na metak. „Da, vidim zašto si zbog ovog sinoć šiznula.“

„Nisam šiznula.“

Džejn se nasmejala. „Pa, ne sećam se da sam te ranije takvu čula.“

„Priznajem, bila sam šokirana kada sam to videla. Svi smo bili šokirani.“ Mora je pokazala kosti desne noge. „Primećuješ kako je fibula slomljena, najverovatnije od ovog projektila.“

„Rekla si da se to desilo dok je još bila živa?“

„Vidiš privremeni kalus. Kost je već počela da zarasta kada je umrla.“

„Ali zavoji su stari dve hiljade godina“, reče doktor Robinson. „To smo potvrdili.“

Džejn se zagledala u rendgenski snimak, pokušavajući da dođe do nekog logičnog objašnjenja. „Možda to nije metak. Možda je nekakva drevna metalna stvarčica. Vrh koplja ili tako nešto.“

„To, Džejn, nije vrh koplja“, reče Mora. „To je metak.“

„Onda ga izvadi. Dokaži mi.“

„A onda?“

„Onda ćemo imati jednu nenormalnu zagonetku, zar ne? Mislim, šta može biti objašnjenje?“

„Znaš šta je Alis rekla kada sam joj sinoć ovo ispričao?“, reče Frost. „Putovanje kroz vreme.“ To joj je prvo palo na pamet.“

Džejn se nasmeja. „Otkad je to Alis počela da veruje u paranormalno?“

„Znaš, to je teoretski moguće, putovati nazad kroz vreme“ rekao je. „Odneti pištolj u stari Egipat.“

Mora ga je nestrpljivo prekinula. „Možemo li da se držimo stvarnih mogućnosti?”

Džejn je namršteno pogledala sjajni komad metala koji je ličio na tolike druge koje je ranije viđala kako sijaju na rendgenskim snimcima beživotnih udova i smrskanih lobanja. „Ja nikako da smislim neku takvu”, rekla je. „Hajde da je otvorimo i vidimo šta je taj metal. Možda su arheolozi u pravu. Možda si samo preuranila sa zaključcima, doktorko.” Robinson reče: „Moja dužnost kao kustosa jeste da je zaštitim i da ne dozvolim da se besmisleno uništi. Možete li bar da oštećenje ograničite samo na tu oblast?”

Mora klimnu glavom. „Zašto da ne.” Prišla je stolu. „Hajde da je okrenemo. Ako postoji ulazna rana, biće na desnom listu.”

„Najbolje da radimo zajedno”, reče Robinson. On je otišao do glave, a Pulčilova do nogu. „Moramo da ravnomerno držimo čitavo telo i da nijedan deo ne opteretimo previše. Možete li, znači, i vas četvoro da pomognete?”

Mora je gurnula svoje ruke u rukavicama ispod ramena i rekla: „Froste, možete li vi da pridržite kukove?”

Frost je oklevao, odmeravajući prljave zavoje. „Da stavimo maske ili tako nešto?”

„Samo ćemo da je okrenemo”, reče Mora.

„Čuo sam da prenose bolesti. Ako udahnete te spore, možete da dobijete zapaljenje pluća.”

„O, pobogu”, reče Džejn. Navukla je rukavice i prišla stolu. Gurnula je šake ispod kukova mumije i rekla: „Spremna sam.”

„Dobro, dižite”, reče Robinson. „Sada je okrenite. Tako je...”

„Pa ona je laka kao pero”, reče Džejn.

„Živo ljudsko telo najvećim delom se sastoji od vode. Ako izvadiš organe i osušiš trup, biće neuporedivo lakše. Teška je jedva oko dvadeset kila, zajedno sa zavojima.”

„Kao suvo meso, je li?”

„Sada je tačno to. Ljudsko suvo meso. Spustite je. Pažljivo.”

„Znate, nisam se zezao za spore”, reče Frost. „Gledao sam na TV-u.”

„Pričate o prokletstvu kralja Tuta?”, upita Mora.

„Da”, odgovori Frost. „Baš o tome! Svi oni ljudi koji su pomrli pošto su ušli u njegovu grobnicu. Udahnuli su nekakve spore i razboleli se.”

„Aspergiloza”, reče Robinson. „Kada je tim Hauarda Kartera otvorio

grobnicu, verovatno su udahnuili spore koje su se tokom vekova nakupile unutra. Neki su dobili fatalnu aspergilozu pluća."

„Znači Frost ne lupeta tek tako?", reče Džejn. „Stvarno postoji prokletstvo mumije?"

U Robinsonovim očima sevnu bes. „Naravno da nije bilo nikakvog prokletstva. Da, nekoliko ljudi je umrlo, ali posle onoga što su Karter i njegovi ljudi uradili sirotom Tutankamonu, možda je i *trebalo* da postoji prokletstvo."

„Šta su mu uradili?"

„Zlostavljali su ga. Rasporili su ga, slomili mu kosti i u suštini ga rastrgli u potrazi za draguljima i amajlijama. Isekli su ga na komade da bi ga izvadili iz kovčega, otrgli mu ruke i noge. Odsekli su mu glavu. To nije bila nauka. To je bilo skrnavljenje." Pogledao je Madam Iks i Džejn je u njegovom pogledu videla divljenje, čak i naklonost. „Ne želimo da se njoj isto desi."

„Poslednje što želim je da je rastrgnem", reče Mora. „Zato hajde da odmotamo taman dovoljno da ustanovimo sa čim ovde imamo posla."

„Verovatno nećete moći da je tek tako odmotate", reče Robinson. „Ako su unutrašnji slojevi zavoja natopljeni smolom, što je najčešće slučaj, biće slepljeni kao lepkom.“

Mora se okrenula da još jednom pogleda rendgenske snimke, pa je uzela skalpel i pincetu. Džejn ju je gledala kako raseca druga tela, ali nikada je ranije nije videla da toliko okleva, da joj sečivo lebdi iznad lista kao da se boji da načini prvi rez. Ono što će uraditi zauvek će oštetiti Madam Iks i Robinson i Pulčilova su je posmatrali sa otvorenim neodobravanjem.

Mora je zasekla. To nije bio uobičajeni samopouzdana rez u meso. Umesto toga je pincetom pažljivo digla zavoj tako da joj sečivo razreže tkaninu, sloj po sloj. „Prilično se lako ljušti", primetila je.

Doktorica Pulčilo se namrštila. „To nije uobičajeno. Zavoji su redovno natopljeni smolom. Tridesetih godina devetnaestog veka, kada su odmotavali mumije, ponekad su morali da kidaju zavoje."

„Koja je uopšte bila svrha smole?", upita Frost.

„Da se slojevi međusobno slepe. Tako su postajali kruti, poput posude od papirmašea, da zaštite sadržinu."

„Već sam prošla kroz poslednji sloj" reče Mora. „Nema nikakve smole."

Džejn se nagnula napred i načas videla ono što počiva ispod zavoja. „To

je njena koža? Izgleda kao stari đon."

„Džonovi se i prave od štavljene kože, detektivko Ricoli", reče Robinson.

Mora je uzela makaze, oprezno prosekla zavojе i otkrila još kože. Ličila je na smeđi pergament obmotan oko kostiju. Ponovo je pogledala rendgenski snimak, pa osmotrila list ispod uveličavajućeg stakla. „Ne vidim nikakvu ulaznu ranu."

„Znači da rana nije nastala posle smrti", reče Džejn.

„Uklapa se sa onim što vidimo na rendgenskom snimku. To strano telo je verovatno ušlo dok je još bila živa. Živela je dovoljno da slomljena kost počne da zarasta. Da se rana zatvori. “

„Koliko bi to potrajalo?“

„Nekoliko nedelja. Možda mesec.“

„Neko bi morao da je neguje za to vreme, je li tako? Da je hrani i čuva.“

Mora klimnu glavom. „Zbog toga je način smrti još teže odrediti. “

Robinson upita: „Način smrti? Šta vam to znači?“

„Drugim rečima“, reče Džejn, „pitamo se je li ubijena.“

„Hajde da prvo rešimo ono najpreče.“ Mora uze nož. Od mumifikacije je tkivo postalo kao štavljena koža, i sečivo ga je teško zaseklo.

Džejn je pogledala preko stola i videla kako se usne doktorke Pulčilo stežu, kao da obuzdava protest. Međutim, koliko god se protivila tom postupku, nije skretala pogled. Svi su se nagnuli bliže, čak i Frost sa svojim strahom od spora, pažnja im je bila prikovana na taj izloženi deo noge dok je Mora uzimala pincetu i gurala vrh u usek. Posle samo nekoliko trenutaka kopanja u sasušenom mesu, našla je ono što je tražila. Spustila je taj predmet u posudu i on je metalno zazvečao.

Doktorica Pulčilo je naglo uzdahnula. To nije bio vrh koplja, nije bio odlomljeni deo sečiva noža.

Mora je napokon izrekla ono očigledno. „Mislim da sada sa sigurnošću možemo reći da Madam Iks nije stara dve hiljade godina. “

ČETIRI

„Ne razumem,, prošaptala je doktorka Pulčilo. „Zavoji su analizirani. Datiranje ugljenikom je potvrdilo starost."

„Ali to je metak“, rekla je Džejn i pokazala posudu. „Kalibar dvadeset dva. Vaša analiza ništa ne vredi.“

„To je veoma ugledna laboratorija! Bili su sigurni u doba koje su ustanovili."

„Možda ste obe u pravu" rekao je Robinson tiho.

„Da?“ Džejn ga je pogledala. „Zanima me kako?" Duboko je udahnuo i zakoračio unazad, kao da mu je potreban prostor da razmišlja. „S vremena na vreme vidim kako ih neko nudi na prodaju. Ne znam jesu li svi originalni, ali sam siguran da na tržištu antikviteta postoje oni pravi."

„Šta?“

„Zavoji mumija. Lakše ih je naći nego sama tela. Viđao sam ih i na *Ibeju*“

Džejn se iznenađeno nasmejala. „Zavoji od mumija mogu da se kupe na netu?“

„Nekada je postojalo živo međunarodno tržište mumija. Ljudi su ih mleli i koristili kao lekove. Odnosili su ih u Englesku da služe kao đubrivo. Bogati turisti su ih donosili kući i priređivali zabave sa odmotavanjem. Pozovete prijatelje da gledaju dok skidate zavoje. Pošto su se unutar zavoja često nalazili dragulji i amajlije, bila je to neka vrsta potrage za blagom, to otkrivanje dragocenosti za goste."

„To je bila zabava?", upita Frost. „Odmotavanje leševa?"

„Priređivane su u nekim od najotmenijih viktorijanskih kuća", reče Robinson. „To pokazuje koliko su malo poštovali egipatske mrtve. A kada bi završili odmotavanje leša, bacili bi ga ili spalili. Zavoje su, međutim, često čuvali kao suvenire. Zato ih još povremeno srećete iznete na prodaju."

„Znači, ovi zavoji bi *mogli* biti istinski stari", reče Frost, „čak i ako telo to nije."

„To bi objasnilo datiranje ugljenikom 14. Ali što se same Madam Iks tiče..." Robinson je zbunjeno odmahnuo glavom.

„Još ne možemo da dokažemo da je posredi ubistvo", reče Frost. „Ne možete nekoga da osudite na osnovu rane od vatrenog oružja koja je već zarastala."

„Nekako sumnjam da se dobrovoljno javila za mumifikaciju", reče Džejn.

„Zapravo", reče Robinson, „možda i jeste."

Svi su se okrenuli i zagledali u kustosa, koji je delovao potpuno ozbiljno.

„Dobrovoljno se javila da joj povade unutrašnje organe i mozak?", reče Džejn. „Neka hvala."

„Neki ljudi *jesu* zaveštali tela baš u tu svrhu."

„Hej, gledao sam i tu emisiju", reče Frost. „Isto na *Diska-veriju*. Neki arheolog je stvarno mumificirao čoveka."

Džejn je zurila u zamotani leš. Zamislila je kako bi bilo da je umotana u slojeve i slojeve tesnih zavoja. Da je hiljadu, dve hiljade godina sapeta u ludačkoj košulji od zavoja, sve do dana kada neki radoznali arheolog reši da ih odmota i otkrije njene sparušene ostatke. Ne prah prahu, već živo tkivo u suvo meso. Progutala je knedlu. „Zašto bi se neko dobrovoljno prijavio za to?"

„To je jedna vrsta besmrtnosti, zar ne?", reče Robinson.

„Alternativa truljenju. Očuvanje vašeg tela. Oni koji vas vole nikada ne bi morali da vas prepuste propadanju."

Oni koji vas vole. Džejn diže pogled. „Kažete da je ovo možda učinjeno iz naklonosti?"

„To bi bio način da se zadrži neko koga volite. Da ga poštedite crva. Truljenja."

Raspadanja koje sve čeka, pomisli Džejn, i u prostoriji iznenada kao da je zahladnelo. „Možda stvar uopšte nije u ljubavi. Možda je u posedovanju."

Robinson ju je pogledao u oči, očigledno uznemiren tom mogućnošću. Tiho je rekao: „Nisam o tome razmišljao na taj način."

Džejn se okrenula ka Mori. „Doktoro, hajde da nastavimo obdukciju. Potrebno nam je više informacija na osnovu kojih ćemo raditi."

Mora je skinula okačene rendgenske snimke i umesto njih stavila filmove

sa kompjuterizovane tomografije. „Hajde ponovo da je okrenemo na leđa.“

Sada je Mora prosekla zavoje na torzu i nije pazila na oštećenja. Znali su da to ne seku drevno telo; ovo je istraga o smrti, i odgovori nisu sadržani u zavojima, već u samom tkivu i kostima. Platno se razdvojilo i otkrilo smeđu i smežuranu kožu torza kroz koju se videla koštana kupola od rebara. Mora je krenula ka glavi, skinula oslikanu masku i počela da raseca trake koje su prekrivale lice.

Džejn je pogledala okačene filmove, pa je onda namršteno osmotrila izloženi torzo.

„Svi organi su povraćeni prilikom mumifikacije, je li?“

Robinson klimnu glavom. „Vađenje unutrašnjih organa usporava proces truljenja. To je jedan od razloga zbog kojih tela ne propadaju.“

„Ali na stomaku postoji samo jedna ranica.“ Džejn je pokazala mali, grubo zašiveni zarez na levoj strani.

„Egipćani su tačno tako vadili unutrašnje organe. Kroz malu ranu na levoj strani. Osoba koja je obradila ovo telo bila je upoznata sa drevnim metodama. I očigledno ih se pridržavala.“

„Šta su ti drevni metodi? Kako se, tačno, pravi mumija?“ upitala je Džejn.

Doktor Robinson je pogledao svoju saradnicu. „O tome Džozefina zna više nego ja. Možda će ona da vam objasni.“

„Doktoro Pulčilo?“, reče Džejn.

Mlada žena je i dalje izgledala uzdrmano zbog otkrića metka. Nakašljala se i ispravila. „Dobar deo onoga što znamo potiče od Herodota“, rekla je. „Njega biste mogli nazvati putopiscem iz stare Grčke. Pre dve hiljade petsto godina, lutao je antičkim svetom i zapisivao sve što je saznao. Problem je u tome što je poznato da je oko nekih detalja grešio. Ili bi ga lokalni vodiči nasamarili.“ Usiljeno se osmehnula. „Zbog toga deluje ljudski, zar ne? Bio je poput turista u današnjem Egiptu. Verovatno su ga ganjali prodavci suvenira. Varali nepošteni turistički vodiči. Tek još jedan naivčina u inostranstvu.“

„Šta je zabeležio o pravljenju mumija?“

„Rekli su mu da sve počinje obrednim pranjem leša u rastopljenom natronu.“

„Natronu?“

„To je u suštini mešavina soli. Možete je napraviti tako što ćete pomešati

običnu jestivu so i sodu bikarbonu."

„Sodu bikarbonu?" Džejn se nesigurno nasmejala. „Mešenje kolača više nikad neće biti isto."

„Oprano telo se onda polaže na drvene blokove", nastavila je Pulčilova. „Koriste sečivo od etiopskog kamena, oštro kao žilet - verovatno opsidijan - da naprave mali zasek, kao ovaj što vidite ovde. Onda, nekakvim kukastim instrumentom, kroz taj otvor izvade organe. Prazna duplja se ispere, pa je onda pune suvim natronom. Natron se sipa i preko tela, da bi se četrdeset dana dehidriralo. Kao kada se soli riba." Zastala je i pogledala Morine makaze kako rasecaju poslednji sloj na licu.

„A onda?" pitala je Džejn.

Pučilova proguta knedlu. „Onda je već izgubilo oko sedamdeset pet procenata mase. Unutrašnjost se puni platnom i smolom. Mumifikovani unutrašnji organi se takođe možda vraćaju. I.." Zastala je, a oči su joj se razrogačile kada su poslednji zavoji spali sa glave.

Prvi put je ugledala lice Madam Iks.

Dugačka crna kosa i dalje je prekrivala skalp. Koža je bila zategnuta preko istaknutih jagodica. Međutim, Džejn je ustuknula zbog usana. Bile su grubo zašivene, kao da je to uradio krojač Frankenštajnovog čudovišta.

Pučilova odmahnu glavom. „Ovo... ovo ništa nije kako treba!"

„Usta se obično ne zašivaju?", upita Mora.

„Ne! Kako bi jeli u zagrobnom životu? Kako bi govorili? Ovo je kao da ju je osudio na večitu glad. Na večitu ćutnju."

Većita ćutnja. Džejn je pogledala ružne šavove i zapitala se: Jesi li rekla nešto što je uvredilo ubicu? Jesi li mu drsko odgovorila? Jesi li ga naljutila? Svedočila protiv njega? Je li to tvoja kazna, da ti usne budu spojene za večnost?

Leš je sada ležao potpuno ogoljen, sa tela su skinuti svi zavoji, tako da je pred njima bilo tek nešto više sparušene kože slepljene za kosti. Mora je rasekla torzo.

Džejn nije prvi put bila na obdukciji, i spremila se da oseti smrad kada je sečivo zaseklo grudni koš. Čak i najsvežiji leševi tada šire miris raspadanja, ma koliko bio slab, kao sumporasti smrad ružnog zadaha. Samo što ovi subjekti ne dišu. Dah mrtvih, tako je to Džejn zvala i dovoljna je bila i trun pa da joj pripadne muka.

Međutim, iz Madam Iks nije se raširio takav smrad kad se nož zario u njen grudni koš, dok je Mora metodično odvajala rebra, dok je dizala zid grudnog koša kao drevni oklop da otkrije grudnu duplju. Miris zapravo nije bio neprijatan i podsetio ju je na tamjan. Umesto da ustukne, Džejn se nagnula bliže i dublje udahnula. Sandalovina, pomislila je. Kamfor. I još nešto, nešto što ju je podsetilo na sladić i karanfilić.

„E sada, ovo nisam očekivala“, reče Mora. Iz duplje je izvadila suhu grudvicu nekakvog začina.

„Liči na zvezdasti anis“, reče Džejn.

„To nije uobičajeno, rekla bih?“

„Uobičajeno bi bilo miro“ reče Pulčilova. „Topljena smola. Koristilo se da prikrije smrad i da se telo ukruti.“

„Miro i nije baš lako nabaviti u većim količinama“, reče Robinson. „To možda objašnjava zašto su korišćeni drugi začini.“

„Koji god da su korišćeni, ovo telo izgleda veoma dobro očuvano.“ Mora je izvadila klupka platna iz abdomena i stavila ih u posudu, da ih kasnije pregleda. Pošto se zagledala u prazni torzo, rekla je: „Unutra je suvo kao barut. I nema smrada raspadanja.“

„Pa kako ćeš onda otkriti uzrok smrti?“, upita Frost. „Bez organa?“

„Ne mogu. Zasada.“

Pogledao je okačene snimke. „Šta je s glavom? Nema ni mozga.“

„Kranijum je netaknut. Nisam videla nikakve frakture.“

Džejn se zagledala u usta leša, u grubo zašivene usne, pa se lecnula od pomisli na iglu kako probija to osetljivo tkivo. *Nadam se da je to urađeno posle smrti, a ne pre. Ne dok je mogla da oseti.* Stresla se i ponovo se okrenula snimcima.

„Šta je ovo svetlo?“, upitala je. „Izgleda kao da je u ustima.“

„U ustima ima dva komada metala“, reče Mora.

„Jedno izgleda kao plomba. Ali postoji još nešto u usnoj duplji, nešto mnogo krupnije. To možda objašnjava zašto su joj usta zašivena - da taj predmet ne ispadne.“ Uzela je makaze.

Usta nisu bila ušivena običnim koncem, već kožnom vrpcom, tvrdom kao kamen. Čak i pošto ih je prosekla, usne su ostale spojene, kao trajno zamrznute, a usta su bila tesan prorez koji će morati da se odvoji na silu.

Mora je gurnula vrh hemostata između usana i metal je zaškripao na

zubima dok je polako širila otvor. Zglob vilice iznenada glasno prasnu i Džejn se trznu kada se donja vilica odlomi. Ukazali su se pravi zubi, tako savršeni da bi se svaki savremeni zubar ponosio tim radom.

„Hajde da vidimo šta je to u ustima“, reče Mora. Gurnula je hemostat i izvadila ovalni zlatni novčić, koji je odložila u metalnu posedu, gde je tiho zvecnuo. Svi su zapanjeno zurili.

Džejn iznenada prasnu u smeh. „Neko“, reče ona, „ima bolestan smisao za humor.“

U zlato su bile utisnute engleske reči:

VIDEO SAM PIRAMIDE

KAIRO, EGIPAT

Mora je okrenula predmet. Na drugoj strani su bila tri ugravirana simbola: sova, šaka i savijena ruka.

„To je kartuš“, reče Robinson. „Lični pečat. Takve suvenire prodaju po čitavom Egiptu. Kažeš zlataru svoje ime, i on ga prevede u hijeroglif i ugravira ti ga na licu mesta.“

„Šta znače ovi simboli?“, upita Frost. „Vidim sovu. Ona kao predstavlja mudrost, je li?“

„Ne, ove znake ne treba čitati kao ideograme“, reče Robinson.

„Šta je ideogram?“

„Simbol koji predstavlja tačno ono što je ilustrovano. Na primer, slika čoveka koji trči označava reč *trčanje*. Ili dva čoveka koji se bore označavaju reč *rat*.“

„A to ovde nije slučaj?“

„Ne, ovi simboli su fonogrami. Predstavljaju zvuke, kao kod našeg alfabeta.“

„I šta to onda piše?“

„To nije moja oblast. Džozefma ume da ih pročita.“ Okrenuo se ka kolegici i iznenada se namrštio. „Dobro si?“

Mlada žena je prebledela kao leš na obdukcionom stolu. Zurila je u kartuš kao da je u tim simbolima videla užas kakav nije mogla ni da sanja.

„Doktoro Pulčilo?“ reče Frost.

Naglo je digla pogled, kao daje iznenađena što čuje sop-stveno ime.

„Dobro sam“, rekla je tiho.

„Kakvi su ovo hijeroglifi?“ upitala je Džejn. „Možete li da ih pročitate?“

Pogled Pulčilove ponovo se spustio na kartuš. „Sova... sova je ekvivalent našeg glasa M. A mala šaka ispod, to bi zvučalo kao D.“

„A ruka?“

Pulčilova proguta knedlu. „Izgovara se kao otvoreno A. Kao u reci auto.“

„M-D-A? Kakvo je to ime?“

Robinson reče: „Nešto kao Medeja, možda? To bih ja naslutio.“

„Medeja?“ reče Frost. „Zar to nije junakinja neke grčke tragedije?“

„To je priča o osveti“, reče Robinson. „Po predanju, Medeja se zaljubila u Jasona, vođu Argonauta, pa su dobili dva sina. Kada ju je Jason ostavio zbog druge žene, Medeja se osvetila tako što je ubila svoje sinove i suparnicu. Samo da bi nautila Jasonu.“

„Šta je na kraju bilo s Medejom?“ upita Džejn.

„Postoje različite verzije priče, ali u svima ona uspeva da se izvuče.“

„Pošto je pobila svoju decu?“ Džejn odmahnu glavom. „To je bezvezan kraj, to da se izvukla.“

„Možda je baš to poenta priče: neki zlikovci se nikada ne suoče sa pravdom.“

Džejn je pogledala kartuš. „Znači, Medeja je ubica.“

Robinson klimnu glavom. „Takođe je i ona koja opstaje.“

PET

Džozefina Pulčilo je izašla iz gradskog autobusa i ošamućena hodala prometnom Ulicom Vašington, nesvesna saobraćaja i neprekidnog treštanja muzike iz automobila. Na uglu je prešla ulicu i čak ni prodorna škripa guma automobila koji se zaustavio tek metar ispred nje nije je potresla kao ono što je videla tog jutra, u onoj sali za obdukcije.

Medeja.

To je sigurno puka slučajnost. Zapanjujuća slučajnost, ali šta bi drugo mogla biti? To verovatno čak nije ni tačan prevod kartuša. Prodavci đinđuva u Kairu će vam svašta ispričati, samo da se domognu nekog dolara. Mahnite im sa dovoljno novca i besramno će se zakleti da je lično Kleopatra nosila neku bezvrednu dranguliju. Možda su od zlatara zatražili da napiše ime Medi ili Melodi ili Mejbel. Mnogo je manje bilo verovatno da je hijeroglifima trebalo napisati *Medeja*, pošto se to ime retko čulo van konteksta grčkih tragedija.

Trgla se na besan zvuk sirene pa se okrenula i videla crni kamionet kako mili ulicom iza nje. Prozor se spustio i mladić je doviknuo: „Hej lepotice, ’oćeš da te provozam? Ima ovde kod mene u krilu mesta kol’ko oćeš!“

Jedan njen prostački gest bio je dovoljan da mu stavi do znanja šta misli o njegovoj ponudi. On se nasmejao i kamionet je brzo otišao, šireći oblak izduvnih gasova. Oči su joj od toga zasuzile dok se pela stepenicama i ulazila u svoju zgradu. Zastala je kod poštanskih sandučića, potražila ključ u torbici, a onda je iznenada uzdahnula.

Otišla je do stana 1A pa je zakucala.

Vrata su se otvorila i provirio je buljavi vanzemaljac. „Još nisi našla ključeve?“, upitao je.

„Gospodine Gudvine? To ste vi, zar ne?“

„Molim? O, izvini. Ove moje oči više nisu ono što su nekad bile. Trebaju mi Robokapove naočare samo da bih video glupe šrafove." Domar je skinuo naočare za uveličavanje i buljavi vanzemaljac se preobrazio u potpuno običnog čoveka od šezdesetak godina, sa neposlušnim čupercima sede kose koji su mu se na glavi dizali poput rogova. „I da li su se ti ključevi na kraju pojavili?"

„Sigurno sam ih negde zaturila na poslu. Uspela sam da napravim kopije ključeva od kola i od stana, ali..."

„Znam. Hoćeš novi ključ za poštansko sanduče, je li?"

„Rekli ste da biste inače morali da menjate bravu."

„I jesam, jutros. Uđi da ti dam novi ključ."

Nevoljno je pošla za njim u stan. Kada jednom zakoračite u jazbinu gospodina Gudvina, unutra ćete provesti najmanje pola sata pre nego što pobegnute. Stanari su ga zvali gospodin Gudrenč, ² i razlozi za to su bili očigledni dok je odlazio u svoju dnevnu sobu - ili ono što bi *trebalo* da bude dnevna soba. Umesto toga bilo je to majstorsko kraljevstvo, gde su svaku površinu prekrivali stari fenovi, radio-aparati i elektronske spravice u različitim fazama sklapanja ili rasklapanja. *To mi je hobi*, rekao joj je jednom. *Ništa više ne moraš da baciš. Sve mogu da ti popravim!*

Morala bi samo da sačeka jedno deset godina, dok to dođe na red.

„Nadam se da ćeš naći te svoje ključeve", rekao je dok ju je vodio pored desetina predmeta za popravku koji su skupljali prašinu. „Hvata me nervoza od pomisli kako su ključevi od stana negde napolju. Znaš, svet je pun manijaka. A jesi li čula šta kaže gospodin Lubin?"

„Nisam." Nije želela da čuje šta gospodin Lubin, namćor od preko puta, ima da kaže.

„Video je crni automobil kako obilazi našu zgradu. Svako popodne vozi veoma sporo, a za volanom je neki čovek."

„Možda samo traži mesto za parkiranje. To je razlog zašto ja jedva da negde idem kolima. Sem cene benzina, mrzim da tražim mesto za parking."

„Gospodin Lubin ima oštro oko za takve stvari. Jeste li znali da je on nekada radio kao špijun?"

Ona se nasmejala. „Stvarno verujete u to?"

„Zašto da ne? Mislim, ne bi on lagao o nečem takvom."

Nemate vi pojma o čemu sve ljudi lažu.

Gospodin Gudvin je otvorio fioku, nešto je unutra glasno začegrtalo, pa je izvadio ključ. „Evo ga. Moraću da ti naplatim četrdeset pet dolara za promenu brave.“

„Mogu li samo da to dodam na ček za stanarinu?“

„Naravno.“ Nacerio se. „Ja tebi verujem.“

Ja sam poslednja osoba kojoj bi trebalo da verujete. Okrenula se da pođe.

„E, čekaj malo. Ovde ti je i pošta.“ Otišao je do zatrpanog trpezarijskog stola i uzeo pregršt pisama i paket, sve vezano gumicom. „Poštar ovo nije mogao da ubaci u sanduče, pa sam mu rekao da ću ti ja to predati.“ Glavom je pokazao paket. „Vidim da si naručila nešto iz kataloga *L. L. Bina*. Baš voliš tu firmu, je li?“

„Da, sviđa mi se. Hvala što ste mi zadržali poštu.“

„Šta kupuješ kod njih, odeću ili opremu za kampovanje?“

„Uglavnom odeću.“

„I dobro ti stoji? Iako je prvo ne isprobaš?“

„Dobro mi stoji.“ Okrenula se da pođe, s ukočenim osmehom, pre nego što on počne da je ispituje gde kupuje donji veš. „Vidimo se.“

„Vidiš, ja bih prvo uvek isprobao odeću pre nego što je kupim“, rekao je. „Kad god sam naručivao, nikada mi ništa nije odgovaralo.“

„Sutra ću vam dati ček za stanarinu.“

„I nastavi da tražiš one ključeve, važi? Danas svi moramo biti na oprezu, posebno jedna tako lepa devojka kao ti, pa još što živi sama. Nikako ne bi valjalo da ključevi završe u pogrešnim rukama.“

Iskočila je iz njegovog stana i krenula stepenicama.

„Čekaj malo!“, doviknuo je. „Ima još nešto. Zamalo da zaboravim da te pitam. Znaš li nekoga po imenu Džozefina Samer?“

Ukipila se na stepenicama, stegla poštu, a leđa su joj se ukočila. Polako se okrenula da ga pogleda. „Šta ste rekli?“

„Poštar me je pitao jesi li to možda ti, ali sam mu rekao da nisi, da se prezivaš Pulčilo.“

„Zašto... zašto je to pitao?“

„Zato što je stiglo pismo sa brojem tvog stana, a adresirano je na nekoga ko se preziva Samer a ne Pulčilo. Mislio je da ti je to možda devojčako

prezime ili tako nešto. Rekao sam mu da si neudata, bar koliko ja znam. Ipak, to *jeste* tvoj broj stana, a Džozefina je retko ime, pa sam računao da je upućeno tebi. Zato sam ga stavio s ostalom poštom."

Progutala je knedlu. „Hvala vam“, prošaputala je.

„Znači to *jesi* ti?"

Nije odgovorila. Samo je nastavila da se penje stepenicama, iako je znala da je on posmatra i da čeka odgovor. Šmugnula je u svoj stan i zatvorila vrata pre nego što je stigao da ispali novo pitanje.

Toliko je čvrsto privijala gomilu pošte na grudi da je osećala kako joj srce ludo lupa. Skinula je gumicu i bacila sve na stočić. Gurnula je u stranu kutiju iz L. L. *Bina*, pa je pregledala kovertu i našla onu koja je bila adresirana na Džozefinu Samer, nepoznatim rukopisom. Poštanski žig je bio iz Bostona, ali nije bilo adrese pošiljaoca.

Neko u Bostonu zna ovo ime. Šta li još zna o meni?

Dugo je sedela ne otvarajući kovertu, u strahu da pročita njenu sadržinu. Bojala se da će se, pošto je jednom otvori, njen život promeniti. Još taj jedan trenutak mogla je biti Džozefina Pulčilo, tiha mlada žena koja nikada nije govorila o svojoj prošlosti. Slabo plaćeni arheolog, zadovoljna da se krije po zakucima Krispinovog muzeja, da se bavi komadićima papirusa i zavoja.

Bila sam pažljiva, pomislila je. Toliko pažljiva da se ničim ne ističem i da se bavim svojim poslom, ali me je prošlost ipak nekako našla.

Duboko je udahнула, i napokon otvorila kovertu. Unutra je bila poruka od samo četiri reči, ispisana velikim slovima. Poruka koja joj je rekla ono što je već znala.

POLICAJCI TI NISU PRIJATELJI.

ŠEST

Žena koja je radila kao vodič u Krispinovom muzeju delovala je toliko staro da su i nju mogli da izlože u vitrini. Sedokosa starica bila je jedva dovoljno visoka da proviri preko pulta kada je rekla: „Žao mi je, ali otvaramo tačno u deset. Budite ljubazni pa se vratite za sedam minuta, i tada ću vam prodati karte.“

„Nismo došli da razgledamo muzej“, rekla je Džejn. „Mi smo iz Bostonske policije. Ja sam detektivka Ricoli, a ovo je detektiv Frost. Gospodin Krispin nas očekuje.“

„Meni niko ništa nije rekao.“

„Je li on ovde?“

„Jeste. On i gospođica Djuk su gore na sastanku“, rekla je žena, jasno naglašavajući reč *gospođica* a ne *gospođa*, da im stavi do znanja kako u toj zgradi starinska pravila bontona još važe. Obišla je pult, tako da su videli njenu kariranu suknju i ogromne ortopedske cipele. Na beloj košulji je imala pločicu s natpisom: GĐA VILEBRANT, STRUČNI VODIČ. „Odvešću vas u njegov kabinet. Ali prvo moram da zaključam kasu. Danas ponovo očekujemo mnogo posetilaca, i ne smem ovako da je ostavim.“

„O, možemo mi sami da nađemo njegov kabinet“, rekao je Frost. „Samo nam recite gde je.“

„Ne želim da se izgubite.“

Frost joj je uputio svoj najbolji osmeh za šarmiranje starica. „Gospođo, ja sam nekad bio izviđač. Obećavam vam da se neću izgubiti.“

Gospođa Vilebrant se nije dala šarmirati. Sumnjičavo ga je odmerila kroz naočare metalnog okvira. „Na trećem spratu“, rekla je naposletku. „Možete liftom, ali je *veoma* spor.“ Pokazala je crni kavez koji je izgledao više kao starinska naprava za mučenje nego lift.

„Ići ćemo stepenicama“, rekla je Džejn.

„Stepenice su pravo napred, kroz glavnu galeriju.“

Pravo napred nije međutim bio smer koga su mogli da se pridržavaju u toj zgradi. Kada su Džejn i Frost ušli u galeriju u prizemlju, naišli su na lavirint od vitrina. U prvoj se nalazila voštana figura gospodina iz devetnaestog veka, u otmenom vunenom odelu i prsluku; u jednoj ruci je držao kompas, a u drugoj požutelu mapu. Mada ih je gledao kroz staklo, pogled mu je bio usmeren negde drugde, ka nekom uzvišenom i dalekom odredištu koje je samo on mogao da vidi.

Frost se nagnuo napred i pročitao natpis na pločici u dnu vitrine. „Dr Kornelijus M. Krispin, istraživač i naučnik, 1830. do 1912. Dragocenosti koje je doneo s putovanja širom sveta predstavljale su osnovu zbirke Krispinovog muzeja.“ Ispravio se. „Čoveče. Zamisli da kažeš da ti je to zanimanje. *Istraživač.*“

„Mislim da bi bolji opis bio *bogataš.*“ Džejn je prešla na sledeću vitrinu, gde su pod svetlima blistali zlatnici. „Hej vidi, piše da su iz Krezovog kraljevstva.“

„E *to* je bio bogataš.“

„Hoćeš da kažeš da je Krez bio stvaran? Ja sam mislila da je samo lik iz bajki.“

Nastavili su do sledeće vitrine, u kojoj su se nalazile grnčarija i keramičke figurine. „Strava“, reče Frost. „Ovo je iz Sumera. Znaš, to je baš staro. Kada se Alis vrati, dovešću je ovamo. Dopašće joj se ovaj muzej. Čudno kako nikad ranije nisam čuo za njega.“

„Sada su za njega svi čuli. Ništa kao ubistvo ako hoćeš da svi čuju za tebe.“

Zašli su dublje u lavirint od vitrina, pored mermernih bista Grka i Rimljana, pored zardalih mačeva i blistavog nakita, a koraci su im škripali po starom parketu. U galeriju je bilo smešteno toliko vitrina da su prolazi između njih bili uzani, a posle svakog skretanja čekalo ih je novo iznenađenje, nova dragocenost koja je mamila njihovu pažnju.

Napokon su izašli na otvoren prostor blizu stepeništa. Frost je počeo da se penje, ali ga Džejn nije sledila. Umesto toga, privukla su je uzana vrata, uokvirena lažnim kamenom.

„Ricolijeva?“, reče Frost i osvrnu se.

„Čekaj malo", reče ona, zureći u zavodljiv poziv sa dovratka:

UĐI. ZAKORAČI U ZEMLJU FARAONA.

Nije mogla da odoli.

Prošla je kroz vrata i našla se u toliko slabo osvetljenom prostoru da je morala da zastane, da joj se oči priviknu na polumrak. Soba se postepeno ispunila čudesima.

„Čoveče", prošaputa Frost kada uđe za njom.

Stajali su u egipatskoj grobnici, čije su zidove prekrivali hijeroglifi i pogrebne slike. Tu su bili izloženi artefakti iz grobnica, blago osvetljeni diskretno postavljenim svetlima. Videla je sarkofag, kako zija otvoren, kao da čeka večnog stanara. Glava šakala cerila se sa kanopske vaze. Na zidu su visile pogrebne maske, tamne oči sablasno su zurile sa oslikanih lica. Ispod stakla je bio razmotan svitak od papirusa, sa odlomkom iz Knjige mrtvih.

Nasuprot daljem zidu nalazila se prazna vitrina. Bila je velika kao mrtvački kovčeg.

Kada je zavirila u nju, videla je fotografiju mumije u sanduku i karticu sa rukom pisanom porukom:

BUDUĆE MESTO ZA POČINAK MADAM IKS.

BUDITE SPREMNI ZA NJEN DOLAZAK!

Madam Iks se tu nikada neće pojaviti, ali je već poslužila svrsi i u muzej su počeli da stižu brojni posetioci. Privukla je radoznalce, gomile koje čeznu za morbidnim uzbuđenjima i bliskim susretom sa smrću. Neko je, međutim, otišao i korak dalje. Bio je dovoljno izopačen da *napravi* sebi mumiju, da raspori ženu, da njenu unutrašnjost ispuni solima i začinima. Da je umota u zavoje, da uveže njene nage udove i torzo, sloj po sloj, kao pauk kada plete svilene niti oko bespomoćnog plena. Džejn je zurila u taj prazni sanduk i razmislila kako je provesti večnost u staklenom mrtvačkom kovčegu. Prostorija je iznenada delovala tesno i zagušljivo, a nju je u grudima stezalo kao da je ona umotana od glave do pete, da je zavoji dave, da je guše. Brzo je otkopčala gornje dugme na bluzi.

„Zdravo, detektivi?“

Džejn se trgnula i na uzanim vratima ugledala obris žene. Bila je odevena u uzan komplet sa pantalonama, što je odlično pristajalo njenoj vitkoj prilici, a kratka kosa joj je, obasjana otpozadi, sijala kao oreol.

„Gospođa Vilebrant nam je javila da ste stigli. Čekali smo vas gore. Pomislila sam da ste se izgubili.“

„Ovaj muzej je zaista zanimljiv“, reče Frost. „Prosto smo morali malo da razgledamo.“

Dok su Džejn i Frost izlazili iz egipatske sale, žena se odsečno i poslovno rukovala sa oboma. Na jačem svetlu glavne galerije, Džejn je videla da je to naočita plavuša od četrdesetak godina - jedno čitav vek mlađa od one koju su upoznali na ulazu. „Ja sam Debi Djuk, volonterka u muzeju.“

„Detektivka Ricoli“, reče Džejn. „I detektiv Frost.“

„Sajmon čeka u svom kabinetu, molim vas da pođete sa mnom.“ Debi se okrenula i povelala ih, a njene otmene cipele kuckale su po starim stepenicama. Na odmorištu na spratu, Džejninu pažnju je privukao još jedan zanimljiv eksponat: napunjen grizli sa pruženim kandžama, koji kao da će zgrabiti onoga ko se penje stepenicama.

„Je li neko od predaka gospodina Krispina ulovio ovo?“ upita Džejn.

„Oh.“ Debi se osvrnula sa izrazom blagog gađenja. „To je Big Ben. Moraću da proverim, ali mislim da je tu stvar doneo Sajmonov otac, sa Aljaske. Ja se još upoznajem sa zbirkom.“

„Ovde ste novi?“

„Došla sam u aprilu. Uvek tražimo nove volontere, ako znate nekoga ko bi želeo da nam se pridruži. Posebno tražimo one mlađe, da rade s decom.“

Džejn i dalje nije mogla da odvoji pogled od onih smrtonosnih medveđih kandži. „Mislila sam da je ovo arheološki muzej“, rekla je. „Kako se to medved uklapa?“

„Zapravo ovo je muzej *svoga*, i zato je toliko teško da se za nas pročuje. Veći deo eksponata su sakupili Krispini iz pet generacija, ali imamo i brojne poklone. Na spratu su izložene mnoge životinje sa kandžama i očnjacima. Čudno je to, ali deca ih obožavaju. Vole da zure u mesoždere. Zeke su im dosadne.“

„Zeke ne mogu da vas ubiju“, reče Džejn.

„Možda je u tome stvar. Mi volimo da se plašimo, zar ne?“ Debi se

okrenula i nastavila da se penje.

„Šta je na drugom spratu?“, upita Frost.

„Još izložbenog prostora. Pokazaću vam. Koristimo ga za privremene postavke.“

„Znači, nabavljate i nove stvari?“

„O, ne moramo mi ništa da nabavljamo. Dole u podrumu ima toliko zanimljivosti da bismo postavku verovatno mogli da menjamo svakog meseca sledećih dvadeset godina i da se nikada ne ponovimo.“

„I šta je sada tamo izloženo?“

„Kosti.“

„Mislite ljudske?“

Debi ga je pogledala kao da joj je to pitanje nekako zabavno. „Naravno. Kako bismo inače privukli pažnju beznadežno prezasićene publike? Mogli bismo da im pokažemo najlepšu vazu iz doba dinastije Ming, ili paravan od rezbarene slonovače iz Persije, a oni bi se okrenuli i otišli pravo ka ljudskim ostacima.“

„A odakle potiču te kosti?“

„Verujte mi. *One* su dobro dokumentovane. Jedan Krispin ih je doneo iz Turske pre više od veka. Ne sećam se tačno koji, verovatno Kornelijus. Doktor Robinson je mislio da je vreme da ih izvadimo iz skladišta i iznesemo pred javnost. Tema ove postavke su pogrebni običaji drevnih naroda.“

„Zvučite kao da ste i vi arheolog.“

„Ja?“ Debi se nasmeja. „Ja samo imam mnogo slobodnog vremena, a volim lepe stvari. Zato smatram da muzeje vredi podržavati. Jeste li videli postavku dole? Sem punjenih životinja mesoždera, imamo dragocenosti koje zaista vredi videti. Muzej bi trebalo da se usredsredi na to, a ne na punjene medvede, ali narod mora da dobije ono što želi. Zato smo se toliko uzdali u Madam Iks. Ona bi donela dovoljno para da bar platimo grejanje.“

Stigli su na drugi sprat i ušli na izložbu Drevna groblja. Džejn je videla staklene vitrine sa ljudskim kostima poređanim na pesku, kao da su ih arheolozi upravo otkrili. Dok je Debi prošla pored njih žustrim korakom, Džejn je shvatila da zaostaje, da zuri u kosture skupljene u fetalni položaj, u koštane udove mrtve majke kako zaštitnički grle fragmentisane ostatke deteta. Dete nije moglo biti mnogo starije od njene kćerke Regine. Ovde leži čitavo selo mrtvih, pomislila je Džejn. Kakav bi to čovek tako surovo istrigao

te ljude iz njihovih večnih počivališta i transportovao ih u tuđu zemlju, da neznanci bulje u njih? Da li je predak Sajmona Krispina osećao makar trun griže savesti dok je vadio te kosti iz grobova? Stari novčići, mermerne statue ili ljudske kosti - Krispinovi su prema svemu isto postupali. To su bili predmeti koji se sakupljaju i izlažu, poput trofeja.

„Detektivi?“, reče Debi.

Džejn i Frost su ostavili neme mrtve, pa su za Debi pošli u kabinet Sajmona Krispina.

Čovek koji je sedeo i čekao ih izgledao je mnogo krhkije nego što je očekivala. Kosa mu se proredila tako da su ostali samo bleđi pramenovi, a smeđe staračke mrlje prekrivale su mu teme i šake. Međutim, njegove prodorne plave oči sijale su od pronicljivosti i znatiželje dok se rukovao sa dvoje posetilaca.

„Hvala vam što ste nas primili“, reče Džejn.

„Krivo mi je što i sam nisam prisustvovao autopsiji“, reče on. „Međutim, kuk mi još nije sasvim zarastao posle operacije, i još hramam i koristim štap. Sedite, molim vas.“

Džejn se osvrnula po sobi, u kojoj su se nalazili težak sto od hrastovine i fotelje tapacirane izlizanim zelenim somotom. Sa lamperijom od tamnog drveta i paladijanskim prozorima, izgledala je kao da joj je mesto u klubu iz neke pređašnje epohe, mestu gde gospoda pijuckaju šeri. Međutim, kao i na ostatku zgrade, u sobi su se videli tragovi starosti. Persijski tepih je bio gotovo sasvim izlizan, a požutele knjige u polici izgledale su bar stotinu godina stare.

Džejn je sela na somotsku fotelju, osećajući se patuljasto okružena tim nameštajem kao iz prestone dvorane, kao dete koje se igra kraljice. Frost se takođe smestio u jednu tešku fotelju, ali umesto da izgleda kraljevski, on je na tom somotskom prestolu izgledao kao da pati od zatvora.

„Učinićemo sve da vam pomognemo u istrazi“, rekao je Sajmon. „Doktor Robinson je zadužen za svakodnevne poslove. Bojim se da sam ja prilično beskoristan otkako sam polomio kuk.“

„Kako se to desilo?“, upita Džejn.

„Pao sam u rupu na iskopavanjima u Turskoj.“ Video je Džejninu dignutu obrvu pa se osmehnuo. „Da, čak i sa osamdeset dve godine, radio sam na terenu. Nikada nisam bio salonski arheolog. Verujem da čovek mora da radi

sopstvenim rukama, inače mu je to samo hobi." Prizvuk prezira sa kojim je naglasio poslednju reč jasno je govorio šta misli o takvim amaterima.

Debi reče: „Vratićeš se ti na teren očas posla, Sajmone. U tvojim godinama samo treba vremena da kosti zarastu.”

„Ja *nemam* vremena. Iz Turske sam otišao pre sedam meseci, i bojim se da je na iskopavanju zavladao haos.” Uzdahnuo je. „Ali to sigurno nije onoliki haos kao ovo ovde.”

„Pretpostavljam da vam je doktor Robinson rekao šta smo juče otkrili na autopsiji”, reče Džejn.

„Da. I mi smo preneraženi, blago rečeno. To nije pažnja kakvu jedan muzej priželjkuje.”

„Sumnjam da je i Madam Iks priželjkivala takvu pažnju.”

„Nisam čak ni znao da *imamo* mumiju u našoj zbirci sve dok je Nikolas nije otkrio prilikom popisa.”

„Rekao je da se to desilo u januaru.”

„Da. Nedugo pošto sam operisao kuk.”

„Kako muzej može da izgubi iz vida da u posedu ima nešto toliko dragoceno kao što je mumija?”

Posramljeno se osmehnuo. „Idite u bilo koji muzej sa velikom zbirkom, i verovatno ćete naći podrum u kome vlada ista zbrka kao kod nas. Mi smo stari stotinu trideset godina. Za to vreme su pod ovim krovom radile desetine kustosa i stotine pripravnika, vodiča i drugih volontera. Beleške se zature, kartoni se izgube a na predmete zaboravi. Zato nije ni čudo što ponekad ne znamo šta sve posedujemo.” Uzdahnuo je. „Bojim se da najveći deo krivice pripada meni.”

„Zašto?”

„Predugo sam najveći deo svakodnevnog rada u potpunosti prepuštao doktoru Vilijamu Skot-Keru, našem bivšem kustosu. Toliko sam vremena provodio u inostranstvu da nisam znao šta se dešava ovde kod kuće. Međutim, gospođa Vilebrant je videla kako on propada. Počeo je da gubi papire i da kači pogrešne opise na vitrine. Na kraju je postao toliko zaboravan da nije mogao da prepozna čak ni najobičnije stvari. Tragično je što je on nekad bio izuzetno blistav um, bivši arheolog koji je radio širom sveta. Gospođa Vilebrant mi je pisala o svojim brigama, i kada sam se vratio kući, uvideo sam da imamo ozbiljan problem. Nisam imao srca da ga odmah

otпустim, i ispostavilo se da to nisam ni morao. Udarila su ga kola ovde ispred zgrade i na mestu je ostao mrtav. Bile su mu tek sedamdeset četiri, ali je tako verovatno bilo i bolje, s obzirom na nevesele lekarske prognoze, da je poživio.“

„Alchajmerova?“, upita Džejn.

Sajmon klimnu glavom. „Znaci su postojali već jedno deset godina, ali je Vilijam uspevao da ih prikrije. Zbirku je ostavio u potpunom rasulu. Nismo znali koliko sve stoji loše, sve dok pre tri godine nisam primio doktora Robinsona, i on je otkrio da nema prijemnih knjiga. Nije mogao da nađe dokumentaciju za brojne sanduke u podrumu. U januaru, kada je otvorio sanduk sa Madam Iks, nije imao pojma šta se unutra nalazi. Verujte mi, svi smo bili zaprepašćeni. Nismo ni slutili da je u zbirci *ikada* postojala mumija.“

„Gospođica Djuk nam je rekla da veći deo zbirke potiče od vaše porodice“, reče Frost.

„Pet generacija Krispina lično je radilo lopaticom i ašovom. Kolekcionarstvo je naša porodična strast. Nažalost, to je takođe skupa zabava, i ovaj muzej je usisao sve što je ostalo od mog nasledstva.“ Ponovo je uzdahnuo. „I tako smo danas tu gde smo - nedostaju nam sredstva i zavisimo od volontera. I donatora.“

„Možda je Madam Iks tako završila ovde?“, upita Frost. „Kao nečiji poklon?“

„Dešava se ponekad da dobijamo poklone“, reče Sajmon. „Ljudi žele siguran dom za neki dragoceni artefakt ili neki vredan antikvitet o kome oni ne mogu propisno da se staraju. Ili žele sjajnu plaketu sa svojim imenom, izloženu da je svi vide. Spremni smo da primimo gotovo bilo šta.“

„Ali nigde nije zabeleženo da ste na poklon dobili mumiju?“

„Nikolas ništa nije našao. A verujte mi, zaista je tražio. To je shvatio kao svoju misiju. U martu smo primili Džozefinu da nam pomogne s analizom Madam Iks, a ni ona nije mogla da uđe u trag poreklu mumije.“

„Moguće je da je Madam Iks dodata u zbirku u doba dok je kustos bio doktor Skot-Ker“, reče Debi.

„Onaj s Alchajmerovom?“, upita Džejn.

„Tako je. I on je mogao da negde zaturi papire. To bi sve objasnilo.“

„Zvuči kao logična teorija“, reče Džejn. „Ali mi moramo da ispitamo i

druge teorije. Ko sve može da ulazi u vaš podrum?"

„Ključevi se čuvaju na recepciji, tako da može manje-više sve osoblje."

„Onda je li neko od vašeg osoblja mogao da stavi Madam Iks u podrum?"

Usledio je trenutak tišine. Debi i Sajmon su se pogledali, a njegovo lice je potamnelo. „Ne sviđa mi se na šta ciljate, detektivko."

„To je razumno pitanje."

„Mi smo ugledna institucija, kod nas rade odlični ljudi, mahom volonteri", reče Sajmon. „Naši vodiči, naši studenti na praksi - ovde su zato što su posvećeni očuvanju istorije."

„Nisam dovela u sumnju ničiju posvećenost. Samo sam se pitala ko je imao pristup podrumu."

„Ono što zaista pitate jeste: ko je mogao da tamo dole sakrije telo žrtve?"

„To je mogućnost koju moramo uzeti u obzir."

„Verujte mi, među našim zaposlenima nema ubica."

„Možete li biti apsolutno sigurni u to, gospodine Krispine?", upitala je Džejn tiho, ali mu njen pogled nije davao izgleda da se tek tako izvuče. Videla je da ga je to pitanje uznemirilo. Prisilila ga je da se suoči sa groznom mogućnošću da je neko koga poznaje mogao doneti smrt u taj ponosni bastion učenosti.

„Izvinite, gospodine Krispine", rekla je naposletku. „Ali ovde će možda nakratko doći do poremećaja kolotečine."

„Šta vam to znači?"

„U vašem muzeju je nekako završio leš. Možda vam je poklonjen pre deset godina. Možda je tu stavljen nedavno. Problem je što nemate nikakve papire. Ne znate čak ni šta se još nalazi u vašoj zbirci. Moraćemo da pretražimo vaš podrum."

Sajmon je zaprepašćeno odmahnuo glavom. „A šta tačno očekujete da ćete naći?"

Nije odgovorila na to pitanje; nije morala.

SEDAM

„Je li ovo apsolutno neophodno?“ upitao je Nikolas Robinson. „Morate li to ovako da uradite?“

„Bojim se da moramo“, rekla je Džejn i pružila mu nalog za pretres. Dok ga je čitao, Džejn je stajala i čekala u pratnji trojice detektiva. Danas su ona i Frost doveli detektive Tripa i Kroua da pomognu oko pretresa i svi su čekali dok je Robinson neizdrživo dugo razmatrao nalog. Većito nestrpljivi Daren Krou je glasno huknuo, i Džejn mu je pogledom rekla da smiri živce, tako mu još stavljajući do znanja da ona rukovodi tom ekipom, i da mu je bolje da se ponaša pristojno.

Robinson je namršteno posmatrao papire. „Tražite ljudske posmrtno ostatke?“ Digao je pogled ka Džejn. „Pa, naravno da ćete ih ovde naći. Ovo je *muzej*. I uveravam vas, one kosti na drugom spratu su *drevne*. Ako želite da vam istaknem relevantne dokaze kao što su zubi...“

„Nas zanima ono što držite u podrumu. Samo nam otključajte vrata, pa da počnemo.“

Robinson je pogledao njene kolege koji su stajali nedaleko, pa je ugledao metalnu šipku u ruci detektiva Tripa. „Ne možete tek tako da razvaljujete sanduke! Mogli biste da oštetite artefakte neprocenjive vrednosti.“

„Vi slobodno možete da nadzirete i savetujete. Ali molim vas da ništa ne dodirujete i ništa ne pomerate.“

„Zašto pretvarate ovaj muzej u mesto zločina?“

„Brinemo da Madam Iks nije jedino iznenađenje u vašoj zbirci. A sada pođite sa nama dole u podrum.“

Robinson je progutao krupnu knedlu i pogledao vodiča, gospođu Vilebrant, koja je posmatrala taj sukob. „Hoćete li pozvati Džozefinu i reći joj da smesta dođe? Potrebna mi je njena pomoć.“

„Sada je pet do deset, doktore Robinsone. Uskoro stižu posetioci.“

„Muzej danas ne može da se otvori“, rekla je Džejn. „Ne želimo da mediji nanjuše šta se dešava. Zato vas molim da zaključate glavna vrata.“

Gospođa Vilebrant se naglašeno oglušila o njeno naređenje, i nije odvajala pogled od kustosa. „Doktore Robinsone?“

On je rezignirano uzdahnuo. „Izgleda da nemamo izbora. Molim vas da postupate po zahtevu policije.“ Otvorio je fioku iza pulta, izvadio svežanj ključeva, pa ih poveo pored voštane figure doktora Kornelijusa Krispina, pored grčkih i rimskih mermernih bista, do stepeništa. Desetak škripavih stepenika vodilo je u podrum.

Tu je zastao. Okrenuo se ka Džejn i upitao: „Da li mi je potreban advokat? Jesam li ja osumnjičeni?“

„Niste.“

„A ko je onda? Bar mi to recite.“

„Reč je možda o vremenu pre što ste vi ovde počeli da radite.“

„Koliko davno?“

„Iz doba prethodnog kustosa.“

Robinson se iznenađeno nasmeja. „Taj siroti čovek je patio od Alchajmerove bolesti. Ne mislite valjda da je stari Vilijam dole krio leševe?“

„Vrata, doktore Robinsone.“

Odmahujući glavom, otključao je vrata. Iz njih se raširio prohladan, suv vazduh. Zakoračili su u prostoriju i Džejn je začula začuđene šapate svojih kolega kada su ugledali ogroman skladišni prostor, ispunjen bezbrojnim nizovima sanduka, naslaganim gotovo do tavanice.

„Molim vas da vrata budu zatvorena, ako je moguće“, rekao je Robinson. „Vlažnost i temperatura vazduha su ovde kontrolisane.“

„Čoveče“, reče detektiv Krou. „Trebaće nam večnost da pretražimo sve ovo. Šta se uopšte nalazi u ovim sanducima?“

„Popisali smo već više od polovine“, rekao je Robinson. „Kada biste nam dali samo još nekoliko meseci da sve završimo, mogli bismo da vam kažemo šta se tačno nalazi u svakom sanduku.“

„Ne možemo da čekamo nekoliko meseci.“

„Meni je bila potrebna godina da pregledam samo ove redove ovde, sve do zadnjih polica. Za njihovu sadržinu lično garantujem. Ali još nisam otvorio sanduke na ovom kraju. To je spor proces, zato što čovek mora pažljivo da

radi i da sve zapisuje. Neki predmeti su stari vekovima i možda su već krti."

„Bez obzira na kontrolisanu vlažnost vazduha?", upita Trip.

„Klimatizacija je ugrađena tek šezdesetih godina."

Frost je pokazao sanduk na dnu gomile. „Pogledajte datum na ovom. T873, Sijanu"

„Shvatate?“ Robinson je pogledao Džejn. „Ovde možda ima dragocenosti koje nisu otpakovane već stotinu godina. Moj plan je bio da sistematski pregledam sve sanduke i da ih popišem." Zastao je. „Ali onda sam otkrio Madam Iks i popis je obustavljen. Inače bismo sada odmakli i dalje.“

„Gde ste našli njen sanduk?", upita Džejn. „U kom delu?"

„Dalje u ovom redu, tamo uza zid." Pokazao je u udaljeni kraj skladišta. „Bila je na dnu gomile."

„Pregledali ste sanduke koji su bili iznad njenog?“

„Jesam. U njima su bili predmeti iz prve decenije dvadesetog veka. Artefakti iz Osmanlijskog carstva, kao i nešto kineskih svitaka i keramike."

„Iz prve decenije dvadesetog veka?" Džejn se prisetila savršenih zuba mumije i one plombe. „Madam Iks je gotovo sigurno mlađa."

„Pa kako je onda završila ispod starijih sanduka?", upita detektiv Krou.

„Neko je očigledno ovde razmeštao stvari", reče Džejn. „Tako da oteža pristup do nje."

Dok je Džejn razgledala ogromni polumračni prostor, pomislila je na mauzolej u kome je sahranjena njena baka, pravu mermernu palatu, gde su u sve zidove uklesana imena onih koji tu počivaju. *Da li sada gledam nešto slično? Mauzolej pun bezimenih žrtava?* Krenula je ka suprotnom kraju podruma, gde je nađena Madam Iks. U tom delu su na tavanici pregorele dve sijalice, tako da je ugao bio mračan.

„Da počnemo potragu odavde", rekla je.

Frost i Krou su zajedno digli najviši sanduk i spustili ga na pod. Na poklopcu je bilo nažvrljano: RAZNO. KONGO. Frost je razvalio poklopac i čim je video šta je unutra, ustuknuo je i udario u Džejn.

„Šta je to?“, upitala je.

Daren Krou se iznenada nasmeja. Izvadio je drvenu masku iz sanduka i stavio je preko lica. „Bu!“

„Pažljivo s tim!" reče Robinson. „Dragoceno je."

„I prilično jezivo", tiho reče Frost, zureći u groteskne crte lica urezane u

drvo.

Krou je spustio masku i izvadio zgužvane novine koje su služile da se sadržina sanduka ne drma. „Londonski *Tajms*, 1930. Rekao bih da ovaj sanduk potiče iz vremena pre našeg počinioca."

„Zaista moram da protestujem", reče Robinson. „Dodirujete predmete - kontaminirate ih. Trebalo bi da svi imate rukavice."

„Možda bolje da sačekate napolju, doktore Robinsone", reče Džejn.

„Ne, neću. Ja sam zadužen za bezbednost ove zbirke."

Okrenula se ka njemu. Koliko god delovao blago i učtivo, tvrdoglavo je ostao na mestu dok mu se ona približavala, a oči su mu besno treptale iza naočara. Van muzeja bi se prema policiji Nikolas Robinson verovatno poneo poslušno. Ali ovde, na sopstvenoj teritoriji, dok brani svoju dragocenu zbirku, izgledao je potpuno spreman da se upusti u borbu prsa u prsa.

„Jurišate ovde kao krdo pobesnelih bivola", rekao je. „Odakle vam ideja da ovde dole ima još tela? Šta vi zamišljate, kakvi to ljudi rade u muzejima?"

„Ne znam, doktore Robinsone. To i pokušavam da otkrijem."

„Onda me *pitajte*. *Razgovarajte* sa mnom, umesto da rasturate sanduke. Ja poznajem ovaj muzej. Znam ljude koji su ovde radili."

„Ovde ste kustos tek tri godine", reče Džejn.

„Takođe sam ovde radio na praksi, kao student. Poznavao sam doktora Skot-Kera i on je bio potpuno bezopasan."

Prostrelio je pogledom Kroua, koji je upravo iz sanduka izvadio vazuu. „Hej! To je staro bar četiristo godina! Pokažite malo poštovanja!"

„Možda bi bilo najbolje da nas dvoje nakratko izađemo. Moramo da porazgovaramo."

Uputio je zabrinut pogled trojici detektiva, koji su počeli da otvaraju novi sanduk. Nerado je pošao za njom iz podruma pa uz stepenice na galeriju prvog sprata. Stajali su pored egipatske izložbe, a lažni ulaz u grobnicu dizao se iznad njih.

„Kada ste vi tačno ovde bili pripravnik, doktore Robinsone?" upita Džejn.

„Pre dvadeset godina, na trećoj i četvrtoj godini studija. Kada je Vilijam bio kustos, trudio se da svakog leta dovede jednog ili dvoje studenata."

„Zašto sada nema studenata na praksi?"

„U budžetu više nemamo novca da im plaćamo troškove. Zato nam je gotovo nemoguće da privučemo studente. Sem toga, kada ste mladi, uvek

biste radije radili na terenu, sa vršnjacima. A ne u ovoj prašnjavoj staroj zgradi."

„Čega se sećate u vezi s doktorom Skot-Kerom?"

„Bio mi je prilično drag", odgovorio je. A na usnama mu je zaigrao osmeh. „Još onda je bio pomalo rasejan, ali uvek je bio prijatan, uvek je imao vremena za svakoga. Smesta mi je poverio mnogo odgovornosti i zato je to za mene bilo najbolje moguće iskustvo. Iako je na kraju dovelo do razočaranja."

„Zašto?"

„Imao sam prevelika očekivanja. Mislio sam da ću moći da nađem baš takav posao kada jednom doktoriram."

„A niste?"

Odmahnuo je glavom. „Na kraju sam radio na lopatanju."

„Šta to znači?"

„Kao arheolog po ugovoru. Danas je to manje-više jedini posao koji novi diplomac arheologije može da nađe. To zovu menadžment kulturnih resursa. Radio sam na gradilištima i u vojnim bazama. Kopao sam jame za testiranje, tražio neki dokaz istorijske vrednosti pre nego što stignu buldožeri. To je posao samo za mlade. Nema socijalnog, večito živite u pokretu i mnogo je teško za leđa i kolena. I zato kada me je Sajmon pozvao pre tri godine i ponudio mi ovaj posao, jedva sam dočekao da okačim lopatu o klin, iako zarađujem manje nego na terenu. Što objašnjava zašto je ovaj položaj bio toliko dugo upražnjen posle smrti doktora Skot-Kera."

„Kako muzej može da funkcioniše bez kustosa?"

„Tako što se pusti da neko poput gospođe Vilebrant rukovodi predstavom, ako možete u to da poverujete. Godinama je držala iste eksponate u istim prašnjavim vitrinama." Osvrnuo se ka recepciji, a glas mu je prešao u šapat. „I znate šta? *Ona* se nije ni trun promenila od doba kada sam ja bio na praksi. Ta žena je rođena prastara."

Džejn je čula korake na stepeništu pa se okrenula i videla Frosta kako se penje iz podruma. „Ricolijeva, bolje siđi, moraš nešto da vidiš."

„Šta ste našli?"

„Nismo sigurni."

Ona i Robinson su pošli za Frostom nazad u podrumsko skladište. Pod je bio zasut piljevinom na mestu gde su detektivi pregledali još nekoliko

sanduka.

„Pokušavali smo da spustimo ovaj sanduk i ja sam se naslonio na zid“, rekao je detektiv Trip. „Kao da je popustio iza mene. A onda sam primetio *ono*.“ Pokazao je ka ciglama. „Krou, osvetli da vidi.“

Krou je uperio zrak baterijske i Džejn je namršteno osmotrila zid, iz koga je ispala jedna cigla. Kroz rupu je videla samo tamu.

„Iza je prostor“, reče Krou. „Kada uperim baterijsku, ne vidim čak ni zadnji zid.“

Džejn se okrenula ka Robinsonu. „Šta se tu nalazi?“

„Nemam pojma“, prošapta on, zapanjeno zureći u rupu. „Oduvek sam pretpostavljao da su zidovi čvrsti. Ali ovo je veoma stara zgrada.“

„Koliko stara?“

„Bar stotinu pedeset godina. To nam je rekao vodoinstalater kada je došao da renovira kupatilo. Ovo je nekada, znate, bila porodična kuća.“

„Porodice Krispin?“

„Oni su živeli ovde sredinom devetnaestog veka, a onda su se preselili u novu kuću u Bruklajnu. Tada je ova zgrada pretvorena u muzej.“

„Na koju stranu je okrenut ovaj zid?“, upita Frost.

Robinson se zamislio. „Pa, mislim da je ka ulici.“

„Znači, na drugoj strani nije neka zgrada.“

„Ne, samo pločnik.“

„Hajde da povadimo još nekoliko cigala“, reče Džejn, „da vidimo šta je iza.“

Robinson je delovao uzrujano. „Ako počnete da vadite cigle, može da se sruši ceo zid.“

„Ali ovo očigledno nije noseći zid“, reče Trip. „Ili bi već propao.“

„Hoću da odmah sve obustavite“, reče Robinson. „Pre nego što nastavite, moram da razgovaram sa Sajmonom.“

„Pa što ga onda ne pozovete?“

Kada je kustos izašao, četvoro detektiva su ostali na mestima, nema publika koja prati njegov izlazak. Čim su se vrata zatvorila za njim, Džejn se smesta okrenula ka zidu. „Ove niže cigle nisu čak ni spojene malterom. Samo su naslagane.“

„Pa šta onda drži gornji deo zida?“ upita Frost.

Džejn je oprezno izvadila jednu ciglu, sve očekujući da će se ostale

srušiti. Zid je međutim izdržao. Pogledala je Tripa. „Šta misliš?”

„Sigurno postoji greda koja drži gornju trećinu.”

„Onda je bezbedno povaditi ove niže, zar ne?”

„Trebalo bi. Valjda.”

Nervozno se nasmejala. „Stvarno mi ulivaš poverenje, Tripe.” Dok su trojica muškaraca stajala i gledala, ona je pažljivo izvukla još jednu ciglu, pa još jednu. Primetila je da su se njene kolege povukle i ostavile je samu pored zida. Uprkos otvoru koji je sada napravila, sve je i dalje stajalo. Kada je provirila, videla je samo mrkli mrak.

„Krou, daj baterijsku.”

Pružio ju je.

Klekla je i osvetlila otvor. Nazirala je grubu površinu naspramnog zida, metar ili dva dalje. Polako je prešla svetlom preko njega i zrak se iznenada zaustavio na niši usečenoj u kamen. Na licu koje je zurilo u nju iz tame.

Huknula je i zateturala se unazad.

„Šta je?“, reče Frost. „Šta si videla unutra?”

Džejn je na tren bila zanemela. Srce joj je ludo tuklo i zurila je u otvor između cigala, tamni prozor u ćeliju koju nipošto nije želela dalje da istražuje, posle onoga što je naslutila u tim senkama.

„Ricolijeva?”

Progutala je knedlu. „Mislim da je vreme da se zove služba medicinskog istražitelja.”

OSAM

Mori ovo nije bila prva poseta Krispinovom muzeju.

Pre nekoliko godina, nedugo pošto se doselila u Boston, u vodiču je, na spisku lokalnih znamenitosti, našla taj muzej. Jedne hladne januarske nedelje otišla je da ga obiđe, očekujući mnoštvo uobičajenih posetilaca vikendom, uobičajene izmučene roditelje kako vuku decu koja se dosađuju. Umesto toga je ušla u tihi zgradu, gde je radila samo starica na recepciji, koja je Mori prodala kartu a onda ju je potpuno ignorisala. Mora je sama hodala kroz brojne sumorne galerije, pored prašnjavih vitrina ispunjenih zanimljivostima sa svih strana sveta, pored požutelih pločica sa natpisima koje kao da nisu menjane čitav vek. Peć se mučila da istera studen iz zgrade, i Mora sve vreme nije skidala kaput i šal.

Dva sata kasnije izašla je, potištena od tog iskustva. Takođe potištena što se ta usamljenička poseta toliko uklapala u njen život u to doba. Nedavno razvedena i bez prijatelja u novom gradu, bila je usamljena lutalica po hladnom i sumornom predelu gde je niko nije pozdravljao pa čak nije ni bio svestan njenog prisustva.

Nikada se više nije vratila u Krispinov muzej. Sve do danas.

Osetila je trun iste potištenosti kada je ušla u zgradu, kada je ponovo udahnila njen miris starosti. Mada su prošle godine otkako je tu poslednji put kročila, sumorni osećaj onog januarskog dana odmah se vratio da joj pritisne ramena, podsetnik da se njen život nije suštinski promenio. Mada je sada bila zaljubljena, nedeljom je i dalje lutala sama - zapravo, nedeljom je to i najčešće činila.

Danas su je, međutim, čekale zvanične dužnosti. Pošla je za Džejn niz stepenice, u podrum. Detektivi su već proširili rupu u zidu tako da ona može da se provuče. Zastala je pred njom i namršteno pogledala hrpu povađenih

cigala.

„Je li bezbedno ulaziti? Sigurni ste da se zid neće srušiti?“ upitala je Mora.

„Drži ga poprečna greda na vrhu“, odgovorila je Džejn. „Ovo je trebalo da izgleda kao pravi zid, ali mislim da su tu nekada bila vrata, koja vode u ovu tajnu sobu.“

„Tajnu? Zbog čega?“

„Da se sakriju dragocenosti? Da se sakrije piće u doba prohibicije? Ko zna? Čak ni Sajmon Krispin nije imao pojma koja je namena ovog skrovišta.“

„Je li znao da postoji?“

„Rekao je da je čuo priče kada je bio dete, o tunelu koji povezuje ovu zgradu sa onom preko puta. Ali ova prostorija nikuda ne vodi.“ Džejn joj je dala baterijsku. „Ti prva“, rekla je. „Ja ću odmah za tobom.“

Mora je čučnula ispred rupe. Osetila je poglede nemih detektiva, koji čekaju njenu reakciju. Uznemirilo ih je ono što je čeka u toj odaji, i zbog njihove ćutnje nije želela da nastavi. Nije mogla da vidi unutra, ali je znala da je u tami čeka nešto gadno - nešto što je toliko dugo zatvoreno da je vazduh unutra delovao smradno i jezivo. Kleknula je i provukla se kroz rupu.

Unutra je našla prostor dovoljno velik tek da ustane. Pružila je ruke pravo pred sebe i ništa nije osetila. Uključila je baterijsku lampu.

Odsečena glava uzvratila joj je slepim pogledom.

Preneraženo je huknula i trgnula se unazad, sudarivši se sa Džejn, koja se upravo provukla i stala iza nje.

„Znači videla si ih“, rekla je Džejn.

„Njih?“

Džejn je uključila svoju baterijsku. „Jedna je evo ovde.“ Svetio je obasjalo lice koje je upravo prepalo Moru. „A druga tamo.“ Svetio se pomerilo i spustilo na drugu nišu, na kojoj je bilo drugo, nakazno smežurano lice. „I na kraju, treća je evo ovde.“ Džejn je uperila svetio u kamenu policu tik iznad More. Izborano lice bilo je uokvireno slapovima sjajne crne kose. Usta su bila grubo ušivena, kao da je time osuđeno na večitu ćutnju.

„Reci mi da ovo nisu prave glave“, reče Džejn tiho. „Molim te.“

Mora je iz džepa izvadila gumene rukavice. Činilo joj se da su joj ruke ledene i nespretne dok ih je u tami navlačila na znojave šake. Džejn je ciljala lampom na policu i Mora je pažljivo uzela glavu. Bila je zapanjujuće laka i

toliko mala da joj je stala na dlan. Kosa je bila puštena i ona se trgla kada su joj svilenkasti pramenovi okrznuli голу ruku. Ovo nije sin-etika, pomislila je, već prava kosa. *Ljudska kosa.*

Mora proguta knedlu. „Mislim da je ovo *canca*“

„Šta?“

„Preparirana glava.“ Mora pogleda Džejn. „Čini se daje prava. “

„Ali bi mogla biti stara? Samo eksponat koji je muzej nabavio u Africi?“

„U Južnoj Americi.“

„Svejedno. Je li moguće da je ovo deo njihove zbirke?“

„Moguće je.“ Mora je pogleda u tami. „A mogla bi biti i nedavno napravljena.“

Osoblje muzeja zurilo je u tri cance na stolu u muzejskoj laboratoriji. Pod nemilosrdnim svetlima za ispitivanje, svaki detalj glava bio je jasno vidljiv, od paperjastih trepavica i obrva do složeno upletenih pamučnih niti kojima su bile zašivene usne. Dve glave je krasila dugačka kosa, crna kao ugalj. Kosa na trećoj bila je skraćena do ispod ušiju i izgledala je kao ženska perika na premaloj glavi lutke. Glave su zapravo bile toliko sićušne da se lako moglo pomisliti kako je reč o gumenim suvenirima, da nije bilo sasvim ljudske teksture obrva i trepavica.

„Nemam pojma zašto su bile skrivene iza tog zida“, govorio je tiho Sajmon. „Niti kako su tu dospеле.“

„Ova zgrada je puna tajni, doktoro Ajls“, rekla je Debi Djuk. „Kada god uvodimo nove instalacije ili popravljamo vodovodne cevi, majstori nalete na neko novo iznenađenje. Zazidani prostor ili prolaz koji ne služi ama baš ničemu.“ Pogledala je doktora Robinsona na drugoj strani stola. „Sećate se one katastrofe kad je pre mesec dana udario grom? Električar je morao da provali pola zida na drugom spratu samo da bi otkrio kuda vode žice. Nikolase? Nikolase?“

Kustos je toliko usredsređeno zurio u cance da je digao pogled tek pošto je drugi put čuo svoje ime. „Da, ova zgrada je zaista jedna vrsta zagonetke“, rekao je. A onda je tiho dodao: „Pitam se šta sve još nismo našli iza ovih zidova.“

„Znači ovo je pravo?“ upita Džejn. „Zaista su preparirane ljudske glave?“

„Potpuno je izvesno da su stvarne“, rekao je Nikolas. „Problem je...“

„Šta?"

„Džozefina i ja smo pregledali sve beleške o inventaru koje smo uspeli da nađemo. Po prijemnim knjigama, ovaj muzej zaista u svojoj zbirci ima cance. Stigle su 1898, kada ih je iz gornjeg basena Amazona doneo doktor Stenli Krispin." Pogledao je Sajmona. „To je, koliko mi se čini, vaš deda."

Sajmon klimnu glavom. „Čuo sam da ih imamo u zbirci. Nikada nisam znao šta se sa njima desilo."

„Kustosu koji je ovde radio krajem 19. veka ovako ih je opisao." Robinson je okrenuo stranicu. „Ceremonijalne trofejne glave plemena Hivaro, obe u odličnom stanju."

Pošto je shvatila značaj tog opisa, Mora ga je pogledala. „Rekli ste *obe*?"

Robinson je klimnuo glavom. „Po ovim beleškama, u zbirci postoje samo dve."

„Je li moguće da je treća dodata kasnije, ali da nije zabeležena?"

„Naravno. To je jedan od problema koji nas muče, naša nepotpuna dokumentacija. Zato sam i počeo popis, da bih napokon imao predstavu o tome šta sve tačno posedujemo."

Mora je namrgođeno pogledala tri preparirane glave. „Znači sada pitanje glasi: koja je kasnije dodata? I koliko to kasnije?"

„Kladim se da je ova nova." Džejn je pokazala cancu sa kratkom kosom. „Kunem se da je devojka za šankom u kafiću jutros imala istu takvu paž frizuru."

„Pre svega", reče Robinson, „gotovo je nemoguće odrediti, samo po izgledu, je li canca ženska ili muška. Smanjivanje glave krivi crte lica, tako da oba pola izgledaju isto. Drugo, kosa na nekim tradicionalnim cancama može biti kratka, kao ovde. To jeste neobično, ali nam frizura ne govori ništa posebno."

„Pa kako onda da razlikujemo tradicionalnu prepariranu glavu od savremene kopije?", upita Mora.

„Dozvolićete mi da ih dodirnem?", upita Robinson.

„Da, naravno."

Otišao je do ormara, uzeo rukavice i navukao ih pažljivo kao doktor koji će izvesti složen hirurški zahvat. Taj čovek bi bio posvećen detaljima, bez obzira na to kojom se profesijom bavio, pomislila je Mora. Nijedan njen kolega sa studija medicine nije bio toliko pedantan kao Nikolas Robinson.

„Prvo“, rekao je, „treba da objasnim šta predstavlja prava canca plemena Hivaro. Za tu oblast sam se posebno zanimao, tako da o njima ponešto znam. Narod Hivaro živi duž granice između Ekvadora i Perua, i plemena se redovno međusobno napadaju. Ratnici sakupljaju bilo čije glave - muške, ženske, dečje.“

„Zašto to rade?“ upita Džejn.

„Taj običaj je povezan sa njihovim konceptom duše. Oni veruju da ljudi mogu imati i do tri različite vrste duša. Postoji obična duša, koju svako ima na rođenju. Onda postoji duša drevne vizije, i ona mora da se stekne kroz obredne postupke. Ona vam daje specijalne moći. Ako neko stekne dušu drevne vizije, i onda je ubijen, preobražava se u treću vrstu - osvetničku dušu, koja će da progoni ubicu. Jedini način da se osvetnička duša spreči da izvrši odmazdu jeste da se glava odseče i pretvori u cancu.“

„Kako se pravi canca?“ Džejn je pogledala tri glave velike kao da su od lutke. „Prosto ne shvatam kako ljudska glava može da se toliko smanji.“

„Opisi postupka su često kontradiktorni, ali većina se slaže u vezi s nekoliko ključnih koraka. Zbog tropske klime, proces mora da se otpočne odmah posle smrti. Uzmete odsečenu glavu i rasečete kožu u pravoj liniji, od temena pa do korena vrata. Onda sljuštite kožu sa kosti. Zapravo se vrlo lako skida.“

Mora je pogledala Džejn. „Videli ste me kako na autopsiji radim gotovo isto. Sljuštim skalp sa lobanje. Moj rez, međutim, ide preko temena, od uha do uha.“

„Da, i to je deo od koga mi se uvek zgadi“, reče Džejn. „Posebno kad sljuštiš lice.“

„O da. Lice“, reče Robinson. „U narodu Hivaro ljušte i njega. Za to je potrebna veština, ali se i lice skida, zajedno sa skalpom, u jednom komadu. Tako dobijate masku od ljudske kože. Prevrnu je i očiste. Onda zašiju očne kapke.“ Digao je jednu cancu i pokazao gotovo nevidljive konce. „Vidite koliko je pažljivo to izvedeno, kako trepavice izgledaju potpuno prirodno? Ovo je *zaista* vešt rad.“

Da li se to u njegovom glasu čuo prizvuk divljenja?, upitala se Mora. Robinson kao da nije primetio nelagodan pogled koji su razmenile Mora i Džejn; bio je u potpunosti usredsređen na veštinu koja je pretvorila ljudsku kožu u predmet zanimljiv arheolozima.

Okrenuo je cancu da pogleda vrat, koji je jednostavno bio kožna cev. Zadnja strana vrata i potiljak bili su grubo ušiveni, ispod guste kose. „Pošto se koža skine sa lobanje“, nastavio je, „kuva se u vodi i biljnim sokovima, da bi se istopila sva masnoća. Pošto više nema ni trunke mesa i sala, ponovo se prevrće, i zarez na temenu se zašiva, kao što ovde vidite. Usne se spajaju pomoću tri naoštrena štapića. Nozdrve i uši se pune pamukom. Tada je to tek mekani kožni džak, pa je zato pune vrelim kamenjem i peskom da koža očvrsne.

Onda je trljaju ugljem i dime, tako da se skupi i uštavi. Čitav postupak ne traje dugo. Verovatno ne više od nedelju dana.”

„A šta rade s njima?”

„Vraćaju se u svoje pleme sa očuvanim trofejima i slave uz gozbu i obredni ples. Nose svoje cance oko vrata. Godinu dana kasnije, priređuje se nova gozba, da bi se prenela moć žrtvine duše. Na kraju, mesec dana posle toga, sledi i treće slavlje. Tada se obavljaju poslednji detalji. Vade tri štapića iz usana i kroz rupe provlače pamučnu nit pa je upliću. I dodaju ukrase za uši. Od tada glava predstavlja nešto čime se ponose i hvale. Kada ratnik hoće da istakne svoju muškost, stavi cancu oko vrata.”

Džejn se nasmejala od neverice. „Kao ovi danas, sa zlatnim lancima. Zašto se mačo tipovi toliko lože na ogrlice?”

Mora je posmatrala tri cance na stolu. Sve su bile slične veličine. Kroz usne sve tri bile su provučene upletene niti i imale su brižljivo zašivene oči. „Bojim se da ne vidim nikakvu razliku između ove tri glave. Deluju mi jednako vešto napravljene.”

„I jesu“, reče Robinson. „Međutim, postoji jedna važna razlika. I to ne mislim na frizuru.“ Okrenuo se i pogledao Džozefinu, koja je nemo stajala na drugom kraju stola. „Vidiš li ti o čemu govorim?”

Mlada žena je oklevala, kao da joj je gadno da se približi. Onda je navukla rukavice i prišla stolu. Uzela je sve glave redom i svaku osmotrila pod svetlom. Na kraju je digla glavu sa dugačkom kosom i ukrasima od krila insekata. „Ova nije od Hivara“, rekla je.

Robinson je klimnuo glavom. „Slažem se.”

„Zbog minđuša?” upita Mora.

„Ne. Takve minđuše su tradicionalne“, reče Robinson.

„Zašto ste se onda odlučili za baš ovu, doktoroko Pulčilo?”, upita Mora.

„Meni sasvim liči na druge dve.“

Džozefina se zagledala u tu glavu, crna kosa joj je pala preko ramena, pramenovi su bili tamni i sjajni kao kod cance, boje su bile toliko sablasno slične da su se mogle pretopiti jedna u drugu. Moru je na tren obuzeo uznemirujući utisak da zuri u istu glavu, pre i posle postupka. Džozefina živa, Džozefina mrtva. Je li zato ona toliko oklevala da je dodirne? Je li videla sebe u tim smežuranim crtama lica?

„Zbog usana“, reče Džozefina.

Mora odmahnu glavom. „Ne vidim nikakvu razliku. Svima su usne zašivene pamučnom niti.“

„To je zbog obreda Hivara. O čemu je Nikolas upravo pričao.“

„Na šta tačno mislite?“

„To što se drvca na kraju vade iz usana, a pamučna nit provlači kroz rupe.“

„Sve tri imaju pamučne niti.“

„Da, ali to se dešava tek na *trećoj* gozbi. Godinu dana posle odsecanja.“

„Ona je potpuno u pravu“, reče Robinson, koji je izgledao ponosno što je njegova mlada koleginica primetila isto što i on. „Drvca za usne, doktorko Ajls! Kada ih ostave unutra gotovo čitavu godinu, ona za sobom ostave razjapljene rupe.“

Mora je proučavala glave na stolu. Dve cance su u usnama imale velike rupe. Treća nije.

„Kod ove nisu korišćena drvca“, rekao je Robinson. „Usne su prosto zašivene, odmah pošto je glava odsečena. Ova nije iz naroda Hivaro. Onaj ko je ovo uradio - zabušavao je. Možda nije znao kako tačno treba da se radi. Ili je prosto nameravao da je proda turistima, ili ju je trampio za nešto. Ali ovo nije obredni primerak.“

„Koje mu je onda poreklo?“ upitala je Mora.

Robinson je zastao. „To stvarno ne mogu da vam kažem. Mogu samo reći da nije autentična glava iz naroda Hivaro.“

Mora je digla cancu sa stola. I ranije je u rukama držala odsečene ljudske glave, a ova, bez lobanje, bila je neshvatljivo lagana, tek ljuštura od suve kože i kose.

„Ne možemo biti sigurni čak ni u pol, rekao je Robinson. „Mada crte lica, koliko god izobličene, meni deluju ženski. Previše su fine da bi bile muške.“

„Slažem se", rekla je Mora.

„Šta je sa bojom kože?" upitala je Džejn. „Da li nam ona govori o rasi?"

„Ne“, rekao je Robinson. „Koža potamni u postupku smanjivanja. Ovo bi mogla biti i bela osoba. A bez lobanje, bez zuba za rendgen ne mogu vam reći koliko je ovaj primerak star.“

Mora je okrenula cancu naopačke pa se zagledala u otvor na vratu. Bilo je zapanjujuće videti tek prazninu umesto hrskavice i mišića, dušnika i jednjaka. Iznenada se prisetila autopsije Madam Iks. Prisetila se suve unutrašnjosti usta, sjaja metala u grlu. I prisetila se šoka koji je osetila kada je ugledala suvenir - kartuš. Da li je ubica ostavio sličan trag u ostacima ove žrtve?

„Može li neko da mi pojača svetlo?", upitala je.

Džozefina je okrenula lampu ka njoj, i Mora je uperila zrak u unutrašnjost vrata. Kroz uzani otvor videla je samo nekakvu beličastu masu skupljenu unutra. „Izgleda kao papir", rekla je.

„To ne bi bilo neobično", rekao je Robinson. „Ponekad unutra nalazite zgužvane novine, da bi se održao oblik prilikom transporta. Ako su novine južnoameričke, bar ćemo znati nešto o njenom poreklu."

„Imate li forceps?"

Džozefina ga je donela iz fioke u radnoj sobi. Mora je gurnula forceps u otvor vrata i uhvatila to što je bilo unutra. Oprezno je povukla i pojavile su se zgužvane novine. Pošto je poravnala stranicu, videla je da nije odštampana ni na španskom ni na portugalskom, već na engleskom.

„*Indio dejli njuz?*“ Džejn se začuđeno nasmejala. „Pa to je u Kaliforniji."

„A pogledajte datum." Mora je pokazala vrh stranice.

„Stare su tek dvadeset šest godina."

„Ipak, glava bi mogla biti mnogo starija", rekao je Robinson. „Te novine su možda gurnute unutra kasnije, samo zbog transporta."

„To ipak potvrđuje jedno." Mora je digla pogled. „Ova glava nije bila deo prvobitne zbirke muzeja. Mogla bi da pripada novoj žrtvi, da je dodata nedavno..." Zastala je, a pogled joj se iznenada usredsredio na Džozefinu.

Mlada žena je prebledela. Mora je i ranije viđala tu bolesnu boju, na licima mladih policajaca koji prisustvuju prvoj autopsiji i znala je da to obično najavljuje mučni trk do lavaboja ili teturanje do najbliže stolice. Džozefina nije uradila ni jedno ni drugo; prosto se okrenula i izašla.

„Idem da vidim kako joj je.“ Doktor Robinson je skinuo rukavice.

„Nije izgledala dobro.“

„Neka, ja ću“, ponudio se Frost, pa je izašao za Džozefinom. Čak i pošto su se vrata zatvorila, doktor Robinson je stajao i zurio za njim, kao da razmišlja treba li i on da pođe.

„Imate li papire od pre dvadeset šest godina?“ upitala je Mora. „Doktore Robinsone?“

Iznenada je shvatio da je izgovorila njegovo ime pa se okrenuo njoj. „Molim?“

„Od pre dvadeset šest godina. Datum ovih novina. Imate li dokumenta iz tog perioda?“

„Oh. Da, našli smo knjigu za sedamdesete i osamdesete. Ali ne sećam se da su u njoj spominjane cance. Ako je došla u tom periodu, to nije zabeleženo.“ Pogledao je Sajmona. „Da li se vi sećate?“

Sajmon je umorno odmahnuo glavom. Delovao je iscedeno, kao da je za poslednjih pola sata ostario deset godina. „Ne znam odakle ta glava“, rekao je. „Ne znam ko ju je stavio iza tog zida, a ni zašto.“

Mora je zurila u prepariranu glavu, sa očima i ustima zašivenim za večnost. Onda je tiho rekla: „Izgleda da je neko pravio sopstvenu kolekciju.“

DEVET

Džozefina je očajnički želela da ostane sama, ali nije uspevala da smisli pristojan način da otkači detektiva Frosta. On je pošao za njom na sprat u njen kabinet i sada je stajao na vratima i zabrinuto je posmatrao. Imao je blage oči i dobroćudno lice, a njegova čupava svetla kosa podsećala ju je na blizance plavušane koje je često viđala kako se spuštaju niz tobogan na obližnjem igralištu. Svejedno, on je bio policajac, a policajci su je plašili. Nije trebalo da tako naglo izađe. Nije trebalo da skreće pažnju na sebe. Ali pogled na one novine udario ju je poput pesnice, izbio joj je vazduh, zamalo ju je oborio s nogu.

Indio, Kalifornija. Pre dvadeset šest godina.

Grad u kome sam rođena. Godina u kojoj sam rođena.

Bila je to još jedna jeziva veza sa njenom prošlošću, i nije shvatala kako je to moguće. Bilo joj je potrebno vreme da o tome razmisli, da shvati zašto su tolike stare i tajne veze sa njenim životom skrivene u podrumu nekog opskurnog muzeja u kome se zaposlila. *Kao da su moj život i moja prošlost očuvani u ovoj zbirci.* Čak i dok se u mislima borila da nađe odgovor, morala je da se osmehuje i ćaska sa detektivom Frostom, koji nikako nije odlazio sa njenih vrata.

„Osećate se bolje?” upitao je.

„Malo mi se zavrtelo u glavi. Verovatno mi je pao šećer.” Sela je stolicu. „Nije trebalo da jutros preskočim doručak.”

„Treba li vam šolja kafe ili tako nešto? Da vam je donesem?”

„Ne, hvala.” Usiljeno se osmehnula, u nadi da će to biti dovoljno da on ode. Umesto toga, on je ušao u njen kabinet.

„Jesu li vam one novine značile nešto posebno?”, upitao je Frost.

„Ne razumem, kako to mislite?”

„Samo sam primetio da ste izgledali veoma uzdrmano kada ih je doktorica Ajls otvorila i kada se videlo da su iz Kalifornije.”

Posmatrao me je. I dalje me posmatra.

Sada je bilo bitno da on ne vidi koliko je ona na rubu panike. Dokle god ne diže glavu, dokle god se drži na periferiji događaja i igra ulogu povučene radnice muzeja, policija neće imati razloga da se zainteresuje za nju.

„Nije samo zbog novina”, rekla je. „Nego zbog čitave ove jezive situacije. To otkriće leševa - i delova leševa - u ovoj zgradi. Ja muzeje doživljam kao svetišta. Mesta za učenje i razmišljanje. Sada mi se čini kao da radim u kući strave i samo se pitam šta će sledeće da iskrсне.”

Osmehnuo se sa razumevanjem, i izgledao je toliko dečaćki, kao da nikako ne može biti policajac. Procenjivala je da ima oko trideset pet godina, a ipak je bilo nečega u njemu zbog čega je delovao mnogo mlađe, pa čak i nezrelo. Videla je burmu i pomislila: eto još jednog razloga da izbegavam ovog čoveka.

„Da budem iskren, ja mislim da je ovo mesto već prilično jezivo”, reče Frost. „Sve one kosti na drugom spratu...”

„Te kosti su stare dve hiljade godina.”

„Zar zbog toga manje uznemiravaju?”

„Zbog toga imaju istorijski značaj. Znam da to ne deluje kao neka bitna razlika. Ali kad protekne mnogo vremena, smrt postane nekako daleka, zar ne? Za razliku od Madam Iks, koju smo mogli i lično da poznajemo.” Zastala je i osetila jezu. Pa je tiho rekla: „Lakše je imati posla sa drevnim posmrtnim ostacima.”

„Oni su valjda više kao grnčarija i statue.”

„Na neki način.” Osmehnula se. „Što prašnjavije to bolje.”

„A to vas privlači?”

„Zvučite kao da to ne možete da shvatite.”

„Samo se pitam kakva to osoba bira da provede čitav život proučavajući stare kosti i grnčariju.”

„Šta devojka kao ti radi na ovakvom mestu? Je li to pitanje?”

Nasmejao ste. „Vi ste nešto najmlađe u čitavoj ovoj zgradi.”

Sada se i ona osmehnula zato što to jeste bila istina. „Stvar je u prošlosti. Volim da uzmem krhotinu grnčarije i zamislim čoveka koji je vrteo glinu na točku. I ženu koja je u tom ćupu nosila vodu. I dete koje ga je jednog dana

ispustilo i razbilo. Istorija za mene nikada nije bila mrtva. Oduvek sam osećala da je živa i da pulsira u tim objektima koje vidite u muzejskim vitrinama. To mi je u krvi, sa tim sam rođena, zato što je..." Glas joj je utihnuo kada je shvatila da se približava opasnoj teritoriji. *Ne pričaj o prošlosti.*

Ne pričaj o mami.

Na njeno olakšanje, detektiv Frost nije primetio njen iznenadni oprez. Njegovo sledeće pitanje uopšte se nije bavilo njom. „Znam da ovde ne radite dugo“, rekao je, „ali jeste li možda stekli utisak da nešto ovde nije kako treba?“

„Kako to mislite?“

„Rekli ste da vam se čini da radite u kući strave.“

„To je bila samo fraza. Možete da me razumete, je li tako, posle otkrića iza onog zida? Pošto se ispostavilo da je Madam Iks to što jeste?“ Temperatura u njenom klimatizovanom kabinetu kao da je još padala. Džozefina je uzela džemper prebačen preko naslona stolice. „Bar moj posao nije ni izbliza jeziv kao što je sigurno vaš. Pitate se zašto ja radim sa starom grnčarijom i kostima. A ja se pitam kako neko poput vas može da radi sa... pa, sa svežim užasima.“ Digla je pogled i videla trun nelagode u njegovim očima zato što je ovog puta pitanje bilo upućeno njemu. Za čoveka naviknutog da ispituje druge, nije delovao spremno da uzvрати pričom o sebi.

„Oprostite“, rekla je. „Pretpostavljam da meni nije dozvoljeno da postavljam pitanja. Nego samo da na njih odgovaram.“

„Ne, samo se pitam šta vam je to značilo?“

„Šta?“

„Kada ste rekli *neko poput vas*.“

„Oh.“ Posramljeno se nasmejala. „Prosto mi delujete kao fina osoba. Dobra osoba.“

„A policajci uglavnom nisu takvi?“

Pocrvenela je. „Sve se dublje ukopavam, je li? Zaista, to je trebalo da bude kompliment. Jer, priznajem, većina policajaca me pomalo plaši.“ Ponovo je pogledala svoj sto. „Mislím da nisam jedina koja se tako oseća.“

Uzdahnuo je. „Bojim se da ste u pravu. Čak i ako verujem da sam ja najmanje zastrašujuća osoba na svetu.“

Ali te se ja svejedno bojím, pomislila je. Zato što znam šta bi mi uradio

da saznaš moju tajnu.

„Detektive Froste?“ Navratima se pojavio Nikolas Robinson. „Zovu vas kolege dole.“

„A. Dobro.“ Frost uputi brz osmeh Džozefini. „Kasnije ćemo još razgovarati, doktorko Pulčilo. I pojedite nešto, šta kažete?“

Nikolas je čekao da Frost ode iz sobe, pa joj je onda rekao: „O čemu je ovde bila reč?“

„Samo smo ćaskali.“

„On je detektiv. Ne bih rekao da oni *samo* ćaskaju.“

„Nije me ispitivao niti bilo šta slično.“

„Nešto te muči, Džozzi? Nešto što bi ja trebalo da znam?“

Mada ju je to pitanje odmah navelo na oprez, uspela je da mirno odgovori: „Zašto to misliš?“

„Ne ličiš na sebe. I to ne samo zbog ovoga što se danas desilo. Juče, kada sam ti u laboratoriji prišao s leđa, zamalo nisi skočila do plafona“

Sedela je sa šakama u krilu, zahvalna što on ne vidi kako su se stegnule kao dva čvora. Za kratko vreme koje su proveli radeći zajedno, on je razvio neprirodnu veštinu za tumačenje njenih raspoloženja, stekao je osećaj kada joj je potrebno da se pošteno nasmeje a kada da bude nasamo. Sigurno je sada osećao da ona želi da je svi ostave na miru, ali se nije povukao. To nije ličilo na Nikolasa koga je poznavala, čoveka koji je inače bespogovorno poštovao njenu privatnost.

„Džozzi?“, rekao je. „Želiš li možda da o nečemu porazgovaramo?“

Žalostivo se nasmejala. „Izgleda da me je užasno sramota koliko sam zeznula stvar sa Madam Iks. Da nisam shvatila kako nemamo posla s pravom mumijom.“

„Oboje nas je zavaralo ono datiranje ugljenikom 14. Ja sam pogrešio isto koliko i ti.“

„Ali egiptologija nije tvoja specijalnost. Zato si i primio mene, a ja sam zeznula stvar.“ Nagnula se napred, trljajući slepoočnice. „Da si primio nekog iskusnijeg, ovo se ne bi desilo.“

„Nisi ti ništa zeznula. Baš si ti zahtevala kompjuterizovanu tomografiju, sećaš se? Jer *ti* nisi bila potpuno sigurna. Ti si nas dovela do istine. Zato prestani da se nepotrebno optužuješ.“

„Zbog mene muzej izbija na loš glas. *Ti* izbijaš na loš glas, zato što si me

zaposlio."

Načas nije odgovorio. Umesto toga je skinuo naočare i protrljao ih maramicom. To što je večito nosio prave platnene maramice bila je jedna od njegovih starinskih osobina koje su joj bile toliko simpatične. Ponekad ju je Nikolas podsećao na gospodstvenog neženju iz nekog ranijeg, nevinijeg doba. Doba kada su muškarci ustajali ako u sobu uđe žena.

„Možda bi trebalo sve ovo da posmatramo sa vedrije strane“, rekao je. „Pomisli samo na publicitet koji nas sada okružuje. Sada čitav svet zna da Krispinov muzej postoji.“

„Ali iz pogrešnih razloga. Znaju da smo muzej koji u podrumu krije žrtve ubistava.“ Osetila je svež nalet hladnog vazduha kako je dunuo kroz rešetku za ventilaciju pa se stresla, bez obzira na to što je imala džemper na sebi. „Stalno se pitam šta ćemo još naći u ovoj zgradi. Da li je ovde u tavanici skrivena još jedna skupljena glava, ili nova Madam Iks zazidana iza ovog zida. Kako je moguće da se to desi, bez znanja kustosa?“ Pogledala je Robinsona. „Sigurno je to bio on? Doktor Skot-Ker. On je upravljao muzejom tolike godine, sigurno je on krivac.“

„Ja sam ga poznavao. Bilo bi mi vrlo teško da u to poverujem.“

„Ali jesi li ga *zaista* znao?“

Razmislio je o tome. „Sada moram da se zapitam koliko je bilo ko od nas poznavao Vilijama. Koliko uopšte poznajemo druge ljude. Delovao je kao tih i krajnje običan čovek. Ni po čemu se nije posebno isticao.“

„Zar nije to uobičajeni opis psihopata koji u podrumu zakopaju dvadeset leševa? *Bio je tako miran i običan.*“

„To stvarno zvuči kao najčešći opis. Međutim, to može da se primeni na gotovo svakoga, zar ne?“ Nikolas se blago osmehnuo i zavrteo glavom. „Pa i na mene.“

Džozefina je zurila kroz prozor dok se autobusom vozila kući. Zar se ne kaže da je život pun slučajnosti? Zar nije često slušala zaprepašćujuće priče turista koji se na ulicama Pariza sretnu sa prvim komšijama? Uvek postoje čudne igre slučaja, i ovo je možda samo jedna od njih.

Ali ovo nije prva slučajnost. To je bilo ime na prvom kartušu. Medeja. Sada je tu i Indio dejli njuz.

Na svojoj stanici izašla je iz autobusa u tešku, vlažnu vrućinu. Crni

oblaci su preteći pristizali, čula je grmljavinu i sva se naježila dok je išla ka zgradi. Počela je kiša, i taman kada je stigla do vrata, prešla je u pravi tropski pljusak. Otrčala je uz stepenice i u predvorje, gde je mokra stajala dok je otvarala poštansko sanduče.

Upravo je izvadila svežanj koverata kada su se vrata stana 1A širom otvorila i gospodin Gudvin je rekao: „Učinilo mi se da te vidim kako utrčavaš. Napolju baš pljušti, je li?“

„Lije kao iz kabla.“ Zatvorila je poštansko sanduče. „Drago mi je što danas više neću izlaziti.“

„Stiglo je još jedno. Mislio sam da ćeš hteti da ga uzmeš.“

„Šta još jedno?“

„Još jedno pismo za Džozefinu Samer. Poštar me je pitao šta si rekla o onom prethodnom, i ja sam mu rekao da si ga uzela.“

Osmotrla je kovertu koje je upravo izvadila i primetila je i tu. Rukopis je bio isti. I na njoj je bio bostonski poštanski žig.

„Malo je zbunjujuće za poštu, znaš?“, rekao je gospodin Gudvin. „Mogla bi da poručiš pošiljaocu da koristi ime koje treba.“

„Da. Hvala.“ Krenula je uz stepenice.

„Jesi li već našla stare ključeve?“, doviknuo je.

Nije odgovorila, već je samo šmugnula u stan i zatvorila vrata. Bacila je ostatak pošte na sofu, pa brzo otvorila kovertu adresiranu na Džozefinu Samer i izvadila presavijeni list papira. Zagledala se u reči PARK PLAVA BRDA i upitala se zašto bi joj neko poslao fotokopiranu mapu obližnjih planinarskih staza. Onda je okrenula list i videla rukom pisanu poruku na poleđini:

NADI ME.

Ispod su bili brojevi

42 13 06.39

71 04 06.48

Spustila se na sofu, a dve reči su zurile u nju iz krila. Napolju se kiša pretvorila u bujicu. Grmljavina se približila, munja je obasjala prozor.

NADI ME.

U toj poruci nije bilo nagoveštene pretnje, ničega zbog čega bi pomislila da joj pošiljalac želi neko zlo.

Setila se poruke koju je primila pre nekoliko dana: *Policajci ti nisu prijatelji*. Ni to nije bila pretnja, već razuman, šapatom izrečen savet. Policajci joj zaista *nisu* prijatelji; to je već znala, to je znala još od svoje četrnaeste godine.

Usredsredila se na dva broja. Bilo joj je potrebno samo nekoliko trenutaka da prepozna šta predstavljaju.

Pošto se oluja približavala, možda nije bilo pametno uključiti kompjuter, ali je to ipak uradila. Otišla je na stranicu *Gugl Zemlje* i ukucala dva broja kao geografsku širinu i dužinu. Na ekranu se kao čarolijom iscrtala mapa Masačusetsa i uvećala na šumovitu oblast blizu Bostona.

Bio je to park Plava brda.

Tačno je pogodila; dva broja su bili koordinate, i pokazivali su tačnu lokaciju u parku. To je očigledno bilo mesto na koje je trebalo da ode, ali zbog čega? Nije videla datum i vreme za sastanak. Sigurno niko ne bi u parku strpljivo čekao satima ili danima da se ona pojavi. Ne, tamo je postojalo nešto što je trebalo da nađe. Ne osobu, već neku stvar.

Brzo je na internetu pretražila Plava brda i saznala da je to trista hektara velik park južno od Miliona. Imao je dvesta kilometara staza koje su se pružale kroz šume, močvare i livade i bio je dom raznolikom životinjskom i biljnom svetu, kao što je šumska zvečarka. E *to* je prosto neodoljiva atrakcija. Prilika da se susretne zvečarke. Sa police je uzela mapu Bostona i otvorila je na stočiću za kafu. Pogledala je veliku zelenu oblast koja je predstavljala park, pitala se hoće li morati da gazi kroz šumu i močvaru u potrazi za... za čim? Nečim većim ili manjim od kutije za hleb?

A kako ću uopšte i znati da sam došla na pravo mesto?

Bilo je vreme da poseti majstora za spravice.

Otišla je u prizemlje i pokucala na vrata stana 1A. Gospodin Gudvin se pojavio, sa uveličavajućim naočarima navrh glave, kao drugim parom očiju.

„Mogu li da vas zamolim za jednu uslugu?“, upitala je.

„Trenutno imam neka posla. Hoće li biti brzo?“

Pogledala je iza njega, u sobu prepunu elektronskih uređaja koji su čekali na popravku. „Razmišljam da kupim GPS uređaj za auto. Vi ga već imate? Da li se lako koristi?“

Lice mu se odmah ozarilo. Samo ga pitajte za neku spravu, bilo koju, i on će se smesta oraspoločiti. „O pa kako da ne! Ne znam šta bih bez njega. U stvari, imam ih tri. Jedan sam lani nosio u Frankfurt, kada sam išao kod kćerke i prosto je kô pasulj, snalazio sam se po gradu kao da sam tamo rođen. Nisam morao da pitam za pravac, samo bih ukucao adresu i krenuo. Trebalo je da vidiš zavidljive poglede. Neki ljudi su me zaustavljali na ulici, samo da ga vide.“

„Je li komplikovano da se koristi?“

„Hoćeš da ti pokažem? Uđi, samo uđi!“ Odveo ju je u dnevnu sobu, pošto je zaboravio posao kojim se do malopre bavio. Iz fioke je izvadio tanak uređaj, jedva veći od špila karata. „Evo, sad ću da ga uključim pa ga sama isprobaj. Uopšte ti neće trebati moja pomoć. Sve je intuitivno, videćeš, samo treba da se krećeš kroz menije. Ako znaš adresu, odvešće te tačno do vrata. Možeš da pretražuješ restorane, hotele. Može čak i da ti govori na francuskom.“

„Ja volim da šetam u prirodi. Šta ako se nađem u šumi i slomim nogu? Kako ću znati gde sam?“

„Misliš ako želiš da pozoveš pomoć? To je lako. Samo okreneš devet jedan jedan na telefonu i kažeš im koordinate.“ Oteo joj je uređaj i nekoliko puta kucnuo ekran. „Vidiš? Ovo je za lokaciju. Geografska dužina i širina. Da sam planinar, ne bih išao u prirodu bez ove sprave. Ona je neophodna, kao komplet za prvu pomoć.“

„Strava.“ Uputila mu je prigodno oduševljen osmeh. „Samo ne znam jesam li spremna odmah da dam toliki novac.“

„Pa uzmi ga na dan ili dva da ga isprobaš. Igraj se malo njim. Videćeš kako je prosto.“

„Sigurni ste? To bi bilo baš divno.“

„Kao što rekoh, imam još dva. Javi kako ti se dopao.“ „Dobro ću ga čuvati, obećavam.“

„Hoćeš da pođem sa tobom? Da ti pokažem kako radi?“ „Neka, sama ću da provalim.“ Mahnula mu je i izašla iz stana. „Poneću ga sutra u jednu malu

šetnju."

DESET

Džozefina se zaustavila na parkingu kod koga su počinjale staze i isključila motor. Jedan čas je samo stajala i osmatrala početak staze, zapravo uzan prolaz usečen u mrak guste šume. Po *Gugl Zemlji*, to je bilo najbliže mesto dostupno automobilom do koordinata zapisanih na mapi. Došlo je vreme da izađe i krene peške.

Mada je sinoć pljusak stao, sivi oblaci su se jutros i dalje nisko tiskali na nebu, a sam vazduh kao da je curkao od nakupljene vlage. Stajala je na ivici šume i zurila u uzanu stazu koja je nestajala u dubokim senkama. Osetila je jezu, kao leden dah za vratom. Iznenada je poželela da se vrati u auto i zaključa vrata. Da se odveze kući i potpuno zaboravi na onu mapu. Ipak, koliko god strepela od odlaska u šumu, još se više bojala posledica ako se ogлуši o poruku. Možda je pošiljalac njen najbolji prijatelj.

Ili njen najgori neprijatelj.

Zbog hladnog poljupca vode koja je kapala sa grana, pogledala je naviše. Digla je kapuljaču jakne i pošla.

Staza je bila prekrivena pečurkama jarkih boja, čiji su se klobuci presijavali od kiše. Sasvim sigurno su bile otrovne; one lepe obično jesu. Kako se ono kaže: *Ima hrabrih sakupljača pečuraka i ima starih sakupljača pečuraka, ali nema starih i hrabrih sakupljača pečuraka*. Koordinate na GPS uređaju koji je držala u ruci počele su da se menjaju kako je zalazila dublje u šumu. Uređaj neće moći da joj obezbedi stopostotnu tačnost. Najbolje čemu je mogla da se nada bilo je da je odvede na nekoliko desetina metara od onoga što bi trebalo da nađe. Ako je predmet koji traži mali, kako da ga ugleda među ovim gustim drvećem?

U daljini je pukao grom; stizala je nova oluja. Još nema razloga za brigu, pomislila je. Ako se munje približe, udaljiće se od najvišeg drveta i čučnuće

u nekom ulegnuću. Tako bar treba postupati u teoriji. Kapanje kiše sa lišća postalo je ravnomerno, kapi su dobovale po njenoj jakni. Sintetička kapuljača prigušivala je te zvuke a pojačavala zvuk njenog disanja, njenog srca. Koordinate na uređaju su se u delićima stepena pomerale ka njenom cilju.

Mada je bilo jutro, u šumi kao da se ubrzano smrkavalo. Ili su se to možda zgušnjavali kišni oblaci, preteći da sporo kapanje pretvore u bujicu. Ubrzala je hod, sada je žustro koračala, čizme su joj prskale kroz blato i mokro lišće. Iznenada je zastala i namršteno pogledala GPS uređaj.

Prebacila je. Moraće nazad.

Vratila se putem kojim je došla do zavoja u stazi i zagledala se u drveće. Uređaj joj je govorio da ode sa staze. Iza zamršenog žbunja, stabla kao da su se proređivala, tako da se iza njih nazirao proplanak.

Kad je sišla sa staze i krenula ka njemu, grančice su joj pucketale pod čizmama, pa je napredovala glasno i nezgrapno kao slon. Mokre grane su joj šibale lice. Popela se na palo deblo i taman je htela da se spusti na drugu stranu kada joj se pogled zaustavio na zemlji i na velikom otisku cipele. Kiša je sprala ivice, istopila šaru đona. Neko drugi se već peo preko ovog debla. Neko drugi je prošao kroz žbunje. Ali on je išao u suprotnom smeru, ka stazi, nije se udaljjavao od nje. Otisak nije izgledao sveže. Svejedno je zastala da osmotri okruženje. Videla je samo povijene grane i debla obrasla lišajem. Ko bi normalan čekao čitavu noć i dan u šumi, da priredi zasedu ženi koja možda uopšte i ne dođe? Ženi koja možda ne prepozna da su oni brojevi na mapi zapravo koordinate?

Umirena takvim razmišljanjem, skočila je sa debla i nastavila da hoda, ponovo gledajući kako se brojevi na GPS uređaju sporo menjaju. Bliže, pomislila je. Skoro sam stigla.

Stabla su se iznenada proredila i ona je iz šume izbila na livadu. Načas je stajala i zurila u prostran predeo prekriven visokom travom i poljskim cvećem, sa pupoljcima otežalim od vode. Kuda sada? Po uređaju, ovo je mesto na koje je trebalo da dođe, ali nije videla nikakve belege, ništa što bi privuklo pažnju. Samo livadu i u njenom središtu, usamljenu jabuku s granama čvornovatom od starosti.

Izašla je na proplanak, farmerke su joj šuštale kroz mokru travu, a vlaga joj se širila kroz nogavice. Sem upornog kapanja kiše, dan je bio sablasno tih, i čuo se tek daleki lavež nekog psa. Stala je na sredini livade pa se sporo

okrenula, osmatrajući krug od drveća, ali nije videla nikakav pokret, čak ni krila ptice.

Šta to hoćeš da nađem?

Prasak groma precepi dan i ona diže pogled ka sve tamnijem nebu. Vreme je da ode sa tog proplanka. Izuzetno je glupo usred grmljavine stajati pored usamljenog drveta.

Tek se u tom trenutku usredsredila na samo drvo jabuke. Na predmet koji je visio na ekseru zakucanom u deblo.

Nalazio se iznad nivoa njenih očiju, delimično skriven granom i tek ga je sada ugledala. Zurila je u ono što je visilo sa eksera.

Moji izgubljeni ključevi.

Skinula ih je sa eksera pa se naglo okrenula, mahnitom pogledom tražeći onoga ko ih je ostavio na drvetu. Puče grom. Kao pucanj starterskog pištolja, naterao ju je da potrči. Nije međutim zbog oluje bezglavo bežala među drveće, nije zbog nje zagazila kroz čestar ka stazi, ne obazirući se na grane koje su joj šibale lice. To je činila zbog svojih ključeva na tom deblu, ključeva koje je sada čvrsto stezala, iako su joj se činili tuđinski. Zagađeno.

Kada je dojurila na početak staze, teško je disala. Njen automobil sada nije bio jedini na parking; u blizini je bio parkiran i jedan volvo. Otupelim i hladnim šakama pokušala je da otvori vrata. Ubacila se za volan, pa je zaključala vrata.

Na bezbednom sam.

Nekoliko trenutaka je samo sedela i teško disala, a vetrobran se maglio od njenog daha. Zurila je u ključeve koje je upravo skinula sa usamljene jabuke. Izgledali su potpuno isto kao i pre, pet ključeva koji vise sa prstena u obliku anka, drevnog egipatskog simbola života. Tu su bila dva ključa od njenog stana, ključ od kola i ključ od poštanskog sandučeta. Neko ih je držao više od nedelju dana. Dok sam spavala, pomislila je, neko je mogao da uđe u moj stan. Ili da mi ukrade poštu. Ili da pretrese moj...

Moj auto.

Huknula je obuzeta panikom, pa se naglo okrenula, očekujući da vidi čudovište spremno na skok sa zadnjeg sedišta. Međutim, sve što je videla bile su neke zaboravljene fascikle iz muzeja i prazna flaša vode. Nije bilo čudovišta, nije bilo ubice sa sekirom. Ponovo se zavalila u sedištu i u smehu koji joj se oteo sa usana čuo se prizvuk histerije.

Neko pokušava da me natera u ludilo. Baš kao što su naterali u ludilo moju majku.

Gurnula je ključ u bravu i taman je htela da pokrene motor kada joj se pogled usredsredio na ključ od prtljažnika, koji je zveckao sa ostalima. Čitave prošle noći, pomislila je, moja kola su bila parkirana na ulici pored zgrade. Nečuvana i neobezbeđena.

Pogledala je parking. Kroz zamagljeni prozor videla je vlasnike volvoa kako idu putem. Bio je to mladi par, sa dečakom i devojčicom od desetak godina. Dečak je šetao crnog labradora. Ili tačnije, činilo se da labrador šeta dečaka, da ga vuče dok dečak pokušava da ne ispusti povodac.

Umirena time što nije sama, Džozefina je izvadila ključeve i izašla iz auta. Kišne kapi su joj udarale po goljoj glavi, ali jedva da je primetila vodu koja joj klizi niz vrat i natapa okovratnik. Obišla je auto i zagledala se u prtljažnik, pokušavajući da se priseti kada ga je poslednji put otvorila. Sigurno prilikom nedeljnog odlaska u nabavku. Još je videla prepune kese u prtljažniku, i prisetila se kako ih je izvadila i sve odjednom odnela na sprat. Sada unutra ne bi trebalo da bude ničega.

Pas besno zalaja i dečak koji je držao povodac viknu: „Seme, mir! Šta ti je?“

Džozefina se okrenu i vide kako dečak pokušava da odvuče psa ka porodičnom volvou, ali da pas laje na nju.

„Izvinite“, doviknula je dečakova majka. „Ne znam šta ga je spopalo.“ Sada je ona uzela povodac i pas je zakevtao kada ga je povukla ka volvou.

Džozefina otključa prtljažnik. On se diže.

Kada je videla šta se nalazi unutra, zateturala se unazad, boreći se za dah. Kiša je ravnomerno dobovala po njenim obrazima, natapala joj kosu, curkala nalik na dodir ledenih prstiju. Pas se otrgao i pojurio ka njoj, izbezumljeno lajući. Čula je jedno dete kako počinje da vrišti.

Njihova majka je viknula: „O gospode bože. O gospode *bože!*“

Dok je otac zvao policiju, Džozefina se oteturala do drveta i u šoku se spustila na mokru mahovinu.

JEDANAEST

Koje god da je doba dana, kakvo god da je vreme, Mora Ajls je uvek uspevala da stigne doterana. Džejn je stajala i drhtala u mokrim pantalonama, mokre kose, i osetila je zavist kada je videla medicinsku istražiteljku kako izlazi iz svog crnog leksusa. Morina kosa bila je ravna i savršena kao kaciga, a uspevalo joj je da čak i kišni mantil izgleda elegantno. Međutim, ona nije poslednjih sat vremena provela kao Džejn, stojeći na parkingu, šibana kišom.

Dok je Mora prolazila između policajaca, oni su joj se s poštovanjem sklanjali s puta, kao pred nekom krunisanom glavom. Mora je tako i stupala, naizgled odlučno i iznad svega, ka parkiranoj hondi gde ju je Džejn čekala.

„Zar Milton nije malčice van tvoje jurisdikcije?“, upitala je Mora.

„Kada budeš videla šta imamo, biće ti jasno zašto su nas zvali.“

„Ovo je auto?“

Džejn je klimnula glavom. „Pripada Džozefini Pulčilo. Ona kaže da su joj ključevi nestali pre nedelju dana i da je pretpostavila da ih je samo negde zaturila. Sada izgleda da su bili ukradeni, i osoba koja je to uradila imala je pristup njenom automobilu. Što objašnjava odakle ono u prtljažniku.“ Džejn se okrenula ka hondi. „Nadam se da si spremna. Jer mene će od toga definitivno mučiti košmari.“

„I ranije si to govorila.“

„Jeste, ali ovog puta ozbiljno mislim.“ Džejn je rukama u rukavicama digla poklopac prtljažnika tako da se proširio smrad nalik na trulu kožu. Mada je i ranije bila prisiljena da trpi smrad telesnog raspadanja, ovo je bilo drugačije; nije mirisalo na raspadanje. Nije čak ni mirisalo ljudski. Sasvim sigurno nikada nije videla neko ljudsko biće da izgleda kao ono što je sklupčano ležalo u toj hondi.

Mora načas nije mogla ni da zucne. Nemo je zurila u gustu umršenu crnu

kosu, u potamnelo lice, boje smole. Svaki pregib kože, svaka fina linija nagog tela bila je savršeno očuvana, kao da je izlivena u bronzi. Jednako očuvan bio je i ženin samrtnički izraz, njeno lice iskrivljeno a usta razjapljena u večnom krik.

„Isprva sam pomislila da ovo ne može biti stvarno“, rekla je Džejn. „Mislila sam da je neka gumena fora za Noć veštica, kakva se kači da se plaše klinci koji dolaze po slatkiše. Da nije tkivo, nego nekakav lažni zombi. Mislim, kako možeš da pretvoriš ženu u nešto *ovakvo*?“ Džejn je zastala pa udahnula. „Onda sam joj videla zube.“

Mora se zagledala u razjapljena usta i tiho rekla: „Ima plombe.“

Džejn se okrenula i pogledala kombi TV stanice koji se upravo zaustavio iza policijske linije. „Pa onda mi reci, doktorko, kako je moguće da žena tako izgleda?“ upitala je. „Reci mi kako pretvoriš telo u čudovište za Noć veštica.“

„Ne znam.“

Taj odgovor je iznenadio Džejn. Ona je počinjala da misli kako je Mora Ajls autoritet za sve vrste smrti, ma koliko bizarne. „Ovako nešto ne može da se uradi za nedelju dana, je li tako?“ upitala je. „Možda čak ni za mesec. Treba vremena da se žena pretvori u to.“ *Ili u mumiju.*

Mora ju je pogledala. „Gde je doktorka Pulčilo? Šta ona kaže o ovome?“

Džejn je pokazala ka putu, gde je niz parkiranih automobila postajao sve duži. „Eno je tamo, sedi u kolima s Frostom. Kaže da nema pojma odakle telo u njenom prtljažniku. Poslednji put je auto koristila pre nekoliko dana, kada je išla u nabavku. Ako je telo bilo u prtljažniku duže od dan ili dva, verovatno bi gore smrdelo. Osetila bi smrad u autu.“

„Ključeve je izgubila pre nedelju dana?“

„Nema pojma kako se to desilo. Seća se samo da je jednog dana došla kući s posla i da joj nisu više bili u torbici.“

„Šta je tražila ovde?“

„Došla je da šeta u prirodi.“

„Usred ovakve oluje?“

Teže kišne kapi počele su da im padaju na kabanice i Mora je zatvorila prtljažnik, tako da više nisu mogle da vide čudovišnu stvar koja leži unutra. „Nešto mi je ovde sumnjivo.“

Džejn se nasmeja. „Nije valjda?“

„Mislim na vremenske prilike.“

„Pa, ni ja nisam srećna što je takvo vreme, ali šta mi tu možemo?“

„Džozefina Pulčilo je došla čak ovamo, sasvim sama, na ovakav dan, da se prošeta?“

Džejn klimnu glavom. „To je i mene čudilo. I pitala sam je o tome.“

„Šta je rekla?“

„Da je morala da izađe u prirodu. I da voli da šeta sama.“

„I to izgleda usred oluje.“ Mora se okrenula da pogleda auto u kome je Džejn sada sedela. „Ona je veoma privlačna devojka, zar ne?“

„Privlačna? Pre bih rekla da obara s nogu. Moraću da stavim povodac Frostu koliko dahće za njom.“

Mora je sve namrštenija i dalje zurila ka Džozefini. „Madam Iks prati mnogo publiciteta. U *Globu* je izašao onaj veliki članak još u martu. Poslednjih nedelja je bilo još novinskih članaka, sa fotografijama.“

„Misliš, sa fotografijama Džozefine.“

Mora klimnu glavom. „Možda je stekla obožavaoca.“

Jednog posebnog obožavaoca, pomisli Džejn. Nekoga ko je sve vreme znao šta se krije u podrumu muzeja. Publicitet koji je pratio Madam Iks sigurno bi privukao njegovu pažnju. Pročitao bi svaki članak, pomno posmatrao svaku fotografiju. Video bi Džozefinino lice.

Pogledala je dole u prtljažnik, zahvalna što je sada zatvoren pošto nije morala da vidi nesrećnicu u njemu, tela zgrčenog kao u kandžama agonije. „Mislim da nam je naš kolekcionar upravo poslao poruku. Poručuje nam da je još živ. I da traži nove primerke za svoju zbirku.“

„Takođe nam poručuje da je ovde u Bostonu.“ Mora se ponovo okrenula i pogledala u pravcu Džozefine. „Kažeš da je izgubila ključeve. Koje ključeve?“

„Od auta. I od stana.“

Mora uzrujano diže bradu. „To ne valja.“

„Brave joj upravo menjaju. Već smo razgovarali sa domarom i postaraćemo se da se vrati kući bezbedno.“

Morin mobilni je zazvonio i ona je pogledala broj. „Izvini“, rekla je i okrenula se da se javi. Džejn je videla kako joj se glava spušta kao da nešto krije, kako joj se ramena povijaju napred, da je niko ne bi video kako razgovara.

„A nedelja uveče, možeš li tada? Predugo je prošlo...”

Šaputanje ju je odalo. Zvao ju je Danijel Brofi, ali Džejn nije čula nikakvu radost u prigušenom razgovoru, već samo razočaranje. *Šta drugo sem razočaranja i možeš da očekuješ kada se zaljubiš u nedostupnog čoveka?*

Mora je razgovor završila jednim tihim: „Čujemo se kasnije.” Okrenula se ka Džejn, ali im se pogledi nisu ukrstili. Umesto toga, pažnju je posvetila hondi. Leš je bezbednija tema za razgovor. Za razliku od ljubavnika, leš joj neće slomiti srce niti će je razočarati i ostaviti noću usamljenu.

„Pretpostavljam da će tehničari pregledati prtljažnik?” rekla je Mora, i sada je bila sva poslovna, ponovo se vratila u ulogu hladne i logične medicinske istražiteljke.

„Odvešćemo vozilo na pregled. Kada ćeš da radiš autopsiju?”

„Hoću da prvo obavim neka preliminarna istraživanja. Rendgensko snimanje, analizu uzoraka tkiva. Moram tačno da shvatim sa kojim postupkom očuvanja tela imam posla pre nego što počnem da je sečem.”

„Znači nećeš danas da radiš autopsiju?”

„Tek posle vikenda. Sudeći po izgledu tela, već dugo je mrtva. Nekoliko dodatnih dana neće uticati na obdukcioni nalaz.” Mora je pogledala ka Džozefini. „Šta je sa doktorkom Pulčilo?”

„Još razgovaramo s njom. Pošto je odvezemo kući i pošto se presvuče u nešto suvo, možda će se prisetiti još neke pojedinosti.”

Džozefina Pulčilo je čudna ptica, mislila je Džejn dok su ona i Frost stajali u njenom stanu i čekali je da izađe iz spavaće sobe. Dnevna soba je bila uređena u stilu siromašne studentkinje. Kauč na razvlačenje je odavno izgrebala neka nepostojeća mačka, a stočić za kafu bio je umrljan tamnim prstenovima. Na policama je bilo udžbenika i stručnih časopisa, ali Džejn nije videla nikakve fotografije, nikakve lične stvari, ništa što bi govorilo više o samoj stanarki. Na monitoru kompjutera smenjivale su se slike egipatskih hramova.

Kad se Džozefina napokon ponovo pojavila, mokra kosa joj je bila vezana u konjski rep. Mada je na sebi imala čiste farmerke i džemper, i dalje

je izgledala smrznuto, a lice joj je bilo ukočeno kao kamena maska. Podsećala je na statuu egipatske kraljice ili neke mitske lepotice; Frost je otvoreno zurio, kao da je u prisustvu boginje. Da je njegova žena Alis ovde, verovatno bi ga hitro i sasvim opravdano šutnula u nogu. *Možda ja to uradim u njeno ime.*

„Osećate se bolje, doktorko Pulčilo?“, upitao je on. „Da li vam treba još malo vremena pre nego što o ovome porazgovaramo?“

„Spremna sam.“

„Šta kažete za jednu kafu pre nego što počnemo?“

„Skuvaću vam.“ Džozefina se okrenula ka kuhinji.

„Ne, mislio sam na *vas*. Da li vama treba još nešto.“

„Froste“, prasnu Džejn, „upravo je rekla da je spremna da priča. Pa zašto onda lepo ne sednemo i ne počnemo?“

„Samo sam hteo da budem siguran da joj je prijatno. To je sve.“

Frost i Džejn su seli na izubijanu sofuu. Džejn je kroz jastuk osećala ubadanje iskrivljene opruge. Pomerila se u stranu, tako da se udaljila od Frosta. Sedeli su na suprotnim stranama kauča, kao posvađani par kod bračnog savetnika.

Džozefina se spustila na stolicu, a izraz njenog lica nije se mogao protumačiti, kao da je od oniksa. Bez obzira na to što je imala dvadeset šest godina, bila je neprirodno uzdržana, sve eventualne emocije odlično je krila. Ovde nešto nije kako treba, pomislila je Džejn. Da li ona jedina to oseća? Frost kao da je potpuno zaboravio na objektivnost.

„Hajde da ponovo porazgovaramo o tim ključevima, doktorko Pulčilo“, počela je Džejn. „Rekli ste da su nestali pre oko nedelju dana?“

„Kada sam se vratila kući prošle srede, nisam mogla da nađem privezak sa ključevima u torbici. Pomislila sam da sam ih zaboravila na poslu, ali nisam mogla da ih nađem ni tamo. Možete da pitate gospodina Gudvina. Naplatio mi je četrdeset pet dolara da mi promeni bravu na poštanskom sandučetu.“

„I ključevi se nisu ponovo pojavili.“

Džozefina je oborila pogled. Usledilo je tek nekoliko trenutaka tišine, ali je to bilo dovoljno da probudi Džejninu pažnju. Zašto bi tako jednostavno pitanje zahtevalo toliko razmišljanje?

„Ne“, rekla je Džozefina. „Nikada više nisam videla te ključeve.“

Frost je upitao: „Gde na poslu držite torbicu?"

„U stolu." Džozefina se vidno opustila, kao da neće biti problema da odgovori na to pitanje.

„Da li se vaš kabinet zaključava?" Nagnuo se napred kao da se boji da će propustiti neku njenu reč.

„Ne. Čitavog dana dolazim i odlazim, tako da ga nikada ne zaključavam."

„Pretpostavljam da muzej ima snimke sa bezbednosnih kamera? Da je zabeleženo ko je sve ulazio u vaš kabinet?"

„Trebalo bi, u teoriji."

„Šta to znači?"

„Naš sistem bezbednosnih kamera se pokvario pre tri nedelje i još nije popravljen. Slegnula je ramenima. „Problemi s finansijama. Nikad nema dovoljno novca, a mislili smo da će lopove obeshrabriti samo kada vide kamere, makar ne bile ispravne."

„Znači svaki posetilac muzeja mogao je da ode na sprat u vaš kabinet i uzme ključeve?"

„A posle sveg publiciteta oko Madam Iks, imali smo mnoštvo posetilaca. Narod je napokon otkrio Krispinov muzej."

Džejn reče: „Zašto bi lopov uzeo samo vaše ključeve a ostavio torbicu? Je li još nešto nestalo iz kabineta?"

„Nije. Ili bar ja nisam primetila. Zato se i nisam zabrinula. Samo sam pretpostavila da sam ih negde zaturila. Nisam ni pomišljala da će neko pomoću njih ući u moj auto. Da stavi... da stavi ono u prtljažnik."

„Vaša zgrada nema parking", primetio je Frost.

Džozefina je odmahнула glavom. „Snalazimo se kako stignemo. Ja parkiram na ulici, kao i većina stanara. U automobilu ne držim ništa vredno, zato što ih stalno obijaju. Ali to je obično da bi nešto uzeli." Stresla se. „A ne da bi nešto *stavili* unutra."

„Kakva je bezbednost u ovoj zgradi?" upitao je Frost.

„Time ćemo se pozabaviti malo kasnije", rekla je Džejn.

„Neko je imao njene ključeve, mislim da je to najpreče pitanje, činjenica da je imao pristupa njenom automobilu i njenom stanu." Okrenuo se ka mladoj ženi. „Imate li neku predstavu zašto?"

Džozefina je izbegla njegov pogled. „Ne, nemam."

„Je li moguće da je to neko koga poznajete? Neko koga ste nedavno

upoznali?"

„U Bostonu sam tek pet meseci."

„Gde ste živeli ranije?", upitala je Džejn.

„Tražila sam posao u Kaliforniji. Preselila sam se u Boston pošto sam dobila posao u muzeju."

„Imate li možda neke neprijatelje, doktorko Pulčilo? Nekog bivšeg momka sa kojim ste u lošim odnosima?"

„Ne."

„Nekog prijatelja arheologa koji zna kako se pravi mumija? Ili skupljena glava?"

„To mnogi mogu da nauče. Ne morate biti arheolog."

„Ali vaši prijatelji *jesu* arheolozi."

Džozefina je slegnula ramenima. „Nemam baš mnogo prijatelja."

„Zašto?"

„Kao što sam vam rekla, tek sam stigla u Boston. U martu."

„Znači ne možete ni da pomislite ko bi mogao da vas prati? Da vam ukrade ključeve? Ko bi želeo da vas zastraši tako što će vam staviti leš u prtljažnik?"

Džozefinina smirenost je prvi put popustila, tako da se videla uplašena duša iza maske. Prošaputala je: „Ne, ne znam! Ne znam ko to radi. Niti zašto je baš *mene* odabrao."

Džejn je proučavala mladu ženu, i protiv svoje volje se divila besprekornom tenu, očima crnim kao ugalj. Kako je to biti lep? Ući negde i osetiti na sebi poglede svih prisutnih muškaraca? *Uključujući i one koje radije ne bi da osetiš?*

„Shvatate, nadam se, da ćete od sada morati da budete mnogo oprezniji", rekao je Frost.

Džozefina je progutala knedlu. „Znam."

„Imate li neko drugo mesto gde biste mogli da odsednete? Negde gde bismo mogli da vas odvezemo?", upitao je.

„Mislim... mislim da ću privremeno otići iz grada." Džozefina se ispravila, kao da ju je obodriilo što sad ima neki plan. „Moja tetka živi u Vermontu. Otići ću kod nje."

„Gde u Vermontu? Moraćemo da budemo u kontaktu."

„U Berlingtonu. Zove se Koni Pulčilo. Ali uvek možete da me pozovete

na mobilni.”

„Dobro”, rekao je Frost. „A pretpostavljam da nećete opet biti nesmotreni i sami ići u prirodu.”

Džozefina je uspela da se slabašno osmehne. „Ne pada mi na pamet.”

„Znate, još sam nešto želela da vas pitam”, reče Džejn. „O toj vašoj današnjoj šetnji.”

Džozefinin osmeh je izbledeo, kao da je shvatila da Džejn neće tako lako očarati. „Znam da to nije bilo baš pametno”, priznala je.

„Kišan dan. Blatnjave staze. Zašto ste, pobogu, išli tamo?”

„Nisam samo ja bila u parku. Bila je i ona porodica.”

„Oni nisu iz grada i morali su da prošetaju psa.”

„Morala sam da se prošetam i ja.”

„Sudeći po blatnjavim čizmama, niste samo šetali.”

„Ricolijeva”, reče Frost, „na šta to ciljaš?”

Džejn se nije osvrnula na njega, već je ostala usredsređena na Džozefinu.

„Postoji li nešto što želite da nam kažete, doktoro Pulčilo, o tome zašto ste bili u parku Plava brda? U četvrtak ujutro, kada pretpostavljam da treba da budete na poslu?”

„Na poslu je trebalo da budem tek u jedan.”

„Kiša vas nije obeshrabrila?”

Džozefmino lice je poprimilo izraz progonjene životinje. Ona me se plaši, pomislila je Džejn. Šta to ne shvatam u ovoj slici?

„Bila je to zaista naporna nedelja”, rekla je Džozefina. „Morala sam da izađem, čisto da bih razmišljala. Čula sam da je taj park lep za šetnju, pa sam otišla tamo.” Ispravila se, a glas joj je postao snažniji. Samouvereniji. „To je bilo sve, detektivko. Obična šetnja. Tu nema ničeg protivzakonitog?” Dve žene su načas ukrstile poglede. Taj trenutak je zbunio Džejn zato što nije shvatala šta se zaista dešava.

„Ne, tu nema ničeg protivzakonitog”, rekao je Frost. „A mislim da smo vas danas dovoljno gnjavili.”

Džejn je videla kako mlada žena naglo skreće pogled. Pomislila je: „Nismo je gnjavili dovoljno.”

DVANAEST

„Ko je tebi dao ulogu dobrog pandura?" upitala je Džejn dok su ona i Frost sedali u njen subaru.

„Šta ti to znači?"

„Toliko si bio zauzet uzdisanjem na Pulčilovu da si mene primorao da igram lošeg pandura."

„Nemam pojma o čemu to pričaš."

„*Mogu li da vam skuvam kaju?*" , prezrivo je frknula Džejn. „Jesi li ti detektiv ili batler?"

„Šta je tebi? Nesrečnicu su upravo nasmrt prepali. Ukrali su joj ključeve, stavili leš u prtljažnik, a mi smo joj privremeno oduzeli kola. Zar ti se ne čini da takvoj osobi treba malo razumevanja? Ti si se prema njoj ponašala kao prema osumnjičenoj."

„Razumevanja? Samo si joj to nudio? A ja sam svakog trenutka očekivala da je pozoveš da izađete."

Za sve vreme koliko su radili zajedno, Džejn nikada nije videla Frosta istinski besnog na nju. I zato je srdžba koja je iznenada buknila u njegovim očima bila više nego uznemirujuća; bila je gotovo zastrašujuća. „Jebi se, Ricolijeva."

„Hej.“

„Jesi li ti svesna da imaš ozbiljne probleme u glavi? Šta ti to kod nje toliko smeta? To što je lepa?"

„Nešto mi se kod nje ne uklapa. Nešto mi je sumnjivo."

„Uplašena je. Čitav život joj se okrenuo naglavačke. To bi svakog izbezumilo."

„A ti jedva čekaš da skočiš i da je spaseš."

„Pokušavam da budem pristojno ljudsko biće."

„Reci mi da li bi se ovako ponašao da izgleda obično.“

„Nema nikakve veze kako ona izgleda. Zašto stalno ponavljaš da imam druge motive?“

Džejn uzdahnu. „Dobro, samo pokušavam da sprečim da se uvališ u nevolje, u redu? Ja sam onaj cvrčak i pazim da Pinokio ne nastrada.“ Gurnula je ključ u bravu i pokrenula motor. „I kada se Alis vraća kući? Zar nije već dovoljno dugo kod roditelja?“

Uputio joj je sumnjičav pogled. „Zašto me sad pitaš o Alis?“

„Nema je već nedeljama. Zar nije vreme da se napokon vrati?“

To je izazvalo prezrivo frktanje. „Džejn Ricoli, bračna savetnica. Znaš, to me prilično vređa.“

„Šta to?“

„To što misliš da bih napravio neko sranje.“

Džejn je pokrenula kola i uključila se u saobraćaj. „Samo sam mislila da bi trebalo nešto da kažem. Znaš, moje pravilo je: bolje sprečiti nego lečiti.“

„Da, ta strategija je sjajno delovala kod tvog matorog. Da li on uopšte sada razgovara sa tobom, ili će te mrzeti zauvek?“

Na spomen njenog oca, snažno je stegnula volan. Posle trideset jedne godine privida bračne idile, Frenk Ricoli je iznenada poludeo za jeftinim plavušama. Pre sedam meseci je ostavio Džejinu majku.

„Samo sam mu rekla šta mislim o njegovoj fufici.“

Frost se nasmeja. „Jeste. A onda si probala da je prebiješ.“

„Nisam je prebila. Samo smo se sporečkale.“

„Pokušala si da je uhapsiš.“

„Trebalo je da uhapsim *njega* zato što se ponaša kao sredovečni maloumnik. Kakav je to jeziv blam.“ Mračno se zagledala u put. „A sada je i moja majka rešila da me blamira.“

„Zato što je počela da izlazi s muškarcima?“ Frost je odmahnuo glavom. „Vidiš? Mnogo voliš da sudiš ljudima, pa ćeš na kraju i sa njom da se zakačiš.“

„Ponaša se kao tinejdžerka.“

„Tvoj otac ju je šutnuo i sada je počela da izlazi, pa šta? Korsak je dobar tip, pusti je neka se zabavi.“

„Ne razgovaramo o mojim roditeljima. Razgovarali smo o Džozefini“

„Ti si razgovarala o Džozefini.“

„Nešto mi kod nje smeta. Jesi li primetio kako nas gotovo nikada ne gleda u oči? Mislim da je jedva čekala da izađemo iz stana.“

„Odgovorila je na sva naša pitanja. Šta si još očekivala?“

„Nije nam sve rekla. Nešto krije.“

„Na primer šta?“

„Ne znam.“ Džejn se zagledala napred u put. „Međutim, neće škoditi da saznamo nešto više o doktorki Pulčilo.“

Sa prozora koji je gledao na ulicu, Džozefina je posmatrala dvoje detektiva kako sedaju u automobil i odlaze. Tek je tada otvorila torbicu i izvadila ključeve sa priveskom u obliku anka, koje je našla okačene na jabuci. Policajcima ništa nije rekla o ključevima. Da ih je spomenula, morala bi takođe da im ispriča i o poruci zbog koje je tamo došla, poruci adresiranoj na Džozefinu Samer. A Samer je prezime za koje oni nikada ne smeju saznati.

Prikupila je poruke i koverta adresirane na Džozefinu Samer pa ih iscepala, želeći pritom da isto tako može da iscepa deo svog života koji je sve ove godine pokušavala da zaboravi. Prošlost ju je nekako pristigla i bez obzira na to koliko pokušavala ponovo da joj pobegne, ona će uvek biti deo njenog bića. Odnela je iscepkanе komadiće papira u kupatilo, bacila ih u šolju i povukla vodu.

Morala je da ode iz Bostona.

Sada je bio logičan trenutak da napusti grad. Policija je znala da je ona uplašena zbog onoga što se desilo danas, tako da njen odlazak neće biti sumnjiv. Možda kasnije budu postavljali pitanja, možda budu pretraživali arhive, ali zasad nemaju razloga da ispituju njenu prošlost. Pretpostavljajući da je ona ta koja je i rekla da jeste: Džozefina Pulčilo, koja živi povučeno i skromno, koja je tokom osnovnih i postdiplomskih studija radila kao kelnerica u koktel baru *Plava zvezda*. Sve je to bila istina. Sve će to moći da potvrde ako provere. Pod uslovom da ne kopaju dublje u prošlost, neće aktivirati nikakve alarme. Mogla je da se iskrade iz Bostona i da niko za to ne sazna.

Ali ja ne želim da odem iz Bostona.

Zurila je kroz prozor u komšiluk koji je zavolela. Kišni oblaci su ustuknuli pred suncem i pločnici su iskrili, sveži i čisti. Kada se doselila i počela da radi, bio je mart i te ulice bile su joj nepoznate. Hodala je po

ledenom vetru, razmišljajući kako tu neće moći dugo da opstane, verujući da je, kao i njena majka, stvorenje tople klime, rođena za pustinjsku vrelinu, a ne za zimu Nove Engleske. Međutim, jednog aprilskog dana, pošto se sneg otopio, prošla je kroz Bostonski park, pored drveća prekrivenog pupoljcima i zlatnog sjaja maslačaka i iznenada je shvatila da joj je tu mesto. Da se u tom gradu, gde svaka i cigla i kamen odišu istorijom, oseća kao kod kuće. Hodala je po kaldrmi Bikon Hila i gotovo da je čula kloparanje konjskih kopita i škripu točkova kočija. Stajala je na molu kod Long Vorfa i zamišljala dozivanje ribara, smeh pomoraca. Kao i njenu majku, uvek ju je više zanimala prošlost od sadašnjosti a u tom gradu istorija je još bila živa.

Sada ću morati da odem iz njega. I da ostavim i ovo ime.

Presekao ju je zvuk interfona. Prišla mu je, zastala da umiri glas pre nego što je pritisla dugme. „Da?“

„Džoz, ovde Nikolas. Mogu li da uđem?“

Nije mogla da smisli način da učtivo izbegne tu posetu, pa ga je pustila. Tren kasnije bio je na njenim vratima, kosa mu je blistala od kiše, sive oči iza zamagljenih naočara bile su pune brige.

„Dobro si? Čuli smo šta se desilo.“

„Kako ste saznali?“

„Čekali smo te da dođeš na posao. Onda je detektiv Krou rekao da se nešto desilo. Da ti je neko obio kola.“

„Mnogo je gore od toga“, rekla je i umorno sela na sofu. On je stajao i gledao je, i prvi put se od njegovog pogleda osetila nelagodno; previše ju je pomno posmatrao. Iznenada se osetila ogoljeno kao Madam Iks, njeni zaštitni slojevi zavoja bili su strgnuti tako da se videla ružna stvarnost.

„Neko je imao moje ključeve, Nik.“

„One koje nisi mogla da nađeš?“

„Nisam ih zaturila. Neko ih je ukrao.“

„Hoćeš da kažeš - namerno?“

„Krađa je obično namerna.“ Videla je njegovo zapanjeno lice i pomislila: *Siroma' Nik. Previše si vremena proveo sa prašnjavim starudijama. Nemaš pojma koliko je ružan stvarni svet.* „Verovatno dok sam bila na poslu.“

„Pobogu.“

„Na privesku nisu bili muzejski ključevi, tako da ne moraš da brineš o zgradi. Kolekcija je bezbedna.“

„Ne brinem ja za kolekciju. Brinem za *tebe*." Duboko je udahnuo, kao plivač koji će skočiti u duboku vodu. „Ako se ovde ne osećaš bezbedno, Džozefina, uvek možeš..." Iznenada se ispravio i smelo izjavio: „U mojoj kući ima gostinska soba. Stvarno možeš da prespavaš kod mene.“

Osmehnula se. „Hvala ti. Ali privremeno odlazim iz grada, tako da nekoliko nedelja neću ni dolaziti na posao. Izvini što ću te ostaviti na cedilu, posebno sada.“

„Kuda ćeš?“

„Čini mi se da je pravo doba da posetim tetku. Čitave godine je nisam videla.“ Otišla je do prozora, gde je pogledala prizor koji će joj nedostajati. „Hvala ti na svemu, Nikolase“, rekla je. *Hvala ti što si bio nešto najbliže prijatelju mnogo godina unazad.*

„Šta se to zaista dešava?“, upitao je on. Prišao je otpozadi, dovoljno blizu da je dodirne, ali ipak to nije učinio. Samo je tu stajao, tiho prisustvo u blizini, kao što je uvek i bio. „Znaš, meni možeš da veruješ. Bez obzira na sve.“

Izenada je pozelela da mu kaže istinu, da mu ispriča sve o svojoj prošlosti. Međutim, nije htela da vidi njegovu reakciju. On je verovao u bezličnu izmišljotinu poznatu kao Džozefina Pulčilo. Uvek je bio dobar prema njoj i najbolji način da uzvрати na toj dobroti bio je da očuva iluziju, a ne da ga razočara.

„Džozefma? Šta se to danas desilo?“ upitao je. „Verovatno ćeš videti na vestima“, odgovorila je. „Neko je pomoću mojih ključeva otvorio prtljažnik mojih kola. I ostavio nešto unutra.“

„Šta je ostavio?“

„Još jednu Madam Iks.“

TRINAEST

Džozefina se probudila sa sjajem kasnog popodnevnog sunca u očima. Zaškiljila je kroz prozor međugradskog autobusa i videla zatalasana zelena polja zaogrnutu zlatnom izmaglicom zalaska sunca. Sinoć jedva da je oka sklopila, i napokon je zadremala tek pošto je jutros ušla u autobus, potpuno iscrpena. Sada nije imala pojma gde je, ali sudeći po dobu dana, sigurno su blizu granice između Masačusetsa i Njujorka. Da je sama vozila, čitavo putovanje potrajalo bi samo šest sati. Autobusom, sa presedanjima u Olbeniju, Sirakjuzu i Bingemtonu, trajaće čitav dan.

Kada se napokon zaustavila u poslednjoj usputnoj stanici, Bingemtonu, bio je mrak. Ponovo je izašla iz autobusa i odvukla se do telefonske govornice. Pozivi sa mobilnog mogu se pratiti, i njen mobilni je bio isključen još otkako je otišla iz Bostona. Zato je iz džepa izvadila sitninu i ubacila je u gladni telefon. Pozdravila ju je ista poruka sa sekretarice, izgovorena odsečnim ženskim glasom.

— Verovatno sam na iskopavanju. Ostavite broj pa ću vas pozvati.“

Džozefma je bez reči prekinula vezu. Onda je odvukla dva kofera do sledećeg autobusa i stala u kratki red za ukrcavanje. Niko nije progovarao; svi su delovali iscrpeno koliko i ona, i pomireni sa sledećom etapom putovanja.

U jedanaest uveče autobus se zaustavio u selu Vejverli.

Ona je jedina tu izašla i ostala je da stoji sama ispred mračnog mini-marketa. I tako malo mesto mora da ima taksi službu. Krenula je ka govornici i taman je htela da ubaci novčiće kada je videla poruku U KVARU zalepljenu preko proreza. Bio je to završni udarac na kraju iscrpljujućeg dana. Dok je zurila u beskorisni telefon, iznenada se nasmejala: bio je to grub, očajan zvuk koji se razlegao praznim parkingom. Ako ne može da nađe taksi, moraće da

prepešači osam kilometara po mraku, vukući dva kofera.

Razmislila je koliki bi bio rizik da uključi mobilni. Dovoljno je da ga upotrebi samo jednom pa da otkriju gde je. Ali toliko sam umorna, pomislila je, i ne znam šta drugo da radim niti kuda drugde da idem. Jedinu osobu koju ovde poznajem ne mogu da dobijem.

Na putu se pojaviše farovi.

Automobil je išao ka njoj - patrolna kola sa plavim svetlima. Ukipila se, nije znala da li da šmugne u senke ili da nastavi da glumi zalutalu putnicu.

Sada je bilo prekasno da beži; patrolna kola su već okretala na parkingu mini-marketa. Prozor se spustio i mladi policajac je provirio.

„Pozdrav, gospođice. Neko će doći po vas?“

Nakašljala se. „Htela sam da pozovem taksi.“

„Taj telefon ne radi.“

„Sad sam videla.“

„Ne radi već šest meseci. Telefonsku kompaniju baš briga da ih popravlja sad kad svi imaju mobilne.“

„Imam i ja. Evo sad ću da pozovem sa njega.“

Kratko ju je osmotrio, bez sumnje se pitajući zašto bi se osoba koja ima mobilni petljala sa govornicom.

„Trebao mi je imenik“, objasnila je i otvorila imenik koji je visio u govornici.

„Dobro, ja ću sačekati ovde dok ne stigne taksi“, rekao je.

Dok su zajedno čekali, on je objasnio da su prošlog meseca imali neprijatan slučaj sa jednom mladom ženom na tom istom parkingu. „Izašla je iz autobusa iz Bingemtona u jedanaest, baš kao i vi“, rekao je. Od tada je on pazio da prođe tuda, čisto da vidi da neka druga mlada žena ne doživi neku neprijatnost. Da zaštititi i da služi, to je njegov posao, i da ona zna kakve se užasne stvari ponekad dešavaju, čak i u mestašcu kao što je Vejverli, sa četiri i po hiljade stanovnika, nikada više ne bi stajala sama noću ispred zatvorenog mini-marketa.

Kada je taksi napokon stigao, policajac Druželjubivi ju je toliko dugo davio da se bojala da će je pratiti kući, čisto da bi nastavio razgovor. Međutim, njegova patrolna kola otišla su u suprotnom pravcu i ona je uzdahnula, zavalila se u sedištu i razmislila o sledećem potezu. Prvo je morala da se naspava, u kući u kojoj se oseća bezbedno. U kući u kojoj ne

mora da sakriva svoj pravi identitet. Toliko dugo je žonglirala istinom i lažima da je ponekad zaboravljala koji su detalji njenog života stvarni a koji su izmišljeni. Previše pića, trenutak nepažnje i možda joj istina izleti, a onda bi se čitava kula od karata srušila. U njenom studentskom domu, punom kolega željnih zabave, ona je uvek bila trezvena, stručnjak za besmisleno ćaskanje koje apsolutno ništa ne otkriva o njoj.

Umorna sam od ovog života, pomislila je. Umorna što moram da razmotrim posledice svake reči pre nego što je izgovorim. Bar noćas mogu biti ja.

Taksi se zaustavio ispred velike seoske kuće i vozač je rekao: „Stigli smo, gospođice. Hoćete da vam odnesem kofere do vrata?“

„Neka, mogu sama.“ Platila mu je i krenula prilazom, vukući kofere ka stepeništu. Tu je zastala, kao da traži ključeve, sve dok taksi nije otišao. Čim je nestao iz vidokruga, okrenula se i vratila na put.

Posle pet minuta hodanja stigla je do dugačke šljunkovite staze koja je prosecala kroz gustu šumu. Mesec se digao i videla je pred sobom taman dovoljno da se ne saplete. Zvuk točkova kofera kako oru po šljunku delovao je uznemirujuće glasno. Zrikavci su u šumi utihnuli, svesni da je neki uljez zašao u njihovo kraljevstvo.

Popela se stepeništem tamne kuće. Pošto je zakucala i pozvonila, shvatila je ono što je već slutila. Kod kuće nije bilo nikoga.

Nema problema.

Našla je ključ tamo gde je uvek bio skriven, zaglavljen između gomile drva za ogrev na tremu, pa je ušla. Uključila je svetio i zatekla dnevnu sobu baš kakvu je pamtila kada je poslednji put bila tu pre dve godine. Iste sitnice prekrivale su sve raspoložive police i niše, iste fotografije u meksičkim limenim ramovima visile su na zidovima. Videla je preplanula lica kako se osmehuju ispod šešira širokog oboda, čoveka oslonjenog na lopatu ispred ruševnog zida, riđokosu ženu koja škilji iz rova u kome je klečala sa lopaticom u ruci. Većinu lica na tim fotografijama nije poznavala; pripadala su uspomenu jedne druge žene, životu jedne druge žene.

Ostavila je kofere u dnevnoj sobi i ušla u kuhinju. Tu je vladao sličan nered, pocrnele šerpe i tiganji visili su sa kuka, a na prozorskim daskama bilo je svega i svačega, od morskog stakla do komada razbijene grnčarije. Napunila je čajnik i stavila ga na vatru. Dok je čekala da voda provri, stala

je ispred frižidera i posmatrala fotografije na njemu. Usred tog kolaža nalazilo se jedno lice koje jeste poznavala. Bila je to ona sama, snimljena kada je imala oko tri godine, kako sedi u krilu crnokose žene. Digla je ruku i blago pogladila ženino lice, prisećajući se glatkoće tog obraza, mirisa njene kose. Čajnik je zazviždao, ali je Džozefina ostala opčinjena fotografijom, tim hipnotičkim tamnim očima koje su joj uzvraćale pogled.

Zvižduk čajnika naglo utihnu i glas reče: „Znaš, prošlo je mnogo godina otkako me je neko poslednji put pitao za nju.“

Džozefina se naglo okrenula i videla štrkljastu sredovečnu ženu koja je upravo ugasila vatru. „Džema“, prošaptala je. „Ipak si kod kuće.“

Žena se osmehnula, prišla i snažno je zagrlila. Džema Hamerton je bila građena više kao dečak nego kao žena, suva i mišićava, sa kratkom, praktično podšišanom srebrnastom kosom. Ruke su joj bile išarane ružnim opekotinama, ali ih je ona hrabro pokazivala svetu u bluzi bez rukava.

„Prepoznala sam tvoje stare kofere u dnevnoj sobi.“ Džema je zakoračila unazad da dobro osmotri Džozefinu. „Gospode, svake godine sve više ličiš na nju.“ Odmahnula je glavom i nasmejala se. „Opasne si gene nasledila, mala.“

„Pokušala sam da ti se javim. Nisam htela da ti ostavim poruku na sekretarici.“

„Čitavog dana sam putovala.“ Džema je iz torbice izvadila isečak iz *Internešenel herald tribjuna*. „Videla sam ovaj članak pre nego što sam pošla iz Lime. Jesi li zbog toga ovde?“

Džozefina je pogledala naslov: SNIMCI MUMIJE ZAPANJILI POLICIJU. „Znači, znaš za Madam Iks “

„Vesti se brzo šire, čak i u Peruu. Svet je postao mali, Džozzi.“

„Možda i premali“, rekla je Džozefina tiho. „Nemam više gde da se skrivam.“

„Posle svih ovih godina? Nisam sigurna da još moraš da se skrivaš.“

„Neko me je našao, Džema. Bojim se.“

Džema je zurila u nju. Polako je sela naspram Džozefine „Reci mi šta se desilo.“

Džozefina je pokazala isečak iz *Herald tribjuna*. „Sve je počelo s njom. S Madam Iks.“

„Nastavi.“

Reči su isprva nailazile oklevajući; mnogo je vremena prošlo otkako je Džozefina poslednji put slobodno govorila i bila je navikla da samu sebe prekida, da procenjuje rizik svake izjave. Ali kod Džeme su sve tajne bile bezbedne, i dok je govorila, shvatila je da se reči izlivaju sve brže, da postaju bujica koju nije mogla da zaustavi. Tri šolje čaja kasnije, napokon je ućutala i zavalila se u stolici, iscrpena. I obuzeta olakšanjem mada se okolnosti nimalo nisu promenile. Jedina razlika je bila da se sada nije osećala usamljeno.

Džema ju je ošamućeno posmatrala. „Telo se pojavilo u tvom autu? A ti si prećutala onaj mali detalj o porukama koje su ti stizale poštom? Nisi to rekla policiji?”

„Kako sam mogla? Da su znali za poruke, saznali bi i za sve drugo.”

„Možda je vreme, Džozzi”, rekla je Džema tiho. „Vreme da prestaneš da se kriješ i prosto ispričaš istinu.”

„Ne mogu to da uradim svojoj majci. Ne mogu da je uplićem u ovo. Prosto mi je drago što nije ovde.”

„Ona bi želela da bude ovde. *Tebe* je ona uvek pokušavala da zaštiti.”

„Pa, sada ne može da me zaštiti. A ne bi ni trebalo.” Džozefina je ustala i odnela šolju u sudoperu. „Ovo nema nikakve veze sa njom.”

„Zar?”

„Ona nikada nije bila u Bostonu. Nikada nije imala nikakve veze sa Krispinovim muzejom.” Džozefina se okrenula ka Džemi. „Je li tako?”

Džema je odmahнула glavom. „Ne mogu da smislim nikakav razlog zašto bi u muzeju bili ti predmeti koji imaju veze sa njom - taj kartuš i novine.”

„Možda je ipak puka slučajnost.”

„To bi bila *prevelika* slučajnost.” Džema je obema rukama uzela šolju čaja, kao da želi da se ugrije zbog iznenadne jeze. „Šta je sa telom u tvojim kolima? Šta policija preduzima zbog toga?”

„Ono što bi i trebalo u slučaju ubistva. Pokrenuli su istragu. Postavljali su mi sva očekivana pitanja. Ko bi mogao da me prati? Da li imam nekog nenormalnog obožavaoca? Da li se bojim nekoga iz svoje prošlosti? Ako nastave sa tim, samo je pitanje vremena pre nego što otkriju ko je zapravo Džozefina Pulčilo.”

„Možda se neće potruditi da kopaju toliko duboko. Moraju da rešavaju ubistva, a ti nisi ona koja ih zanima.”

„Nisam smela to da rizikujem. Zato sam pobjegla. Spakovala sam se i ostavila posao i grad koji volim. Tamo sam bila srećna, Džema. To je čudan mali muzej, ali mi se dopadalo da radim u njemu.“

„A ljudi? Ima li izgleda je neko od njih umešan?“

„Ne bih rekla.“

„Ponekad se čovek prevvari.“

„Potpuno su bezopasni. Kustos, direktor - obojica su izuzetno dobroćudni ljudi.“ Tužno se nasmejala. „Pitam se šta li će sada da misle o meni. Kada otkriju koga su to zaposlili.“

„Zaposlili su sjajnog mladog arheologa. Ženu koja zaslužuje bolji život.“

„Pa, ovo je sada moj život.“ Odvrnula je slavinu da ispere šolju. Kuhinja je bila ustrojena tačno kao i uvek, i krpu za suđe je našla u istom ormariću, kašike u istoj fioci. Sve je u Džeminoj kući bilo kao na nekom dobrom arheološkom nalazištu. Kakav je to luksuz imati korene, pomislila je Džozefina dok je vraćala čistu šolju na policu. Kako bi to bilo imati dom, izgraditi život koji nikada neće morati da napusti?

„Šta ćeš sada?“, upitala je Džema.

„Ne znam.“

„Možeš da se vratiš u Meksiko. Ona bi to volela.“

„Samo ću morati da sve počnem iz početka.“ Od pomisli na to, Džozefina se naglo snuždila. „Gospode, izgubila sam dvanaest godina svog života.“

„Možda nisi. Možda će policija nešto da zezne.“

„Na to ne mogu da računam.“

„Čekaj i posmatraj. Vidi šta će se desiti. Ova kuća će veći deo leta biti prazna. Za dve nedelje moram da se vratim u Peru, da nadzirem iskopavanja. Možeš da ostaneš ovde koliko god želiš.“

„Neću da ti pravim neprilike.“

„Neprilike?“ Džema odmahnu glavom. „Nemaš pojma kakvih je neprilika tvoja majka mene spasla. U svakom slučaju, nisam ubeđena da su policajci baš toliko pametni koliko ti misliš. Ili toliko temeljni. Pomisli samo koliko ima nerešenih slučajeva, o kakvim sve greškama javljaju u vestima.“

„Nisi upoznala tu detektivku.“

„Detektivku?“

„Da. Način na koji me gleda, pitanja koja mi postavlja.“

„Znači žena?“ Džemina obrva se digla. „O, to neće valjati.“

„Zašto?"

„Muškarcima lepo lice lako zavrti pamet."

„Ako detektivka Ricoli nastavi da kopa, na kraju će stići dovde. Razgovaraće s tobom."

„Pa neka dođu. Šta će da nađu?" Džema je pokazala svoju kuhinju. „Pogledaj oko sebe! Ući će ovde, videti sve moje bilje i čajeve, i otpisaće me kao bezopasnog matorog hipika, ženu koja im ne može reći ništa korisno. Kada si pedesetogodišnja žena, niko se više ne trudi da te vidi, a kamoli da ceni tvoje mišljenje. Ali da znaš, tako svašta može da ti prođe nekažnjeno."

Džozefina se nasmejala. „Znači, treba samo da čekam da napunim pedeset, i onda sam mirna?"

„Možda si već i sada mirna, što se policije tiče."

Džozefina je tiho rekla: „Ne plaši me samo policija. Otkako su počele da mi stižu ove poruke. Otkako sam našla ono u kolima."

„Da“, složila se Džema. „Ima i gorih stvari kojih se čovek može plašiti." Zastala je i pogledala Džozefinu. „Pa zašto si onda još živa?"

Pitanje ju je zaprepastilo. „Misliš da bi trebalo da budem mrtva."

„Zašto bi neki manijak gubio vreme plašeći te porukama? Užasnim poklonima u kolima? Zašto te prosto ne bi ubio?"

„Možda zato što se policija umešala? Još od skeniranja Madam Iks, stalno se motaju oko muzeja."

„Još nešto me zbunjuje. To što je stavio telo u tvoja kola, to deluje smišljeno da skrene pažnju na tebe. Policija te sada drži na oku. To je čudan potez, ako neko zaista želi tvoju smrt."

Ta izjava je bila tipična za Džemu: precizna i surovo iskrena. *Neko želi tvoju smrt*. Ali ja jesam mrtva, pomislila je. Pre dvanaest godina, devojka koja sam nekada bila nestala je sa lica zemlje. A rodila se Džozefina Pulčilo.

„Ona ne bi želela da se ti sa ovim nosiš sama. Hajde da okrenemo taj broj.“

„Ne. Za sve će biti bezbednije da to ne uradimo. Ako me prate, samo to i čekaju." Uzdahnula je. „Otkako sam diplomirala, nekako se snalazim sama, pa ću se snaći i sa ovim. Samo mi treba malo vremena da povratim dah. Da bacim pikado u mapu i vidim kuda da krenem." Zastala je. „I mislim da će mi trebati nešto para.“

„Na računju je ostalo još oko dvadeset pet hiljada. Te pare te čekaju.

Čekaju crne dane.“

„Mislim da se ovi dani mogu tako opisati." Džozefina je ustala da izađe. Na vratima kuhinje je stala pa se osvrnula. „Hvala ti na svemu što si uradila. Za mene. I za moju majku.“

„To joj dugujem, Džozzi." Džema je pogledala svoje ruke išarane opekotinama. „Samo zbog Medeje sam još živa.“

ČETRNAEST

U subotu uveče, Danijel je napokon došao kod nje.

U poslednji čas, pre nego što je stigao, Mora je odjurila do prodavnice da kupi grčke masline, francuske sireve i flašu previše finog vina. Tako ću da zavedem svog ljubavnika, pomislila je dok je davala kreditnu karticu. Osmesima, poljupcima i čašama pino noara. Pridobiću ga savršenim večerima koje nikada neće zaboraviti, za kojima nikada neće prestati da čezne. A jednog dana, možda, on će doneti odluku. Izabraće mene.

Kada se vratila, on ju je već čekao u kući.

Pošto su se vrata garaže digla, videla je njegov automobil parkiran unutra, tako da ga komšije ne primete, tako da niko ne čuje, da niko ne krene da širi glasine. Parkirala je pored i brzo ponovo zatvorila vrata garaže, sakrila očigledan dokaz da noćas nije sama. Tajnovitost veoma brzo prelazi u naviku, i ona je počinjala da automatski zatvara vrata garaže, da navlači zavese i vešto vrda na nedužna pitanja kolega i komšija. *Vidaš se s nekim? Hoćeš da svratiš na večeru? Hoćeš da upoznaš jednog finog čoveka, mog poznanika?* Poslednjih meseci je odbila toliko takvih poziva da su se sada sasvim proredili. Jesu li svi prosto digli ruke od nje, ili su naslutili razlog njene nezainteresovanosti, njene nedruštvenosti?

Razlog je stajao na vratima i čekao je.

Ušla je u kuću, u zagrljaj Danijela Brofija. Prošlo je deset dana otkako su poslednji put bili zajedno, deset dana sve snažnije čežnje koja ju je sada toliko obuzela da je morala smesta da je zadovolji. Hrana i vino su još bili u kolima, ali kada su im se usne dodirnule, hrana i vino su bili poslednje na šta je mislila. Želela je samo Danijela, dok su se ljubili i išli u spavaću sobu. Ti poljupci bili su još uzbudljiviji zato što su zabranjeni. Koliko ćemo novih grehova poćiniti ove noći, pitala se dok ga je gledala kako otkopćava

košulju. Noćas nije imao kolir; noćas joj je došao kao ljubavnik, a ne kao božji čovek.

Pre nekoliko meseci je prekršio zavete koji su ga vezivali za njegovu crkvu. Ona je bila odgovorna za to; ona je izazvala njegov pad, pad koji ga je ponovo doveo u njenu postelju, u njeno naručje. Njemu je to sada bilo toliko poznato odredište da je tačno znao šta ona želi, šta će je naterati da ga čvrsto stegne i da zaječi.

Kada je napokon pala na krevet uz zadovoljan drhtaj, ležali su zajedno kao i uvek, prepletenih ruku i nogu, dvoje ljubavnika koji dobro poznaju telo jedno drugom.

„Čini mi se da je prošla večnost otkako si bio ovde“, prošaputala je.

„Došao bih u četvrtak, ali ona radionica nikako da se završi.“

„Koja radionica?“

„Savetovalište za parove.“ Žalosno se, ironično nasmejao. „Kao da sam ja čovek koji im može reći kako da spasu brak. Postoji toliko besa i bola, Mora. Za mene je bilo pravo mučenje samo to što sam sedeo u istoj sobi sa tim ljudima. Želeo sam da im kažem: *Nema nikakve šanse da uspe, nikada nećete biti srećni jedno s drugim. Venčali ste se s pogrešnom osobom!*“

„Možda je to najbolji savet koji si im mogao dati.“

„To bi bilo milosrđe.“ Nežno je sklonio pramen kose sa njenog lica, i šaka mu se zadržala na njenom obrazu. „Bilo bi mnogo poštenije dati im dozvolu da se razidu. Da nađu nekoga sa kim bi bili srećni. Kao što sam ja srećan sa tobom.“

Osmehnula se. „I kao što sam ja sa tobom gladna.“ Pridigla se, a miris njihovog vođenja ljubavi digao se iz zgužvanih čaršava. Životinjski miris toplih tela i požude. „Obećala sam ti večeru.“

„Grize me savest što me ti stalno hraniš.“ I on se pridigao i mašio odeće. „Reci mi kako da ti pomognem.“

„Ostavila sam vino u kolima. Idi donesi ga pa ga otvori. Ja ću da stavim pile u renu.“

U kuhinji su pijuckali vino dok se pile peklo, dok je ona sekla krompir a on pravio salatu. Kao bračni par, kovali su, dodirivali se i ljubili. Ali mi nismo u braku, pomislila je ona, iskosa pogledavši njegov naočiti profil, njegove prosede slepoočnice. Svaki zajednički čas je ukraden, tajan, kao da pokušavaju da ubede sebe da su srećni, majku mu, stvarno jesu, uprkos griži

savesti, obmanama i mnogim noćima provedenim odvojeno. Međutim, počinjala je da na njegovom licu vidi koliki emocionalni danak on plaća zbog toga. Za samo nekoliko proteklih meseci kosa mu je primetno osedela. Kada postane potpuno bela, pomislila je, hoćemo li se i dalje sretati iza navučenih zavesa?

A kakve on promene vidi na mom licu?

Otišao je iz njene kuće posle ponoći. Ona je bila zaspala u njegovom naručju i nije ga čula kako ustaje iz kreveta. Kada se probudila, više nije bio tu, a čaršav pored nje već je bio hladan.

Tog jutra je kafu pila sama, sama je ispekla palačinke. Njene najlepše uspomene na kratak i inače katastrofalan brak s Viktorom bile su na zajednička jutra, kasno ustajanje i lenčarenje na sofi, gde bi proveli pola dana čitajući novine. Sa Danijelom nikada nije mogla da uživa u takvoj nedelji. Dok ona drema u kućnom mantilu, sa stranicama *Boston globa* rasutim oko sebe, otac Danijel Brofi će držati propoved pastvi čiji je pastir i sam strašno skrenuo s pravog puta.

Naglo se probudila na zvuk zvona na ulaznim vratima. Ošamućena od dremeža, pridigla se na sofi i videla da je već dva po podne. *Možda je to Danijel na vratima.*

Razbacane novine su još šuš kale pod bosim stopalima dok je brzo išla kroz dnevnu sobu. Kada je otvorila vrata i videla čoveka koji stoji na tremu, iznenada je zažalila što se nije očešljala i presvukla.

„Izvini što kasnim“, reče Entoni Sansone. „Nadam se da nije problem.“

„Kasniš? Izvini, ali nisam te očekivala.“

„Zar nisi dobila moju poruku? Ostavio sam je na sekretarici juče po podne. Rekao sam da ću danas doći.“

„Oh. Izgleda da sam sinoć zaboravila da preslušam poruke.“ *Imala sam preča posla.* Zakoračila je unazad. „Uđi.“

Ušao je u dnevnu sobu i zastao, osmotrio razbacane novine, praznu šoljicu kafe. Prošli su meseci otkako ga je poslednji put videla, i njegov mir, način na koji ispituje vazduh, traži neki izmakli detalj ponovo su na nju ostavili snažan utisak. Za razliku od Danijela, koji je brzo stupao u kontakt i sa potpunim neznancima, Entoni Sansone je bio čovek okružen zidovima, čovek koji može da stoji u prostoriji punoj ljudi a ipak deluje hladno, na distanci i samozadovoljno. Upitala se šta li on to misli dok je gledao krš

njene protraćene nedelje. Nemamo svi mi batlere, pomislila je. Ne živimo svi kao ti, u vili na Bikon Hilu.

„Izvini što te uznemiravam kod kuće”, rekao je. „Ali nisam želeo da ovo bude zvanična poseta službi medicinskog istražitelja.” Okrenuo se da je pogleda. „A jesam želeo da vidim kako si ti, Mora. Dugo te nisam video.“

„Dobro sam. Imala sam puno posla.”

„Društvo Mefisto je nastavilo sa mesečnim skupovima u mojoj kući. Tvoja razmišljanja bi nam sigurno koristila, i voleli bismo da nam se ponekad pridružiš.”

„Da pričamo o kriminalu? Time se i previše bavim na poslu, hvala lepo.“

„Ne onako kako mu mi prilazimo. Ti posmatraš samo posledice; nas zanima razlog za njegovo postojanje.”

Počela je da skuplja novine i da ih slaže na gomilu. „Ja se zaista ne uklapam u vaše društvo. Ne prihvatam vaše teorije.”

„Čak i posle onoga što smo oboje doživeli? Ona ubistva su te sigurno naterala na razmišljanje. Sigurno si pomislila da postoji bar mogućnost.”

„Da postoji jedinstvena teorija zla, koja se može naći u Svicima sa Mrtvog mora?” Odmahnula je glavom. „Ja sam naučnica. Ja religiozne tekstove čitam radi istorijskih uvida, a ne zarad bukvalne istine. Ne da bih objasnila neobjašnjivo.”

„Bila si zarobljena sa nama na planini one noći. *Videla* si dokaze.”

Te noći o kojoj je on govorio, u januaru, zamalo su izgubili život. U tome su mogli da se slože zato što su dokazi bili očigledni kao i krv koja je ostala posle. Međutim, oko mnogo toga drugog te noći nisu mogli da se slože i njihovo najosnovnije razmimoilaženje bilo je o prirodi čudovišta koje ih je namamilo na tu planinu.

„Ja sam videla samo serijskog ubicu, kakvih je i previše na svetu”, rekla je. „Nisu mi potrebne nikakve biblijske teorije da bih objasnila ko je on bio. Možemo da pričamo o *nauci*, a ne o nekakvim drevnim demonskim rodoslovima.” Spustila je novine na stočić za kafu. „Zlo prosto *postoji*. Ljudi umeju da budu surovi, a neki od njih ubijaju. Svi bismo želeli da shvatimo zašto je to tako.”

„Da li nauka objašnjava zašto bi ubica mumifikovao telo žrtve? Zašto bi smanjio glavu žene i ostavio drugu ženu u prtljažniku automobila?”

Zapanjena se okrenula da ga pogleda. „Već znaš za te slučajeve?”

Ali naravno da već zna. Veze Antonija Sansonea u policiji i pravosuđu pružale su se do samog vrha, u kabinet samog policijskog komesara. Slučaj neobičan kao Madam Iks sigurno bi mu privukao pažnju. A i pobudio bi zanimanje tajnovitog društva Mefisto, koje je imalo sopstvene bizarne teorije o zločinu i borbi protiv njega.

„Ima detalja koje možda čak ni ti ne znaš“, rekao je. „Detalja sa kojima mislim da bi trebalo da te upoznam.“

„Pre nego što nastavimo da o tome razgovaramo“, rekla je, „idem da se obučem. Molim te oprost.“

Otišla je u spavaću sobu. Tu je obukla farmerke i košulju, opuštenu odeću, sasvim prikladnu za nedeljno popodne, ali se u njegovom prisustvu ipak osećala aljkavo. Nije se potrudila oko šminke, već se samo umila i na brzinu iščetkala kosu. Osmotrla je sebe u ogledalu i videla natekle oči i nove sede koje do tada nije primetila. Pa, to sam ja, pomislila je. Žena kojoj više nikada neće biti četrdeset. Ne mogu da sakrijem svoje godine i neću to ni da probam.

Kada je izašla iz spavaće sobe, miris kafe se proširio kućom. Pošla je za njim u kuhinju, gde je Sansone već izvadio dve šolje iz ormarića.

„Nadam se da nije problem što sam skuvao novu kafu.“

Gledala ga je kako uzima bokal i sipa, širokim leđima okrenut ka njoj. Izgledao je savršeno opušteno u njenoj kuhinji, i ljutilo ju je s kakvom je lakoćom upao u njen dom. Imao je dara da uđe u bilo koju prostoriju, u bilo koju kuću i da samim svojim prisustvom prisvoji taj prostor.

Pružio joj je šolju i na njeno iznenađenje sipao je tačno pravu količinu šećera i mleka, baš kako ona voli. Nije očekivala da će upamtiti tu pojedinost.

„Vreme je da razgovaramo o Madam Iks“, rekao je. „I o onome sa čime možda zaista imate posla.“

„Koliko ti već znaš?“

„Znam da imate tri povezane smrti.“

„Ne znamo jesu li povezane/“

„Tri žrtve, sve tri očuvane na groteskne načine? To je prilično jedinstven potpis.“

„Nisam uradila autopsiju treće žrtve, tako da ti o njoj ne mogu ništa reći. Čak ni kako je očuvana.“

„Ja sam čuo da nije reč o klasičnoj mumifikaciji.“

„Ako pod *klasičnom* podrazumevaš soljenje, sušenje i umotavanje, onda nije.“

„Lice joj je relativno očuvano?“

„Da. Začuđujuće očuvano. Ali u njenom tkivu još ima vlage. Nikada ranije nisam vršila autopsiju takvog tela. Nisam čak ni sigurna kako da je očuvam u tom sadašnjem stanju.“

„Šta je sa vlasnicom automobila? Ona je arheolog, zar ne? Ima li ona pojma kako je telo očuvano?“

„Sa njom nisam razgovarala. Po onome što sam čula od Džejn, ova je bila prilično uzdrmana.“

Spustio je solju za kafu, a pogled mu je bio toliko direktan da ga je ona doživela gotovo kao fizički napad. „Šta znate o doktorki Pulčilo?“

„Zašto te ona zanima?“

„Zato što radi za njih, Mora.“

„Njih?“

„Za Krispinov muzej.“

„To si rekao kao da je posredi neka zločinačka organizacija.“

„Pristala si da prisustvuješ kompjuterizovanoj tomografiji. Bila si deo medijskog cirkusa koji su organizovali oko Madam Iks. Sigurno si znala u šta se upličeš.“

„Kustos me je pozvao da budem posmatrač. Nije mi rekao da će biti medijskog cirkusa. Samo je smatrao da će me možda zanimati da posmatram skeniranje, i naravno da je tako bilo.“

„A nisi znala ništa o tom muzeju kada si pristala da učestvuješ?“

„Bila sam u njemu pre nekoliko godina. Čudna zbirka, ali je vredni videti. Ne razlikuje se mnogo od drugih privatnih muzeja u kojima sam bila, koje su osnovale bogate porodice željne da se pohvale svojim dragocenostima.“

„Krispini su pomalo posebna porodica.“

„Zbog čega?“

Seo je na stolicu naspram nje, tako da su im pogledi bili u istoj visini. „Zbog činjenice da niko ne zna odakle oni zapravo potiču?“

„Zar je to bitno?“

„Sigurno ćeš se složiti da je to pomalo čudno? Prvi Krispin za koga se zna bio je Kornelijus, koji se pojavio u Bostonu 1850. Tvrдио je da je

engleski plemić"

„Nagoveštavaš da to nije tačno."

„U Engleskoj ne postoje nikakvi podaci o njemu. Niti bilo gde drugde. Prosto se jednog dana niotkuda stvorio, a pričalo se da je naočit i veoma šarmantan čovek. Dobro se oženio i nastavio da uvećava bogatstvo. On i njegovi potomci su bili kolekcionari i neumorni putnici i donosili su kući zanimljivosti sa svih kontinenata. Tu je bilo uobičajenih stvari - rezbarija, pogrebnih predmeta i nesvakidašnjih životinja. Međutim, Kornelijus i njegovi su se posebno zanimali za oružje. Sve vrste oružja koje koriste vojske širom sveta. To i nije bilo čudo, kad se zna kako su stekli bogatstvo."

„Kako?"

„Od ratova, Mora. Oni su ratni profiteri, još od Kornelijusa. On se obogatio u Građanskom ratu, tako što je krijumčario oružje na Jug. Njegovi potomci su nastavili sa tom tradicijom, i profitirali su iz sukoba širom sveta, od Afrike i Azije do Bliskog istoka. Sklopili su tajni savez sa Hitlerom da snabdevaju oružjem njegovu vojsku, a istovremeno su naoružavali i savezničke snage. U Kini su snabdevali i nacionaliste i komuniste. Njihova roba je završila u Alžiru, Libanu i Belgijskom Kongu. Nije bilo bitno ko se bori protiv koga. Nisu se svrstavali, samo su uzimali novac. Dokle god je negde tekla krv, oni su mogli da se bogate."

„Kakve to veze ima s ovom istragom?"

„Samo hoću da shvatiš pozadinu te ustanove, i kakvo je njeno nasleđe. Krispinov muzej nastao je na krvi. Kada hodaš kroz tu zgradu, svaki zlatnik koji vidiš, svaka grnčarija, nabavljena je učešćem u nekom ratu. To je gadno mesto, Mora, a sagradila ga je porodica koja je sakrila svoju prošlost. Čije korene nikada nećemo saznati."

„Znam na šta ciljaš. Kazaćeš mi da u venama Krispina teče demonska krv. Da su potomci biblijskih Nefilima."

Odmahnula je glavom i nasmejala se. „Molim te. Nemoj opet o Svicima s Mrtvog mora."

„Šta misliš, zašto je Madam Iks završila u tom muzeju?"

„Sigurna sam da ti imaš odgovor."

„Imam teoriju. Mislim da je to bila jedna vrsta danka. Kao i smanjena glava. Poklonio ih je obožavalac koji tačno shvata šta porodica Krispin predstavlja."

„Treća žrtva nije nađena u muzeju. Telo je ostavljeno u automobilu doktorke Pulčilo.”

„Ona radi za muzej.”

„A sada je prestravljena. Neko joj je ukrao ključeve i ostavio joj jeziv poklon.”

„Zato što je ona bila očigledna posrednica za stvarnog primaoca, Sajmona Krispina.”

„Ne, ja mislim da je doktorica Pulčilo stvarni primalac. Ona je izuzetno lepa žena i privukla je pažnju ubice. I Džejn misli isto.” Zastala je. „Zašto o ovome ne razgovaraš sa njom? Ona vodi istragu. Zašto si došao kod mene?”

„Detektivka Ricoli ne želi ni da čuje alternativne teorije.”

„Što znači da čvrsto stoji na zemlji.” Mora je ustala. „Kao i ja.”

„Pre nego što ovo tek tako odbaciš, možda bi trebalo da o Krispinovoj zbirci znaš još nešto. O njenom delu koji niko nikada nije video. Koji je držan u tajnosti.”

„Zašto?”

„Zato što je toliko nakazan, toliko uznemirujući, da javnost za njega nije smela saznati.”

„Kako ti to znaš?”

„O tome su godinama kružile glasine na tržištu antikviteta. Pre nekih šest godina Sajmon Krispin je izneo kolekciju na privatnu aukciju. Čini se da je bio prilično rasipan i da je uspeo da potroši sve što je ostalo od porodičnog bogatstva.

Trebala mu je gotovina. Takođe je morao da se ratosilja neprijatnih i potencijalno ilegalnih predmeta. Ono što zaista uznemirava jeste da je zapravo našao kupca, čije ime je i dalje nepoznato.”

„Šta je Krispin prodao?”

„Ratne trofeje. Ne mislim na odlikovanja i zardale bajonete. Govorim o zvečkama od ljudskih zuba iz Afrike i odsečenim ušima japanskih vojnika. Ogrlica od nanizanih prstiju i tegla sa ženskim...” Ućutao je. „To je bila užasavajuća zbirka. Stvar je u tome da ja nisam jedini koji zna koliko se porodica Krispin zanimala za nakazne suvenire. Možda zna i taj ubica arheolog. I želeo je da doprinese njihovoj zbirci.”

„Ti veruješ da su to pokloni.”

„Izrazi pažnje kolekcionara koji je muzeju već poklonio nekoliko svojih

dragocenosti. Gde su zaboravljene čamile.”

„Sve do sada.”

Sansone klimnu glavom. „Mislim da je taj tajanstveni darodavac rešio da se ponovo oglasi. Pokazuje svetu da je i dalje živ.” Tiho je dodao: „Možda sledi još mnogo takvih darova.”

Telefon u kuhinji je zazvonio i presekao tišinu. Ona se trgla i osetila kako joj puls ubrzava dok je ustajala iz stolice. Kako je samo lako Sansone uspeo da uzdrma njeno poverenje u logični svet. Koliko je brzo uspeo da baci senku preko tog vedrog letnjeg dana. Njegova paranoja je bila zarazna i ona je čula zloslutan prizvuk u zvonjavi telefona, upozorenje da taj poziv možda donosi loše vesti.

Glas koji se začuo s druge strane veze, međutim, bio je i prijatan i poznat. „Doktoro Ajls, ovde Karterova iz laboratorije. Imam neke zanimljive rezultate sa gasne hromatografije.”

„U vezi sa čim?”

„U vezi sa onim uzorcima tkiva koje ste nam poslali u četvrtak.”

„Sa tela u prtljažniku? Već ste uradili gasnu hromatografiju?”

„Pozvali su me da dođem u laboratoriju, bez obzira na to što je vikend. Mislila sam da ste to vi naložili.”

„Ne, nisam.” Pogledala je Sansonea preko ramena, a on ju je posmatrao toliko pomno da je osetila poriv da se okrene. „Nastavi”, rekla je u telefon.

„Uradila sam trenutnu pirolizu uzorka tkiva i otkrila sam obilno prisustvo i kolagenskih i nekolagenskih proteina kada smo je ispitali gasnom hromatografijom i masenom spektrometrijom. Bez obzira na starost, tkivo je zaista dobro očuvano.”

„Takođe sam tražila i analizu agensa za štavljenje. Jeste li njih našli?”

„Nema prisustva benzenediola. To eliminiše većinu poznatih agensa za štavljenje. Međutim, jesmo otkrili prisustvo hemikalije zvane 4-izopropenil-fenol.“

„Nemam predstavu šta to znači.”

„I sama sam morala malo da istražujem. Ispostavilo se da je ta hemikalija karakterističan pirolitički proizvod mahovine sfagnum.”

„Mahovine?”

„Da. Da li vam je taj podatak od neke koristi?”

„Da“, rekla je tiho. „Mislim da jeste.” *Govori mi tačno ono što moram*

da znam. Prekinula je vezu i stajala zureći u telefon, ošamućena vestima iz laboratorije. To je sada bilo van njene stručne oblasti, van svega sa čime se u karijeri srela u sali za obdukcije i nije želela da nastavi bez stručne pomoći.

„Mora?“

Okrenula se ka Sansoneu. „Možemo li da ovaj razgovor nastavimo nekom drugom prilikom? Moram da pozovem neke ljude.“

„Mogu li nešto da predložim pre nego što odem? Poznajem jednog gospodina sa kojim bi možda želela da stupiš u vezu. Zove se doktor Piter Vandenbrink. Mogu da te spojim sa njim.“

„Zašto mi njega spominješ?“

„Na internetu ćeš lako naći njegovo ime. Pročitaj njegovu biografiju pa će ti biti jasno zašto.“

PETNAEST

Kombiji TV stanica su se vratili, a ovog puta ih je bilo više. Kada ubica jednom stekne nadimak, on postaje javno vlasništvo i svaka TV stanica želela je detalje o lovu na Arheologa-ubicu.

Džejn je osećala svevideće oči kamera kako je prate dok su ona i Frost sa parkinga ulazili u zgradu službe medicinskog istražitelja. Dok je bila novopečena detektivka, osećala je uzbuđenje kada bi videla sebe na vestima. Ono je odavno jenjalo i danas su joj novinari samo išli na živce. Umesto da se kezi u kamere, hodala je oborene glave i pogrbljenih ramena; na večernjim vestima verovatno će izgledali kao grbavi trol u plavom blejzeru.

Laknulo joj je kada je ušla u zgradu i pobegla nasrtljivim teleobjektivima, ali su najveća iskušenja tek čekala. Dok su ona i Frost išli ka sali za obdukcije, osećala je kako joj se mišići napinju, kako joj se stomak grči u iščekivanju onoga sa čime će danas morati da se suoče.

U predvorju je Frost bio neuobičajeno tih dok su oboje oblačili mantile i obuvali nazuvke. Virnula je kroz prozor i laknulo joj je što je telo još bilo pokriveno, što se užas još malo odlaže. Onda je, odlučna da ispuni dužnost, ušla u obdukcionu salu.

Mora je upravo zakačila rendgenske snimke na svetlo, i zasjali su zubni snimci N. N. ženske osobe broj tri. Pogledala je dvoje detektiva. „Dakle, šta mislite o ovome?“, upitala ih je.

„Izgledaju mi kao prilično zdravi zubi“, rekla je Džejn.

Mora je klimnula glavom. „Ovde ima dve plombe, kao i jednu zlatnu krunicu na donjem levom kutnjaku. Ne vidim karijes, a nema ni oštećenja alveolarne kosti, što bi govorilo o periodontitisu. A tu je i ovaj detalj.“ Mora je kucnula prstom po rendgenskom snimku. „Nedostaju joj oba pretkutnjaka.“

„Misliš da su izvađeni?“

„Ali nema razmaka između zuba. A koreni ovih sekutića su skraćeni i zatupljeni.“

„Što znači?“

„Nosila je protezu.“

„Znači, imamo posla sa dobrostojećom žrtvom.“

„Bar srednja klasa.“

„Hej, ja nikada nisam nosila protezu.“ Džejn se iskezila i otkrila neravne donje zube. „Ovo su, doktorko, zubi iz srednje klase.“ Pokazala je rendgenske snimke. „Moj otac ne bi mogao da plati tako nešto.“

„Madam Iks je takođe imala dobre zube“, rekao je Frost.

Mora je klimnula glavom. „Obe žene su imale ono što bih nazvala privilegovanim detinjstvom. Dovoljno privilegovanim da se plate dobri zubari i proteze.“ Skinula je zubne snimke i stavila drugi niz. Sada su zasjale kosti donjih udova.

„A evo još nečega što su dve žrtve imale zajedničko.“

Džejn i Frost su istovremeno huknuli od zaprepašćenja. Nije im trebao radiolog da protumače oštećenje koje su videli na snimcima.

„To je urađeno obema njenim tibijama“, rekla je Mora. „Nekakvim tupim oruđem. Možda čekićem, ili metalnom polugom. Ovde ne govorimo o običnom udarcu po cevanicama. Ovi udarci su bili surovi i ciljani, namera je bila da se smrska kost. Obe tibije imaju transverzne dijafizealne frakture, sa krhotinama zarivenim u meko tkivo. Bol je bio neshvatljiv. Sigurno nije mogla da hoda. Ne mogu da zamislim koliko se mučila narednih dana. Verovatno je došlo do infekcije, koja se iz otvorenih rana proširila u meko tkivo. Bakterije bi onda ušle u kosti i na kraju u krv.“

Džejn ju je pogledala. „Rekla si *dana*“

„Te frakture nisu bile smrtonosne. Ne odmah.“

„Možda je prvo ubijena. Povrede su možda nastale posle smrti.“ *Samo neka bude tako, a ne ono što zamišljam.*

„Sa žaljenjem moram reći da je živela“, reče Mora. „Bar još nekoliko nedelja.“ Pokazala je nepravilan obris, kao pramičak belog dima koji je okruživao slomljenu kost. „Ovo je privremeni kalus. Kost je počela da zarasta, a to se ne dešava preko noći, pa čak ni za nekoliko dana. Potrebne su nedelje.“ Nedelje tokom kojih se ta žena mučila. Nedelje u kojima je smrt izgledala privlačnija od života. Džejn je pomislila na raniji niz rendgenskih

snimaka koje je videla u toj istoj prostoriji. Smrskana noga jedne druge žene, fraktura zamagljena od zarastanja.

„Baš kao Madam Iks“, rekla je.

Mora je klimnula glavom. „Nijedna žrtva nije ubijena odmah. Obe su pretrpele povrede nogu zbog kojih su postale nepokretne. Obe su živele još neko vreme. Što znači da im je neko donosio hranu i vodu. Neko ih je održavao u životu, dovoljno dugo da se prvi znaci zaceljivanja pojave na ovim snimcima.”

„Ubica je isti.“

„Obrasci ponašanja su previše slični. Ovo je njegov rukopis. Prvo ih obogalji, možda da bude siguran da neće pobeći. Onda kako dani prolaze, hrani ih i poji. I održava u životu.”

„Šta on pobogu radi za to vreme? Uživa u njihovom društvu?”

„Ne znam.”

Džejn je zurila u smrskanu kost i osetila prosev u sopstvenim nogama, tek nagoveštaj agonije koju je ova žrtva sigurno pretrpela. „Znaš”, rekla je tiho, „kada si me one noći zvala zbog Madam Iks, mislila sam da je reč o nekom starom ubistvu. Da je to zastareo slučaj i da je počinilac odavno mrtav. Ali ako je on stavio ovo telo u kola Pulčilove...”

„On je još živ, Džejn. I ovde je, u Bostonu.”

Vrata predvorja se naglo otvoriše i uđe sedokosi gospodin koji je vezivao hirurški mantil.

„Doktor Vandenbrink?”, reče Mora. „Ja sam doktorica Ajls. Drago mi je što ste mogli da dođete.”

„Nadam se da još niste počeli.”

„Čekali smo vas.”

Čovek je prišao da se rukuje s njom. Imao je šezdesetak godina, bio je suv kao saraga, ali njegovo preplanulo lice i žustar korak pokazivali su da to nije od neke bolesti, već od zdravog života. Kada ga je Mora predstavila, on jedva da je pogledao Džejn i Frosta - pažnju je smesta usmerio na sto sa žrtvom, čiji je zgrčeni oblik srećom još bio ispod prekrivača. Očigledno su ga više zanimali mrtvi nego živi.

„Doktor Vandenbrink radi u muzeju Drents u Asenu”, reče Mora. „Sinoć je stigao iz Holandije, samo zbog ove autopsije.”

„A to je ona?” rekao je on, i dalje ne odvajajući pogled od prekrivenog

tela. „Hajde da je pogledamo.“

Mora mu je pružila rukavice pa su ih oboje navukli. Zatim je uhvatila pokrivač, i Džejn je stegla zube.

Golo na nerđajućem čeliku, pod jarkim svetlom, zgrčeno telo je ličilo na ugljenisanu i čvornovatu granu. Međutim, to lice će zauvek proganjati Džejn, njegove crte sjajne kao crna plastika, ukočene u samrtnom kriku.

Doktor Vandenbrink uopšte nije bio zgrožen, već se nagnuo bliže, sa opčinjenim izrazom lica. „Dakle, divno“, prošaputao je. „Da, drago mi je što ste me zvali. Zbog ovoga je sigurno vredelo putovati.“

„Vama je ovo divno?“, reče Džejn.

„Govorim o njenoj očuvanosti“, rekao je on. „Zasad je gotovo savršeno. Ali bojim se da će tkivo početi da propada pošto je izložena vazduhu. Ovo je najimpresivniji savremeni primerak sa kojim sam se sreo. Prava je retkost naći novo ljudsko telo na kome je izvršen ovaj postupak.“

„Onda znate šta joj se desilo?“

„O, da. Veoma je nalik na druge.“

„Druge?“

Pogledao je Džejn toliko duboko usađenim očima da ju je obuzeo neprijatan utisak da to u nju zuri lobanja. „Jeste li nekada čuli za Devojkicu iz Idea, detektivko?“

„Ne. Ko je ona?“

„Ideje selo u severnoj Holandiji. Godine 1897. dva čoveka iz Idea su u močvari sekli treset, koji se po običaju sušio i koristio kao gorivo. I našli su nešto što ih je užasnulo. Bila je to žena sa dugačkom plavom kosom, koja je očigledno bila zadavljena. Dugačka platnena traka bila joj je triput obmotana oko grla. Isprva ljudi iz Idea nisu shvatili sa čim to imaju posla. Bila je toliko sitna i smežurana da su mislili da je starica. Ili možda nekakav zloduh. Međutim, kada su naučnici dobili priliku da je pregledaju, saznali su više o njoj. I otkrili su da ona nije bila starica kada je umrla, već devojkica od tek šesnaest godina. Devojkica koja je patila od krive kičme. Devojkica koja je ubijena. Bila je ubodena ispod grudne kosti, a traka joj je stezana oko vrata dok se nije ugušila. Onda je stavljena potrbuške u močvaru, gde je ležala vekovima. Sve dok je ona dva meštana nisu našli.“

„Vekovima?“

Vandenbrink je klimnuo glavom. „Datiranje ugljenikom 14 govori nam da

je stara dve hiljade godina. Kada je Isus hodao zemljom, ta nesrećna devojka je već ležala u grobu."

„Čak i posle dve hiljade godina mogli su da odrede kako je umrla?“, upitao je Frost.

„Bila je toliko dobro očuvana, od kose preko tkanine oko vrata. Doduše, na njenom telu jeste bilo oštećenja, ali su bila skorija, do njih je došlo kada je izvađena iz treseta. Ipak, dovoljan deo nje ostao je očuvan da bi se stekla slika o tome ko je bila. I kako je stradala. Zbog toga su močvare čudesne, detektivi. One nam otvaraju prozor kroz vreme. Stotine takvih tela nađene su u Holandiji i Danskoj, Irskoj i Engleskoj. Sva su putnici kroz vreme, neka vrsta ambasadora koga nam šalju narodi koji o sebi nisu ostavili pismena svedočanstva. Već samo surovost prema žrtvama."

„Ali ova žena" - Džejn je pokazala glavom ka telu na stolu - „očigledno nije stara dve hiljade godina."

„A ipak je očuvana u jednako savršenom stanju. Vide joj se čak i šare na tabanima i prstima. Koža joj je tamna, kao štavljena, a ipak nam je po crtama lica jasno da je belkinja." Pogledao je Moru. „U potpunosti se slažem sa vašim stavom, doktorko Ajls."

Frost reče: „Znači, vi nam govorite da je ovo telo očuvano na isti način kao ta devojka u Holandiji?"

Vandenbrink je klimnuo glavom. „Ovde imate savremeno telo iz močvare."

„Zato sam pozvala doktora Vandenbrinka", rekla je Mora. „On već decenijama proučava tela iz močvara."

„Za razliku od egipatskih tehnika mumifikacije", rekao je Vandenbrink, „ne postoje pisane beleške o pripremanju tela iz močvare. To je potpuno prirodan i slučajan proces koji mi ne razumemo u potpunosti."

„Pa kako je onda ubica znao da ga izvede?" upitala je Džejn.

„U krugovima poznavalaca tela iz močvare vode se prilične rasprave baš o tom pitanju."

Džejn se iznenađeno osmehnula. „Postoje krugovi poznavalaca?"

„Naravno. Imamo skupove, koktele. Veliki deo naših rasprava svodi se na čisto nagađanje. Ali imamo i neke naučno proverene činjenice kojima potkrepljujemo teorije. Znamo, na primer, da severne močvare imaju nekoliko svojstava koja doprinose očuvanju tela. One su veoma kisele, siromašne

kiseonikom i sadrže slojeve mahovine sfagnum. Ti faktori usporavaju raspadanje i pomažu očuvanju mekih tkiva. Od njih koža potamni i poprimi boju koju ovde vidite. Ako to potraje vekovima, na kraju će se kosti rastopiti i ostaće samo očuvana koža i mišići, veoma gipki."

„Za to je zaslužna mahovina, je li?", upitao je Frost.

„Ona je vitalni deo procesa. Između bakterija i polisaharida koji se nalaze u toj mahovini dolazi do hemijske reakcije. Mahovina sfagnum vezuje bakterijske ćelije tako da ne mogu da razaraju organske materije. Ako vežete bakterije, možete da zaustavite raspadanje. Čitav proces se dešava u kiseloj kupki koja sadrži mrtvu mahovinu, tanine i holocelulozu. To je, drugim recima, voda severnih močvara."

„I to je to? Samo ubaciš telo u močvaru i gotovo?"

„Ipak je potrebno biti tačan. U Irskoj i Velikoj Britaniji bilo je nekoliko eksperimenata sa mrtvim prasićima. Zakopavani su u razne močvare, pa onda mesecima kasnije vađeni i proučavani. Pošto su svinje biohemijski slične nama, možemo pretpostaviti da bi rezultati bili isti i sa ljudima."

„I pretvorili su se u močvarne svinje?"

„Ako su uslovi bili tačno kakvi treba da budu. Prvo, svinje su morale da budu potpuno potopljene, inače bi istrulile. Drugo, morale su biti stavljene u močvaru neposredno posle smrti. Ako telo pre potapanja na vazduhu provedesamo nekoliko sati, ipak će istruliti."

Frost i Džejn su se z gledali. „Znači, naš počinilac nije smeo da gubi vreme kada ju je jednom ubio", rekla je Džejn.

Vandenbrink je klimnuo glavom. „Morao je da je potopi nedugo posle smrti. U slučaju tela iz evropskih močvara, žrtve su sigurno odvođene u močvaru dok su još bile žive. A tek tada su, na obali, ubijane."

Džejn se okrenula i pogledala surovo smrskane tibije na rendgenskim snimcima. „Ova žrtva-nigde nije mogla da ide sa dve slomljene noge. Morao je da je odnese. Da ste vi ubica, ne biste hteli da to radite u mraku. Pogotovo ne da hodate kroz močvaru."

„Znači to je uradio usred bela dana?" rekao je Frost. „Izneo ju je iz kola i odvukao je do vode? Morao bi da unapred pripremi lokaciju. Mesto gde je znao da ga neće primetiti, i dovoljno blizu putu da ne mora daleko da je nosi."

„Postoje i drugi uslovi", rekao je Vandenbrink.

„Kakvi uslovi?“, upitala je Džejn.

„Voda mora biti dovoljno duboka i dovoljno hladna. Bitna je temperatura. A mesto mora biti dovoljno zabačeno da je niko ne nađe pre nego što se on vrati po nju.“

„To je dugačak spisak uslova“, rekla je Džejn. „Zar ne bi bilo lakše napuniti kadu vodom i mahovinom iz močvare?“

„Kako možete biti sigurni da ćete stvoriti neophodne uslove? Močvara je složen ekosistem koji mi ne razumemo u potpunosti, hemijska smeša organskih materija koje su se natapale vekovima. Čak i ako uspete da u kadi napravite takvu smešu, moraćete prvo da je ohladite na četiri stepena Celzijusa i tako je zadržite bar nekoliko nedelja. Onda bi telo moralo da se natapa mesecima, možda i godinama. Kako biste mogli to dugo da prikrivate? Zar ne bi bilo smrada? Sumnjičavih komšija?“ Odmahnuo je glavom. „Savršeno mesto je ipak močvara. *Prava* močvara.“

Međutim, te slomljene noge su i dalje predstavljale problem. Bez obzira na to je li žrtva bila živa ili mrtva, ubica je morao da je odnese ili odvuče do obale, preko terena koji bi mogao biti blatnjav. „Koliko je bila visoka, šta mislite?“ upitala je Džejn.

„Sudeći po skeletu“, reče Mora, „procenjujem njenu visinu na oko sto šezdeset sedam centimetara. A vidite da je bila relativno vitka.“

„Znači negde recimo pedeset pet kila.“

„Tako nešto.“

Ali čak je i vitku ženu teško dugo nositi. A ako je već bila mrtva, morao je bude brz. Da je odugovlačio, počeo bi neizbežni proces raspadanja. Da je još bila živa, bilo bi drugih problema. Žrtva koja je bučna i koja se otima. Izgledi da je neko čuje dok je on vadi iz automobila. *Gde si našao to savršeno mesto, to gubilište?*

Zazujao je interfon i javila se Morina sekretarica: „Doktorke Ajls, imate poziv na prvoj liniji. Skot Terlou iz Nacionalnog kriminalističkog centra.“

„Javiću se“, reče Mora. Skinula je rukavice i otišla do telefona. „Ovde doktorke Ajls.“ Zastala je da saslušava, a onda se iznenada ispravila i uputila Džejn pogled koji je govorio: *Ovo je važno*. „Hvala što si mi javio. Odmah ću to da pogledam. Čekaj malo.“ Otišla je do laboratorijskog kompjutera.

„Šta je?“, upitala je Džejn.

Mora je otvorila jedan mejl i kliknula na atačment. Na ekranu se pojavio

niz rendgenskih snimaka zuba. Za razliku od panoramskih snimaka iz mrtvačnice koji su prikazivali sve zube odjednom, ovo su bili snimci iz zubne ordinacije.

„Da, upravo ih gledam“, rekla je Mora, i dalje na telefonu. „Vidim plombu na šestici. To se savršeno poklapa.“

„Sa čim se poklapa?“, upitala je Džejn.

Mora je digla ruku da zatraži tišinu, pošto je u potpunosti bila usredsređena na telefonski razgovor. „Otvaram drugi atačment“, rekla je. Ekran je prekrila nova slika. Bila je to mlada žena dugačke crne kose, koja škilji zbog jakog sunca. Na sebi je imala teksas košulju preko crne majice. Njeno preplanulo lice, bez šminke, govorilo je da živi pod vedrim nebom, da voli svež vazduh i praktičnu odeću. „Pregledaću ova dokumenta“, rekla je Mora. „Javiću ti se.“ Prekinula je vezu.

„Ko je ta žena?“, upitala je Džejn.

„Zove se Lorejn Edžerton. Poslednji put je viđena u blizini Galapa u Nju Meksiku, pre oko dvadeset pet godina.“

Džejn je namršteno pogledala lice koje joj se osmehivalo sa kompjuterskog ekrana. „To ime bi trebalo da mi bude važno?“

„Sada jeste. Upravo gledaš lice Madam Iks.“

ŠESNAEST

Forenzički psiholog doktor Lorens Cuker imao je toliko prodoran pogled da je Džejn obično izbegavala da za stolom sedi preko puta njega, ali je na ovaj sastanak zakasnila, pa je morala da sedne na poslednje preostalo mesto, tačno preko puta Cukera. On je polako razgledao fotografije raširene po stolu. Na njima se nalazila živahna i mlada Lorejn Edžerton. Na nekima je bila u šortsu i majici; na drugima u farmerkama i planinarskim čizmama. Očigledno je bila žena navikla na prirodu, i njen preplanuli ten je to potvrđivao. Onda je pogledao kako ona sada izgleda: kruta i suva kao drvo za potpalu, sa licem pretvorenim u uštavljenu masku zategnutu preko kostiju. Kada je digao pogled, njegove sablasno blede oči usredsredile su se na Džejn, i nju je obuzeo neprijatan osećaj da on vidi pravo u tamne zakutke njenog mozga, u mesta u koja ona nikome ne dozvoljava pristup. Mada je u sobi bilo još četvoro detektiva, ona je bila jedina žena; možda se Cuker zato toliko usredsredio na nju. Nije mu dozvolila da je zastraši, pa mu je uzvratila pogled.

„Kada je rekoste nestala gospođica Edžerton?“ upitao je.

„Pre dvadeset pet godina“, odgovorila je Džejn.

„I da li to vreme odgovara trenutnom stanju tela?“

„Mi *znamo* da je to Lorejn Edžerton, po zubnim kartonima.“

„I takođe znamo da nisu potrebni vekovi da bi se telo mumifikovalo“, dodao je Frost.

„Da, ali je li moguće da je ubijena skorije, a ne pre dvadeset pet godina?“ pitao je Cuker. „Kažete da je držana u životu dovoljno dugo da rana od metka počne da zaceljuje. Šta ako je držana u zatočeništvu mnogo duže? Možete li da pretvorite telo u mumiju za, recimo, pet godina?“

„Mislite da ju je počinitelj držao u zatočeništvu *decenijama*?“

„Samo naglas razmišljam, detektive Froste. Pokušavam da shvatim šta naš subjekat ovime dobija. Šta bi ga podstaklo da izvede tako groteskne obrede posle smrti. Sa sve tri žrtve se silno potrudio da ne propadnu.“

„Želeo je da potraju“, rekao je poručnik Market, šef odeljenja za ubistva. „Želeo da ih ima kod sebe.“

Cuker je klimnuo glavom. „Večito društvo. To je jedno tumačenje. Nije želeo da ih izgubi, pa ih je pretvorio u suvenire koji će trajati večno.“

„Pa zašto ih je onda uopšte ubio?“, upitao je detektiv Krou. „Zašto ih nije samo držao kao zatočenice? Znamo da je dve držao u životu dovoljno dugo da frakture počnu da zarastaju.“

„Možda su umrle prirodnom smrću od povreda. Po onome što sam čitao u obdukcionim nalazima, nema definitivnog objašnjenja uzroka smrti.“

Džejn reče: „Doktorica Ajls nije uspela da ih odredi, ali znamo da je Žena iz močvare...“ Zastala je. Žena iz močvare je bio nadimak nove žrtve, ali nijedan detektiv to nikada neće reći u javnosti. Niko nije želeo da taj nadimak vidi na naslovnim stranama novina. „Znamo da je žrtva iz prtljažnika doživela lom obe noge, i da su se možda inficirale. To je moglo da izazove smrt.“

„A mogao je da je zadrži samo ako je nekako očuva“, rekao je Market. „Trajno.“

Cuker je ponovo pogledao fotografiju. „Ispričajte mi šta znate o ovoj žrtvi, Lorejn Edžerton.“

Džejn je gurnula fasciklu psihologu. „Evo šta zasad znamo o njoj. Bila je postdiplomac i radila je u Nju Meksiku kada je nestala.“

„Šta je studirala?“

„Arheologiju.“

Cuker diže obrvu. „Da li ja to ovde vidim zajedničku nit?“

„Kako da je ne vidite. Tog leta Lorejn je radila sa grupom studenata na arheološkim iskopavanjima u kanjonu Čako. Na dan kada je nestala, rekla je kolegama da ide do grada. Krenula je motociklom kasno po podne i više se nije vratila. Nekoliko nedelja kasnije motocikl je nađen kilometrima daleko, blizu Navaho rezervata. Po onome što znamo o toj oblasti, vrlo je retko naseljena. Uglavnom ravna pustinja i neasfaltirani putevi.“

„Znači nema svedoka.“

„Nijednog. A sada je proteklo dvadeset pet godina i detektiv koji je

istraživao njen nestanak je pokojni. Imamo samo njegov izveštaj. I zato ja i Frost idemo u Nju Meksiko da razgovaramo sa arheologom koji je rukovodio iskopavanjima. On je bio jedan od poslednjih ljudi koji su je videli živu."

Cuker je pogledao fotografije. „Izgleda kao sportski tip."

„Bila je. Bavila se planinarenjem, kampovanjem. Žena koja je mnogo vremena provodila radeći lopatom. Nije bila od onih što bi se predale bez borbe."

„Ali je u nozi nađen metak.“

„Što je možda jedini način na koji ovaj počinitelj može da kontroliše svoje žrtve. Jedini način na koji je uspeo da savlada Lorejn Edžerton.“

„Obe noge Žene iz močvare su slomljene“, primetio je Frost.

Cuker je klimnuo glavom. „Što sigurno nagoveštava da je isti počinitelj ubio obe žene. Šta je sa žrtvom iz močvare? Onom nađenom u prtljažniku?“

Džejn mu je gurnula njenu fasciklu. „Nju još nismo identifikovali“, rekla je. „Tako da ne znamo ima li neke veze sa Lorejn Edžerton. U Nacionalnom kriminalističkom centru proveravaju sve baze podataka, i samo možemo da se nadamo da je neko negde prijavio njen nestanak.“

Cuker je osmotrio obdukcioni nalaz. „Odrasla žena, između osamnaest i trideset pet godina starosti. Odlični zubi, nosila protezu.“ Digao je pogled. „Mene bi začudilo da njen nestanak *nije* prijavljen. Način očuvanja tela vam sigurno govori u kom delu zemlje je ubijena. U koliko saveznih država postoje tresetne močvare?“

„Zapravo“, rekao je Frost, „u mnogo njih. Tako da nam to nimalo ne sužava potragu.“

„Spremite se“, upozorila ih je Džejn uz smeh. „Detektiv Frost je sada zvanični ekspert Bostonske policije za močvare.“

„Razgovarao sam sa doktorkom Džudit Velš, biologom sa Univerziteta Masačusets“, rekao je Frost. Izvadio je i otvorio notes. „Evo šta mi je rekla. Bare i močvare sa mahovinom sfagnum mogu se naći u Novoj Engleskoj, Kanadi, oko Velikih jezera i na Aljasci. Svugde gde je klima umerena i vlažna. Tresetišta možete naći čak i na Floridi.“ Digao je pogled. „Zapravo, tako očuvana tela su nalažena nedaleko od Diznivorlda.“

Detektiv Krou se nasmejao: „Stvarno?“

„Više od stotinu njih, a stara su verovatno osam hiljada godina. Mesto se zove grobnica Vindover. Tela međutim nisu očuvana. Zapravo su samo

skeleti, nimalo nalik na našu Ženu iz močvare. Tamo dole je vruće, pa su se raspala, iako su bila potopljena."

„To znači da možemo da eliminišemo južne močvare?“, upita Cuker.

Frost klimnu glavom. „Naša žrtva je predobro očuvana. U trenutku kada je potopljena, voda je morala da bude hladna, temperatura je morala biti četiri stepena ili niža. Jedino je tako mogla da izgleda kao što izgleda sada."

„Onda je reč o nekoj severnoj saveznoj državi. Ili o Kanadi."

„Kanada bi otežala posao počiniocu“, primetila je Džejn. „Morao bi da telo prenese preko granice."

„Mislim da možemo da eliminišemo i Aljasku“, rekao je Frost. „To je još jedan prelazak granice. Da ne spominjemo dugačku vožnju."

„Svejedno, i dalje imamo veliku oblast“, rekao je Cuker. „U mnogim državama ima močvara gde je mogao da drži telo."

„Zapravo“, rekao je Frost, „potragu možemo da suzimo na ombrogene močvare."

Svi u prostoriji ga pogledaše. „Na šta?“ upita detektiv Trip.

„Močvare su izuzetno zanimljive,“ reče Frost, sa silnim entuzijazmom. „Što više o njima saznajem, to su mi zanimljivije. Za početak, tu je biljna materija koja se natapa u stajaćoj vodi. Voda je toliko hladna i u njoj ima toliko malo kiseonika da se mahovina ne raspada, već se samo nagomilava iz godine u godinu, i na kraju stvara gotovo metar debeo sloj. Ako je voda stajaća, močvara je ombrogena."

Krou pogleda Tripa, pa suvo reče: „Malo znanja je velika opasnost."

„Je li nešto od svega toga bitno za naš slučaj?“, upita Trip.

Frost je pocrveneo. „Da. I ako biste malo slušali, možda biste nešto i naučili."

Džejn je iznenađeno pogledala svog partnera. Frost je retko bio razdražljiv, i začudila se što je to sada postao zbog mahovine.

Cuker reče: „Froste, molim vas da nastavite. Zanima me zbog čega tačno močvara postaje ombrogena."

Frost uzdahnu pa se ispravi u stolici. „Stvar je u izvoru vode. *Ombrogena* znači da je ne 'hrane' potoci ili podzemne vode. Znači da ne dobija nov kiseonik ili hranljive materije. To je stajaća voda, koju održava isključivo kišnica, i zbog toga je visoko kisela. Sve osobine prave severnjačke močvare."

„Znači, to nije bilo kakva bara.“

„Ne, mora da dobija vodu samo od kiše.“

„Zašto je to važno?“

„Samo u pravim severnim močvarama telo može da se ovako očuva. Uslovi moraju da budu tačno ovakvi.“

„I to ograničava moguće lokacije?“ Frost klimnu glavom. „Na severoistoku ima hiljade hektara močvarnog tla, ali tek njihov mali deo odgovora ovom opisu. Mogu se naći u planinama Adirondak, u Vermontu i u severnom i priobalnom delu Mejna.“

Detektiv Trip je odmahnuo glavom. „Jednom sam išao u lov, tamo na sam sever Mejna. Nema ničega sem šume i jelena. Ako naš čovek tamo ima nekakvo skrovište, nema šanse da ga nađemo.“

Frost reče: „Doktorica Velš, biolog, rekla je da bi mogla da suzi lokaciju kada bi imala više informacija. Zato smo joj poslali nešto uzoraka biljaka koje je doktorica Ajls našla u kosi žrtve.“

„To je sve korisno“, reče Cuker. „Novi podaci za geografski profil ubice. Znae kako kriminološki profileri govore: *Idete tamo gde znate, pa znate kuda idete*. Ljudi vole da se drže krajeva gde su opuštteni, mesta koja su im poznata. Možda je naš počinilac leti kampovao u planinama Adirondak. Ili je lovac, kao vi, Tripe, i poznaje staze i bogaze, skrivena logorska mesta po Mejnu. Za ono što je uradio žrtvi iz močvare potrebne su bile pripreme. Kako se upoznao sa tim krajem? Da li tamo možda ima nekakvu kućicu? I je li put do nje prohodan u odgovarajuće doba godine, kada je voda hladna ali ne i zamrznuta, tako da se žrtva može brzo ubaciti u močvaru?“

„O njemu znamo još nešto“, reče Džejn.

„A šta je to?“

„*Tačno* je znao kako da očuva njeno telo. Znao je neophodne uslove, neophodnu temperaturu vode. To je specijalističko znanje, ne informacija kojom raspolaže većina ljudi.“

„Osim ako niste arheolog“, reče Cuker.

Džejn je klimnula glavom. „Znači opet se vraćamo na istu temu, je li?“

Cuker se naslonio i zamišljeno usitnio očima. „Ubica koji poznaje drevne pogrebne obrede. Čija je žrtva u Nju Meksiku bila mlada žena koja je radila na arheološkim iskopavanjima. Sada izgleda kao da je fiksiran na jednu drugu mladu ženu koja radi u muzeju. Kako on nalazi te žene? Kako ih

upoznaje?" Pogledala je Džejn. „Imate li spisak prijatelja i poznanika gospođice Pulčilo?"

„Prilično je kratak. Samo osoblje iz muzeja i komšije iz zgrade."

„Nema momka? Rekli ste da je izuzetno privlačna mlada žena."

„Kaže da nigde nije izlazila još otkako se doselila u Boston, pre pet meseci." Džejn zastade. „Zapravo, ona je pomalo čudna ptica."

„Šta vam to znači?"

Džejn je oklevala pa je pogledala Frosta, a on je uporno izbegavao njen pogled. „Ima nečeg... neobičnog u vezi sa njom. Ne mogu to da objasnim."

„Jeste li i vi stekli isti utisak, Froste?"

„Nisam", reče on i stegnu usta. „Ja mislim da je Džozefina samo uplašena, i to je sve."

Cuker je pogledao prvo jedno pa drugo, pa je digao obrve. „Razmimoilaženje u stavovima."

„Ricolijeva previše učitava", reče Frost.

„Prosto osećam neke čudne signale od nje, i to je sve", reče Džejn. „Kao da se ona više boji *nas* nego počinioca."

„Možda tebe", reče Frost.

Detektiv Krou se nasmeja: „A ko ne bi?"

Cuker je kratko ćutao, i Džejn se nije dopadalo kako proučava nju i Frosta, kao da ispituje dubine razdora između njih.

Džejn reče: „Žena je usamljenica, to je sve što kažem. Ide na posao, vraća se kući. Čitav njen život kao da se odvija unutar tog muzeja."

„Šta je sa njenim kolegama?"

„Kustos se zove Nikolas Robinson. Četrdeset godina, samac, nema dosije."

„Samac?"

„Da, i meni je to odmah bilo zanimljivo, ali ne nalazim ništa što bi me dodatno privuklo. Sem toga, on je našao Madam Iks u podrumu. Ostalo osoblje sastoji se od volontera, i prosečna starost im je oko sto godina. Ne mogu da zamislim nekog od tih fosila da vuče telo u močvaru."

„Znači, nemate nikoga sumnjivog."

„A imamo tri žrtve koje verovatno čak nisu ni ubijene u Masačusetsu, a kamoli u našoj jurisdikciji" reče Krou.

„Pa, sada su sve u našoj jurisdikciji", primetio je Frost. „Uspeli smo da

pretražimo sve sanduke u podrumu muzeja i nismo našli druge žrtve. Ali nikad se ne zna, možda iza drugih zidova ima još skrivenih mesta." Pogledao je u svoj mobilni, koji je zazvonio, pa je naglo ustao. „Izvinite, moram da se javim."

Kada je Frost izašao iz prostorije, Cuker je pogled ponovo usmerio na Džejn. „Zanima me nešto što ste malopre rekli, u vezi sa gospođicom Pulčilo."

„Šta to?"

„Opisali ste je kao čudnu pticu. A ipak detektiv Frost nije video ništa slično."

„Da. Pa, stavovi nam se razlikuju."

„Koliko?"

Je li trebalo da mu kaže šta zaista misli? Da je Frostova moć rasuđivanja pukla zato što mu je žena otputovala, pa je usamljen, a Džozefina Pulčilo ima krupne smeđe oči?

„Da li nešto kod te žene izaziva predrasude kod vas?"

„Molim?" Džejn se nasmejala od neverice. „Mislite da sam *ja* ta koja..."

„Zašto osećate nelagodu od nje?"

„Ne osećam je. Prosto kod nje postoji nekakav oprez. Kao da pokušava da uvek bude jedan korak ispred."

„Ispred vas? Ispred ubice? Po onome što sam čuo, ona i te kako ima prava da se plaši. U njenim kolima je ostavljen leš. Zvuči gotovo kao dar od ubice - prinesena žrtva, ako tako želite. Onoj koja će mu sledeća biti društvo."

Onoj koja će mu sledeća biti društvo. Od te rečenice se Džejn sva naježila.

„Pretpostavljam da je ona negde na sigurnom?" upitao je Cuker. Kada mu niko nije smesta odgovorio, pogledao je sve prisutne za stolom, „Sigurno se svi slažemo da joj možda pretila opasnost. Gde se ona nalazi?"

„To je pitanje koje trenutno pokušavamo da raščistimo", priznala je Džejn.

„Ne znate gde se nalazi?"

„Rekla nam je da ide kod tetke po imenu Koni Pulčilo u Berlingtonu u Vermontu, ali to ime ne možemo da nađemo u imeniku. Ostavili smo poruke na Džozefininoj sekretarici i ona nam se još nije javila."

Cuker zavrte glavom. „To nisu dobre vesti. Jeste li proverili njen stan u Bostonu?"

„Nije tamo. Komšinica nam je rekla da ju je videla kako odlazi u petak ujutro, sa dva kofera."

„Čak i ako je otišla iz Bostona, možda ipak nije bezbedna“, rekao je Cuker. „Počinilac je očigledno veoma mobilan. Nema geografska ograničenja. Mogao je da je prati."

„Ako zna gde je ona. Čak ni mi ne možemo da je nađemo."

„Ali on je fokusiran *jedino* na nju. Možda je tako već duže vreme. Ako ju je posmatrao, pratio, možda tačno zna gde je ona." Cuker se naslonio, očigledno uzrujan. „Zašto se ne javlja na telefon? Možda zato što ne može?"

Pre nego što je Džejn uspela da odgovori, vrata se otvoriše i Frost se vrati u prostoriju. Čim ga je pogledala, znala je da nešto nije u redu. „Šta se desilo?"

„Džozefina Pulčilo je mrtva", rekao je.

Njegove jednostavne i grube reči ošinule su prisutne kao strujni udar.

„Mrtva?“ Džejn je poskočila. „Kako? Šta se pobogu desilo?"

„Saobraćajka. A1L.“

„Znači nije naš ubica?“

„Nije. Sasvim sigurno nije naš počinilac“, reče Frost. Džejn je čula bes u njegovom glasu, a videla ga je i u njegovim stegnutim ustima, u njegovim ljutitim očima.

„Poginula je u San Dijegu“, reče Frost. „Pre dvadeset četiri godine.“

SEDAMNAEST

Vozili su se pola sata pre nego što je Džejn napokon načela bolnu temu, temu koju su uspešno izbegavali tokom čitavog leta od Bostona do Albukerkija.

„Dopala ti se. Je l' tako?“, upitala je.

Frost je nije pogledao. Ostao je usredsređen na vožnju, pogled mu je bio prikovan na asfalt koji je treperio, usijan od sunca Nju Meksika. Za sve vreme koje su radili zajedno, nikada nije osećala takav zid između njih, neprobojnu barijeru kojoj nije mogla baš ništa. To nije bio dobroćudni Bari Frost koga je poznavala; ovo je bio njegov zli blizanac, i očekivala je da svakog časa zapalaca jezikom a da mu se glava demonski okrene čitav krug.

„Znaš, stvarno moramo o tome da porazgovaramo“, bila je uporna.

„O'ladi malo, važi?“

„Ne možeš večito sebe da kinjiš zbog ovoga. Ona je lepa devojka i zeznula te je. To može da se desi svakom muškarcu.“

„Ali ne *meni*“ Napokon ju je pogledao, a bes mu je bio tako žestok da ju je ućutkao. „Ne mogu da verujem da to nisam primetio“, rekao je pa se ponovo usredsredio na put. Prošao je trenutak i čuo se samo klima-uređaj i zvuk njihovog automobila kako proseca jaru.

Ona nikada ranije nije bila u Nju Meksiku. Nikada čak nije ni bila u pustinji. Ali jedva da je primećivala pejzaže koji su proletali pored prozora; sada joj je bilo bitno da se taj raskol između njih zaceli, a jedini način je bio da o svemu razgovaraju, bio Frost na to spreman ili ne.

„Nisi ti jedini iznenađen“, reče Džejn. „Doktor Robinson takođe nije imao pojma. Trebalo je da mu vidiš lice kada sam mu rekla da je ona prevarantkinja. Ako je lagala o nečem osnovnom kao što joj je ime, ko zna o čemu je sve još lagala? Prevarila je mnoge ljude, među njima i svoje

profesore s fakulteta."

„Ali ne i tebe. Ti si je prozrela."

„Prosto mi je nešto kod nje delovalo čudno, to je sve."

„Pandurski instinkt."

„Pa, valjda."

„Pa šta se onda kog đavola desilo s *mojim* instinktom?"

Džejn se nasmeja. „Nadvladao je jedan drugi instinkt. Ona je lepa, ona se boji i eto ti. Mali izviđač želi da je spase."

„Ko god da je ona."

Odgovor na to pitanje još nisu znali; znali su samo da ona nije prava Džozefina Pulčilo, koja je poginula pre dvadeset četiri godine, kada su joj bile samo dve. A ipak, mnogo kasnije, ta pokojna devojčica uspeła je da se upiše na studije i diplomira. Uspela je da otvori račun u banci, da dobije vozačku dozvolu, da se zaposli u nekom opskurnom bostonskom muzeju. Devojčica je vaskrsła kao druga žena, čije je pravo poreklo ostalo nejasno.

„Ne mogu da verujem da sam bio takva budala“, reče.

„Hoćeš moj savet?“

„Ne baš.“

„Zovi Alis. Reci joj da se vrati kući. Znaš, to je bio deo problema. Žena ti je otišla i bio si usamljen. Zbog toga si se tako lako primio. Iznenada se pojavi neka lepotica i ti više ne misliš svojom glavom."

„Ne mogu tek tako da joj naredim da se vrati kući."

„Ona ti je žena, zar ne?"

Prezrivo je frknuo. „Baš bih voleo da vidim Gejbrijela da tebi govori šta da radiš."

„Mene čovek može da ubedi, a može valjda i Alis. Predugo je već kod svojih i potrebna ti je. Samo je pozovi."

Frost je uzdahnuo. „Nije to baš tako jednostavno."

„Šta ti to znači?"

„Alis i ja... pa, imali smo problema. Još otkako je upisala prava, kao da više ne mogu da razgovaram s njom. Kao da ništa što ja govorim nije vredno slušati. Čitave dane provodi s onim pametnjakovićima profesorima, a kada se vrati kući, o čemu mi onda kao treba da pričamo?"

„Možda o onome što si radio na poslu?"

„Da, ja joj ispričam o najnovijem hapšenju, a ona me pita je li bilo

policijske brutalnosti."

„O, čoveče. Znači prešla je na tamnu stranu?"

„Ona misli da smo *mi* tamna strana." Pogledao ju je. „Znaš, ti imaš mnogo sreće. Gejbrijel je jedan od nas. On kapira šta mi radimo."

Da, ona je imala mnogo sreće; bila je udata za čoveka koji je shvatao izazove policijske službe. Međutim, znala je koliko se brzo čak i dobri brakovi mogu raspasti. Prošlog Božića je za večerom gledala kako propada brak njenih roditelja.

Videla je kako jedna plavuša uništava njihovo domaćinstvo. I znala je da Bari Frost sada stoji na pragu bračne propasti.

Rekla je: „Uskoro će godišnji roštilj moje mame. Dolazi Vins Korsak, tako da bi to moglo biti ponovno okupljanje starog društva. Hajde dođi i ti."

„Je li to poziv iz sažaljenja?"

„Ionako sam nameravala da te pozovem. Zvala sam te i ranije, ali ti nikada nisi hteo da dođeš."

Uzdahnua je. „To je bilo zbog Alis."

„Kako?"

„Ona mrzi pandurska okupljanja."

„Da li ti ideš na njena pravnička okupljanja?"

„Da."

„Pa šta onda?"

Slegnuo je ramenima. „Samo se trudim da bude srećna, kapiraš?"

„E, stvarno ne želim ovo da ti kažem."

„Pa onda nemoj, važi?"

„Alis je, ono, baš skot, je li?"

„Gospode. Zašto si to morala da kažeš?"

„Izvini. Ali jeste."

Odmahnuo je glavom. „Ima li neko da je na mojoj strani?"

„Pa *ja* sam na tvojoj strani. Ja se brinem za tebe. Zato sam ti i rekla da bežiš od te Džozefine glavom bez obzira. Samo mi je drago što si napokon shvatio zašto sam to rekla."

Stegao je volan. „Pitam se ko je zaista ona. I šta to kog đavola krije."

„Sutra će nam javiti o otiscima prstiju."

„Možda beži od bivšeg muža. Možda je samo u tome stvar."

„Da beži od nekog kretena, to bi nam i rekla, zar ne? Mi smo dobri

momci. Zašto bi bežala od policije, osim ako sama nešto ne krije?"

Zurio je u put. Skretanje za kanjon Čako i dalje je bilo daleko pedeset kilometara. „Jedva čekam da saznam“, rekao je.

Posle samo deset minuta stajanja na suncu Nju Meksika, Džejn se zaklela da se više nikada neće žaliti na leto u Bostonu. Samo nekoliko trenutaka pošto su ona i Frost izašli iz klimatizovanog automobila, na licu su joj izbile graške znoja, a činilo se da je pesak toliko vreo da će joj progoreti donove. Blesak pustinjskog sunca bio je toliko jak da je škiljila bez obzira na nove naočare za sunce koje je usput kupila na benzinskoj pumpi. Frost je kupio iste takve naočare, tako da je, u odelu i sa kravatom, ličio na agenta tajne službe ili možda na one ljude u crnom, samo da mu lice nije bilo uznemirujuće zajapureno. Činilo se da će se svakog časa srušiti od toplotnog udara.

Pa kako ovaj starac onda to izdržava?

Redovni profesor u penziji Alan Kvigli imao je sedamdeset osam godina, ali je ipak čučao na dnu iskopanog rova, i strpljivo lopaticom kopao po kamenitom zemljištu. Njegov mekani šešir sa širokim obodom, izubijan i prljav, izgledao je gotovo jednako star kao on sam. Mada je radio u senci šatorskog krila, jara bi oborila i mnogo mlađeg čoveka. Zapravo, studenti iz njegovog tima već su završili posao i sada su dremali u hladovini dok je njihov mnogo stariji profesor nastavio da kucka po kamenu i kupi rastresitu zemlju u kofu.

„Uđe čovek u ritam“, reče Kvigli. „Zen kopanja, tako ja to zovem. Ova deca, oni navale iz sve snage, imaju mnogo živčane energije. Misle da je to lov na blago, i mnogo im se žuri da pre drugih nađu dragocenosti. Ili bar pre kraja semestra, šta bude prvo. Iscrpe se, ili nađu samo kamenje i zemlju, pa izgube zanimanje. Bar je tako kod većine. Međutim, oni ozbiljni, oni retki koji istraju, oni shvate da je ljudski život tek treptaj oka. Ne možete za jednu sezonu da iskopate ono što se nakupljalo vekovima.“

Frost je skinuo naočare za sunce i obrisao znoj sa čela. „Dakle, hm, *šta* to ovde iskopavate, profesore?“

„Đubre.“

„A?“

„Ovo je đubrište. Mesto gde su se bacali otpaci. Tražimo slomljenu

grnčariju, životinjske kosti. Mnogo toga o nekom društvu može se naučiti ispitivanjem onoga što su odbacivali. A ovo je bilo izuzetno zanimljivo društvo." Kvigli ustade, hukćući od napora, pa pređe rukavom preko izbornog čela. „Ova stara kolena izgleda opet treba menjati. To prvo strada u ovom poslu, prokleta kolena." Uspentrao se uz merdevine i izašao iz rova. „Zar nije ovo veličanstveno mesto?" upitao je, i osmotrio dolinu prekrivenu drevnim ruševinama. „Ovaj kanjon je nekada bio ceremonijalno mesto, gde su se odvijali sveti obredi. Jeste li već obišli park?"

„Bojim se da nismo", reče Džejn. „Juče smo stigli u Albukerki."

„Doputovali ste čak iz Bostona, a nećete obići kanjon Čako? Jedno od najbogatijih arheoloških nalazišta u zemlji?"

„Nemamo previše vremena, profesore. Došli smo da razgovaramo s vama."

On prezrivo frknu. „Onda pogledajte oko sebe, zato što ovaj lokalitet *jeste* moj život. U ovom kanjonu sam proveo četrdeset sezona, kada nisam držao predavanja na fakultetu. Sad pošto sam se penzionisao, mogu u potpunosti da se posvetim kopanju."

„Na đubrištu", reče Džejn.

Kvigli se nasmeja. „Da. Pa, valjda to može i tako da se posmatra."

„Je li ovo isti lokalitet na kome je radila Lorejn Edžerton?"

„Ne, mi smo bili tamo, na drugoj strani kanjona." Pokazao je nekakve kamene ruševine u daljini. „Sa mnom je radila ekipa studenata i postdiplomaca. Uobičajena mešavina. Neke je zapravo i zanimala arheologija, ali su neki došli čisto radi potpisa. Ili radi provoda ili da bi nešto kresnuli."

Nije očekivala da se jedan sedamdesetogodišnjak tako izražava, ali je to bio čovek koji je čitav radni vek proveo u društvu napaljene studentarije.

„Sećate li se Lorejn Edžerton?" upitao je Frost.

„O, da. Posle onoga što se desilo, i te kako se sećam. Ona je bila moja postdiplomka. Izuzetno posvećena nauci i nikada se nije žalila na rad na iskopavanjima. Koliko god su želeli da mene krive za ono što joj se desilo, bila je savršeno u stanju da se brine sama o sebi."

„Ko je želeo da vas krivi?"

„Njeni roditelji. Ona im je bila jedinica, i to ih je uništilo. Ja sam nadzirao iskopavanje, i naravno da su mislili da bi trebalo da budem

odgovoran. Tužili su univerzitet, ali im to nije vratilo kćerku. Na kraju je otac verovatno zbog toga doživeo srčani udar. Majka je umrla nekoliko godina kasnije." Odmahnuo je glavom. „To je zaista bilo veoma čudno, kako je pustinja prosto progutala tu devojkicu. Jednog popodneva se pozdravila i otišla, na motociklu, i onda je nestala." Pogledao je Džejn. „I sada kažete da se njeno telo pojavilo u Bostonu?"

„Ali verujemo da je ubijena ovde, u Nju Meksiku."

„Prošlo je toliko godina. A tek sada saznajemo istinu."

„Još nismo saznali čitavu istinu. Zato smo mi ovde."

„Onda nas je ispitivao neki detektiv. Mislim da se zvao Makdonald, tako nešto. Jeste li razgovarali sa njim?"

„Zvao se Makdauel. Umro je pre dve godine, ali imamo sve njegove beleške.“

„Eh. A bio je mlađi od mene. Svi su bili mlađi od mene, a sada su mrtvi. Lorejn. Njeni roditelji." Pogledao je Džejn bistrim plavim očima. „A evo mene, i dalje sam živ i zdrav. U životu se nikad ne zna, je li?“

„Profesore, znam da je prošlo mnogo vremena, ali želimo da se prisjetite tog leta. Da nam pričate o danu kada je ona nestala. I o studentima koji su radili sa vama."

„Detektiv Makdauel je razgovarao sa svima koji su tada bili ovde. Sigurno ste pročitali njegove beleške."

„Ali vi ste zapravo poznavali te studente. Sigurno imate nešto zapisano. Dnevnik iskopavanja, na primer."

Profesor Kvigli je uputio zabrinut pogled Frostu, čije je lice postajalo sve crvenije. „Mladiću, vidim da nećeš još dugo na ovoj vrućini. Hajde da porazgovaramo u mojoj kancelariji u zgradi Uprave parka? Klimatizovana je."

Lorejn Edžerton je na fotografiji stajala u zadnjem redu, rame uz rame sa muškarcima. Crnu kosu je bila vezala u konjski rep i time naglasila četvrtastu vilicu i istaknute jagodice na preplanulom licu.

„Zvali smo je Amazonka", rekao je profesor Kvigli. „Ne zato što je bila nešto posebno snažna, već zato što je bila neustrašiva. I to ne mislim samo na fizičku hrabrost. Lorejn bi uvek govorila šta misli, bez obzira da li bi zbog toga bilo nekih nevolja."

„A je li bilo nevolja?" upitao je Frost.

Kvigli se osmehnuo i zagledao u lica svojih bivših studenata, koji su sada uveliko zagazili u sredovečno doba. Ako su još bili živi. „Ne sa mnom, detektive. Meni je njena iskrenost godila."

„A sa drugima?"

„Znate kako je to u svakoj grupi. Postoje sukobi i savezništva. A to su sve bili mladi ljudi, dvadesetogodišnjaci, tako da morate da uračunate i hormone. Što je tema koje se ja po svaku cenu klonim."

Džejn je proučavala fotografiju, koja je snimljena na polovini sezone iskopavanja. Studenti su bili poredani u dva reda - oni u prvom su klečali. Svi su izgledali žilavo, zdravo i preplanulo u majicama i šortsevima. Iza je stajao profesor Kvigli, punijeg lica, dužih zalizaka, ali jednako suv kao danas.

„U ovoj grupi ima mnogo više devojaka nego mladića", primetio je Frost.

Kvigli je klimnuo glavom. „To je obično tako. Arheologija privlači više žena nego muškaraca, a one su i spremnije da se posvete zamornom poslu čišćenja i prosejavanja."

„Ispričajte mi nešto o ovoj trojici muškaraca na snimku", rekla je Džejn. „Šta pamтите o njima?"

„Pitate se da li je neko od njih mogao da je ubije."

„Ukratko - da."

„Detektiv Makdauel je ispitivao svu trojicu. Nije našao ništa što bi ukazivalo na nekog mog studenta."

„Svejedno, zanima me da čujem šta pamтите u vezi sa njima."

Kvigli se zamislio na nekoliko trenutaka. Pokazao je Azijata iza Edžertonove. „Džef Ču, njemu je posle medicina bila glavni predmet. Veoma bistar, ali pomalo nestrpljiv momak. Mislim da se ovde dosađivao. Sada je doktor, u Los Anđelesu. A ovo je Karl, kako ono beše. Aljkav da ne može biti gori. Devojke su uvek morale da skupljaju stvari za njim. A treći tip ovde, Adam Stančiof, njemu je glavni predmet bila muzika. Nije imao nimalo talenta za arheologiju, ali se sećam da je baš dobro svirao gitaru. Curama se to sviđalo."

„I Edžertonovoj?", upitala je Džejn.

„Adam se svima dopadao."

„Mislim, na romantičan način. Je li Lorejn bila u vezi sa nekim od njih?"

„Nju te stvari nisu zanimale. Bila je potpuno posvećena karijeri. Tome sam se kod nje divio. Uvek želim da kod svojih studenata vidim takav stav. A oni najčešće dolaze kod mene zamišljajući onu igru *Tomb Raider*. Ne očekuju da treba kopati." Zastao je i osmotrio Džejnino lice. „Razočarani ste."

„Zasad nisam saznala ništa što nisam pročitala u Makdauelovim beleškama."

„Sumnjam da mogu dodati nešto korisno. Moje pamćenje posle tolikih godina uopšte nije pouzdano."

„Makdauelu ste rekli da ne verujete da je neki vaš student mogao biti umešan u njen nestanak. I dalje tako mislite?"

„Nije bilo razloga da se predomislim. Slušajte, detektivko, to su sve bila dobra deca. Neki su bili lenji. I možda su voleli da previše popiju kada izađu u grad."

„A koliko je to bilo često?"

„Svaka dva-tri dana. Mada, u Galapu i nema bogzna šta da se radi. Ali onda pogledajte ovaj kanjon. Ovde nema ničega sem zgrade Uprave parka, ruševina i nekoliko kampova. Preko dana dolaze turisti, vrzmaju se okolo i zapitkuju. Sem toga, jedina zabava je odlazak u grad."

„Spomenuli ste turiste", reče Frost.

„Detektiv Makdauel se i time pozabavio. Ne, ne sećam se da je među njima bilo ubica psihopata. Ali ja ih ne bih ni prepoznao, zar ne? Sigurno im ne bih upamtio lica, pogotovo posle četvrt veka."

I u tome je bila suština problema, pomislila je Džejn. Posle dvadeset pet godina pamćenje slabi, ili još gore, krivi se. Maštarije postaju stvarnost. Zagledala se kroz prozor u put koji je vodio iz kanjona. Bio je jedva bolji od staze i sa njega se dizala vrela prašina. Za Lorejn Edžerton, to je bio put u smrt. Šta ti se to desilo u pustinji?, upitala se. Uzjahala si motocikl, izvezla se iz ovog kanjona, i nestala u nekoj crnoj rupi, pa se pojavila dvadeset pet godina kasnije, u sanduku u Bostonu. A pustinja je odavno izbrisala sve tragove tog putovanja.

„Profesore, možemo li da zadržimo ovu fotografiju?" upitao je Frost.

„Vratićete je?"

„Dobro ćemo je čuvati."

„To mi je jedina fotografija te sezone. Bez fotografija ne uspevam sve da

ih popamtim. Kada svake godine primite deset studenata, imena se izmešaju. Posebno kada se ovim bavite ovoliko dugo kao ja."

Džejn se okrenula. „Svake godine primite deset studenata?"

„Da, uvek toliko, čisto radi organizacije. Uvek imamo više prijava nego što možemo da ih primimo."

Pokazala je fotografiju. „Ovde ih ima samo devetoro."

Namršteno je pogledao fotografiju. „O, da. Bio je i deseti, ali je otišao ranije, početkom leta. Nije bio tu kada je Lorejn nestala."

To je objašnjenje zašto je u Makdauelovom dosijeu bilo razgovora sa samo osmoro Lorejninih kolega.

„Ko je bio on? Taj koji je otišao?" upitala je.

„Jedan od diplomaca. Upravo je završio drugu godinu. Veoma darovit momak, ali izuzetno ćutljiv i povučen. Nije se baš uklapao sa ostalima. Primio sam ga samo zbog njegovog oca. Ali nije bio srećan ovde, tako da se posle nekoliko nedelja spakovao i otišao. Praksu je završio negde drugde."

„Sećate li se kako se zvao?"

„Naravno da se sećam. Zato što je njegov otac Kimbal Rouz."

„Trebalo li da znam to ime?"

„Zna ga svako ko se bavi arheologijom. On je savremena verzija lorda Karnarvona."

„Šta to znači?"

„Znači da ima para", reče Frost.

Kvigli klimnu glavom. „Tačno tako. Gospodin Rouz ima mnogo para koje je zaradio na nafti i gasu. Nema formalno arheološko obrazovanje, ali je veoma talentovan i predan amater, i finansira iskopavanja širom sveta. Govorimo o desetinama miliona dolara. Da nema ljudi poput njega, ne bi bilo grantova, ne bi bilo para da se plati dizanje jednog jedinog kamena."

„Desetine miliona? A šta dobija zauzvrat?", upita Džejn.

„Šta dobija? Pa uzbuđenje, naravno! Zar vi ne biste želeli da budete prvi koji će zakoračiti u novootvorenu grobnicu? Prvi koji će zaviriti u sarkofag? On je nama potreban, a mi smo potrebni njemu. Tako arheologija oduvek funkcioniše. Savez između ljudi s parama i ljudi sa znanjem."

„Da li se sećate imena njegovog sina?"

„Negde sam ga bio zapisao." Otvorio je knjigu sa terenskim beleškama i počeo da lista stranice. Na sto je palo nekoliko fotografija pa je pokazao

jednu. „Evo ga, to je on. Sad sam se setio kako se zove. Bredli. Ovaj momak u sredini.“

Bredli Rouz je sedeo za stolom na kome su bili komadi grnčarije. Drugo dvoje studenata na slici bili su zaokupljeni nečim drugim, ali je Bredli zurio pravo u objektiv, kao da proučava neko zanimljivo novo stvorenje kakvo ranije nikada nije video. Izgledao je obično gotovo po svemu: prosečne građe, lica koje se lako zaboravlja, čovek koji bi lako nestao u gomili. Oči su mu, međutim, bile upečatljive. Podsećale su Džejn na dan kada je išla u zoološki vrt i zagledala se kroz rešetku u gorskog vuka, čije su je blede oči osmotrile sa zanimanjem koje uznemirava.

„Je li ga policija saslušala?“ upitala je Džejn.

„Otišao je dve nedelje pre njenog nestanka. Nije bilo razloga.“

„Ali on ju je poznao. Zajedno su radili na iskopavanju.“

„Da.“

„Zar to ne bi bio dovoljan razlog da popričaju?“

„Nije bilo razloga. Njegovi roditelji su rekli da je tada bio kod njih u Teksasu. Savršen alibi, koliko se meni čini.“

„Da li se sećate zašto je otišao sa iskopavanja?“ upitao je Frost. „Da li se nešto desilo? Da se možda nije slagao sa kolegama?“

„Ne, mislim da je otišao zato što mu je ovde postalo dosadno. Zato je otišao na praksu u Boston. To me je ljutilo jer bih inače primio nekog drugog, da sam znao da Bredli neće ovde izgurati do kraja.“

„U Boston?“ prekide ga Džejn.

„Da.“

„Gde je to išao na praksu?“

„U neki privatni muzej. Siguran sam da je njegov otac potegao veze da ga prime.“

„Da nije možda u Krispinov muzej?“

Profesor Kvigli se zamislio. Onda je klimnuo glavom. „Sasvim moguće da je taj.“

OSAMNAEST

Džejn je čula da je Teksas velik, ali kao devojka iz Nove Engleske, nije imala stvarnu predstavu koliko je *zaista* velik. A nije ni slutila koliko je jarko teksasko sunce, niti koliko vreo vazduh može da bude, vreo kao zmajev dah. Trosatni put sa aerodroma vodio je kroz kilometre kržljavog rastinja, kroz spečene predele gde je čak i stoka delovala drugačije - suvo i preteće, ni nalik na spokojne krave koje je viđala po prijatnim zelenim farmama Masačusetsa. To je bila tuđinska zemlja, žedna zemlja, i ona je iskreno očekivala da će imanje Rouzovih ličiti na rančeve pored kojih su prošli, nisko i prostrano, sa belim ogradama koralama oko ispucalih smeđih hektara.

Zato se iznenadila kada se pred njima ukazala vila.

Bila je podignuta na bujnom brdu, neshvatljivo zelenom iznad beskrajnog suvog prostranstva. Od kuće se spuštao travnjak, kao somotska suknja. Pet-šest konja čija se dlaka presijavala pasli su okruženi belom ogradom. Međutim Džejnin pogled je najduže privukla sama zgrada. Očekivala je rančersku kuću, a ne taj kameni zamak sa zupčastim kruništima.

Dovezli su se do teške metalne kapije, pa su se začuđeni zagledali.

„Šta misliš, koliko?“, upitala je.

„Recimo, jedno trideset miliona“, odgovorio je Frost.

„Samo? Ima jedno dvadeset hiljada hektara.“

„Jeste, ali ovo je Teksas. Zemlja je sigurno jeftinija nego kod nas.“

Kada trideset miliona dolara zvuči jeftino, pomislila je Džejn, znaš da si zakoračila u neki paralelni svet.

Glas sa interfona upita: „Šta tražite?“

„Detektivi Ricoli i Frost. Iz Bostonske policije. Došli smo da razgovaramo sa gospodinom i gospođom Rouz.“

„Da li vas gospodin Rouz očekuje?“

„Jutros sam ga zvala. Rekao je da će nas primiti.” Usledila je dugačka tišina, a onda se kapija otvorila.

„Prođite.” Zavojiti put odveo ih je uzbrdo, pored drvoreda čempresa i rimskih statua. Krug okrnjenih mermernih stubova dizao se na kamenoj terasi kao drevni hram koji je vreme delimično srušilo.

„Odakle ovde voda za sve ovo rastinje?” upitao je Frost. Pogled mu je iznenada naglo skrenuo kada su prošli pored razbijene glave mermernog kolosa, čije je preostalo oko sa travnjaka zurilo uvis. „Hej, šta misliš, je li ovo original?”

„Ovoliko bogati ljudi ne moraju da trpe lažnjake. Možeš da se kladiš da je taj lord Karnivor...”

„Misliš Karnarvon?”

„Možeš da se kladiš da je on svoju gajbu ukrašavao originalima.”

„Sada postoje pravila koja to zabranjuju. Ne možeš tek tako da ugrabiš stvari u tuđim zemljama i da ih doneseš kući.”

„Pravila, Froste, postoje za mene i tebe. Ne za ljude kao što su *oni*.”

„Pa, da, ljudi kao što su Rouzovi neće biti bogzna kako srećni kada jednom shvate zašto ih ispitujemo. Dajem im jedno pet minuta pre nego što nas izbace.”

„Onda će ovo biti najskuplje mesto sa koga su nas do sada izbacili.”

Zaustavili su se ispod kamenog portika, gde ih je već čekao neki čovek. To nije sluga, pomislila je Džejn; to je sigurno Kimbal Rouz lično. Mada je sigurno imao sedamdesetak godina, stajao je visok i prav kao lenjir, sa upečatljivom grivom od sede kose. Bio je obučen sportski, u kaki pantalone i košulju kratkih rukava, ali je Džejn sumnjala da je tako preplanuo samo od šetnje po terenima za golf. Ogromna zbirka statua i mermernih stubova na brdu govorila joj je da taj čovek ima mnogo ozbiljnije hobije od udaranja loptica.

Izašla je iz automobila pa je zatreptala od naleta suvog, vrelog vetra. Kimbalu kao da vrućina uopšte nije smetala, i kada su se rukovali, osetila je da mu je šaka suva i sveža.

„Hvala vam što ste odlučili da nas primite”, rekla je Džejn.

„Pristao sam samo zato što je to siguran način da se okončaju ta glupa pitanja. Ovde za vas nema nikakvih tragova, detektivko.”

„Onda razgovor neće biti dugačak. Imamo samo nekoliko pitanja za vas i

vašu suprugu."

„Moja supruga ne može da razgovara sa vama. Bolesna je i ne dozvoljavam da je uznemiravate."

„Stvar je samo u vezi sa vašim sinom."

„Ona ne može da odgovara *ni na kakva* pitanja u vezi s Bredlijem. Već deset godina se bori sa leukemijom i najmanje uznemiravanje bi moglo biti fatalno."

„Razgovor o Bredliju bi mogao toliko da je uznemiri?"

„On nam je jedina i ona je vezana za njega. Poslednje što joj treba jeste da sazna da ga policija sumnjiči."

„Mi uopšte nismo rekli da ga sumnjičimo."

„Niste?" Kimbal joj je uputio pogled koji je istovremeno bio i neposredan i izazivački. „Pa šta onda tražite ovde?"

„Bredli je poznao gospođicu Edžerton. Samo moramo sve da proverimo."

„Prešli ste povelik put da biste *ovo* proverili." Okrenuo se ka ulaznim vratima. „Uđite, da to što pre obavimo. Ali odmah da vam kažem, samo tračite vreme."

Posle jare napolju, Džejn je jedva dočekala priliku da se ohladi u klimatizovanoj kući, ali je dom Rouzovih bio zapanjujuće leden, a atmosfera je bila još odbojnija zbog mermernih pločica i divovskog predvorja. Džejn je digla pogled ka ogromnim stubovima koji su podupirali zasvođenu tavanicu. Mada je vitraž propuštao kvadrane raznobojnog svetla, drvene lamperije i tapiserije na zidovima kao da su upijale sve svetlo, tako da je u kući vladao polumrak. Ovo nije dom, pomislila je; ovo je muzej, čiji je cilj prikazivanje kolekcije čoveka navučenog na prikupljanje blaga. U predvorju su oklopi stajali kao vojnici na paradi. Na zidovima su bile postavljene bojne sekire i mačevi, a iznad je visio ukrasni barjak - to je sigurno porodični grb Rouzovih, pomislila je. Da li svaki čovek sanja da je plemić? Pitala se koji bi se simboli našli na porodičnom grbu Ricolijevih. Možda konzerva piva i televizor.

Kimbal ih je izveo iz velike dvorane, i kada su prešli u sledeću prostoriju, kao da su prešli iz jednog milenijuma u drugi. Pod je bio prekriven blistavim mozaicima, a u sredini je žuborio vodoskok. Dnevno svetlo je blistalo kroz ogromni svetlarnik, širilo se po mermernim statuama razigranih nimfi i satira

na ivici vodoskoka. Džejn je poželega da se duže tu zadrži, da bolje osmotri mozaike, ali ih je Kimbal već vodio dalje, u novu prostoriju.

Bila je to Kimbalova biblioteka i kada su kročili unutra, i Džejn i Frost su se zapanjeni zagledali. Kuda god bi pogledali, bilo je knjiga - na hiljade knjiga, poredanih na tri sprata otvorenih galerija. U nišama su stajale egipatske pogrebne maske, a njihove ogromne oči zurile su iz senki. Na zasvođenoj tavanici bilo je naslikano noćno nebo sa sazveždima, a preko nebesa se pružala kraljevska povorka: egipatski jedrenjak koji prate dvokolice, dvorani i žene sa poslužavnicima hrane. U kamenom ognjištu pucketala su prava drva, što je bilo ekstravagantno razbacivanje na tako vreo dan. Zato je u ostatku kuće bilo toliko hladno, da vatra ovde bude što prijatnija.

Seli su u ogromne kožne fotelje blizu kamina. Mada je napolju vladala julska vrelina, u tom mračnom salonu mogao je biti decembar, kada napolju veje sneg, a samo plamen vatre odagnava studen.

„Zapravo, mi bismo najviše želeli da razgovaramo sa Bre-dlijem, gospodine Rouze“, rekla je Džejn. „Ali nikako da utvrdimo gde je.“

„Taj mali nikad nije dugo na jednom mestu“ odgovorio je Kimbal. „Trenutno ni ja ne bih mogao da vam to kažem.“

„Kada ste ga poslednji put videli?“

„Odavno. Ne sećam se.“

„Toliko dugo?“

„Dopisujemo se mejlom. Ponekad i pismima. Znaete kako je to danas, svi imaju mnogo posla. Kad mi se poslednji put javio, bio je u Londonu.“

„Znaete li tačno gde u Londonu?“

„Ne. To je bilo pre nekoliko meseci.“ Kimbal se promeškolji u fotelji. „Hajde da pređemo na stvar, detektivko. Na pravi razlog zbog koga ste ovde. Reč je o onoj devojci iz kanjona Čako.“

„Lorejn Edžerton.“

„Kako god. Bredli nema nikakve veze s tim.“

„Delujete mi prilično ubeđeno u to.“

„Zato što je bio ovde s nama kada se to desilo. Policiju čak nije ni zanimalo da sa njim razgovara. Profesor Kvigli vam je to sigurno rekao?“

„Jeste.“

„Pa zašto nas onda opet gnjavite s tim? To je bilo pre dvadeset pet

godina."

„Čini se kao da dobro pamтите detalje."

„Zato što sam se potrudio da saznam ponešto o vama, detektivko Ricoli. O toj nestaloj devojci, i zašto se Bostonska policija meša u slučaj iz Nju Meksika."

„Znate da je telo Lorejn Edžerton nedavno otkriveno."

Klimnuo je glavom. „U Bostonu, koliko čujem."

„Znate li gde u Bostonu?"

„U Krispinovom muzeju. Čitam novine."

„Vaš sin je tog leta radio u Krispinovom muzeju."

„Da. Ja sam mu to sredio."

„Vi ste mu našli posao?"

„Krispinovom muzeju veđito nedostaje para. Sajmon ne ume s novcem i doterao je to mesto na ivicu propasti. Ja sam poslao donaciju, a on je mom Bredliju dao posao. Mislim da su imali sreće što je radio za njih."

„Zašto je otišao iz kanjona Čako?"

„Nije bio srećan što je zaglavljen sa tom gomilom amatera. On je tamo samo gubio vreme, kao neki običan fizikalac. Dani i dani običnog čeprkanja po zemlji."

„Mislila sam da je to suština arheologije."

„Ja *plaćam* ljude da to rade. Mislite da ja provodim vreme kopajući? Ja potpisujem čekove i imam viziju. Ja rukovodim projektom i odabiram mesta iskopavanja. Bredli nije morao da crnči u Čaku - on odlično zna da koristi lopaticu. Bio je sa mnom u Egiptu, na projektu sa stotinama kopača, a imao je dar da gleda teren i oseti gde treba kopati. Ne govorim to samo zato što je moj sin.“

„Znači, bio je u Egiptu", rekla je Džejn. Razmišljajući o rečima urezanim u onaj suvenir-kartuš: *Video sam piramide, Kairo, Egipat.*

„Tamo mu se dopada", rekao je Kimbal. „A nadam se da će se jednog dana tamo vratiti i naći ono što ja nisam uspeo."

„Šta to?"

„Kambizovu izgubljenu vojsku."

Džejn je pogledala Frosta, i sudeći po njegovom zbunjenom izrazu, ni on nije imao pojma o čemu to Kimbal govori.

Kimbalova usta se iskriviše u neprijatno pokroviteljski osmeh.

„Izgleda da ću morati sve da vam objasnim“, rekao je. „Pre dve i po hiljade godina, jedan persijski kralj po imenu Kambiz poslao je vojsku u egipatsku zapadnu pustinju, da zauzme proročište u oazi Siva. Na pohod je krenulo pedeset hiljada ljudi, i za njih više niko nije čuo. Pesak ih je prosto progutao, i niko ne zna šta se sa njima desilo.“

„Pedeset hiljada vojnika?“, reče Džejn.

Kimbal klimnu glavom. „To je jedna od velikih misterija arheologije. Proveo sam dve sezone u potrazi za ostacima te vojske. Otkrio sam samo komadiće metala i kosti, i to je sve. Toliko malo, zapravo, da čak ni egipatske vlasti nisu tražile ništa. To iskopavanje je jedno od mojih najvećih razočaranja. Jedan od mojih retkih neuspeha.“ Zagledao se u vatru. „Jednog dana ću se vratiti. Naći ću je.“

„U međuvremenu, šta kažete da nam pomognete da nađemo vašeg sina?“

Kimbalov pogled se vratio na Džejn, i nije bio prijateljski. „Šta vi kažete da završimo ovaj razgovor? Mislím da vam više nikako ne mogu pomoći.“ Ustao je.

„Samo želimo da razgovaramo s njim. Da ga pitamo o gospođici Edžerton.“

„Šta da ga pitate? *Jesi li je ti ubio?* O tome je ovde reč, je li tako? Pokušavate da nađete nekoga kome ćete prišiti krivicu.“

„On je poznavao žrtvu.“

„Verovatno su je poznavali mnogi.“

„Vaš sin je tog leta radio u Krispinovom muzeju. A tamo se njeno telo nedavno pojavilo. To je poprilična koincidencija.“

„Zahtevam da odete.“ Okrenuo se ka vratima, ali Džejn nije ustala iz fotelje. Ako Kimbal neće da saraduje, bilo je vreme da primeni drugačiju strategiju, strategiju koja će ga gotovo sigurno isprovocirati.

„Onda je tu bio i incident na Univerzitetu Stanford“, rekla je. „Incident koji je vama poznat, gospodine Rouze. Zato što je vaš advokat sredio oslobađanje vašeg sina.“

Naglo se okrenuo i toliko brzo zakoračio ka njoj da je Frost nagoniski ustao da se umeša. Kimbal se međutim zaustavio tek neki pedalj ispred Džejn. „On nije osuđivan. Ni za šta.“

„Ali je hapšen. Dvapat. Pošto je pratio jednu studentkinju po univerzitetu. Pošto je provalio u njenu sobu dok je ona spavala. Koliko ste

puta morali da ga vadite iz nevolja? Koliko ste čekova ispisali da on ne bi završio u zatvoru?"

„Krajnje je vreme da krenete.“

„*Gde se vaš sin sada nalazi?*“

Pre nego što je Kimbal uspeo da odgovori, otvoriše se vrata. On se ukipio kada tih glas reče: „Kimble? Došli su zbog Bredlija?“

Izraz njegovog lica je u trenu prešao iz besa u pometenost. Okrenuo se ka ženi i rekao: „Sintija, ne bi trebalo da ustaješ iz kreveta. Vрати se, dušo, molim te.“

„Roza mi je rekla da su došli neki policajci. Zbog Bredlija, je li?“ Žena se dovukla u sobu, a njene upale oči usredsredile su se na dvoje posetilaca. Mada joj je lice bilo zategnuto od plastične hirurgije, godine su se ipak videle u pogrbljenim leđima i ramenima. A najviše od svega u retkoj, sedoj kosi oko gotovo čelavog temena. Koliko god Kimbal Rouz bio bogat, nije zamenio ženu za neku mlađu. Sav njihov novac, sve njihove privilegije, nisu mogle promeniti očiglednu činjenicu da je Sintija Rouz ozbiljno bolesna.

Bez obzira na to koliko slaba, oslonjena na štap, Sintija nije ustuknula i nije odvojila pogled od dvoje detektiva. „Znate li vi gde je moj Bredli?“ upitala je.

„Ne znamo, gospođo“, odgovorila je Džejn. „Nadali smo se da ćete nam vi možda reći.“

„Otpратиću te nazad u sobu“, rekao je Kimbal i uhvatio ženu za ruku.

Ona ga je besno otresla, i dalje okrenuta ka Džejn. „Zašto ga tražite?“

„Sintija, ovo nema nikakve veze sa tobom“, rekao je Kimbal.

„I *te kako* ima veze sa mnom“ uzvratila je ona. „Trebalo je da mi kažeš da su došli. Zašto stalno nešto skrivaš od mene? Imam prava da znam šta se dešava s mojim detetom!“ Kao da je ostala bez daha posle tih besnih reči, pa se zateturala napred, do najbliže fotelje i sela. Onda je sedela toliko nepomično da je mogla biti samo još jedan artefakt u toj tamnoj odaji punoj pogrebnih predmeta.

„Došli su da ponovo zapitkuju o onoj devojci“, rekao je Kimbal. „Onoj koja je nestala u Nju Meksiku. To je sve.“

„Ali to je bilo tako davno“, prošapta Sintija.

„Njeno telo je nedavno nađeno“, rekla je Džejn. „U Bostonu. Moramo da o tome porazgovaramo sa vašim sinom, ali ne znamo gde se on nalazi.“

Sintija je dublje potonula u fotelju. „Ne znam ni ja“, prošaputala je.

„Zar vam ne piše?“

„Ponekad. Stigne mi poneko pismo, sa čudnih mesta. Ponekad mejl, čisto da javi da misli na mene. I da me voli. Ali ne dolazi.“

„A zašto ne dolazi, gospođo Rouz?“

Žena je digla glavu i pogledala Kimbala. „Možda bi trebalo da pitate mog muža.“

„Bredli nikada nije bio posebno blizak sa nama“, rekao je on.

„Bio je dok ga ti nisi oterao.“

„To nema nikakve veze sa...“

„Nije želeo da ode. Ti si ga primorao.“

„Gde ste ga to primorali da ode?“ upitala je Džejn.

„To nije bitno“, reče Kimbal.

„Ja sam kriva, što ti se nisam suprotstavila“, rekla je Sintija.

„Gde ste ga to poslali?“ upitala je Džejn.

„Reci joj“, reče Sintija. „Reci kako si ga oterao.“

Kimbal duboko uzdahnu. „Kada mu je bilo šesnaest, poslali smo ga u jedan internat u Mejnu. Nije želeo da ide, ali je to bilo za njegovo dobro.“

„Internat?“ Sintija se gorko nasmeja. „To je bila duševna bolnica!“

Džejn pogleda Kimbala. „Je li stvarno tako, gospodine Rouze?“

„Ne! To mesto su nam mnogi preporučili. Najbolja ustanova te vrste u Americi, i znate šta, to je bilo jasno i po ceni.“

Samo sam radio ono što sam mislio da je najbolje za njega. Isto što bi uradio svaki dobar roditelj. To se zvalo terapeutsko-obrazovni centar. Mesto gde momci mogu da se izbore sa... problemima.“

„Nismo smeli to da uradimo“, reče Sintija. „Ti to nisi smeo da uradiš.“

„Nismo imali izbora. Morao je da ode.“

„Bilo bi mu bolje ovde, *sa mnom*. A ne da ga šalješ u neku kasarnu usred šume.“

Kimbal prezrivo frknu. „Kasarna? Pre bih rekao bogataški klub.“ Okrenuo se ka Džejn. „Ima sopstveno jezero. Staze za šetnju i skijanje. Pa majku mu, ako jednog dana ja skrenem, voleo bih da me pošalju na takvo mesto.“

„Je li se to desilo Bredliju, gospodine Rouze?“, upita Frost. „Je li skrenuo?“

„Nemojte o njemu da govorite kao nekakvom ludaku“, reče Sintija. „On nije ludak.“

„Pa zašto je onda završio tamo, gospođo Rouz?“

„Zato što smo mislili - zato što je Kimbal mislio...“

„Mislili smo da ćemo ga naučiti da se bolje kontroliše“, završio je rečenicu muž umesto nje. „To je sve. Mnogim momcima je potrebna čvrsta ruka. Tamo je proveo dve godine i izašao je kao prilagođen i vredan mladić. Ponosio sam se kada sam ga vodio u Egipat sa sobom.“

„Kimbale, on nije mogao da te podnese“, rekla je njegova žena. „Sam mi je to rekao.“

„Pa, roditelji ponekad moraju da donesu teške odluke. To je bila *moja* odluka, da ga malo prodrmam, da ga usmerim na pravi put.“

„I sada neće da dođe. Ja sam kažnjena, samo zbog te tvoje sjajne odluke.“ Sintija spusti glavu i zaplaka. Niko nije progovarao. Jedini zvuci bili su pucketanje vatre i Sintijini tihi jecaji, zvuk ogoljenog i davnašnjeg bola.

Tišinu je grubo prekinuo Džejnin mobilni. Odmah se javila i udaljila od kamina.

Na vezi je bio detektiv Krou. „Imam iznenađenje za tebe“, rekao je, a njegov veseli glas bio je sušta suprotnost nesreći koja je vladala u toj prostoriji.

„Šta?“, upitala je tiho.

„FBI ima u sistemu njene otiske prstiju.“

„Džozefinine?“

„Ili kako se već zapravo zove. Uzeli smo otiske iz njenog stana i propustili ih kroz bazu podataka AFIS.“

„Ima poklapanja?“

„Sada znamo zašto je mala pobegla. Ispostavilo se da se njeni otisci poklapaju sa otiscima nađenim na mestu zločina pre dvanaest godina, u San Dijegu.“

„O kom je zločinu reč?“

„O ubistvu.“

DEVETNAEST

„Žrtva je bio tridesetšestogodišnji belac po imenu Džimi Oto" rekao je detektiv Krou. „Njegovo telo je nađeno u San Dijegu, pošto je komšijski pas iskopao slastan zalogaj: ljudski prst. Vlasnik je video šta je Fido doneo kući, poludeo i pozvao policiju. Pas je odveo policiju nazad do tela, koje je bilo plitko zakopano u komšijskom dvorištu. Žrtva je bila mrtva nekoliko dana, i životinje su oglodale udove, tako da nisu mogli da uzmu otiske prstiju. Nije bilo ni novčanika, ali osoba koja je uzela dokumenta previdela je hotelsku karticu u džepu farmerki. Bila je iz *Holidej ina*, gde je naš gost bio registrovan pod imenom Džejms Oto."

„Hotelska kartica?", reče Džejn. „Znači žrtva nije bila iz San Dijega."

„Nije. Prebivalište mu je bilo ovde, u Masačusetsu, gde je živeo sa sestrom. Keri Oto je doputovala u San Dijego i prepoznala bratovljevu odeću. I ono što je ostalo od njega."

Džejn je otvorila kutiju aspirina, ubacila dva u usta, pa ih zalila mlakom kafom. Sinoć su ona i Frost stigli u Boston tek u dva ujutro, i ono malo sna sve vreme joj je prekidala jednogodišnja Regina, koja je tražila da se grli i da je mama uveri da se sada stvarno vratila kući. Tog jutra se Džejn probudila sa čudovišnom glavoboljom. Obrti u ovoj istrazi samo su je pogoršavali, a od neonskog svetla u sobi za sastanke čak su je i oči bolele.

„Pratite me oboje?", upitao je Krou, pogledavši Džejn i Frosta, koji je izgledao iscrpeno isto koliko se ona osećala.

„Aha“, promrsila je. „I šta je pokazala obdukcija?"

„Uzrok smrti je rana od vatrenog oružja u potiljku. Oružje nije nađeno."

„A u čijem je dvorištu zakopan?"

„Kuća je bila za izdavanje", odgovorio je Krou. „Stanarke su bile samohrana majka i njena četrnaestogodišnja kćerka, a one su se već bile

spakovale i nestale. Policija je isprskala kuću luminolom, i ćerkinu soba je zableštala kao Vegas. Tragovi krvi su bili svuda po podu. Tu je ubijen Džimi Oto. U devojčinoj sobi."

„A to se desilo pre dvanaest godina?"

„Džozefini je bilo otprilike četrnaest", reče Frost.

Krou je klimnuo glavom. „Samo što se tada nije zvala Džozefina. Zvala se Suzan Kuk." Nasmejao se. „I znate šta? Prava Suzan Kuk je umrla kao dete. U Sirakjuzu u Njujorku."

„Još jedan ukradeni identitet?", upita Džejn.

„Isto važi i za majku, koja je takođe imala lažno ime: Lidija Njuhaus. Po izveštaju kolega iz San Dijega, majka i kćerka su u toj kući živele već tri godine, ali se nisu ni sa kim družile. U vreme ubistva, devojčica je tek završila osmi razred u školi *Vilijam Hauard Taft*. Vrlo darovita, po rečima učitelja, odlična učenica."

„A majka?"

„Lidija Njuhaus - ili kako god da se zapravo zove - radila je u Muzeju čoveka u parku Balboa."

„Šta je radila?"

„U prodavnici suvenira. Takođe je i volontirala kao stručni vodič. U muzeju su svi bili zadivljeni njenim poznavanjem arheologije. Iako je tvrdila da nema nikakvo formalno obrazovanje iz te oblasti."

Džejn se namrštila. „Ponovo se vraćamo na arheologiju."

„Da. Uvek je prisutna, je li?" rekao je Krou. „Arheologija im je u porodici. I majka se bavila njom, a i kćerka."

„Jesmo li sigurni da su one uopšte umešane u ubistvo Džimija Ota?", reče Frost.

„Vidi, ponašale su se kao da jesu. Na brzinu su otišle iz grada - ali su prvo oribale pod, oprale zidove i zakopale tipa iza kuće. To meni deluje kao ponašanje krivca. Jedina greška im je bila što ga nisu zakopale dovoljno duboko, pa ga je komšijski pas brzo nanjušio."

Trip reče: „Pa, što se mene tiče, ako su. Tip je završio kako je zaslužio."

„Šta ti to znači?" upita Frost.

„Znači da je Džimi Oto bio jedna bolesna pizda."

Krou je otvorio beležnicu. „Detektiv Portero će nam poslati dosije, ali evo šta mi je rekao preko telefona. Sa trinaest godina, Džimi Oto je provalio

u spavaću sobu neke žene, preturao joj po fiokama sa donjim vešom i isekao gaćice nožem. Nekoliko meseci kasnije, uhvaćen je u kući neke devojke, kako stoji sa nožem iznad njenog kreveta dok ona spava."

„Gospode“, reče Džejn. „Sa trinaest? Rano je počeo.“

„Sa četrnaest je izbačen iz škole u Konektikatu. Detektiv Portero nije uspeo da natera školu da mu otkrije sve detalje, ali je shvatio da je reč bila o nekakvom seksualnom napadu na drugu učenicu. Pomoću metle. Devojčica je završila u bolnici.“ Krou diže pogled. „A to su samo slučajevi kada je *uhvaćen*.“

„Posle toga u školi, trebalo je da završi u popravnom domu.“

„Trebalo je. Ali kad imaš bogatog tatu, imaš i nekoliko propusnica za izlazak iz zatvora.“

„Čak i posle toga s metlom?“

„Ne, to je za njegove roditelje bio poziv na uzbunu. Napokon su se prepali i ukapirali da je njihovom dragom sinčiću potrebno lečenje. I to pod hitno. Njihov skupi advokat je sredio da se optužnica ublaži, ali samo pod uslovom da Džimi ode u centar za specijalizovani tretman.“

„Misliš, u neku zatvorenu ustanovu?“ upita Frost.

„Ne baš. To je bila veoma skupa privatna škola za momke sa sličnim, hm, nagonima. Mesto bogu iza leđa, sa stalnim nadzorom. Tamo je proveo tri godine. Njegovi verni roditelji su kupili kuću u tom kraju, samo da mu uvek budu blizu. Poginuli su kada se njihov privatni avion srušio dok su leteli tamo. Bogatstvo su nasledili Džimi i njegova sestra.“

„Tako da je Džimi postao veoma bolestan i veoma bogat skot“, reče Trip. *Centar za specijalizovani tretman. Zabačena lokacija.*

Džejn se iznenada prisetila jučerašnjeg razgovora sa Kim-balom Rouzom. A onda je upitala: „Da li je ta privatna ustanova kojim slučajem u Mejnu?“

Krou iznenađeno diže pogled. „Kako, pobogu, to znaš?“

„Zato što znamo za još jednog bogatog manijaka koji je završio u tom centru u Mejnu. U tom mestu za momke s *problemima*.“

„O kome to pričaš?“

„O Bredliju Rouzu.“

Usledila je dugačka tišina dok su Krou i Trip shvatali značenje te zaprepašćujuće vesti.

„Sunce ti jebem“, reče Trip. „Ako su njih dvojica istovremeno bili tamo,

sigurno su se poznavali."

„Šta još znaš o toj školi?", upita Džejn.

Krou klimnu glavom, a lice mu je sada bilo mračno usredsređeno. „Institut Hilcbrih je bio veoma ekskluzivan, veoma skup. I veoma specijalizovan. U suštini, to je bila zatvorena ustanova usred šume - što je verovatno bila pametna ideja, s obzirom na vrstu pacijenata koje su lečili."

„Psihopate?"

„Seksualni predatori. Od pedofila u nastajanju do silovatelja. Među bogatašima ih ima isto koliko i među drugim slojevima. Ali bogataši takođe imaju i advokate koji će sprečiti da se deca razvlače po pravosudnom sistemu, i ta ustanova je bila bogataška alternativa. Mesto gde se uživa u finoj kuhinji dok tim terapeuta pokušava da te ubedi kako nije u redu da uživaš u torturi devojčica. Nevolja je u tome što to izgleda nije baš delovalo. Pre petnaest godina, jedan njihov takozvani diplomac je kidnapovao i unakazio dve devojke, i to samo nekoliko meseci pošto su ga u institutu proglasili bezbednim za povratak među ljude. Usledila je velika parnica i škola je morala da se zatvori. Više se nije otvarala."

„Šta je sa Džimijem Otom? Šta se desilo pošto je otišao?"

„Sa osamnaest godina je izašao odatle kao slobodan čovek. Nije međutim prošlo dugo pre nego što se vratio starim navikama. Posle samo nekoliko godina uhapšen je zbog praćenja i pretnji nekoj ženi u Kaliforniji. Onda je uhapšen i saslušavan baš ovde u Bruklajnu, zbog nestanka jedne mlade žene. Policija nije imala na osnovu čega da ga zadrži, pa su ga pustili. Isto i pre trinaest godina, kada je doveden na saslušanje pošto je nestala još jedna žena iz Masačusetsa. Pre nego što je policija uspela da prikupi dovoljno dokaznog materijala protiv njega, iznenada je nestao. I niko nije znao gde se nalazi. Sve do godinu dana kasnije, kada je nađen zakopan u onom dvorištu u San Dijegu."

„U pravu si, Tripe", reče Džejn. „Dobio je što je tražio. Ali zašto su ta majka i kćerka pobile? Ako su ga ubile, ako su se samo branile, zašto su se spakovale i zbrisale kao kriminalci?"

„Možda zato što to i jesu?", predložio je Krou. „Čak i tada su živele pod lažnim imenima. Ne znamo ko su one zaista - niti od čega to beže."

Džejn je oslonila glavu na ruke i počela da trlja slepoočnice, pokušavajući da se masažom oslobodi glavobolje. „Ovo postaje mnogo

komplikovano", promrsila je. „Ne mogu da pohvatam sve niti. Imamo ubijenog čoveka u San Dijegu. Ovde imamo Arheologa-ubicu.“

„A veza je izgleda ta mlada žena kojoj ne znamo čak ni ime.“

Džejn je uzdahnula. „Dobro. Šta još znamo o Džimiju Otu? Ima li još hapšenja, ima li još nekih veza sa našom sadašnjom istragom?“

Krou je prelistao svoje beleške. „Neke sitnice. Provala u Bruklajnu u Masačusetsu. Vožnja u alkoholisanom stanju i prekoračenje brzine u San Dijegu. Još jednom isto u Durangu..." Zastao je, iznenada shvativši značaj tog poslednjeg podatka. „Durango u Koloradu. Zar to nije blizu Nju Meksika?“

Džejn diže glavu. „Odmah preko granice. Što?“

„Desilo se u julu. Iste godine kada je nestala Lorejn Edžerton.“

Džejn se naglo okrenula u stolici, ošamućena tom najnovijom informacijom. *Džimi i Bredli su istovremeno bili u blizini kanjona Čako.*

„To je to“ rekla je tiho.

„Misliš da su bili partneri u lovu?“

„Dok Džimi nije ubijen u San Dijegu.“ Pogledala je Frosta. „Ovo polako počinje da se uklapa. Imamo vezu. Džimi Oto i Bredli Rouz.“

On je klimnuo glavom. „I Džozefina“, rekao je.

DVADESET

Džozefina je izronila na javu i probudila se uz oštar uzdah. Spavaćica joj je bila natopljena znojem, a srce joj je besno tuklo. Tanke zavese su igrale kao avetinjska koprena preko mesečinom obasjanog prozora, a u šumi pored Džemine kuće, grane drveća su začegrtale pa se umirile. Zbacila je mokre čaršave i zagledala se u tamu dok joj je srce usporavalo, dok se znoj hladio na njenoj koži. Posle samo nedelju dana provedenih kod Džeme, košmar se vratio. Košmar o pucnjavi i zidovima isprskanim krvlju. *Uvek slušaj svoje snove*, naučila ju je majka. *To su glasovi koji ti govore ono što već znaš, šapuću savete koje još nisi poslušala*. Džozefina je znala značenje tog sna: vreme je da krene dalje. Vreme da beži. U Džeminoj kući se zadržala duže nego što je trebalo. Pomislila je na onaj poziv mobilnim ispred prodavnice. Pomislila je na mladog policajca koji je ćaskao s njom na parkingu te noći, i na taksistu koji ju je tu dovezao. Postoji toliko načina na koje bi mogli da joj uđu u trag, toliko sitnih grešaka koje je mogla da napravi a kojih uopšte i nije bila svesna.

Prisetila se šta joj je majka jednom rekla: *Ako neko zaista želi da te nađe, treba samo da čeka da negde, jednom, pogrešiš.*

A u poslednje vreme ona je mnogo grešila.

Noć je čudno utihnula.

Bio joj je potreban trenutak da shvati koliko je tiho. Zaspala je uz ravnomerno struganje zrikavaca, ali sada nije čula ništa, već samo potpuni tajac, koji kao da je pojačavao zvuk njenog disanja.

Ustala je iz kreveta i otišla do prozora. Napolju je mesečina posrebrila drveće i zapljusnula vrt svojim bledim sjajem. Zagledala se kroz otvoreni prozor, ali nije videla ništa što bi je uznemirilo. Ali dok je tako stajala, shvatila je da noć nije potpuno tiha; kroz lupu sopstvenog srca čula je

slabašno elektronsko pištanje. Je li dopiralo spolja, ili iz kuće? Sada, pošto se potpuno usredsredila na zvuk, činilo se da se pojačava, a sa njim je stizao i osećaj nemira.

Da li ga je Džema čula?

Otišla je do vrata i zavirila u mračni hodnik. Tu je zvuk bio glasniji, uporniji.

U tami je krenula hodnikom, a njena bosa stopala bila su tiha na parketu. Zvuk je sa svakim korakom postajao glasniji. Kada je stigla do Džemine sobe, videla je da su vrata odškrinuta. Gurnula ih je i ona su se tiho otvorila. U mesečinom osvetljenoj sobi, ugledala je izvor zvuka: palu telefonsku slušalicu, iz koje se čuo zvuk prekinute veze. Međutim, nije telefon privukao njen pogled; bila je to tamna lokva koja se na podu presijavala kao crno ulje. U blizini je čučala neka prilika, i ona isprva pomisli da je to Džema. A onda se prilika ispravi i stade ocertana naspram prozora.

Muškarac.

Džozefinin prestravljeni uzdah natera ga da se naglo okrene ka njoj. Načas su stajali jedno naspram drugoga, lica skrivenih u senci, oboje zaleđeni u tom bezvremenom trenutku pre nego što će grabljivac skočiti na plen.

Ona se pokrenu prva.

Okrenu se i jurnu ka stepeništu. Dok je strčavala, za njom zatutnjaše koraci. Snažno je doskočila u prizemlje, obema nogama. Ispred su bila širom otvorena ulazna vrata. Potrča ka njima i izlete na trem, gde joj razbijeno staklo probode kožu. Jedva da je primetila bol; svu pažnju je posvetila samo prilazu koji se pružao napred.

I koracima koji su joj se otpozadi približavali.

Bacila se niz stepenice trema, spavaćica joj je na toplom noćnom vazduhu zalepršala poput krila, i bezglavo je potrčala prilazom. Po mesečini, na tom šljunku, njena spavaćica je bila vidljiva kao bela zastava, ali nije skrenula u šumu, nije gubila vreme tražeći utočište među drvećem. Napred se pružala ulica, a dalje druge kuće. *Ako zalupam na vrata, ako vrisnem, neko će mi pomoći.* Više nije čula progoniteljeve korake; čula je samo sopstveni uspaničeni dah, šuštanje noćnog vazduha.

A onda, oštar prasak.

Udarac metka bio je poput surovog šuta u zadnji deo noge. Od njega je

pala na zemlju i šljunak joj je izgrebao dlanove. Pokušala je da se pridigne, topla krv joj je oblila list, ali joj je noga popustila. Srušila se na kolena uz bolni jecaj.

Ulica. Ulica je tako blizu.

Disanje joj je prešlo u jecaje, pa je počela da puzi. Napred, iza drveća, sijalo je svetlo na tremu komšijske kuće, i ona se usredsredila na njega. Ne na škripu koraka koji se približavaju, ne na šljunak koji joj bode dlanove. Opstanak se sveo na to usamljeno svetlo što treperi kroz grane i ona je nastavila da puzi ka njemu, da vuče beskorisnu nogu dok je krv ostavljala klizavi trag za njom.

Senka se stvori ispred nje i zakloni svetlo.

Ona polako diže pogled. Stajao je pred njom i zaklanjao joj put. Lice mu je bilo crni oval, oči nevidljive u senkama. Kada se nagnuo ka njoj, zažmurila je, čekajući prasak pištolja, udar metka. Nikada nije bila toliko svesna svog živog srca, vazduha koji joj ulazi u pluća i izlazi iz njih. Tren koji kao da se produžio u čitavu večnost - kao da je želeo da uživa u svojoj pobedi, da ga što više produži.

Kroz sklopljene kapke videla je treptaj svetla.

Otvorila je oči. Iza drveća je pulsiralo plavo svetlo. Dva fara iznenada skrenuše ka njoj, tako da je bila zarobljena u njihovom blesku, dok tu kleči u žalosno tankoj spavaćici. Gume se uz škripu zaustaviše, a šljunak zapršta. Vrata automobila se otvoriše i ona začu krčanje policijskog radija.

„Gospođice? Kako ste, gospođice?”

Ona zatrepta, pokušavajući da razabere ko joj se to obraća. Glas međutim utihnu, a farovi zgasnuše i poslednje što je osetila bio je udarac šljunka po obrazu kada je pala na zemlju.

Frost i Džejn su stajali na prilazu ispred kuće Džeme Hamerton i posmatrali trag od sasušene krvi koji je Džozefina ostavila očajnički puzeći ka ulici. Ptice su cvrkutale u drveću, letnje sunce je sijalo kroz krošnje, ali taj senoviti deo prilaza kao da je prekrivala studen.

Džejn se okrenula i pogledala kuću, u koju ona i Frost još nisu kročili. Nije bila ni po čemu neobična, sa pročeljem od belih dasaka i natkrivenim tremom, kao tolike druge koje su videli na tom seoskom putu. Ali čak i sa mesta na kome je stajala, videla je razbijeni prozor i svetlo koje se na njemu

prelamalo upozoravajući: *Ovde se desilo nešto užasno. Nešto što ćeš tek da vidiš.*

„Ovde je prvi put pala“, rekao je detektiv Majk Abot. Pokazao je početak krvavog traga. „Stigla je prilično daleko niz prilaz kada je pogođena. Ovde je pala i nastavila da puzi. Bila je potrebna silna odlučnost da stigne dokle je stigla, ali uspela je evo dovdde.“ Abot je pokazao kraj krvavog traga. „Tu su je patrolna kola ugledala.“

„Kako se to čudo desilo?“ upitala je Džejn.

„Odazvali su se na poziv na 911.“

„Pozvala ih je Džozefina?“ upita Frost.

„Ne, mislimo da ih je pozvala vlasnica kuće, Džema Hamerton. Telefon je bio u njenoj spavaćoj sobi. Osoba koja je pozvala, međutim, nije imala priliku ništa da kaže, zato što je neko odmah prekinuo vezu. Kada je operaterka pokušala da pozove, bilo je zauzeto. Poslala je patrolna kola i ona su stigla u roku od tri minuta.“

Frost je zurio u krvavi prilaz. „Ovde ima mnogo krvi.“

Abot je klimnuo glavom. „Žrtva je provela tri sata u ope-racionoj sali. Sada leži u gipsu, a ispostavilo se da je to za nas srećna okolnost. Zato što smo tek sinoć otkrili da je Bostonska policija raspisala poternicu za njom. Inače bi možda uspela da pobegne iz grada.“ Okrenuo se ka kući. „Ako želite da vidite još krvi, pođite za mnom.“

Poveo ih je na trem, koji je bio posut razbijenim staklom. Tu su zastali da obuju nazuvke za cipele. Abotova zloslutna izjava upozorila ih je na užase koji slede i Džejn je bila spremna na najgore.

Ali kada je zakoračila kroz vrata, nije videla ništa uznemirujuće. Dnevna soba je delovala sasvim obično. Na zidovima su visile desetine uramljenih fotografija, na kojima je često bila ista žena kratke plave kose, u različitom društvu. Ogromna polica bila je puna knjiga o istoriji i umetnosti, drevnim jezicima i etnologiji.

„Ovo je vlasnica kuće?“, upitao je Frost, pokazujući plavu ženu na fotografijama.

Abot klimnu glavom. „Džema Hamerton. Predavala je arheologiju na jednom obližnjem koledžu.“

„Arheologiju?“ Frost je uputio Ricolijevoj pogled koji je govorio: *Ma nije moguće. „Šta još znaš o njoj?“*

„Koliko znamo, uzorna građanka. Nije se udavala. Svako leto je provodila u inostranstvu, radeći ono što već arheolozi rade.“

„Pa zašto sada nije u inostranstvu?“

„Ne znam. Pre nedelju dana se vratila iz Perua, gde je radila na nekim iskopavanjima. Da je tamo ostala, još bi bila živa.“ Abot je pogledao uz stepenice, a lice mu se odjednom smračilo. „Vreme je da vam pokažem sprat.“ Poveo ih je, zastajući da pokaže krvave tragove na drvenim stepenicima. „Sportski đon. Broj četrdeset tri ili četiri“, rekao je. „Znamo da su to tragovi ubice, pošto je gospođica Pulčilo bila bosa.“

„Izgleda da je bio brz“, dodala je Džejn, primetivši kako su otisci razmazani.

„Jeste. Ali je ona bila brža.“

Džejn je zurila u tragove koji se spuštaju. Mada je krv bila suva a sunčeva svetlost ukoso padala kroz prozor, stepenište je i dalje odisalo užasom potere. Stresla se od jeze pa je pogledala gore, ka spratu, gde su ih čekali mnogo strašniji prizori. „To se desilo tamo?“

„U spavaćoj sobi gospođe Hamerton“, odgovorio je Abot. Nije žurio da se popne, kao da nimalo ne želi da ponovo poseti ono što je video pre dve noći. Tragovi su tu bili tamniji, ostavile su ih cipele još mokre od sveže krvi. Otisci su dolazili iz sobe na samom kraju hodnika. Abot je pokazao prva vrata na koja su naišli. Unutra se nalazio neraspremljen krevet. „Ovo je gostinska soba, gde je spavala gospođica Pulčilo.“

Džejn se namrštila. „Ali ona je bliže stepeništu.“

„Da. I meni je to bilo čudno. Ubica prolazi pored sobe gospođice Pulčilo i ide pravo hodnikom do sobe gospođe Hamerton. Možda nije znao da je u kući gošća.“

„Ili su možda ova vrata bila zaključana“ rekao je Frost.

„Ne, nije u tome stvar. Ova vrata nemaju bravu. Iz nekog razloga je prošao pored njih i prvo otišao u sobu gospođe Hamerton.“ Abot uzdahnu i nastavi do glavne spavaće sobe. Tamo je zastao na pragu, oklevajući da uđe.

Kada je Džejn pogledala iza njega, kroz vrata, bilo joj je jasno zašto.

Mada je telo Džeme Hamerton odneto, njeni poslednji zemaljski trenuci bili su zabeleženi u mlazevima krvi na zidovima, čaršavima, nameštaju. Kada je zakoračila u tu sobu, Džejn je osetila hladan dah na koži, kao da je pored nje upravo prošao duh. Nasilje ostavlja tragove, pomislila je. Ne samo od

krvavih mrlja već i u samom vazduhu.

„Telo je nađeno zgrčeno u onom tamo uglu“, rekao je Abot. „Ali vidite, po prskanju krvi, da je prvobitna rana naneta negde blizu kreveta. Arterijsko prskanje tamo, na uzglavlju.“ Pokazao je zid desno. „I tamo, mislim da su to kapljice od zamaha.“

Džejn je otrgla pogled od natopljenog dušeka i zagledala se u luk od kapljica koji je odbacila centrifugalna sila krvavog noža, kada ga je ubica digao za novi udarac. „On je dešnjak“, rekla je.

Abot klimnu glavom. „Sudeći po rani, patolog kaže da nije bilo oklevanja. To je izveo jednim odlučnim udarcem, presekaвши glavne krvne sudove u vratu. Patolog procenjuje da joj je ostalo možda minut ili dva svesti. Dovoljno dugo da ugrabi telefon. Da otpuzi u onaj ugao tamo. Na slušalici su njeni krvavi otisci prstiju, tako da znamo da je bila ranjena kada je zvala.“

„Znači, ubica je prekinuo vezu?“ upitao je Frost.

„Pretpostavljam da je tako.“

„Ali kažeš da je operaterka pokušala da pozove ovaj broj i da je bilo zauzeto.“

Abot je zastao da razmisli. „Čini mi se da je to malo čudno, zar ne? Prvo prekine vezu, onda ponovo digne slušalicu. Pitam se zašto li je to uradio.“

Džejn reče: „Nije hteo da zazvoni.“

„Zbog buke?“, upita Frost.

Džejn klimnu glavom. „To bi takođe objasnilo zašto nije upotrebio pištolj. Zato što je znao da je u kući još jedna osoba, i nije želeo da je probudi.“

„Ali jeste je probudio“, reče Abot. „Možda je čula pad tela. Možda je gospođa Hamerton uspela da krikne. Koji god bio razlog, nešto je probudilo gospođicu Pulčilo i ona je ušla u ovu sobu. Videla je uljeza. Pa je pobjegla.“

Džejn je zurila u ugao u kome je Džema Hamerton izdahнула, sklupčana u lokvi sopstvene krvi.

Izašla je iz spavaće sobe i vratila se hodnikom. Na vratima Džozefinine sobe je zastala, zureći u krevet. Ubica je prošao pored ove sobe, pomislila je. Mlada žena spava unutra, a vrata nisu zaključana. A ipak ju je preskočio i nastavio do glavne spavaće sobe. Zar nije znao da je tu gošća? Zar nije shvatao da je u kući još jedna žena?

Ne. Ne, znao je. Zato je digao slušalicu. Zato je upotrebio nož a ne

pištolj. Želeo je da prvo ubistvo bude tiho.

Zato što je planirao da onda pređe u Džozefininu sobu.

Sišla je niz stepenice i izašla. Popodne je bilo sunčano, insekti su zujali na jari bez vetra, ali ju je jeza kuće svejedno pratila. Sišla je niz stepenice trema.

Progonio si je dovde, niz stepenice. Bila je mesečina i lako si je pratio. Bila je tek usamljena devojka u spavaćici.

Sporo je krenula prilazom, prateći put kojim je Džozefina bežala bosim stopalima isečenim od stakla. Ispred se pružao glavni put, iza njega drveće, i trebalo je da prestravljena devojka samo stigne do komšijske kuće. Da vrisne i zalupa na vrata.

Džejn zastade, pogleda prikovanog na krvavi šljunak.

Ali ovde ju je metak pogodio u nogu, pa je pala.

Polako je pratila krvavi trag koji je Džozefina ostavila na putu dok se četvoronoške vukla napred. Sve vreme je sigurno znala da joj se on približava, da stiže da je ubije. Krvavi trag se dugo pružao, a onda se naglo okončao, desetak metara ispred puta. Sporog je, četvoronoške bežala do tog mesta - bekstvo je trajalo dovoljno dugo da je ubica pristigne. Sasvim sigurno dovoljno dugo da još jednom povuče obarač i onda pobegne.

A ipak nije ispalio smrtonosni hitac.

Džejn je zastala, zureći u mesto gde je Džozefina klečala kada su je policajci ugledali. Kada su stigli, nije bilo nikoga, sem ranjene žene. Žene koja je trebalo da bude mrtva.

Tek je tada Džejn shvatila. Ubica ju je želeo živu.

DVADESET JEDAN

Svi lažu, pomislila je Džejn. Ali malo ko uspeva da svoje laži ostvari tako potpuno i uspešno kao Džozefina Pulčilo.

Dok su ona i Frost vozili u bolnicu, pitala se kakve će im izmišljotine Džozefina danas reći, kakve će nove priče smisliti da objasni neporecive činjenice koje su otkrili o njoj. Pitala se hoće li Frost dozvoliti sebi da ga te laži ponovo zavedu.

„Mislim da bi trebalo da meni prepustiš razgovor kada tamo stignemo“, rekla je.

„Zašto?“

„Samo bih volela da to sama rešim.“

Pogledao ju je. „Imaš neki poseban razlog da to tako želiš da izvedeš?“

Nije žurila s odgovorom zato što nije mogla da bude iskrena a da ne proširi jaz između njih, jaz koji je izazvala Džozefina. „Samo mislim da bi trebalo da se ja nosim sa njom. Zato što su moji instinkti u vezi sa njom bili prilično tačni.“

„Instinkti? Sad kažeš da su to instinkti?“

„Ti si joj verovao. Ja nisam. I bila sam u pravu, zar ne?“

Okrenuo se ka prozoru. „Ili si bila ljubomorna na nju.“

„Molim?“ Skrenula je na bolnički parking i ugasila motor. „Znači to ti misliš?“

Uzdahnuo je. „Nema veze.“

„Ne, reci mi. Šta ti je to značilo?“

„Ništa.“ Otvorio je vrata automobila. „Idemo“, rekao je.

Ona je izašla i zalupila vratima, pitajući se postoji li makar trun istine u onome što je Frost upravo rekao. Pitala se da li zbog činjenice što sama nije lepotica mrzi to što se lepe žene lako snalaze u životu. Muškarci obožavaju

lepe žene, ugađaju im i najvažnije od svega, slušaju ih. *Dok se mi ostale snalazimo kako znamo i umemo.* Ali čak i da jeste bila ljubomorna, to nije promenilo suštinsku činjenicu da su njeni instinkti bili u pravu.

Džozefina Pulčilo je prevarant.

Ona i Frost su ćutali dok su ulazili u bolnicu, dok su se liftom vozili na hirurško odeljenje. Nikada ranije nije osećala toliku distancu između njih dvoje. Mada su stajali jedno pored drugoga, sada ih je delio ambis, i ona ga nije čak ni pogledala dok su išli hodnikom. Džejn je s mračnom odlučnošću otvorila vrata sobe 216 i ušla.

Mlada žena koju su poznavali kao Džozefinu Pulčilo pogledala ih je iz kreveta. U tankoj bolničkoj spavaćici izgledala je privlačno ranjivo, krupnooka devica koju neko mora da zaštititi. Kako joj to kog đavola polazi za rukom? Čak i sa neopranom kosom i nogom u gipsu, uspevala je da izgleda lepo.

Džejn nije gubila vreme. Smesta je prišla krevetu i rekla: „Hoćete li nam ispričati šta se desilo u San Dijegu?”

Džozefina je smesta oborila pogled, izbegavajući Džejnine oči. „Ne znam o čemu pričate.”

„Tada vam je bilo četrnaest godina. Dovoljno da pamтите šta se desilo te noći.“

Džozefina je odmahнула glavom. „Sigurno ste me pomešali s nekim.”

„Tada ste se zvali Suzan Kuk. Išli ste u školu *Vilijam Hauard Taft* i živeli ste sa majkom, koja se služila imenom Lidija Njuhaus. Jednog jutra ste se iznenada spakovale i otišle iz grada. Posle toga više niko nije čuo za Suzan i njenu majku.“

„A to je možda protivzakonito, iznenada otići iz grada?“, uzvratila je Džozefina, pošto je naglo ukrstila pogled sa Džejn.

„Ne. To nije.“

„Pa zašto me onda pitate o tome?”

„Zato što je veoma protivzakonito pucati čoveku u potiljak.”

Džozefinino lice postalo je potpuno bezizražajno. „Kom to čoveku?”, upitala je mirno.

„Čoveku koji je ubijen u vašoj sobi.”

„Ne znam o čemu to pričate.”

Dve žene su načas zurile jedna u drugu. A Džejn je pomislila: *Možda*

Frost ne ume da te provali, ali ja i te kako umem.

„Jeste li nekada čuli za hemikaliju zvanu luminol?“ upitala je Džejn.

Džozefina slegnu ramenima. „Zar bi trebalo?“

„Reaguje sa gvožđem u staroj krvi. Kada je isprskate po nekoj površini, svi tragovi krvi u mraku sijaju kao neon. Bez obzira na to koliko pažljivo operete krv, ne možete eliminisati sve tragove. Čak i pošto ste vi i majka oprale sve zidove, oribale podove, krv je i dalje bila tamo, skrivena u pukotinama. U soklama.“

Ovog puta Džozefina ništa nije rekla.

„Kada je policija iz San Dijega pretražila vašu staru kuću, isprskali su je luminolom. Jedna spavaća soba je bleštala kao luda. *Vaša* spavaća soba. Zato nemojte da mi pričate da o tome ne znate ništa. Sigurno ste bili tamo. Tačno znate šta se desilo.“

Džozefina je prebledela. „Imala sam četrnaest godina“, rekla je tiho. „To je bilo odavno.“

„Ubistvo ne zastareva.“

„*Ubistvo*? Stvarno mislite da je reč o ubistvu?“

„Šta se desilo te noći?“

„Nije bilo ubistvo.“

„Nego šta je?“

„Samoodbrana!“

Džejn je zadovoljno klimnula glavom. Napredovali su. Napokon je priznala da neki čovek *jeste* stradao u njenoj sobi. „Kako se to desilo?“ upitala je.

Džozefina je pogledala detektiva Frosta, kao da traži njegovu podršku. On je stajao blizu vrata, lice mu je bilo bezizražajno i ona očigledno od njega nije mogla da očekuje nikakvu pomoć, nikakvo razumevanje.

„Vreme je da sve priznate“, rekla je Džejn. „Makar zbog Džeme Hamerton. Ona zaslužuje pravdu, zar ne? Pretpostavljam da vam ona jeste bila prijateljica?“

Na spomen Džeminog imena, Džozefinine oči se zacakliše se od suza. „Da“, prošaputala je. „Više od prijateljice.“

„Znate li da je mrtva?“

„Detektiv Abot mi je rekao. Ali već sam znala“, šaputala je Džozefina. „Videla sam je kako leži na podu....“

„Slutim da su ta dva događaja povezana. Smrt gospođe Hamerton i događaj u San Dijegu. Ako želite pravdu za svoju prijateljicu, odgovorićete na moja pitanja, Džozefina. Ili biste radije da vas zovem Suzan Kuk? Zato što ste se u San Dijegu služili tim imenom.“

„Sada se zovem Džozefina.“ Umorno je uzdahnula, više ne glumeći. „To je ime kojim sam se najduže služila. Na njega sam sada navikla.“

„Koliko je onda imena bilo?“

„Četiri. Ne, pet.“ Odmahnula je glavom. „Više se čak i ne sećam. Svaki put kada bismo se preselile, koristile smo nova imena. Mislila sam da će Džozefina biti poslednje.“

„Koje je vaše pravo ime?“

„Zar je to bitno?“

„Jeste, bitno je. Pod kojim ste imenom rođeni? Bolje da nam kažete istinu, zato što vam jamčim da ćemo je kad-tad otkriti.“

Džozefina obori glavu, kao da se predaje. „Prezime mi je bilo Samer“, rekla je tiho.

„A ime?“

„Nefertari.“

„Neobično ime.“

Džozefina se umorno nasmejala. „Moja majka nikada nije donosila konvencionalne odluke.“

„Zar to nije ime neke egipatske kraljice?“

„Jeste. Žene Ramzesa Velikog. *Nefertari, za koju sunce sija.*“

„Molim?“

„To mi je majka često govorila. Volela je Egipat. I stalno je pričala kako će se tamo vratiti.“

„A gde je vaša majka sada?“

„Mrtva je“, odgovorila je Džozefina tiho. „To se desilo pre tri godine, u Meksiku. Udario ju je auto. Tada sam studirala u Kaliforniji, tako da vam ne mogu reći ništa više...“

Džejn je privukla stolicu i sela. „Ali možete da nam ispričate šta se desilo u San Dijegu one noći.“

Džozefina je pogrbljeno sedela. Saterali su je u ugao, i bila je toga svesna. „Bilo je leto“, rekla je. „Topla noć. Moja majka je uvek zahtevala da zatvaramo prozore, ali te noći sam ja svoj ostavila otvoren. Tako je on

provalio u kuću."

„Kroz prozor vaše sobe?"

„Majka je čula buku i ušla je u moju sobu. On ju je napao i ona se branila. Branila je *mene*." Pogledala je Džejn. „Nije imala izbora."

„Jeste li videli kako se to desilo?"

„Spavala sam. Pucanj me je probudio."

„Sećate li se gde je vaša majka stajala kada se to desilo?"

„Nisam videla. Rekla sam vam, spavala sam."

„Pa kako onda znate da je bila samoodbrana?"

„On je bio u našoj kući, u mojoj sobi. Zbog toga je bilo opravdano, zar ne? Kada neko provali u vašu kuću, zar nemate prava da pucate u njega?"

„U potiljak?"

„Okrenuo se! Oborio ju je i okrenuo se. I ona ga je pogodila."

„Sad ste rekli da to niste videli."

„Tako mi je ona ispričala."

Džejn se naslonila u stolici, ali je njen pogled ostao prikovan na mladu ženu. Pustila je da trenuci prođu, da tišina deluje. Tišina koja naglašava činjenicu da Džejn ispituje svaku njenu poru, svaki trzaj na Džozefininom licu.

„Znači, sada vi i majka imate mrtvaca u sobi", rekla je Džejn. „Šta se onda desilo?"

Džozefina je uzdahnula. „Moja majka se postarala za sve."

„Što znači da je oprala krv?"

„Da."

„I zakopala telo?"

„Da."

„Je li pozvala policiju?"

Džozefina snažno stegnu šake. „Nije", prošaputala je.

„A sutradan ujutro ste otišle iz grada."

„Da."

„E, to je deo koji ne razumem" rekla je Džejn. „Čini mi se da je vaša majka donela čudnu odluku. Tvrdite da je ubila čoveka u samoodbrani."

„On je provalio u našu kuću. Bio je u mojoj sobi."

„Hajde da malo razmislimo o tome. Ako čovek provali u vašu kuću i napadne vas, imate pravo da upotrebite smrtonosnu silu da se odbranite.

Policajac vas možda čak i pohvali zbog toga. Ali vaša majka nije zvala policiju. Umesto toga je odvukla telo u dvorište i zakopala ga. Oprala krv, spakovala kćerkine stvari i otišla iz grada. Da li vama to zvuči logično? Meni ne zvuči nimalo logično." Džejn se nagnula blizu, što je bio agresivan pokret sračunat da zadre u lični prostor sagovornice. „Bila vam je majka. Sigurno vam je rekla zašto je to uradila."

„Bojala sam se. Ništa nisam pitala."

„A ona vam nikada ništa nije odgovorila?"

„Pobegle smo, to je sve. Znam da sada to ne zvuči razumno, ali eto tako smo postupile. A kad jednom uradite tako nešto, ne možete posle da odete u policiju. Zbog bekstva bismo izgledale kao krivci."

„U pravu ste. Vaša majka i te kako izgleda kao krivac. Čovek je ubijen metkom u potiljak. Tamošnjoj policiji to nije ličilo na samoodbranu. Ličilo je na hladnokrvno ubistvo."

„To je uradila da bi me *zaštitila*."

„Pa zašto onda nije zvala policiju? Od čega je bežala?" Džejn se nagnula još bliže, unela joj se u lice. „Hoću da čujem *istinu*, Džozefina!"

Džozefina je glasno huknula. Ramena su joj pala, i poraženo je oborila glavu. „Od zatvora", prošaputala je. „Moja majka je bežala od zatvora."

Na to su čekali. To je bilo objašnjenje. Džejn je to videla u držanju mlade žene, čula je u njenom poraženom glasu. Džozefina je znala da je bitka izgubljena i napokon je predala plen: istinu.

„Koje je krivično delo bilo u pitanju?" upitala je Džejn.

„Ne znam detalje. Rekla je da sam bila beba kada se to desilo."

„Je li nešto ukrala? Nekoga ubila?"

„Nije o tome htela da priča. Nisam za to čak ni znala, sve do one noći u San Dijegu. Kada mi je rekla zašto ne može da zove policiju."

„I vi ste se samo spakovali i otišli iz grada sa njom zato što vam je rekla da budete poslušna devojčica?"

„A šta biste vi očekivali?" Džozefina je digla glavu, a iz očiju joj je izbijao prkos. „Ona mi je bila majka i ja sam je volela."

„A ipak vam je rekla da je izvršila neki zločin."

„Neki zločini su opravdani. Ponekad nemate izbora. Šta god da je uradila, imala je za to razloga. Moja majka je bila dobra žena."

„Koja je bežala od zakona."

„Onda je *zakon* bio loš." Nepopustljivo se zagledala u Džejn. Nije htela da prihvati da je njena majka bila sposobna za bilo kakvo zlo. Može li roditelj da traži lojalnije dete? To je možda bolesna lojalnost, slepa lojalnost, ali je u njoj bilo nečega vrednog divljenja, nečega što bi Džejn volela da jednog dana vidi kod svoje kćerke.

„Znači, majka vas je vukla od grada do grada, od imena do imena", rekla je Džejn. „A gde je sve to vreme bio vaš otac?"

„Moj otac je umro u Egiptu, pre nego što sam se rodila."

„U Egiptu?" Džejn se nagnula napred, potpuno usredsređena na mladu ženu. „Pričajte mi o tome."

„Bio je Francuz. Kolega arheolog na iskopavanju." Džozefinine usne iskrivi čežnjiv osmeh. „Rekla je da je bio izuzetno talentovan i duhovit. A najviše od svega, dobar. To joj se kod njega najviše sviđalo, ta dobrota. Nameravali su da se venčaju, ali se onda desila tragedija. Požar." Progutala je knedlu. „I Džema je zadobila opekotine."

„Džema Hamerton je bila sa njom u Egiptu?"

„Da." Na spomen Džeminog imena, Džozefma je trepćući odagnala iznenadni nalet suza. „Ja sam kriva za to, je li? Ja sam kriva za njenu smrt."

Džejn je pogledala Frosta, koji je delovao jednako zatečen tom novošću koliko i ona. Mada je do sada čutao, više nije mogao da odoli pa je i on počeo s pitanjima.

„To iskopavanje koje ste spomenuli, gde su se upoznali vaši roditelji. Gde je to tačno bilo u Egiptu?"

„Blizu oaze Siva. U zapadnoj pustinji."

„Šta su tražili?"

Džozefma je slegnula ramenima. „Nikada je nisu našli."

„Šta to tačno?"

„Kambizovu izgubljenu vojsku."

U tišini koja je usledila, Džejn je gotovo čula kako se delići slagalice uklapaju. *Egipat. Kambiz. Bredli Rouz.* Okrenula se ka Frostu. „Pokaži joj njegovu fotografiju."

Frost je izvadio snimak iz fascikle pa ga pružio Džozefini. Bila je to fotografija koju im je pozajmio profesor Kvigli, ona snimljena u kanjonu Čako, na kojoj je mladi Bredli zurio u objektiv foto-aparata, sa očima bledim kao u vuka.

„Prepoznajete li ovog čoveka?“ upita Frost. „Snimak je star. Sada mu je oko četrdeset pet.“

Džozefina je odmahнула glavom. „Ko je on?“

„Zove se Bredli Rouz. Pre dvadeset sedam godina i on je bio u Egiptu. Na istom arheološkom nalazištu na kome je radila vaša majka. Sigurno ga je poznavala.“

Džozefina je namršteno pogledala fotografiju, kao da pokušava da vidi nešto u tom licu koje nije prepoznavala. „Prvi put čujem to ime. Nikada ga nije spominjala.“

„Džozefina“ reče Frost, „mi mislimo da je ovo čovek koji vas progoni. Čovek koji vas je napao pre dve noći. I imamo osnove da mislimo kako je on Arheolog-ubica.“

Uzrujano je digla pogled. „On je poznavao moju majku?“

„Bili su na istom nalazištu. Sigurno su se poznavali. To možda objašnjava njegovu opsednutost vama. Pamтите li da je vaša fotografija dvaput izašla u *Boston globu*? U martu, nedugo pošto ste primljeni u muzej. A onda i pre nekoliko nedelja, nedugo pre skeniranja Madam Iks. Možda je Bredli video sličnost. Možda je pogledao vašu fotografiju i video lice vaše majke. Da li ličite na nju?“

Džozefina je klimnula glavom. „Džema je govorila da sam ista majka.“

„Kako se zvala vaša majka?“, upitala je Džejn.

Džozefina načas nije odgovarala, kao da je ta tajna toliko dugo bila zakopana da je se više ne seća. Kada je napokon odgovorila, glas joj je bio toliko tih da je Džejn morala da se nagne napred da je čuje.

„Medeja. Zvala se Medeja.“

„Ime sa kartuša“, reče Frost.

Džozefina je zurila u fotografiju. „Zašto mi nije ispričala za njega? Zašto nikada nisam čula njegovo ime?“

„Vaša majka je izgleda ključ svega“, rekla je Džejn. „Ključ onoga što nagoni tog čoveka da ubija. Čak i ako ne znate za njega, on sasvim sigurno zna za vas, i verovatno je već dugo u vašem životu, negde na rubu vašeg vidokruga. Možda je svakog dana prolazio automobilom pored vaše zgrade. Ili sedeo u autobusu kojim idete na posao. Prosto ga niste приметili. Kada vas vratimo u Boston, trebaće nam spisak svih mesta koje redovno posećujete. Svakog kafića, svake knjižare.“

„Ali ja se ne vraćam u Boston.“

„Morate da se vratite. Drugačije ne možemo da vas zaštitimo.“

Džozefina je odmahнула glavom. „Bolje mi je negde drugde. Bilo gde drugde.“

„Taj čovek vam je čak ovde ušao u trag. Mislite da mu to neće ponovo poći za rukom?“ Džejnin glas je bio tih i neumoljiv. „Da vam kažem šta Bredli Rouz radi svojim žrtvama. Prvo ih obogalji, da ne mogu da pobegnu. Kao što je obogaljio vas. Kao što je obogaljio Madam Iks. Neko vreme ju je održavao u životu. Držao ju je negde gde niko nije mogao da je čuje. Bila je njegova zatočenica nedeljama, i bog zna šta joj je radio za to vreme.“ Džejnin glas je bio tiši, gotovo nežan. „A čak i kada je umrla, ostala je u njegovom vlasništvu. Sačuvao ju je kao suvenir. Postala je deo njegovog harema, Džozefina, harema mrtvih duša.“ Tiho je dodala: „Vi ste njegova sledeća žrtva.“

„Zašto ovo radite?“, uzviknu Džozefina. „Zar mislite da nisam *dovoljno* prestravljena?“

„Mi možemo da vas zaštitimo“, rekao je Frost. „Brave u vašem stanu su već zamenjene i sredićemo da imate pratnju svaki put kada izađete iz zgrade. Neko će ići sa vama, kuda god da treba.“

„Ne znam.“ Džozefina je obgrlila samu sebe, ali to nije bilo dovoljno da zaustavi drhtanje. „Ne znam šta da radim.“

„Znamo ko je ubica“, reče Džejn. „Znamo kako radi, tako da je prednost u potpunosti na našoj strani.“

Džozefina je ćutala dok je razmatrala šta može da učini. Da se bori ili da beži. Nije bilo ničega između, nije bilo polovičnih mera.

„Dođite sa nama u Boston“, rekla je Džejn. „Pomozite nam da ovo okončamo.“

„Da ste vi na mom mestu, da li biste vi *zaista* tako postupili?“ upitala je Džozefina tiho. Digla je pogled.

Džejn joj je netremice uzvratila pogled. „Tačno bih tako postupila.“

DVADESET DVA

Niz sjajnih novih brava sada je krasio vrata stana.

Džozefina je stavila lanac, okrenula ključ i povukla rezu. Onda je, za svaki slučaj, gurnula stolicu ispod kvake - to i nije neka prepreka, ali će poslužiti kao alarm.

Nekako se na štakama, sa nogom u gipsu, prebacila do prozora pa je pogledala dole na ulicu. Videla je detektiva Frosta kako izlazi iz zgrade i seda u svoj auto. Nekada bi možda digao pogled i osmehnuo joj se, prijateljski joj mahnuo, ali ne više. Sada je prema njoj bio strogo poslovan, hladan i dalek kao njegova koleginica Ricolijeva. To je posledica laganja, pomislila je. Nisam bila iskrena i on mi sada ne veruje. I u pravu je što mi ne veruje.

Nisam im otkrila najveću tajnu.

Frost je već pregledao njen stan kada su stigli, ali je sada ona osećala neodoljivu potrebu da i sama pregleda spavaću sobu, kupatilo i na kraju kuhinju. To je bio veoma skroman dom, ali je bar bio njen. Sve je bilo kao što je ostavila pre nedelju dana - prijatno i poznato. Sve se ponovo vratilo u normalu.

Međutim kasnije te večeri, dok je stajala za šporetom i dinstala luk i paradajz za čili, iznenada je pomislila na sirotu Džemu, koja više nikada neće uživati u jelu, koja više nikada neće omirisati začine, okusiti vino ili osetiti toplotu kako se diže sa šporeta.

Kada je napokon sela da jede, uspela je da proguta tek nekoliko kašika, a onda je apetit nestao. Sedela je i zurila u zid, u jedini ukras koji je na njemu visio: kalendar. Bio je to znak kolika je njena nesigurnost da će se zaista skrasiti u Bostonu. Nikada nije počela da propisno ukrašava stan. Sada hoću, pomislila je. Detektivka Ricoli je bila u pravu: vreme je da preuzmem

kontrolu i pustim korenje u ovom gradu. Prestaću da bežim. To dugujem Džemi, koja je sve žrtvovala za mene, koja je umrla da bih ja mogla da živim. Zato ću sada *živeti*. Imaću dom, naći ću prijatelje, i možda ću se čak zaljubiti.

Sve počinje sada.

Napolju je popodne izbledelo u topli letnji suton.

S nogom u gipsu nije mogla u uobičajenu večernju šetnju, nije čak mogla ni da hoda po stanu. Umesto toga je otvorila flašu vina i odnela je do sofe, gde je sedela i prebacivala kanale na TV-u, više kanala nego što je znala da postoji, a svi isti. Lepa lica. Muškarci s pištoljima. Još lepih lica. Muškarci sa štapovima za golf.

Iznenada se na ekranu pojavila nova slika, zbog koje joj se ruka ukočila na daljinskom. Bile su to večernje vesti, a na ekranu je bila fotografija mlade žene, tamnokose i lepe.

„...žena čije je mumifikovano telo nađeno u Krispinovom muzeju identifikovana je. Lorejn Edžerton je nestala u zabačenom delu Nju Meksika pre dvadeset pet godina...”

To je bila Madam Iks. *Liči na moju majku. Liči na mene.*

Isključila je televizor. Stan je delovao više kao kavez nego kao dom, a ona je bila ptica koja ludi od naletanja na rešetke. *Želim nazad svoj život.*

Posle tri čaše vina, napokon je zaspala.

Jedva da je bilo svanulo kada se probudila. Sedeći kod prozora, gledala je sunce kako se diže i pitala se koliko će dana biti zarobljena unutar tih zidova. I to je bila nekakva vrsta smrti, čekanje na sledeći napad, sledeću preteću poruku. Ispričala je Ricolijevoj i Frostu za pošiljke adresirane na Džozefinu Samer - dokaze za to je, nažalost, iscepala i bacila u vece šolju. Sada je policija držala na oku i njen stan i njenu poštu.

Na potezu je bio Bredli Rouz.

Napolju je jutro postajalo svetlije. Autobusi su brujali, džogeri su počeli da obilaze zgradu, a ljudi su kretali na posao. Posmatrala je kako dan odmiče i videla kako se igralište puni decom a popodnevni saobraćaj počinje da se zgušnjava.

Pre nego što je stiglo veče, to više nije mogla da trpi. Svi žive svoje živote, pomislila je. *Svi sem mene.*

Uzela je telefon i pozvala Nika Robinsona. „Hoću da se vratim na

posao“, rekla je.

Džejn je gledala lice Žrtve Nula, žene koja se izvukla.

Fotografija Medeje Samer poticala je iz godišnjaka Univerziteta Stanford, gde je Medeja studirala pre dvadeset sedam godina. Bila je tamnokosa, tamnooka lepotica fino izvajanih jagodica, začuđujuće slična svojoj kćeri Džozefini. Tebe je Bredli Rouz zaista želeo, pomislila je Džejn. Žena koju on i njegov partner Džimi Oto nikako nisu uspeli da uhvate. Zato su sakupljali zamene, žene koje su ličile na Medeju.

Ali nijedna njihova žrtva nije bila Medeja; nijedna se nije mogla meriti s originalom. Nastavili su da love, nastavili su da traže, ali Medeja i njena kćerka su stalno uspevale da ostanu korak ispred njih.

Sve do San Dijega.

Na rame joj se spusti topla šaka i ona se trznu.

„Ehej.“ Njen muž Gejbrijel se nasmeja. „Dobro je što nisi naoružana, inače bi me sad možda upucala.“ Spustio je Reginu na kuhinjski pod i ona je otpuzala da se igra poklopcima i šerpama.

„Nisam te čula da si ušao“, rekla je Džejn. „Kratko ste bili u parku.“

„Nešto se bilo naoblačilo. Izgleda da kiša samo što nije.“ Nagnuo se preko njenog ramena i video Medejinu fotografiju. „To je ona? Majka?“

„Sigurna sam, ova žena je prava Madam Iks. Ne mogu da nađem mnogo toga o njoj, sem podataka sa studija.“

Gejbrijel je seo i pregledao onih nekoliko dokumenata koje je Bostonska policija uspela da zasad prikupi o Medeji, a oni su pružali tek ovlašnu skicu mlade žene koja je delovala više kao senka nego kao stvarno biće. Gejbrijel je stavio naočare i seo da pročita Medejin dosije sa Univerziteta Stanford. Naočare s rožnatim okvirom bile su nove i zbog njih je izgledao više kao bankar nego kao agent FBI-ja koji vešto barata pištoljem. Čak ni posle godinu i po njihovog braka, Džejn nije dojadilo da ga gleda - i da mu se divi, kao što mu se divila sada. Uprkos grmljavini napolju, uprkos čegrtanju iz kuhinje, gde je Regina lupala šerpama, bio je fokusiran na tekst kao laser.

Džejn je otišla u kuhinju i uzela Reginu, koja se otimala u želji da pobjegne. Zar nikada nećeš hteti da samo mirno sediš u mom naručju?, pitala se Džejn dok je grlila svoju nemirnu kćerku, udišući mirise šampona i tople bebeće kože, najlepše mirise na svetu. Džejn je svakog dana u Regini videla

sve više sebe, u njenim tamnim očima i neukrotivoj kovrdžavoj kosi, a takođe i u žestokoj nezavisnosti. Njena kćerka je borac i njih dve zasigurno čekaju bitke. Ali dok je gledala u Reginine oči, Džejn je takođe znala da među njima postoji spona koja se nikada neće raskinuti. Zarad bezbednosti svoje kćerke, Džejn bi rizikovala sve, istrpela sve.

Baš kao što je Džozefina činila za svoju majku.

„Ovo je zbunjujuća životna priča“, rekao je Gejbrijel.

Džejn je spustila kćerku na pod i pogledala muža. „Medejina, misliš?“

„Rođena i odrasla u Indiju u Kaliforniji. Izuzetne ocene na Stanfordu. Onda se iznenada ispisuje na četvrtoj godini da bi se porodila.“

„A nedugo zatim, obe nestaju i o njima se više ništa ne zna.“

„I postaju druge osobe.“

„I to više puta“, reče Džejn. Ponovo je sela za sto. „Pet promena imena, bar koliko se Džozefina seća.“

Pokazao je policijski izveštaj. „Ovo je zanimljivo. U Indiju je prijavila policiji i Bredlija Rouza i Džimija Ota. Već su je tada zajednički pratili. Kao čopor vukova koji se približava plenu.“

„Još je zanimljivije da je Medeja naglo povukla sve prijave protiv Bredlija Rouza i otišla iz Indija. A zato što nije ostala da svedoči protiv Džimija Ota, postupak protiv njega je obustavljen.“

„Zašto bi ona povukla prijavu protiv Bredlija?“ upitao je on.

„Verovatno nikada nećemo saznati.“

Gejbrijel je spustio izveštaj. „To što su je pratili manijaci objašnjava zašto je pobjegla i sakrila se. To bi je nateralo da stalno menja ime, da bi ostala bezbedna.“

„Ali njena kćerka drugačije pamti. Džozefina tvrdi da je Medeja bežala od zakona.“ Džejn uzdahnu. „A to nas vodi do drugog neobjašnjelog pitanja.“

„Kojeg?“

„Nema nikakvih naloga za hapšenje Medeje Samer. Ako je izvršila neko krivično delo, za to izgleda niko ne zna.“

Godišnji komšijski roštilj kod Ricolijevih bila je gotovo dvadesetogodišnja tradicija, i ni crni oblaci ni oluja koja se sprema nisu mogli da osujete taj događaj. Džejnin otac Frenk je svakog leta ponosno potpaljivao roštilj, ređao odreske i piletinu i tog jednog jedinog dana

preuzimao ulogu kuvara - jedinog dana u godini kada bi u ruke uzeo bilo kakvu kuhinjsku spravu.

Danas međutim majstor za roštilj nije bio Frenk, već penzionisani detektiv Vins Korsak. U mesožderskoj nirvani, okretao je odreske i prskao mašću ogromnu kecelju koja mu je pokrivala pozamašni stomak. Džejn je tada prvi put videla nekog drugog čoveka kako rukovodi roštiljanjem, što ju je podsetilo da ništa ne traje večno, pa čak ni brak njenih roditelja. Mesec dana pošto je Frenk Ricoli ostavio njenu majku, Vins Korsak je dolepršao na njegovo mesto. Po načinu na koji je uspostavio vlast nad roštiljem, jasno je stavljao do znanja čitavom komšiluku da je on novi čovek u životu Anđele Ricoli.

I novi gospodar roštiljskih mašica neće se lako povući sa tog položaja.

Grmljavina se razlegala, a oblaci su se gomilali na nebu i gosti su požurili da unesu posuđe pre nego što udari grom. Korsak je, međutim, ostao kod roštilja.

„Nema šanse da mi ove slatke male vešalice propadnu“, rekao je.

Džejn je digla pogled kada su pale prve kapi. „Svi ulaze. Ovo meso možemo da dovršimo u rerni.“

„Ma ti mene zezaš? Kada se čovek potrudi da kupi prvorazrednu govedinu, pa da je umota u slaninu, onda mora da je ispeče kako se valja.“

„Pa čak i ako te udari grom?“

„Misliš da se ja bojim groma?“ Nasmejao se. „Hej, pa ja sam već jednom umro. Može ova stara čuka još svašta da izdrži.“

„Toliku slaninu sigurno neće“, rekla je, gledajući mast kako kaplje u plamen. Pre dve godine Korsak je morao da se penzioniše posle srčanog udara, ali ga to nije uplašilo dovoljno da se odrekne putera i govedine. A ni mama mu nije mnogo pomogla, pomislila je Džejn, pogledavši sto u dvorištu, sa koga je Anđela odnosila krompir-salatu s gomilom majoneza.

Korsak je mahnuo kada je Anđela ušla u kuću. „Znaš, tvoja mama mi je promenila život“, rekao je. „Crkavao sam od gladi na onoj glupoj dijete sa ribom i salatam. Onda me je ona naučila da život treba živeti punim plućima.“

„Zar to nije ono iz reklame za pivo?“

„Ona je žena dinamit. Čoveče, otkako smo počeli da izlazimo, ne mogu da verujem na šta me je sve nagovorila! Sinoć me je naterala da prvi put

probam oktopoda. A onda smo pre neki dan išli na noćno kupanje..."

„Stani. To ne moram da slušam.“

„Kao da sam ponovo rođen. Mislio sam da nikada neću upoznati ženu kao što je tvoja mama.“ Nabo je odrezak pa ga okrenuo. Sa roštilja se digao mirisan dim i ona se prisetila svih ranijih letnjih ručkova koje je njen otac pripremao na tom istom roštilju. Sada će, međutim, Korsak ponosno da unese poslužavnik sa mesom, on će da otvara flaše vina. *Eto čega si se odrekao, tata. Je li ta nova ženska vredna toga? Ili se svakog jutra budiš i pitaš zašto si, pobogu, ostavio mamu?*

„Slušaj da ti kažem“, reče Korsak, „tvoj otac je moron što ju je ostavio. Ali to je nešto najbolje što se meni u životu desilo.“ Iznenada je zastao. „Uf. Trebalo bi malo da skratim jezik, je li? Al’ šta da radim kad ne mogu da se kontrolišem. Mnogo sam *srećan*.“

Anđela je izašla iz kuće sa čistim poslužavnikom za meso. „Zbog čega si to toliko srećan, Vinse?“ upitala je.

„Zbog mesa“, rekla je Džejn.

Njena majka se nasmeja. „O, da znaš koliki mu je samo apetit!“ Izazovno ga je gurnula kukom. „I to ne samo za hranu.“

Džejn se oduprla porivu da pokrije uši rukama. „Idem ja unutra. Da pomognem Gejbrijelu s Reginom.“

„Čekaj“, reče Korsak pa nastavi tiše. „Dok smo ovde napolju, hajde nam ispričaj o tom novom manijaku što ga jurite. Čujem da znaš kako se taj Arheolog-ubica zove. Sin nekog tekšaškog bogataša, je li?“

„Kako si ti to čuo? To još nismo objavili.“

„Imam ja svoje izvore.“ Namignuo je Anđeli. „Jednom pandur, uvek pandur.“

A Korsak je zaista bio promućuran istražitelj, na čije se veštine Džejn nekada oslanjala.

„Čujem da je tip potpuni ludak“, rekao je. „Da ubija žene i posle ih čuva kao suvenire. Jesam u pravu?“

Džejn je pogledala majku, koja je željno slušala. „Možda neki drugi put. Ne želim da se mama uznemiri.“

„Ma samo napred“, reče Anđela. „Volim kad Vins priča o svom starom poslu. Mnogo toga me je naučio o policijskom radu. U stvari, resila sam da kupim jedan onaj policijski radio.“ Osmehnula se Korsaku. „A on će me

naučiti da pucam iz pištolja. “

„Je li moguće da samo ja mislim kako to nije dobra ideja?“, reče Džejn.
„Oružje je opasno, mama.“

„Pa, ti ga imaš.“

„Ja umem da ga koristim.“

„Umeću i ja.“ Anđela se nagnula bliže. „Nego, šta ima s tim počiniocem? Kako on bira žrtve?“

Je li moguće da je njena majka upravo izgovorila reč *počinilac*?

„Sve te žene sigurno imaju nešto zajedničko“, rekla je Anđela. Pogledala je Korsaka. „Kako si ono rekao da se zove, proučavanje žrtava.“

„Viktimologija.“

„E, to. Šta nam kaže viktimologija?“

„Ista boja kose“, reče Korsak. „Tako sam ja čuo. Sve tri žrtve su bile crnokose.“

„Onda moraš biti posebno oprezna, Džejni“, reče Anđela. „Ako voli crnokose.“

„Svet je pun crnokosih žena.“

„Ali ti si mu tik pred nosom. Dovoljno je samo da pogleda vesti...“

„Onda zna da mu je pametnije da se kloni Džejn“, reče Korsak. „Ako mu je život mio.“ Počeo je da prebacuje meso sa roštilja na poslužavnik. „Prošla je nedelja otkako ste onu malu doveli kući, je li? A ništa se nije desilo.“

„Nikoga nismo приметili.“

„Onda je verovatno otišao iz grada. Preselio se na lakša lovišta.“

„Ili samo čeka da se situacija smiri“, reče Džejn.

„Da, to je problem, je li? Teško je održavati neprekidan nadzor. Kako znaš kada da povučesh zaštitu? Kada će devojka biti bezbedna?“

Nikada, pomisli Džejn. Džozefina će se večito uzrujano osvrutati iza sebe.

„Misliš li da će ponovo da ubija?“, upita Anđela.

„Naravno da hoće“, reče Korsak. „Možda ne u Bostonu. Ali garantujem ti, evo ovog trenutka, on je negde u lovu.“

„Kako znaš?“

Korsak je prebacio poslednji komad mesa na poslužavnik, pa ugasio plamen. „Zato što tako lovci rade.“

DVADESET TRI

Čitave nedelje po podne oluja se približavala i sada su se našli u njenom središtu. Džozefina je sedela u svojoj kancelariji bez prozora i slušala grmljavinu. Zidovi su se toliko tresli da nije čula Nikolasa kako prilazi vratima. Tek kada je progovorio, shvatila je da stoji pored nje.

„Hoće li te neko danas odvesti kući?“ upitao je.

Oklevao je na vratima, kao da se boji da zakorači u njen prostor, da se boji da je dodatno približavanje zabranjeno. Pre nekoliko dana detektiv Frost je obavestio muzejsko osoblje o merama bezbednosti i pokazao im fotografiju Bredlija Rouza digitalno obrađenu, da izgleda dvadeset godina stariji. Otkako se Džozefina vratila, kolege su se prema njoj ophodile kao da je lomljiva roba, učtivo se držeći na distanci. Nikome nije prijalo da radi u blizini žrtve.

A meni ne prija da budem žrtva.

„Samo sam hteo da proverim da li imaš prevoz kući“, rekao je Robinson. „Jer ako nemaš, evo ja mogu da te odbacim.“

„Detektiv Frost dolazi po mene u šest.“

„Oh. Naravno.“ Zadržao se na vratima kao da ima još nešto da kaže, ali nije imao hrabrosti da progovori. „Drago mi je što si se vratila“ bilo je jedino što je uspeo da odgovori pre nego što se okrenuo da pođe.

„Nikolase?“

„Da?“

„Dugujem ti objašnjenje. O mnogo čemu.“

Mada je stajao samo metar-dva daleko, bilo joj je teško da ga pogleda u oči. Nikada ranije se zbog njega nije osećala toliko neprijatno. On je bio jedan od retkih ljudi u čijoj blizini se obično osećala opušteno, zato što su nastanjivali istu malu ezoteričnu nišu kosmosa i delili istu retku strast prema

opskurnim činjenicama i zanimljivim otkrićima. Od svih ljudi koje je obmanula, najveću grižu savesti je osećala zbog Nikolasa, zato što je on, više od ostalih, pokušavao da joj bude prijatelj.

„Nisam bila iskrena prema tebi“, rekla je i tužno odmahнула glavom. „Zapravo, većina onoga što znaš o meni je laž. Počevši od...“

„Džozefina ti nije pravo ime“, rekao je tiho.

Zapanjeno je digla pogled ka njemu. Ranije, kada bi im se pogledi ukrstili, on bi često pometeno obarao oči. Ovog puta mu je pogled bio savršeno miran.

„Kada si to otkrio?“, upitala je.

„Pošto si otišla iz grada i nisam mogao da stupim u kontakt sa tobom, zabrinuo sam se. Pozvao sam detektivku Ricoli, i tada sam saznao istinu.“ Pocrveneo je. „Sramota me je da priznam, ali sam zvao tvoj univerzitet. Pitao sam se da li možda ...“

„Da li si zaposlio potpunu prevarantkinju.“

„Nisam imao prava da zadirem u tvoju privatnost, znam.“

„Ne, *tačno* je to trebalo da uradiš, Nikolase. Imao si i te kako mnogo razloga da proveriš ko sam.“ Uzdahnula je. „To je bilo *jedino* što nisam lagala. Začudilo me je što si me pustio da se vratim na posao. Nisi mi ni reč rekao zbog svega.“

„Čekao sam pravi trenutak. Čekao sam da ti budeš spremna da pričamo. Jesi li spremna?“

„Zvuči kao da već znaš sve što treba.“

„Kako bih to mogao, Džozefma? Osećam se kao da te tek *sada* upoznajem. Sve ono što si mi pričala o svom detinjstvu - o svojim roditeljima...“

„Lagala sam, u redu?“ Njen odgovor je bio grublji nego što je nameravala, i videla je da je on ponovo pocrveneo. „Nisam imala izbora“, dodala je tiho.

Ušao je u njenu kancelariju i seo. Toliko je puta ranije sedeo na toj istoj stolici, sa jutarnjom šoljom kafe, pa su veselo ćaskali o poslednjem artefaktu koji su iskopali iz podruma ili nekom opskurnom sitnom detalju koji je neko od njih dvoje uspeo da otkrije. Ovo neće biti takav prijatan razgovor.

„Samo mogu da zamislim koliko se ti prevareno osećaš“, rekla je.

„Ne. Nije stvar u tome.“

„U najmanju ruku razočarano.“

Bilo je bolno videti njegovo klimanje glavom zato što je potvrđivalo jaz između njih. Kao da će naglasiti taj raskol, prasak groma prekinu tišinu.

Zatreptala je da potisne suze. „Oprosti“, rekla je.

„Najviše me razočarava“, rekao je, „to što mi nisi verovala. Meni si mogla da kažeš istinu, Džozzi. I ja bih ti pružio podršku.“

„Kako to možeš da kažeš kada ne znaš sve o meni?“

„Ali znam *tebe*. Ne mislim na površne stvari kao koje ime koristiš ili u kojim gradovima si živela. Znam o čemu brineš i šta ti je bitno. A to čoveka više dira u srce nego da li ti je pravo ime Džozefina. To sam došao da ti kažem.“ Duboko je udahnuo. „I... i još nešto.“

„Da?“

Oborio je pogled, ka iznenada napetim šakama. „Pitao sam se da li, hm... da li voliš filmove?“

„Da, pa... naravno.“

„E, baš lepo. Pa to je... to je sjajno! Bojim se da ne znam tačno šta se daje u bioskopima, ali ove nedelje sigurno ima nešto zgodno. Ili možda sledeće nedelje.“ Nakašljao se. „Na mene se možeš osloniti da ću te vratiti kući bezbedno, i u razumno...“

„Nikolase, znači *tu* si se sakrio“, reče Debi Djuk sa vrata. „Moramo da krenemo, da se pošta ne zatvori.“

Digao je pogled ka njoj. „Molim?“

„Obećao si da ćeš mi pomoći da odnesem onaj sanduk u poštu u Reviru. Ide u London i moram da se izborim sa carinskim formularima. Išla bih sama da nije težak skoro trideset kila.“

„Detektiv Frost još nije došao po Džozefinu. Radije još ne bih da krenem.“

„Sajmon i gospođa Vilebrant su ovde, a sva vrata su zaključana.“

Pogledao je Džozefinu. „Rekla si da dolazi po tebe u šest? Dotle ima još čitav sat.“

„Biću dobro“, rekla je Džozefina.

„Hajde, Nik“, reče Debi. „Ova oluja će usporiti saobraćaj. Moramo odmah da krenemo.“

Ustao je i izašao za Debi. Dok su njihovi koraci odjekivali stepeništem, Džozefina je sedela za stolom, i dalje zapanjena onim što se upravo desilo.

Je li me to Nikolas Robinson upravo pozvao na sudar?

Zgrada se zatresla od grmljavine, a svetla su na tren zgasla, kao da su nebesa odgovorila na njeno pitanje. *Da, jeste.*

Zapanjeno je zavrtela glavom pa pogledala gomilu starih prijemnih knjiga. U njima su bili rukom pisani spiskovi antikviteta koje je muzej pribavio tokom decenija, i ona je polako prolazila kroz njih, nalazeći svaki predmet i procenjujući njegovo stanje. Ponovo je pokušala da se usredsredi na posao, ali su joj misli odlutale na Nikolasa.

Da li voliš filmove?

Osmehnula se. *Da. A sviđaš mi se i ti. I to već dugo.*

Otvorila je knjigu od pre nekoliko decenija i prepoznala mikroskopski rukopis doktora Vilijama Skot-Kera. Te knjige su bile zaostavština vladavine svakog kustosa, i ona je primetila promenu rukopisa kada su stari kustosi odlazili a novi stizali. Neki, poput doktora Skot-Kera, proveli su u muzeju decenije, i ona ih je zamišljala kako stare sa zbirkom, kako hodaju škripavim podovima pored eksponata koji im, s vremenom, postaju bliski kao stari prijatelji. To je bila arhiva Skot-Kerovog doba, ovekovečena njegovim ponekad kriptičnim beleškama.

- Zub megaladona, detalji zbirke nepoz. Poklon g. Džeralda de Vita.

- Ručke glinene posude, sa žigom krilatog sunca. Gvozdeno doba. U Nebi Samvilu našao doktor S. Endruz.

- Srebrnjak, verovatno 3. v. p. n. e., sa Partenopom i bikom sa čovečjom glavom na naličju. Napulj. Kupljeno iz privatne zbirke dr M. Elgara.

Srebrnjak je trenutno bio izložen u galeriji u prizemlju, ali nije imala pojma gde se nalaze keramičke drške. Rekla je sebi da ne zaboravi da ih nađe, pa je okrenula stranicu, i našla sledeće tri stavke, grupisane zajedno.

- Raznovrsne kosti, neke ljudske, neke konjske.

- Metalni fragmenti, verovatno ostaci opreme tegleće životinje.

- Fragment sečiva bodeža, moguće persijski, 3. v. p. n. e.

Našao S. Krispin u blizini oaze Siva, Egipat.

Pogledala je datum pa se ukipila. Mada je napolju grmelo, mnogo je glasnije čula grmljavinu sopstvenog srca. Oaza Siva. Sajmon je bio u zapadnoj pustinji, pomislila je. *Iste godine kada i moja majka.*

Uzela je štake i krenula hodnikom do Sajmonovog kabineta.

Vrata su ostala otvorena, ali je svetio bilo isključeno. Zavirila je u polumrak i videla ga kako sedi pored prozora. Oluja je besnela, i on je zurio u munje. Prozori su čegrtali od žestokih naleta vetra, a kiša je zapljuskivala staklo kao da je bacaju besni bogovi.

„Sajmone?“ rekla je.

Okrenuo se. „Ah, Džozefina. Dođi da gledaš. Majka priroda nam je danas priredila pravi spektakl.“

„Mogu li nešto da pitam? U vezi sa jednom stavkom u ovoj knjizi.“

„Daj da vidim.“

Bučno je prišla na štakama i pružila mu knjigu. Škiljeći na slabom svetlu, prošaputao je: „Razne kosti. Fragment bodeža.“ Digao je pogled. „Šta te zanima?“

„Vi ste navedeni kao nalazač. Sećate li se da ste doneli ovamo te predmete?“

„Da, ali ih godinama nisam video.“

„Sajmone, oni su nađeni u zapadnoj pustinji. Sečivo je opisano kao moguće persijsko, iz trećeg veka pre nove ere.“

„Ah, naravno. Želiš sama da ga pregledaš.“ Uzeo je štap i pridigao se. „Pa dobro, hajde da vidimo da li se slažeš sa mojom procenom.“

„Znate gde se čuvaju ti predmeti?“

„Znam gde bi trebalo da budu. Osim ako ih neko nije premestio otkako sam ih poslednji put video.“

Krenula je za njim hodnikom, ka prastarom liftu. Nikada nije verovala toj skalameriji i obično je izbegavala da je koristi, ali je sada bila na štakama i nije imala izbora sem da uđe. Kada je Sajmon zatvorio crnu rešetku, osetila je kao da se iznenada zatvorila čeljust zamke. Lift se uznemirujuće trznuo i polako, škripeći, sišao u podrum, gde joj je laknulo kada je bezbedno izašla.

On je otključao magacin. „Ako se dobro sećam“, rekao je, „ti predmeti se čuvaju na zadnjim policama.“ Poveo ju je kroz lavirint od sanduka. Bostonska policija je obavila pretres i pod je još bio posut piljevinom i

komadićima stiropora. Pratila je Sajmona duž uzanog prolaza u stariji deo magacina, pored sanduka na kojima su bili utisnuti nazivi uzbudljivo egzotičnih mesta. JAVA. MANDŽURIJA. INDIJA. Na kraju su stigli do divovskih polica, na kojima su stajale desetine kutija.

„E dobro“, rekao je Sajmon, pokazavši neveliku kutiju sa odgovarajućim datumom i prijemnim brojem. „Lako može da se dohvati.“ Skinuo ju je sa police i spustio na obližnji sanduk. „Podseća pomalo na Božić, je li? To što ćemo pogledati nešto što niko nije video četvrt veka. Ah, vidi samo šta imamo ovde!“

Gurnuo je ruku i izvadio posudu sa kostima.

Većinom su to bili samo fragmenti, ali je prepoznala nekoliko debljih komada koji su netaknuti preživeli dok su drugi delovi kostura ispucali i propali tokom vekova. Uzela je jedan komad i osetila šapat jeze na vratu.

„Kosti šake“, prošaputala je. „Ljudske.“

„Ja pretpostavljam da su pripadale istoj osobi. Da, ovo stvarno budi uspomene. Vrelina i prašina. Uzbudjenje zato što smo usred akcije, kada misliš da svakog časa tvoja lopatica može da se sudari sa istorijom. Pre nego što su me ovi stari zglobovi izdali. Pre nego što sam nekako ostario, što nikada nisam očekivao da će se desiti. Nekada sam mislio da sam besmrtn.“ Žalosno se nasmejao, bio je to zvuk neverice što su decenije tako brzo proletele, pa je sada zarobljen u tom istrošenom telu. Pogledao je posudu sa kostima i rekao: „Ovaj nesrećni čovek je sasvim sigurno i sam mislio da je besmrtn. Sve dok nije posmatrao kako njegovi drugovi gube razum od žeđi. Sve dok vojska nije nestala. Siguran sam da nikada nije pomišljao da će oni tako skončati. Eto šta protok vekova čini i najsjajnijim carstvima. Pretvori ih u puki pesak.“ Džozefina je pažljivo vratila kost šake u posudu. To je bila obična mešavina kalcijuma i fosfata. Kostu služe svojoj nameni, a njihovi vlasnici umiru i ostavljaju ih, baš kao što čovek ostavi štap koji mu pomaže u hodu. Ti delići bili su sve što je ostalo od persijskog vojnika osuđenog da skonča u tuđinskoj pustinji.

„On je pripadao izgubljenoj vojsci“, rekla je.

„U to sam gotovo siguran. Jedan od na propast osuđenih Kambizovih vojnika.“

Pogledala ga je. „Tamo ste bili s Kimbalom Rouzom.“

„O, to je bilo njegovo iskopavanje, i prilično ga je skupo platilo. Trebalo

je da vidiš kakav je tim okupio. Desetine arheologa. Stotine kopača. Predmet naše potrage bio je arheološki sveti gral, kao što su to i Zavetni kovčeg ili Aleksandrov grob. Pedeset hiljada persijskih vojnika prosto je nestalo u pustinji, a ja sam želeo da budem prisutan kada budu otkriveni."

„Ali nisu otkriveni."

Sajmon odmahnu glavom. „Kopali smo dve sezone, i našli smo samo komadiće kosti i metala. To su bez svake sumnje bili ostaci vojnika koji su se odvojili od glavnine. Plen je bio toliko skroman da ni Kimbala ni egipatske vlasti nije zanimalo da nešto zadrže. Zato je završilo kod nas."

„Nisam znala da ste sarađivali sa Kimbalom Rouzom. Nikada niste spomenuli čak ni da ga poznajete."

„On je dobar arheolog. Izuzetno velikodušan čovek."

„A njegov sin?" upitala je tiho. „Koliko ste dobro poznavali Bredlija?"

„Ah, Bredli." Vratio je kutiju na policu. „Sve zanima Bredli. Policiju. Tebe. Ali ja se malog zapravo jedva sećam. Ne mogu da verujem da bi sin Kimbala Rouza mogao nekako da te ugrozi. Ova istraga je bila prilično nepravedna prema njegovoj porodici." Okrenuo se ka njoj, i zbog žustrine njegovog pogleda obuzela ju je iznenadna nelagoda. „On tebi želi samo najbolje."

„Šta vam to znači?"

„Od svih kandidata koji su se prijavili, izabrao sam tebe. Zato što je on rekao da to uradim. On te drži na oku."

Ustuknula je.

„Stvano nisi imala pojma?" rekao je i krenuo ka njoj. „On je sve vreme bio tvoj tajni prijatelj. Zamolio je da ti ne kažem ni reč, ali sad mislim da je vreme da znaš. Uvek je dobro znati ko su ti prijatelji, posebno kada su toliko velikodušni."

„Prijatelji ne pokušavaju da te ubiju." Okrenula se i othramala, nazad kroz kanjon od sanduka.

„O čemu to pričaš?", doviknuo je on.

Nastavila je kroz lavirint, jedino želeći da stigne do izlaza. Čula ga je kako je prati, njegov štap kako kucka po betonu.

„Džozefina, policija silno greši u vezi sa njim!"

Skrenula je i videla vrata napred, odškrinuta. *Zar ih nismo zatvorili? Sigurna sam da smo ih zatvorili.*

Kuckanje Sajmonovog štapa se približilo. „Sada mi je žao što sam ti rekao“, kazao je. „Ali stvarno moraš da znaš koliko je Kimbal bio velikodušan prema tebi.“

Kimbal?

Džozefina se okrenula. „Kako on uopšte zna za mene?“, upitala je. Baš kada su se svetla u podrumu ugasila.

DVADESET ČETIRI

Noć je već pala kada je Džejn izašla iz subarua i po pljusku otrčala do ulaza u Krispinov muzej. Vrata su bila otključana, pa je brzo ušla, pustivši unutra nalet kišnog vetra od koga su se muzejske brošure razletele sa recepcije i popadale po mokrom podu.

„Je li došlo vreme da se gradi nova barka?“, upitao je pozornik koji je stajao pored stola.

„Da, baš pljušti.“ Džejn je smrknuto skinula mokru kabanicu i okačila je na čiviluk.

„Nikad nisam video toliku kišu za jedno leto, a živim ovde čitavog života. Čujem da je to sve zbog globalnog zagrevanja.“

„Gde su svi?“ upitala je Džejn, toliko grubo prekinuvši razgovor da je on ustuknuo. Posle onoga što se noćas desilo, nije bila raspoložena da ćaska o vremenu.

Pošto je shvatio kako stoje stvari, pozornik je odgovorio jednako otresito: „Detektiv Jang je dole u podrumu. Njegov partner je na spratu, razgovara sa kustosom.“

„Poću od podruma.“

Navukla je rukavice i obula papirne nazuvke pa je krenula ka stepeništu. Sa svakim korakom se pripremala za ono sa čime će se suočiti. Kada je stigla u podrum, videla je mračno upozorenje na ono što je čeka. Krvavi tragovi cipele, muški broj četrdeset tri ili četrdeset četiri, išli su hodnikom od magacina do lifta. Pratila ih je uznemirujuća mrlja nečega što se vuklo po tom podu.

„Ricolijeva?“, reče detektiv Jang. Upravo je izašao iz magacina.

„Jeste li je našli?“, upita Džejn.

„Bojim se da nije u zgradi.“

„E jebem ti." Džejn je ponovo pogledala dole, u mrlju. „Odveo ju je."
„Izgleda da je tako. Odvukao ju je kroz hodnik pa liftom u prizemlje."
„A onda šta?“

„Izneo ju je na zadnja vrata, koja vode do prostora za utovar. Iza zgrade je uličica u koju je mogao da utera auto. Niko ništa ne bi video, posebno noćas, zbog pljuska. Trebalo je samo da je ubaci i da se odveze.“

„Kako je, pobogu, ušao u zgradu? Zar vrata nisu bila zaključana?"

„Gospođa Vilebrant - glavni stručni vodič - rekla je da je otišla oko pet i petnaest i kune se da je zaključala vrata. Međutim, ona izgleda kao da joj je jedno hiljadu godina, tako da ko zna kakvo joj je pamćenje."

„Šta je sa ostalima? Gde je bio doktor Robinson?"

„On i gospođa Djuk su otišli u Revir da pošalju neki sanduk. Kaže da se vratio u zgradu negde oko sedam da dovrši neke poslove i da nikoga nije video. Pretpostavio je da je doktorica Pulčilo otišla, tako da se isprva nije zabrinuo. Ali je onda virnuo u njenu kancelariju i video da je torbica još tu. Tada je pozvao policiju."

„Detektiv Frost je trebalo danas da je vozi kući."

Jang je klimnuo glavom. „Rekao nam je."

„Pa gde je onda on?"

„Stigao je odmah posle nas. Sada je na spratu." Jang zastade, pa tiho reče: „Nemoj mnogo da ga pritiskaš, važi?"

„Zato što je zeznuo stvar?"

„Pustiću da ti on ispriča šta se desilo. Ali prvo..." Okrenuo se ka vratima. „Moram ovo da ti pokažem."

Krenula je za njim u magacin.

Tragovi su tu bili jači, đonovi ubice toliko mokri od krvi da su prskali okolo. Jang je zašao u lavirint od sanduka i pokazao niz jedan uzan prolaz. Predmet njegove pažnje sedeo je uglavljen između sanduka.

„Nije mu mnogo ostalo od lica", rekao je.

Međutim, ipak je ostalo dovoljno da Džejn prepozna Sajmona Krispina. Udarac ga je pogodio u levu slepoočnicu, smrskao je kost i tetivu, i napravio krvav krater. Krv je iz rane potekla između sanduka, tako da se lokva raširila po betonu i natopila razbacanu piljevinu. Sajmon je živio još nekoliko trenutaka posle udarca, dovoljno da njegovo srce nastavi da kuca i pumpa krv koja je tekla iz uništene glave i razlivala se po podu.

„Ubica je nekako uspeo da sve izvede tačno na vreme", reče Jang. „Sigurno je posmatrao zgradu. Sigurno je video gospođu Vilebrant kako odlazi, tako da je znao da su unutra samo još njih dvoje. Doktorica Pulčilo i osamdesetdvogodišnji starac." Jang je pogledao Džejn. „Čujem da joj je noga u gipsu, tako da svejedno nije mogla da pobegne. A ni da pruži neki jači otpor."

Džejn je pogledala trag koji je ostavilo Džozefinino telo. *Rekli smo joj da će biti bezbedna. Zato se vratila u Boston. Verovala nam je.*

„Moraš da vidiš još nešto“, rekao je Jang.

Digla je pogled. „Šta?“

„Pokazaću ti.“ Poveo ju je nazad ka izlazu. Napustili su lavirint od sanduka. „Ovo“, rekao je Jang i pokazao zatvorena vrata. Dve reči ispisane krvlju:

NADI ME

Džejn se stepenicama popela na drugi sprat. Sada su već stigli medicinski istražitelj i kriminalistički tehničari i doneli su opremu, tako da je zgrada odjekivala od glasova i škripavih koraka te armije uljeza, a zvuci su se širili kroz spiralno stepenište. Zaustavila se na vrhu, iznenada umorna i zgađena od krvi, smrti i neuspeha.

Najviše od neuspeha.

Savršeno ispečeno meso koje je jela u majčinoj kući pre samo nekoliko sati sada joj je pritiskalo želudac kao cigla. Dovoljan je bio samo čas, pomislila je; samo čas da se prijatna letnja nedelja pretvori u tragediju.

Prošla je kroz galeriju ljudskih kostiju, pored skeleta majke koja grli fragmente deteta i krenula hodnikom ka administraciji. Kroz otvorena vrata primetila je Barija Frosta kako sedi sam u jednoj kancelariji, pogrbljenih ramena, sa licem u šakama.

„Froste?“, rekla je.

Nevoljko se ispravio, i zapanjila se kada je videla da su mu oči podlivene krvlju i natekle. Okrenuo se, kao da ga je sramota što ona vidi

njegov bol, pa je hitro prešao rukavom preko lica.

„Gospode" rekla je. „Šta ti se desilo?"

Odmahnuo je glavom. „Ne mogu ovo da radim. Moram da se skinem sa slučaja."

„Hoćeš li mi reći šta se desilo?"

„Zajebao sam stvar. Eto šta se desilo."

Retko ga je čula da psuje, i te reći sa njegovih usana iznenadile su je više i od samog priznanja. Ušla je u sobu i zatvorila vrata. Onda je privukla stolicu i sela tačno naspram njega, tako da će morati da je gleda.

„Trebalo je da je ti noćas otpratiš kući. Zar ne?"

Klimnuo je glavom. „Bio je red na mene."

„Pa zašto onda nisi došao?"

„Zaboravio sam", rekao je tiho.

„Zaboravio si?"

Namučeno je uzdahnuo. „Da, *zaboravio* sam. Trebalo je da budem ovde u šest, ali sam zaboravio. Zato više ne mogu da radim na ovom slučaju. Moram da uzmem odmor."

„Dobro, zeznuo si stvar. Ali mi ovde imamo otetu ženu, i potrebni su mi svi ljudi."

„Od mene nećeš imati nikakve koristi. Samo ću ponovo nešto da zajebem."

„Šta se to, pobogu, dešava s tobom? Raspadaš se baš kada si mi najpotrebniji."

„Alis traži razvod", rekao je.

Zurila je u njega i nije znala šta bi trebalo da kaže. Ako je nekada postojao trenutak da zagrlji svog partnera, to je bilo sada. Ali ona ga nikada ranije nije zagrlila, i činilo joj se lažnim da to počne sada da radi. Zato je samo rekla: „Čoveče. Baš mi je krivo što to čujem."

„Danas se vratila kući", rekao je. „Zato nisam došao kod tvojih na roštilj. Došla je da mi to lično saopšti. Bar je bila dovoljno fer da mi to kaže u lice. A ne preko telefona."

Ponovo je prešao rukavom preko lica. „Znao sam da nešto nije u redu. Osećao sam to kako narasta, još otkako je upisala prava. Posle toga je nije zanimalo više ništa što bih ja rekao ili uradio. Kao da sam samo tupi pandur sa kojim je slučajno u braku, i da se sada zbog toga kaje."

„Je li ti to rekla tim rečima?“

„Nije morala. Čuo sam to u njenom glasu.“ Jetko se nasmejao. „Devet godina smo proveli zajedno, i odjednom više nisam dobar za nju.“

Džejn nije mogla a da ne postavi očigledno pitanje: „I ko je tip?“

„Kakve veze ima da li ima nekog tipa? Stvar je u tome da ona ne želi da bude u braku. Bar ne sa mnom.“ Lice mu se potpuno iskrivilo i stresao se od napora da zadrži suze. One su ipak navrle, pa se zaljuljao napred, sa rukama na licu. Džejn ga nikada ranije nije videla toliko uzdrmanog, toliko ranjivog, i to ju je gotovo uplašilo. Nije znala kako da ga uteši. U tom trenutku bi radije bila ma gde drugde, čak i na najkrvavijem mestu zločina, samo da ne bude zarobljena u toj sobi sa čovekom koji jeca. Palo joj je na pamet da bi trebalo da mu uzme pištolj. Oružje i depresivni ljudi nisu dobra kombinacija. Hoće li se on uvrediti ako ona to učini? Hoće li se opirati? Sva ta praktična pitanja prolazila su joj kroz glavu dok ga je tapšala po ramenu i šaputala mu beskorisne izraze saosećanja. *Koga briga za Alis. Ionako mi se nikada nije sviđala. Samo sada ga je ostavila pa je i meni zagorčala život.*

Frost iznenada ustade i krenu ka vratima. „Moram da odem odavde.“

„Kuda ćeš?“

„Ne znam. Kući.“

„Slušaj, ja ću da pozovem Gejbrijela. Idi da prespavaš kod nas. Možeš na kauču.“

Odmahnuo je glavom. „Zaboravi. Moram da budem sam.“

„To ti nije dobra ideja.“

„Ne želim ničije društvo, je l' jasno? Samo me ostavi nasamo.“

Ona ga je posmatrala, pokušavajući da proceni koliko može da bude uporna. Onda je shvatila: da je na njegovom mestu, i ona bi želela da se zavuče u jazbinu i da ni sa kim ne razgovara. „Siguran si?“

„Da.“ Ispravio se, kao da je skupio snagu da izađe iz zgrade, pored kolega koje će videti njegovo lice i zapitati se šta se desilo.

„Nije ona vredna plakanja“, reče Džejn. „Bar ja tako mislim.“

„Možda“, reče on tiho. „Ali ja je volim.“ Izašao je iz sobe.

Otpratila ga je do stepeništa pa je stajala i slušala njegove korake kako se spuštaju. I pitala se je li trebalo da mu uzme pištolj.

DVADESET PET

Neprekidno kapanje vode bilo je poput udaraca čekićem po njenoj bolnoj glavi. Džozefina je zaječala i njen glas kao da je uzvratio odjekom, kao da se nalazi u nekoj ogromnoj pećini koja smrdi na buđ i vlažnu zemlju. Otvorila je oči i videla da je tama toliko potpuna da je pomislila kako će je opipati kada je pružila ruku. Mada joj je ruka bila tik ispred nosa, nije videla ni nagoveštaj pokreta, ni najnejasniju siluetu. Stomak joj se pobunio od samog napora da se usredsredi u tami.

Boreći se sa mučninom, sklopila je oči i okrenula se na bok, tako da je ležala sa obrazom na vlažnoj tkanini. Pokušala je da razabere gde se nalazi. Malo-pomalo, postajala je svesna pojedinosti. Voda koja kaplje. Hladnoća. Dušek koji miriše na buđ.

Zašto se ne sećam kako sam ovde stigla?

Poslednje što je pamtila bio je Sajmon Krispin. Zvuk njegovog uzburanog glasa, njegova vika u tami muzejskog podruma. Ali to je bila drugačija tama, a ne ova.

Oči joj se ponovo otvoriše, i ovog puta joj želudac nije stegla mučnina već strah. Pridigla se u sedeći položaj, boreći se s vrtoglavicom. Čula je sopstvene otkucaje srca i huk krvi u ušima. Zavukla je ruku iza dušeka i osetila ledeni betonski pod. Načinila je krug rukom i otkrila bokal s vodom. Kofu za vršenje nužde. I nešto mekano u šušljivoj kesi. Stegla ju je i osetila miris hleba.

Što je dalje ispitivala, njen tamni svet se širio i polako je napustila ostrvo od dušeka. Puzala je četvoronoške, a gips je strugao po podu. Pošto je ostavila dušek za sobom u mraku, iznenada se prestravila da više neće moći da ga nađe, da će večito lutati po hladnom podu u potrazi za tom jadnom udobnošću. Međutim, nepoznati prostor uopšte nije bio toliko velik; posle

kratkog puzanja, naišla je na grubi betonski zid.

Pridigla se na noge, oslanjajući se na zid. Od tog napora joj se zavrtelo u glavi, pa je zastala, sklopljenih očiju, da se pribere. Sada je postala svesna i drugih zvukova. Zujanja insekata. Šuškanja nekog nevidljivog stvorenja koje se kreće po prostoriji. A sve vreme i neprekidnog kapanja vode.

Othramala je duž zida, prateći granicu svog zatvora. Posle nekoliko koraka, stigla je do prvog ugla, i začudo joj je nekako prijalo otkriće da ta tmina nije beskonačna, da tako slepo lutajući neće pasti sa kraja sveta. Nastavila je da hrama, a ruka joj je prelazila preko sledećeg zida. Posle desetak koraka stigla je do drugog ugla.

Obrisi njenog zatvora polako su joj nastajali u glavi.

Kretala se duž trećeg zida sve dok nije stigla do još jednog ugla. Dvanaest koraka sa osam koraka, pomislila je. Betonski zidovi i pod. *Podrum.*

Krenula je duž sledećeg zida i stopalo joj je naletelo na nešto što je odletelo, praćeno glasnim zvukom. Sagla se i prstima našla taj predmet. Osetila je zakrivljenu kožu, neravnu površinu cirkona. Visoku potpeticu.

Ženska cipela.

Ovde je nekada bila druga zatočenica, pomislila je. Druga žena je spavala na tom dušek i pila iz tog bokala. Uхватила je cipelu i prstima prešla preko svih oblina, u potrazi za nekim tragom o njenoj vlasnici. *Moja sestra po očaju.* Cipela je bila mala, broj trideset šest ili sedam i sa tim cirkonima, sigurno je bila cipela za izlazak, da se obuje sa lepom haljinom i minđušama, za večer u društvu nekog posebnog čoveka.

Ili pogrešnog čoveka.

Iznenada se tresla i od hladnoće i od očaja. Privila je cipelu na grudi. Cipelu mrtve žene; u to nije bilo sumnje. Koliko je drugih žena tu bilo zatočeno? Koliko će uslediti posle nje? Drhtavo je udahнула i učinilo joj se da oseća njihove mirise, strah i očaj svake žene koja je drhtala u toj tami, tami koja je izoštrila sva njihova druga čula.

Čula je krv kako kola kroz njene arterije i osetila hladni vazduh kako joj puni pluća. I namirisala je vlažnu kožu cipele koju je držala. Kada izgubiš vid, pomislila je, počneš da primećuješ sve nevidljive sitnice koje si nekada propuštala, kao što mesec zaista primetiš tek kada zađe sunce.

Stežući cipelu kao amajliju, prisilila se da nastavi obilazak svog zatvora,

pitajući se krije li tama još tragova bivših zatočenica. Zamislila je pod prekriven razbacanim stvarima mrtvih žena. Ovde sat, tamo karmin. A šta će moje naći jednog dana?, upitala se. Hoće li ostati neki moj trag, ili ću biti samo još jedna nestala žena, o čijim poslednjim časovima niko nikada neće znati?

Betonski zid se iznenada povukao i pretvorio u drvo. Zastala je.

Našla sam vrata.

Mada se kvaka lako okretala, sama vrata nije mogla da pomeri; bila su zaključana spolja. Vrištala je i lupala pesnicama, ali drvo je bilo čvrsto i samo je ugruvala šake. Iscrpena se srušila na vrata i kroz lupu svog srca čula je novi zvuk, od koga se sva prestravljeno zgrčila.

Režanje je bilo duboko i preteče, i u tami nije mogla da odredi odakle dopire. Zamislila je oštre zube i kandže, zamislila stvorenje kako upravo ide ka njoj, spremno da skoči. Onda je čula zveket lanca i zvuk grebanja koji je dopirao odozgo.

Digla je pogled. Prvi put je ugledala svetlo kroz pukotinu, toliko slabašno da isprva nije verovala sopstvenim očima. Međutim, pukotina se na njene oči polako širila. Bila je to zora koja sviće i videla se kroz prozorčić za ventilaciju preko koga su bile zakucane daske.

Pas je grebao kandžama po daskama, pokušavajući da se probije unutra. Po zvuku režanja, to je bila krupna životinja. Ja znam da je on tamo napolju i on zna da sam ja ovde, pomislila je. Nanjušio je moj strah, a sada bi i da ga okusi. Ona nikada nije imala psa, i zamišljala je da će jednog dana možda imati bigla ili šetlandskog ovčara, neku pitomu i umiljatu rasu. Ne zver koja je sada čuvala taj prozor. Zver koja, sudeći po zvuku, može da je prekolje.

Pas zalaja. Čula je zvuk guma i motor kako se gasi.

Ukočila se, srce je htelo da joj iskoči iz grudi, kada je lavež postao mahnit. Pogled joj je poleteo uvis ka tavanici kada su gore zaškripali koraci.

Ispustila je cipelu, pa se povukla što je dalje mogla od vrata, tako da se leđima pribila uz betonski zid. Čula je pomeranje reze. Vrata se uz škripu otvoriše. Pojavilo se svetlo baterijske lampe, i dok je čovek prilazio, ona se okrenula, zaslepljena kao da joj je samo sunce zablesnulo oči.

On je samo stajao iznad nje i ništa nije govorio. Betonska ćelija je pojačavala svaki zvuk, i čula je njegovo disanje, sporo i ravnomerno, dok je posmatrao svoju zatočenicu. „Pusti me da idem“, prošaputala je. „Molim te.“

Nije rekao ni reč, i ta njegova tišina ju je najviše plašila. Sve dok nije videla šta drži u ruci pa je znala da je čeka mnogo toga goreg od obične tišine.

Držao je nož.

DVADESET ŠEST

„Još imate vremena da je nađete“, rekao je forenzički psiholog doktor Cuker. „Pod uslovom da ovaj ubica ponavlja svoje stareobičaje, uradiće joj isto što je uradio Lorejn Edžerton i žrtvi iz močvare. Već ju je obogaljio, tako da ne može da pobegne i da se suprotstavi. Izgledi su da će je držati u životu danima, možda nedeljama. Dovoljno dugo da dovrši sve obrede kojegmatra za neophodne, pre nego što pređe na sledeću fazu.“

„Sledeću fazu?“ reče detektiv Trip.

„Očuvanje.“ Cuker je pokazao fotografije žrtava na stolu. „Mislim da mu je cilj da ona završi u ovoj zbirci. Kao njegov najnoviji suvenir. Jedino pitanje glasi...“ Digao je pogledka Džejn. „Koji će metod upotrebiti na gospođici Pulčilo?“

Džejn je pogledala slike tri žrtve i razmotrila jezive mogućnosti. Da je raspori, usoli i umota u zavojke kao Lorejn Edžerton? Da joj odseče glavu, da joj lice i skalp sljušti sa lobanje, tako da se lice smanji na veličinu lutke? Ili da je potopi u crnuvodu močvare, tako da njene samrtne muke budu očuvane za večnost u uštavljenom masi lica?

Ili je ubica za Džozefinu imao neki poseban plan, neku novu tehniku sa kojom se još nisu sreli?

U sobi za sastanke zavladao je tišina, i dok je Džejn posmatrala detektive okupljene oko stola, videla je mračnalicu, pošto su svi nemo prihvatili uznemirujuću istinu: ovoj žrtvi vreme brzo ističe. Stolica na kojoj je obično sedeo Bari Frost bila je prazna. Tim je bez njega je delovao nepotpuno, i ona je neprekidno pogledavala ka vratima, u nadi da će oniznenada ući i zauzeti svoje mesto za stolom.

„Njeno nalaženje se možda svodi na jedno: koliko duboko možemo prodreti u um otmičara“, rekao je Cuker. „Potrebno nam je više informacija o

Bredliju Rouzu."

Džejn je klimnula glavom. „Pokušavamo da ih prikupimo. Pokušavamo da otkrijemo gde je radio, gde je živeo, ko su mu prijatelji. Ma, ako ima bubuljicu na dupetu, i to hoćemo da saznamo."

„Njegovi roditelji su valjda najbolji izvor informacija."

„Sa njima nismo daleko stigli. Majka je previše bolesna da bi sa nama razgovarala. A što se tiče oca, on odbija saradnju."

„Čak i ako je u opasnosti život neke žene? Neće da pomogne?"

„Kimbale Rouz nije neki običan tip. Za početak, bogat je kao Krez i štiti ga vojska advokata. Za njega ne važe pravila. Kao ni za njegovog sina kretena."

„Morate jače da ga pritegnete."

„Krou i Trip su se upravo vratili iz Teksasa", reče Džejn. „Poslala sam ih tamo, u nadi da će malo mačo zastrašivanjada upali." Pogledala je Kroua, koji je imao široka ramenaigrača američkog fudbala, što je i bio u studentskim danima. Ako bi nekome uspeo mačo nastup, to je on.

„Nismo uspeli čak ni da ga vidimo", rekao je Krou. „Neki seronja advokat i pet radnika obezbeđenja su nas zaustavilina kapiji. Nismo ni nogom kročili unutra. Rouzovi su diglibarikadu oko svog sina, i od njih nećemo uspeti ništa dasaznamo."

„Dobro, *šta* onda konkretno znamo o kretanju Bredlija Rouza?"

Trip reče: „Već prilično dugo uspeva da se krije ispod radara. Ne možemo da otkrijemo nikakve nedavne promene na kreditnoj kartici, a godinama na njegov račun na socijalnom ništa nije uplaćivano, što znači da nije bio zaposlen. Bar ne legalno."

„Koliko dugo?", upitao je Cuker.

„Trinaest godina. Mada, što bi i radio kada mu je ćale Baja Patak."

Cuker je kratko porazmislio o tome. „Kako znate da je uopšte živ?"

„Zato što su njegovi roditelji rekli da im šalje pisma i mejlove", odgovorila je Džejn. „Po očevim rečima, Bredlije živeo u inostranstvu. Što možda objašnjava zašto imamotoliko problema u praćenju njegovog kretanja."

Cuker se namrštio. „Da li bi neki otac išao toliko daleko? Da štiti i finansijski podržava sina koji je opasan psihopata?"

„Mislim da on pre svega štiti *sebe*, doktore Cukeru. Sopstveno ime, sopstveni ugled. Ne želi da čitav svet sazna da mu je sin čudovište."

„I dalje mi je teško da poverujem da ima roditelja koji bi se toliko potrudili oko deteta.“

„Nikad se ne zna“, reče Trip. „Možda zaista voli tog manijaka.“

„Mislim da Kimbal štiti i svoju ženu“, reče Džejn. „Rekao mi je da ona boluje od leukemije, i stvarno je izgledala teškobolesna. Izgleda da ona sina doživljava kao divnog dečaćića.“

Cuker je s nevericom odmahnuo glavom. „To je duboko patološka porodica.“

Ja nemam zvučne titule, ali sam i sama mogla to da ti kažem.

„Možda je ovde ključ u toku novca“, reče Cuker. „Kako Kimbal šalje novac sinu?“

„Praćenje tog toka bi moglo biti problematičnog reče Trip. „Porodica ima brojne račune, mnoge u inostranstvu. A štitiga gomila advokata. Čak i da na svojoj strani imamo prijateljski nastrojenog sudiju, potrajaće da to raščistimo.“

„Fokusirali smo se samo na Novu Englesku“, reče Džejn. „Na to da lije bilo finansijskih transakcija u Bostonu i okolini.“

„Ima li prijatelja? Kontakata?“

„Znamo da je pre dvadeset pet godina Bredli Rouz radio u Krispinovom muzeju. Gospođa Vilebrant, koja je tamovodič, seća se da je najviše voleo da radi pošto se muzej zatvori. Zato niko ne pamti mnogo o njemu. Nije ostavio nikakav utisak, nije uspostavio nikakva trajna prijateljstva. Bio je poput duha.“ A još uvek je kao duh, pomislila je. Ubicakoji ulazi u zaključane zgrade, čije lice ne beleže bezbednosne kamere. Koji prati žrtve, a niko ga ne primećuje.

„Postoji jedan bogat izvor informacija“, rekao je Cuker. „On bi nam pružio najdublji psihološki profil kojem se možete nadati. Ako Institut Hilcbrih reši da nam da njegov dosije.“

Krou se zajedljivo nasmejao. „Ma da. Ta škola za perverznejake.“

„Tri puta sam zvala bivšeg direktora“, rekla je Džejn. „Doktor Hilcbrih odbija saradnju, zbog poverljivosti pacijenata.“

„Ovde se radi o ljudskom životu, pobogu. Ne može da nas odbije.“

„Ipak je odbio. Sutra idem u Mejn da ga pritisnem. I da vidim mogu li od njega još nešto da saznam.“

„Šta to?“

„Dosije Džimija Ota. I on je tamo bio učenik. Pošto je Džimi mrtav, doktor možda preda njegov karton.”

„Kako će nam to pomoći?”

„Izgleda mi prilično jasno da su Džimi i Bredli bili dugogodišnji partneri u lovu. Obojica su bili u kanjonu Čako i okolini. Obojica su istovremeno bili u Palo Altu. A čini se dadele opsednutost istom ženom, Medejom Samer.”

„Čija je kćerka sada nestala.”

Džejn je klimnula glavom. „Možda ju je zato Bredli izabrao. Zbog osvete. Zato što je njena majka ubila Džimija.”

Cuker se zavalio u stolici, zabrinutog lica. „Znaš, taj detalj mi prilično smeta.”

„Koji detalj?”

„Podudarnost, detektivko Ricoli. Zar ti ne deluje neobično? Pre dvanaest godina, Medeja Samer je ubila Džimija Ota u San Dijegu. Onda je Medeji kćerka Džozefina počela daradi u Krispinovom muzeju - na istom mestu gde je Bredlinekada radio. Na istom mestu gde su bila skrivena tela dvenjegove žrtve. Kako je do toga došlo?”

„I meni to smeta”, priznala je Džejn.

„Znate li kako je Džozefina primljena na posao?”

„Pitala sam je. Kazala je da je videla oglas za posao na nekom sajtu za egiptologe. Prijavila se i nekoliko nedeljakasnije pozvali su je i ponudili joj posao. Sama kaže da jebila iznenađena što su baš nju izabrali.”

„Ko ju je pozvao?”

„Sajmon Krispin.”

Na taj detalj, Cuker je digao obrvu. „A on je sada mrtav”, rekao je tiho.

Začulo se kucanje na vratima, i jedan detektiv je provirio u sobu za sastanke. „Ricolijeva, imamo problem. Bolje dođi da ga rešiš.”

„Šta je?“, upitala je.

„Izvesni teksaski tajkun je upravo stigao u grad.”

Džejn se iznenađeno okrenula. „Kimbale Rouz je ovde?”

„U Marketovoj kancelariji. Moraš da dođeš.”

„Možda je rešio da ipak saraduje.”

„Ne bih rekao. Hoće tvoju glavu i to svima glasno govori.”

„E, čoveče”, promrmlja Trip. „Bolje tvoju nego moju.”

„Ricolijeva, hoćeš da i mi pođemo?” reče Krou, značajno zapuckavši

pesnicama. „Malo psihološke podrške?"

„Ne." Stegnutih usana, pokupila je svoje papire i ustala. „Ja ću se obračunati sa njim." *On možda hoće moju glavu. Ali ja ću skinuti glavu njegovom sinu.*

Prošla je kroz odeljenje za ubistva i zakucala na vrata poručnika Marketa. Kada je ušla, zatekla gaje za stolom, sanečitljivim izrazom lica. Isto se ne bi moglo reći za njegovog posetioca, koji je zurio u Džejn sa neskrivenom mržnjom. Usudila se da mu prkosi tako što je radila svoj posao, a uočima čoveka moćnog kao Kimbal Rouz, to je očigledno neprostitutiv prestup.

„Verujem da ste se vas dvoje upoznali", rekao je Market.

„Jesmo", reče Džejn. „Čudi me što je gospodin Rouz ovde. Zato što nije hteo da mi se javi na telefon."

„Nemate prava", reče Kimbal. „Da širite laži o mom sinu kada on nije ovde da se brani."

„Žao mi je, gospodine Rouze", reče Džejn. „Nisam sigurna šta vam to znači *širite laži.*"

„Mislite da sam ja budala? Nisam u životu postigao to što jesam zato što me je pratila sreća. Raspitivao sam se. Imamsvoje izvore. Znam čime se bavi vaša istraga. Ludačka istraga koju vodite protiv Bredlija."

„Priznajem, slučaj jeste bizaran. Ali neka jedno bude jasno: ja ništa ne izmišljam. Ja samo pratim dokazni materijal. A on trenutno vodi pravo ka vašem sinu."

„O, saznao sam ja sve o vama, detektivko Ricoli. I ranije ste naprečac donosili odluke. Kao kada ste ubili onog nenaoružanog čoveka na krovu pre koju godinu."

Na spomen tog bolnog događaja, Džejn se ukočila. Kimbal je to primetio, pa je dublje zario nož.

„Jeste li mu pružili priliku da se brani? Ili ste rešili da budete i sudija i porota, pa ste prosto povukli obarač, kao što sada radite Bredliju?"

Market reče: „Gospodine Rouze, taj događaj nema veze sa ovom situacijom."

„Ma nije nego? Sve to ima veze sa ovom ženom, koja je očigledno neka usijana glava. Moj sin je nevin. Nema nikakve veze sa ovom otmicom."

„Kako možete biti toliko sigurni?“ upita Market. „Ne možete čak ni da nam kažete gde se vaš sin nalazi.“

„Bredli nije sposoban za nasilje. Mnogo je verovatnije da će biti *žrtva* nasilja. Poznajem svog sina.“

„Zaista?“ upita Džejn. Otvorila je fasciklu koju je donela u sobu i izvadila fotografiju koju je tresnula ispred njega. Zurio je u nakaznu cancu, zašivene očne kapke, usne prošivene upletenim nitima.

„Vi znate kako se ovo zove, je li, gospodine Rouze?“, upitala je.

Ništa nije rekao. Kroz zatvorena vrata čuli su zvonjavu telefona i glasove detektiva u odeljenju za ubistva, ali se u Marketovoj kancelariji tišina odužila.

„Sigurna sam da ste ih i ranije viđali“, rekla je Džejn. „Ljubitelj arheologije koji je toliko putovao svetom poput vas sigurno je bio i u Južnoj Americi.“

„To je canca“, rekao je napokon.

„Vrlo dobro. To bi i vaš sin znao, zar ne? Zato što pretpostavljam da je putovao zajedno sa vama.“

„I to je sve što imate protiv njega? To što je moj sin arheolog?“ Prezrivo je frknuo. „U sudnici ćete morati više da se potrudite.“

„Šta je sa ženama koje je pratio? Medeja Samer ga je u Indiju prijavila policiji.“

„Pa šta? Postupak je obustavljen.“

„I recite nam nešto o privatnoj ustanovi koju je pohađao u Mejnu. O Hilcbrihovom institutu. Koliko mi shvatamo, onisu specijalizovani za jednu vrstu mladića sa problemima.“

Zurio je u nju. „Kako si samo...“

„Ni ja nisam maloumna. I ja sam se raspitivala. Čula sam da je institut bio veoma ekskluzivan, veoma specijalizovan. Veoma diskretan. Verovatno je i morao da bude takav, s obzirom na klijentelu. Dakle recite mi, je li program delovaona Bredlija? Ili se samo upoznao sa jednako perverznim prijateljima?“

On je pogledao Marketa. „Hoću da se njoj oduzme ovaj slučaj, inače će vam se javiti moji advokati.“

„Prijatelje kao što je Džimi Oto“, nastavila je Džejn. „Sećate se imena Džimi Oto?“

Kimbal ju je ignorisao i ostao je usredsređen na Marketa.

„Moram li da idem kod vašeg šefa policije? Jer to ću i da uradim. Uradiću sve što je potrebno, pozvaću sve ljude kojepoznajem. Poručniče?"

Market je ćutao. Ta ćutnja se odužila, i Džejn je shvatila koliko zastrašujući može biti Kimbal Rouz - ne samo fizičkiveć i zbog uticaja njegovog bogatstva. Shvatila je pod kakvimje pritiskom Market, i spremila se za najgore.

Market je, međutim, nije razočarao. „Žao mi je, gospodine Rouze", rekao je. „Detektivka Ricoli vodi ovu istragu i ona donosi odluke."

Kimbal ga je streljao pogledom, kao da ne može da poveruje da se dvoje običnih državnih službenika usudilo da mu se suprotstavi. Opasno se zajapurio, pa se okrenuo ka Džejn. „Zbogvaše istrage moja žena je u bolnici. Tri dana pošto ste došli da seraspitujete za Bredlija, ona je kolabirala. Morao sam da je avionom prebacim ovamo, u bolnicu Dana-Farber. Ona možda ovoneće preživeti, i ja za to krivim vas. Držaću vas na oku, detektivko. Znaću sve što radite, čak i da se sakrijete u mišju rupu."

„Tamo ću verovatno naći Bredlija", rekla je Džejn. „U mišjoj rupi."

On je izašao i zalupio vratima za sobom.

„To“, primetio je Market, „nije bilo pametno reći.“

Uzdahnula je i uzela fotografiju sa njegovog stola. „Znam“, priznala je.

„Koliko si sigurna da je Bredli Rouz naš čovek?“

„Devedeset devet posto.“

„Bolje budi sigurna devedeset devet zarez devet posto. Pošto si upravo videla sa kim imamo posla. Žena mu je ubolnici i potpuno je poludeo. On ima novca - a i veze - danam trajno zagorča život."

„Onda neka nam ga zagorča. To ne menja činjenicu da je njegov sin kriv."

„Ne smemo sebi da dozvolimo više nijednu grešku, Ricolijeva. Tvoj tim je već napravio jednu veliku grešku, i ona žena je to platila."

Ako je nameravao da je povredi, nije mogao biti uspešniji. Osetila je kako joj se želudac grči i stajala je stežući fasciklu, kao da je ta gomila papira mogla da joj umiri savest zbog Džozefinine otmice.

„Ali ti to već znaš", rekao je tiho.

„Da. Znam", rekla je. *I ta greška će me progoniti dokle god sam živa.*

DVADESET SEDAM

Kuća u kojoj je živeo Nikolas Robinson nalazila se u Čelsiju, nedaleko od radničke četvrti Revir, gde je odrasla Džejn. Kao i Džejnina rodna kuća, Robinsonova je bila skromna, sa natkrivenim tremom i malenim dvorištem. U bašti su rasli najveći paradajzi koje je Džejn u životu videla, ali su u nedavnoj oluji popucali, i brojni prezreli plodovi sada su trulili na stabljikama. Zapuštene biljke trebalo je da posluže kao upozorenje na stanje u kome se Robinson nalazi. Kada je otvorila vrata, zapanjila se koliko on izgleda iscrpeno i izmoždano, raščupan, u zgužvanoj košulji, kao da već danima spava u njoj.

„Ima li nekih vesti?“ upitao je, napeto joj posmatrajući lice.

„Žao mi je, ali nema. Mogu li da uđem, doktore Robinsone?“

Umorno je klimnuo glavom. „Naravno.“

U roditeljskom domu u Reviru, televizor se nalazio u središtu dnevne sobe, a stočić za kafu je bio zatrpan raznim daljinskim upravljačima koji su se tokom godina namnožili. Ali u Robinsonovoj dnevnoj sobi uopšte nije videla televizor, nikakvu konzolu za zabavu i nikakav daljinski. Umesto toga, tu su bile police pune knjiga, statueta i komada grnčarije, a na zidu su visile uramljene mape antičkog sveta. Bila je to po svemu kuća siromašnog naučnika, ali je u neredu bilo i nekog smisla, kao da je svaka sitnica na tačno propisanom mestu.

Osvrnuo se po sobi, kao da ne zna tačno šta sledeće da uradi, pa je bespomoćno mahnuo rukama. „Žao mi je. Trebalo bi da vam ponudim nešto za piće, je li tako? Bojim se da nisam bogzna kakav domaćin.“

„Ne treba ništa, hvala. Hajde samo da sednemo da porazgovaramo.“

Seli su u udobne ali stare fotelje. Napolju je bučno prošao motocikl, ali je u kući, sa ošamućenim vlasnikom, vladala tišina. Tiho je rekao: „Ne znam

šta bi trebalo da radim."

„Čula sam da će se muzej možda trajno zatvoriti."

„Ne govorim o muzeju. Govorim o Džozefini. Sve bih učinio da vam pomognem da je nađete, ali šta ja mogu?" Pokazao je ka svojim knjigama, ka svojim mapama. „U *ovome* sam ja vešt. U sakupljanju i katalogizovanju! U tumačenju beskorisnih detalja iz prošlosti. Od kakve je to sada koristi, recite mi? Kako će to da pomogne Džozefini." Poraženo je oborio pogled. „Nije pomoglo Sajmonu."

„Možda možete da *nama* pomognete."

Pogledao ju je očima praznim od iscrpenosti. „Pitajte me. Recite mi šta vam je potrebno."

„Počeću sa ovim pitanjem. Kakav je bio vaš odnos sa Džozefinom?"

Namrštio se. „Odnos?"

„Ona je bila više od koleginice, koliko mi se čini." Mnogo više, sudeći po onome što mu je videla na licu.

Odmahnuo je glavom. „Pogledajte me, detektivko. Ja sam četrnaest godina stariji od nje. Beznadežno sam kratkovid, jedva spajam kraj s krajem i počinjem da ćelavim. Zašto bi neko poput nje želeo nekoga poput mene?"

„Znači, nju nije zanimala romantična veza.“

„To ne mogu da zamislim.“

„Kažete da ne znate zaista? Nikada je niste pitali?" Posramljeno se nasmejao. „Nisam imao hrabrosti da to prevalim preko usana. A nisam želeo ni da se ona oseća neprijatno. To bi možda uništilo ono što *jesmo* imali.“

„A to je?"

Osmehnuo se. „Ona je nalik na mene - *mnogo* nalik na mene. Dajte nam stari komadić kosti ili zarđalo sečivo, i mi oboje osećamo toplinu istorije u njemu. To nam je zajedničko, strast prema onome što nam je prethodilo. I bilo bi dovoljno i samo što to delimo.“ Oborio je glavu pa priznao: „Bojao sam se da tražim nešto više.“

„Zašto?"

„Zato što je ona toliko lepa“, odgovorio je, glasom tihim kao u molitvi.

„Je li to uticalo da joj ponudite posao?"

Videla je da ga je to pitanje uvredilo. Namrgodio se i ispravio.

„Nikada ne bih nekoga zaposlio samo na osnovu spoljašnjeg izgleda. Moja jedina merila su stručnost i iskustvo.“

„A ipak Džozefina, po njenom CV-ju, nema gotovo nikakvo iskustvo. Tek je bila doktorirala. Vi ste je primili za savetnicu, a ipak je bila mnogo manje kvalifikovana od vas.”

„Ali ja nisam egiptolog. Zato mi je Sajmon rekao da dovodi savetnicu. Valjda je trebalo da se osetim pomalo uvređeno, ali da budemo iskreni, znao sam da nisam stručan da procenim Madam Iks. Ja sam svestan svojih ograničenja.”

„Sigurno ste mogli izabrati nekog egiptologa kvalifikovanijeg od Džozefine.”

„Pretpostavljam da jesmo.”

„Niste sigurni?”

„Odluku je doneo Sajmon. Pošto sam dao oglas za posao, stigle su nam desetine biografija. Upravo sam pravio uži izbor kada mi je Sajmon rekao da je već doneo odluku. Džozefina kod mene ne bi prošla ni prvi krug, ali je on uporno zahtevao da baš nju primimo. I nekako je došao do dodatnog novca da je zaposlimo sa punim radnim vremenom.”

„Kako to mislite, došao je do dodatnog novca?”

„Stigla je pozamašna donacija. Mumije, znate, umeju tako da deluju. Donatori se uzbude, lakše vade novčanik. Kada se toliko dugo krećete u arheološkim krugovima kao Sajmon, naučite ko ima dubok džep. Znao od koga da tražite novac.”

„Ali zašto je on izabrao Džozefinu? To je pitanje na koje se stalno vraćam. Od svih egiptologa koje je mogao da zaposli, od svih novih doktora koji su se sigurno prijavili, zašto *baš nju*?”

„Ne znam. Nisam bio oduševljen tim izborom, ali sam video da se ne vredi raspravljati zato što sam stekao utisak da je on odluku već doneo, i da ga nikako neću naterati da se predomisli.” Robinson uzdahnu i pogleda kroz prozor. „A onda sam je upoznao”, rekao je tiho. „I shvatio da nema nikoga sa kim bih radije radio. Nikoga sa kim bih radije...” Ućutao je.

Na toj ulici skromnih kuća, zvuk saobraćaja bio je stalan, a ipak ta dnevna soba kao da je bila zarobljena u nekom drugačijem i gospodstvenijem dobu, vremenu kada bi zgužvani čudak poput Nikolasa Robinsona mogao da zadovoljno ostari okružen svojim knjigama i mapama. On se međutim zaljubio, i na njegovom licu nije bilo smirenosti, već samo bola.

„Živa je“, rekao je. „U to moram da verujem.” Pogledao je Džejn. „I vi u

to verujete, zar ne?“

„Da, verujem“, rekla je. Skrenula je pogled pre nego što je on stigao da pročita ostatak odgovora u njenim očima. *Ali ne znam možemo li da je spasemo.*

DVADESET OSAM

Te noći Mora je večerala sama.

Planirala je romantičnu večeru udvoje, i dan ranije je krstarila po samoposluzi skupljajući limete i peršun, teleće kolenice i beli luk, sve sastojke za Danijelovo omiljeno jelo, osobuko. Međutim, i najbolji planovi tajnih ljubavnika mogu da propadnu očas posla, posle samo jednog telefonskog poziva. Pre samo nekoliko sati Danijel je uz mnogo izvinjenja javio da mora na večeru sa biskupima koji su došli u posetu iz Njujorka. Poziv se završio kao što se često dešavalo. *Izvini, Mora. Volim te, Mora. Kada bih samo nekako mogao da se iz ovoga izvučem.*

Nikada, međutim, to nije mogao.

Sada su te teleće kolenice bile pohranjene u njen zamrzivač, a umesto osobuka, sama je večerala sendvič sa topljenim sirom i jak džin i tonik.

Pomislila je gde se Danijel nalazi u tom trenutku. Zamislila je sto sa muškarcima odevenim u dostojanstveno crno, uvodno obaranje glava, prošaptane blagoslove nad hranom.

Tiho zveckanje pribora i posuđa dok raspravljaju važna crkvena pitanja: sve manje studenata u semeništima, sve starije sveštenstvo. U svakoj profesiji postoje poslovne večere, ali kada se ta večera završi, ti ljudi neće otići kući ženama i deci, već u svoje usamljeničke postelje. Upitala se: dok otpijaš vino, dok gledaš svoje kolege za stolom, da li ti uopšte smeta nedostatak ženskih lica, ženskih glasova?

Da li uopšte misliš na mene?

Stavila je sendvič sa sirom na vrelu površinu i gledala kako maslac cvrči, kako hleb tamni. Kao i kajgana, topli sendvič sa sirom bio je jedno od njenih jela za krajnje slučajeve i miris prženog maslaca probudio je uspomene na sve one umorne noći dok je studirala medicinu. To je takođe bio i miris onih

bolnih noći posle razvoda, kada je za planiranje prave večere bilo potrebno više snage nego što je mogla da je smogne. Miris toplog sendviča sa sirom bio je miris poraza.

Napolju se spuštao mrak, i milosrdno je prekrivao zapuštene biljke u njenom vrtu, koje je s toliko optimizma proletos posejala. Sada je to bila džungla korova, uvele salate, neobrane boranije koja je suva i smežurana visila na zamršenim vrežama. Jednog dana, pomislila je, srediću je kako treba. Opleviću je i okopati. Ali ovog leta biljke u njenom vrtu bile su osuđene na propast, još jedna žrtva previše obaveza i nedostatka vremena.

Pre svega, Danijela.

U prozoru je videla svoj odraz, oborene usne, umorne i natekle oči. Ta nesrećna slika uznemiravala ju je kao lice stranca. Za deset godina, za dvadeset godina, hoće li joj pogled uzvraćati ta ista žena?

Na šporetu je počelo da se dimi, hleb je zagorevao. Isključila je vatru i otvorila prozor da provetri, pa je odnela sendvič za kuhinjski sto. Džin i sir, pomislila je kada je ponovo sipala piće. Sve neophodne namirnice za jednu melanholičnu ženu. Dok je pijuckala, sortirala je poštu koja je te noći stigla, odvajala neželjene reklame za bacanje na jednu, a račune na drugu stranu.

Zaustavila se kada je videla kovertu na kojoj su bili odštampani njeno ime i adresa. Imena pošiljaoca nije bilo. Otvorila ju je i izvadila presavijeni list hartije. Smesta ju je ispustila, kao da se opekla.

Na listu su mastilom bile odštampane iste reči koje je videla ispisane krvlju na vratima u Krispinovom muzeju.

NADI ME

Skočila je na noge i preturila čašu džin-tonika. Kocke leda su se rasule po podu, ali se ona nije na njih osvrnula, već je otišla pravo do telefona.

Posle tri zvona, javio se odsečan glas. „Ovde Ricolijeva.“

„Džejn, mislim da mi je pisao.“

„Molim?“

„Sad mi je stigla pošta. Na praznom listu...“

„Uspori malo. Ne čujem te od ovog saobraćaja ovde.“

Mora je zastala da se sabere, pa je uspela mirnije da nastavi.

„Koverta je adresirana na mene. Unutra je bio list papira sa samo dve reči: *Nadi me*“ Udahnula je i tiho rekla: „To je sigurno on.“

„Piše li na listu još nešto? Bilo šta?“

Mora ga je okrenula pa se namrštila. „Na poledini su dva broja.“

Čula je automobilsku sirenu na drugoj strani veze i Džejninu prigušenu psovku. „Slušaj sad sam zaglavljena na Kolumbovoj aveniji. Ti si kod kuće?“

„Jesam.“

„Odmah dolazim. Je li ti kompjuter uključen?“

„Nije. Što?“

„Uključi ga. Moraš nešto da mi proveriš. Mislim da znam šta su ti brojevi.“

„Čekaj malo.“ Mora je brzo otišla do radne sobe, noseći telefon i papir. „Evo diže se sistem“, rekla je kada je monitor zatreperio a disk zazujao. „Reci mi, ti brojevi, šta predstavljaju?“

„Pretpostavljam da su geografske koordinate.“

„Kako znaš?“

„Tako što nam je Džozefina rekla da joj je stigla ista takva poruka, pa se ispostavilo da su to geografske koordinate u parku Plava brda.“

„Tamo je onog dana išla na izlet?“

„Ubica ju je tamo poslao.“

Hard-disk se smirio. „Dobro. Evo ga. Šta ti treba?“

„Idi na *Gugl Zemlju*. Ukucaj te brojeve kao geografsku dužinu i širinu.“

Mora je ponovo pogledala poruku, iznenada osetivši važnost reci *Nadi me*. „O gospode“, prošaputala je. „On nam to govori gde da nađemo njeno telo.“

„Nadam se da nisi u pravu. Jesi li unela brojeve?“

„Evo sad ću.“ Mora je spustila slušalicu i počela da kuca po tastaturi, unoseći geografsku širinu i dužinu. Mapa sveta na ekranu počela je da se pomera, ka koordinatama koje je navela. Uzela je slušalicu i rekla: „Počinje da zumira.“

„Šta prikazuje?“

„Severoistočnu Ameriku. Masačusets...“

„Boston?“

„Izgleda... ne, čekaj...“ Mora je zurila dok su se detalji izoštravali. Grlo

joj se iznenada osušilo. „Njuton“, rekla je tiho.

„Gde u Njutonu?“

Mora je spustila ruku na miša. Slika se uvećavala posle svakog novog klika. Videla je ulice, drveće. Pojedinačne krovove. Iznenada je shvatila u koji kraj grada gleda, i jeza joj je obuhvatila čitavo telo. „To je moja kuća“, rekla je.

„Molim?“

„To su koordinate *moje kuće*.“

„Gospode. Slušaj me! Smesta šaljem patrolna kola tamo. Je li ti kuća sigurna? Proveri sva vrata. Kreći, kreći!“

Mora je skočila iz stolice i potrčala do ulaznih vrata. Bila su zaključana. Otrčala je do vrata garaže - takođe zaključana. Okrenula se ka kuhinji i iznenada se ukipila.

Ostavila sam prozor otvoren.

Polako je krenula hodnikom, dlanovi su joj bili vlažni, srce joj je tutnjalo. Zakoračila je u kuhinju i videla da je kapak zatvoren, da u prostoriji nema nikoga. Kocke leda pretvorile su se u lokvu ispod stola. Otišla je do vrata i potvrdila da su zatvorena. Naravno da jesu. Pre dve godine je jedan uljez provalio u njenu kuću i još od tada ona je pomno pazila da zaključa sva vrata i da uključi alarm. Zatvorila je kuhinjski prozor i duboko disala da se smiri dok joj se puls polako usporavao. To je samo pismo, pomislila je. Ruganje i izazov poslati poštom. Okrenula se i pogledala kovertu u kojoj je pismo stiglo. Tek tada je primetila da nije bilo poštanskog žiga, da je marka bila netaknuta.

Sam ga je doneo. Došao je u moju ulicu i ubacio ga u poštansko sanduče.

Šta mi je još ostavio?

Pogledala je kroz prozor i upitala se kakve to tajne krije tama. Dlanovi su joj ponovo bili vlažni kada je otišla da uključi spoljašnja svetla. Gotovo da se bojala šta će svetio otkriti, bojala se da će Bredli Rouz stajati odmah ispod njenog prozora, i zuriti u nju. Ali kada je pritisnula prekidač, svetlo nije otkrilo nikakva čudovišta. Videla je gasni roštilj i drveni baštenski nameštaj koji je kupila koliko prošle nedelje, ali u kome još nije imala vremena da uživa. A iza dvorišta, na rubu svetala, nazirala je nejasni kraj svoje bašte. Nije bilo ničega uznemirujućeg, ničega posebnog.

Onda joj je pogled privukao nekakav pokret, nejasno svetlo lepršanje u tami. Napela se da vidi šta je to, ali je oblik ostajao neodređen, nije postajao prepoznatljiv. Izvadila je baterijsku iz kuhinjske fioke i uperila je u noć. Zrak svetlosti se zaustavio na japanskoj kruški koju je posadila pre dva leta u najdaljem uglu dvorišta. Sa jedne grane je nešto visilo i tromo se ljuljalo na vetru.

Neko zazvoni na vratima.

Okrenula se u mestu, stegnuta od strave. Brzo je otišla u hodnik i videla prodorno plavo svetlo patrolnih kola kako pulsira kroz prozor njene dnevne sobe. Otvorila je vrata i ugledala dvojicu njutonskih pozornika.

„Je l' sve u redu, doktorko Ajls?“, pitao je jedan. „Javili su nam da je možda bila provala na ovoj adresi.“

„Dobro sam.“ Duboko je uzdahnula. „Ali molim vas da pođete sa mnom. Nešto da proverimo.“

„Šta?“

„U mom dvorištu.“

Policajci su pošli za njom hodnikom pa u kuhinju. Tu je zastala, iznenada se pitajući hoće li se to sada osramotiti. Histerična usamljena žena, zamišlja aveti kako vise sa drveta. Pošto je bila u društvu dvojice policajaca, strah je nestao i počela je da pomišlja na praktičnije stvari. Ako je ubica zaista ostavio nešto u njenom dvorištu, moraće tome da pristupi kao profesionalka.

„Sačekajte ovde samo čas“, rekla je pa otrčala do ormara u predsoblju, gde je držala kutiju sa gumenim rukavicama.

„Hoćete li nam reći šta se to dešava?“, doviknuo je jedan policajac.

Vratila se u kuhinju sa kutijom rukavica i dala obojici po par. „Za svaki slučaj“, rekla je.

„Zbog čega?“

„Zbog dokaznog materijala.“ Uzela je baterijsku i otvorila kuhinjska vrata. Napolju je letnja noć bila mirisna od komadića borove kore u lejama i vlažne trave. Polako je krenula kroz dvorište, prelazeći svetlom baterijske po povrću i travnjaku, tražeći eventualna nova iznenađenja. Jedino što je upadalo u oči bilo je ono što je visilo napred u senkama. Zaustavila se ispred kruške i uperila baterijsku u predmet obešen o granu.

„Ovo?“, rekao je policajac. „To je samo kesa iz samoposluže.“

A nešto je unutra. Pomislila je na sve strahote koje mogu stati u

najlonsku kesu, sve užasne suvenire koje ubica može uzeti od žrtve i iznenada nije želela da pogleda unutra. Prepusti ovo Džejn, pomislila je. Neka neko drugi prvi to vidi.

„To vam smeta?“, upitao je policajac.

„On je to ovde ostavio. Došao je u moje dvorište i to okačio na drvo.“

Policajac je navukao rukavice. „Pa dobro, hajde da vidimo šta ima unutra.“

„Ne. Čekaj...“

On je međutim već digao kesu sa grane. Obasjao je unutrašnjost baterijskom i bez ozbira na tamu, videla je kako krivi lice.

„Šta je?“, upitala je.

„Izgleda kao nekakva životinja.“ Otvorio je kesu da i ona pogleda.

Na prvi pogled, ono što je videla zaista je ličilo na gomilu tamnog krzna. Ali kada je shvatila šta je zaista to, šake su joj se unutar gumenih rukavica pretvorile u led.

Digla je pogled ka policajcu. „To je kosa“, rekla je tiho. „Ljudska kosa.“

DVADESET DEVET

„Džozefinina kosa“, rekla je Džejn.

Mora je sedela za svojim kuhinjskim stolom i zurila u kesu za dokaze sa gustom crnom kosom. „To još ne znamo“, rekla je.

„Boja odgovara. Kao i dužina.“ Džejn je pokazala kovertu u kojoj je stigla poruka. „On nam jasno govori da ju je on poslao.“

Mora je kroz kuhinjski prozor videla svetla baterijskih lampi kriminalističkih tehničara koji su poslednjih sat vremena pomno pretraživali njeno dvorište. A na ulici su bila parkirana tri policijska automobila, čija su svetla treptala, tako da su njene komšije verovatno virile kroz prozore i posmatrale čitavu predstavu. Ja sam žena koju ne želite u svom susedstvu, pomislila je. Pred mojom kućom se redovno pojavljuju patrolna kola, kriminalistički tehničari i TV ekipe. Njena privatnost je uništena, njen dom izložen kamerama i poželela je da naglo otvori ulazna vrata i zaurla na novinare da odu iz njene ulice i ostave je na miru. Zamislila je kako bi to izgledalo na večernjim vestima, pobesnela medicinska istražiteljka koja vrišti kao ludakinja.

Istinska meta njenog besa nisu, međutim, bili kamermani, već čovek koji ih je tu domamio. Čovek koji joj je napisao poruku i ostavio taj suvenir okačen na kruški. Pogledala je Džejn. „Zašto je, dođavola, to poslao baš meni? Ja sam samo medicinski istražitelj. Ja nisam važna u tvojoj istrazi.“

„Ti si takođe bila prisutna na gotovo svim mestima zločina. Zapravo, bila si prva osoba u ovom slučaju, prisustvovala si skeniranju Madam Iks. Tvoje lice je bilo u vestima.“

„Kao i tvoje, Džejn. Mogao je da taj suvenir pošalje Bostonskoj policiji. Zašto je došao u *moju* kuću? Zašto ga je ostavio u *mom* dvorištu?“

Džejn je sela i pogledala je. „Da je kosu poslao u Bostonsku policiju, mi

bismo stvar rešili interno i tiho. Umesto toga su stigla patrolna kola i tebi sada krimi tehničari gaze po dvorištu. On je to pretvorio u javni spektakl." Zastala je. „A u tome možda i jeste stvar."

„On voli pažnju", reče Mora.

„I sada ju je sasvim sigurno stekao."

Napolju su tehničari dovršavali pretragu. Mora je čula lupu vrata kombija i zvuk motora koji se udaljavaju.

„Nešto si me ranije pitala", reče Džejn. „Pitala si: *Zašto ja?* Zašto bi ubica ostavio suvenir u tvojoj kući, umesto da ga pošalje Bostonskoj policiji?"

„Upravo smo se složile da želi pažnju."

„Znaš, pada mi na pamet još jedan razlog. I on ti se neće dopasti." Džejn je uključila laptop koji je donela iz kola, pa otišla na stranicu *Boston globa*. „Sećaš se ovog članka o Madam Iks?"

Na ekranu je bio prikazan stari članak iz *Globa*: USKORO OTKRIĆE TAJNI MISTERIOZNE MUMIJE. Uz njega je stajala kolor fotografija Nikolasa Robinsona i Džozefine Pulčilo, pored Madam Iks u sanduku.

„Da, pročitala sam ga“, rekla je Mora.

„Članak su preuzele mnoge novinske agencije. Objavljen je u brojnim novinama. Ako je naš ubica primetio tu vest, onda je saznao da je telo Lorejn Edžerton upravo nađeno. I da će posle skeniranja biti uzbuđenja. A sada vidi ovo.“ Džejn je kliknula na sačuvani fajl i na ekranu se pojavila nova slika. Bio je to portret mlade žene sa dugačkom crnom kosom i tankim, izvijenim obrvama. To nije bio slučajan snimak, već pravi portret, snimljen kod profesionalnog fotografa, kakav se možda radi za studentski godišnjak.

„Ko je ona?“, upita Mora.

„Zove se Kelsi Taker. Bila je studentkinja i poslednji put je viđena pre dvadeset šest godina, kako se vraća kući iz jednog obližnjeg lokala. U Indiju u Kaliforniji.“

„U Indiju?“, reče Mora. I pomisli na zgužvane novine koje je izvadila iz cance - novine odštampane pre dvadeset šest godina.

„Pregledali smo izveštaje o nestalim osobama za sve žene nestale u Indiju i okolini te godine. Ime Kelsi Taker smo odmah našli. A kada sam videla njenu fotografiju, postala sam sigurna.“ Pokazala je na snimak. „Mislim da je Kelsi ovako izgledala pre nego što joj je ubica odsekao glavu. Pre nego što

joj je sljuštio lice i skalp. Pre nego što ih je osušio i okačio kao jebeni ukras za jelku. " Džejn je besno huknula. „Bez lobanje ne možemo da je identifikujemo pomoću zubnih kartona. Ali ja sam ubeđena da je to ona.“

Morin pogled je još bio prikovan na ženino lice. Tiho je rekla: „Liči na Lorejn Edžerton.“

„A i na Džozefinu. Tamnokosa, lepa. Mislim da je jasno kakve žene privlače ovog ubicu. Takođe znamo da on prati vesti. Čuo je da je Madam Iks nađena u Krispinovom muzeju i možda ga je taj silan publicitet uzbudio. Ili ga je možda samo razljutio. Najvažnije je da je uvek *on* najhitniji. A onda je video Džozefininu sliku u onom članku o mumiji. Lepo lice. Crna kosa. Njegov ženski ideal. Ideal žene koju izgleda stalno iznova ubija."

„I to ga je privuklo u Boston."

„Sasvim sigurno je video i ovaj članak." Džejn je otvorila još jedan stari članak iz *Boston globa*, ovog puta o Ženi iz močvare: TELO NAĐENO U PRTLJAŽNIKU. Ispod članka je bila Morina slika, sa potpisom: „Medicinska istražiteljka još ne zna uzrok smrti."

„To je fotografija još jedne lepe crnokose žene", reče Džejn. Pogledala je Moru. „Ti možda nisi primetila sličnost, doktorko, ali ja jesam. Kada sam prvi put videla Džozefinu i tebe u istoj prostoriji, pomislila sam da bi joj ti mogla biti starija sestra. Zato sam zamolila kolege iz Njutona da pripaze na tvoju kuću. Možda ne bi bila loša ideja da odeš odavde na nekoliko dana. A možda je i pravo vreme da kupiš psa. Nekog velikog psa."

„Ugradila sam alarm."

„Pas ima zube. Sem toga, pravio bi ti društvo." Džejn je ustala da krene. „Znam da ti ceniš privatnost. Ali ponekad, žena prosto ne želi da bude sama."

Ali ja jesam sama, pomislila je Mora kasnije dok je gledala Džejn kako seda za volan i nestaje u noći. Sama u tihoj kući, a nema čak ni psa da joj pravi društvo.

Uključila je bezbednosni sistem i počela da se šetka po dnevnoj sobi, nemirna kao životinja u kavezu, dok joj se pogled neprekidno vraćao na telefon. Napokon više nije mogla da izdrži iskušenje. Dok je dizala slušalicu, osećala se kao narkomanka koja krizira, ruka joj je podrhtavala od potrebe dok je ukucavala broj Danijelovog mobilnog. *Javi se, molim te. Javi se, budi tu za mene.*

Javila se njegova sekretarica.

Prekinula je vezu ne ostavivši poruku i zagledala se u telefon, osećajući se kao da ju je ta tišina izdala. Noćas si mi potreban, pomislila je, ali ne mogu doći do tebe. Nikada nisam mogla doći do tebe, zato što si ti u službi Boga.

Blesak farova domamio ju je na prozor. Napolju su patrolna kola njutonske policije sporo milela pored njene kuće. Mahnula je nevidljivom policajcu koji ju je čuvao te noći kada čovek koga voli nije mogao. A šta je taj policajac video u prolazu? Ženu u lepoj kući, sa svim spoljnim obeležjima uspeha, kako stoji na prozoru, sama i bespomoćna.

Telefon je zazvonio.

Njena prva pomisao bila je *Danijel*, i kada je ugrabila slušalicu, srce joj je jurilo brzo kao sprinter.

„Jesi li dobro, Mora?“, upitao je Entoni Sansone.

Razočarana, odgovorila je osornije nego što je nameravala.

„Zašto ne bih bila?“

„Koliko sam shvatio, nešto se noćas desilo u tvojoj kući?“

Nije se iznenadila što on već zna za to. Sansone je uvek uspevao da nasluti svaki uznemirujući drhtaj, svaku promenu vetra.

„Sada je gotovo“, rekla je. „Policija je otišla.“

„Noćas ne bi trebalo da budeš sama. Što ne spakuješ nešto, pa ću ja doći po tebe? Možeš da prespavaš ovde na Bikon Hilu, da ostaneš koliko god treba.“

Pogledala je kroz prozor, u opustelu ulicu i razmislila o noći koja je čeka. Mogla je da je provede ležeći budna, napeto osluškujući svaki šušanj, svaki zvuk u kući. Ili je mogla da se povuče u sigurnost njegove vile, koju je on obezbedio od bezbrojnih pretnji u čije je postojanje verovao. U njegovoj tvrđavi sa somotskom postavom, punoj antikviteta i srednjovekov-nih portreta, ona bi bila zaštićena i bezbedna, ali bi to bilo utočište u mračnom i paranoičnom svetu, sa čovekom koji svugde vidi zavere. Sansone ju je oduvek uznemiravao; čak i sada, mesecima pošto su se upoznali, delovao je nedokučivo, čovek koji je zbog svog bogatstva i uznemirujuće vere u večitu mračnu stranu čovečanstva udaljen od ostalog sveta. U njegovoj kući će možda biti sigurna, ali se neće osećati opušteno.

Ulica je napolju i dalje bila pusta, patrolna kola odavno su otišla. Postoji samo jedan čovek koga noćas želim uza sebe, pomislila je. A tog čoveka ne

mogu imati.

„Mora, da dođem da te dovezem?“, upitao je.

„Nema potrebe“, odgovorila je. „Doći ću svojim kolima.“

Mora je poslednji put kročila u Sansoneovu vilu na Bikon Hilu u januaru, kada je zbog zimske studeni u kaminu buktala vatra. Mada je sada bila topla letnja noć, u kući kao da je i dalje vladala jeza, kao da se zima trajno naselila u tim sobama tamnih zidova, gde sa portreta zure ozbiljna lica.

„Jesi li već večerala?“, upitao je Sansone, pruživši njenu torbu svom batleru, koji se diskretno povukao. „Reći ću kuvaru da ti nešto spremi.“

Pomislila je na svoj sendvič sa sirom, koji jedva da je bila zagrizla. On se ne bi mogao opisati kao prava večera, ali nije imala apetit, tako da je prihvatila samo čašu vina. Bio je to bogati amarone, toliko taman da je delovao gotovo crno na svetlosti vatre u salonu. Pila ga je pod hladnim pogledom njegovog pretka iz šesnaestog veka, čije su prodorne oči zurile sa portreta okačenog iznad kamina.

„Previše vremena je prošlo od tvoje prethodne posete“, rekao je on i seo u fotelju u stilu ampira naspram nje.

„I dalje se nadam da ćeš prihvatiti poziv na naše redovne mesečne večere.“

„Imala sam previše posla da bih dolazila na vaša okupljanja.“

„To je jedini razlog? To što si zauzeta?“

Zagledala se u vinsku čašu. „Ne“, priznala je.

„Znam da ne veruješ u moju misiju. Ali misliš li i dalje da smo društvo čudaka?“

Digla je pogled i videla da mu je usne iskrivio ironičan osmeh.

„Mislim da je doživljaj sveta kluba Mefisto zastrašujući.“

„A vi ga ne doživljavate na isti način? Stojite u obdukcionalnoj sali i gledate kako unose žrtve ubistava. Vidite dokaze urezane u njihova tela. Recite mi da to nije poljuljalo vašu veru u ljudski rod.“

„To mi samo govori da ima nekih ljudi kojima nije mesto u civilizovanom društvu.“

„Ljudi koji se jedva mogu opisati kao ljudi.“

„Ali oni *jesu* ljudi. Možete ih zvati kako god želite. Grabljivcima, lovcima, pa čak i demonima. Njihova DNK je svejedno ista kao naša.“

„Po čemu se to onda razlikuju? Zbog čega ubijaju?" Spustio je vinsku čašu i nagnuo se ka njoj, a pogled mu je bio jednako uznemirujući kao pogled čoveka na slici iznad kamina. „Zbog čega se jedno privilegovano dete izvitoperi i postane čudovište poput Bredlija Rouza?"

„Ne znam."

„U tome i jeste problem. Mi pokušavamo da krivicu pripišemo traumatičnom detinjstvu, zlostavljanju, roditeljima ili olovu u životnoj sredini, i kriminalno ponašanje se ponekad zaista može objasniti nekim od tih razloga. Onda su tu izuzetni primeri, ubice koje se ističu po svojoj svireposti. Niko ne zna odakle potiču ta stvorenja. A ipak svaka generacija, svako društvo, stvara Bredlije Rouze i Džimije Otoa i vojsku grabljivaca nalik na njih. Oni su uvek tu među nama i mi moramo priznati njihovo postojanje. I moramo da se zaštitimo."

Namršteno ga je pogledala. „Kako si toliko saznao o njihovom slučaju?"

„Veoma je prisutan u javnosti."

„Ime Džimija Ota nije obelodanjeno. Javnost za njega ne zna."

„Javnost ne postavlja pitanja koja postavljam ja." Uzeo je flašu i ponovo joj sipao vino. „Moji izvori u pravosuđu i policiji znaju da ću biti diskretan, a ja znam da će oni biti tačni. Delimo istu zabrinutost i iste ciljeve." Spustio je flašu i pogledao je. „Baš kao i ti i ja."

„Nisam uvek sigurna u to."

„Oboje želimo da ta žena preživi. Želimo da je Bostonska policija nađe. To znači da moramo shvatiti zašto ju je tačno ubica oteo."

„Policija ima forenzičkog psihologa koji radi na slučaju. Time su se već bavili."

„I koristili su konvencionalni pristup. *Ponašao se tako i ranije, pa će se opet tako ponašati.* Međutim, ova otmica je potpuno drugačija od prethodnih, od onih koje znamo."

„Kako to drugačija? Počeo je tako što je obogaljšio tu ženu, i to je tačno njegov obrazac rada."

„Ali se onda udaljio od tog obrasca."

„Šta ti to znači?"

„I Lorejn Edžerton i Kelsi Taker su nestale bez traga. Otmičar ni u jednom od ta dva slučaja nije slao poruke koje govore „nađi me". Ni policiji ni nekom drugom. Te žene su prosto nestale. Ova žrtva je drugačija. Sa

gospođicom Pulčilo ubica kao da vas preklinje za pažnju."

„Možda želi da ga uhvate. Možda je to molba da ga neko napokon zaustavi.“

„Ili ima drugi razlog da želi toliki publicitet. Moraš priznati, on je baš izazivao publicitet, tako što je priređivao incidente visokog profila. Tako što je stavio ženu iz močvare u prtljažnik. Tako što je izvršio ubistvo i otmicu u muzeju. A sada ovo najnovije - tako što je ostavio suvenir u tvom dvorištu. Jesi li primetila koliko su se brzo novinari pojavili u tvom komšiluku?"

„Izveštači često prate policijske radio-veze.“

„Neko im je to javio, Mora. Neko ih je pozvao.“

Zurila je u njega. „Misliš da taj ubica toliko očajnički priželjkuje pažnju?“

„Sada je sasvim sigurno ima. Pitanje glasi: čiju to pažnju priželjkuje?" Zastao je. „Brinem se da priželjkuje tvoju pažnju.“

Odmahnula je glavom. „Nju već ima, i to zna. Ako je cilj takvog ponašanja samo privlačenje pažnje, ono je usmereno ka daleko većoj publici. On to čitavom svetu govori: *Gledajte me. Gledajte šta sam uradio.*“

„Ili je usmeren na jednu određenu osobu. Nekoga ko bi trebalo da vidi te vesti i da na njih reaguje. Mislim da on sa nekim komunicira, Mora. Možda sa drugim ubicom. Ili možda sa budućom žrtvom.“

„Trebalo bi da brinemo o njegovoj sadašnjoj žrtvi.“

Sansone odmahnu glavom. „On je drži već tri dana. To nije dobar znak.“

„Druge žrtve je držao mnogo duže.“

„Ali *njima* nije sekao kosu. Nije igrao igre sa policijom i medijima. Ova otmica se odvija sopstvenim, potpuno jedinstvenim tokom." Pogled koji joj je uputio bio je jezivo neposredan. „Ovog puta je sve drugačije. Ubičin obrazac rada se promenio.“

TRIDESET

Gradska četvrt Kejp Elizabet u kojoj je živeo doktor Gavin Hilcbrih bila je bogato predgrađe Portlanda u Mejnu, ali za razliku od dobro održavanih zgrada na ulici, Hilcbrihova je bila uvučena, na placu obraslom drvećem, i zapušteni travnjak je polako izumirao zbog nedostatka sunca. Dok je stajala na prilazu velike kuće u kolonijalnom stilu, Džejn je primetila oljuštenu boju i zeleni odsjaj mahovine na crepu, što je sve govorilo o doktorovim finansijskim nedaćama. Njegova kuća, kao i njegov račun u banci, gotovo su sigurno videli bolje dane.

Na prvi pogled, sedokosi čovek koji je otvorio vrata izgledao je dobro. Mada je bio na pragu sedamdesete, stajao je pravo, kao da ga ne pritiskaju ni godine ni finansijski problemi. Uprkos toplom danu, na sebi je imao sako od tvida, kao da se spremio da održi predavanje na univerzitetu. Tek kada je malo bolje zagledala, Džejn je primetila da su mu krajevi okovratnika izlizani, i da mu sako visi sa koščatih ramena kao da je nekoliko brojeva veći. Svejedno ju je osmotrio s tolikim prezirom kao da ga ništa što će ona reći ne može ni slučajno zanimati.

„Doktore Hilcbrih?“ rekla je. „Ja sam detektivka Ricoli. Razgovarali smo telefonom.“

„Nemam više ništa da vam kažem.“

„Nije nam ostalo mnogo vremena da spasemo tu mladu ženu.“

„Ne mogu da razgovaram o svojim bivšim pacijentima.“

„Sinoć nam je vaš bivši pacijent poslao jedan suvenir.“

Namrštio se. „Šta vam to znači, kakav suvenir?“

„Žrtvinu kosu. Odsekao joj je kosu s glave, stavio u najlonsku kesu, i okačio na drvo, kao trofej. Sad, ja ne znam kako bi psihijatar poput vas to tumačio. Ja sam samo policajka. Ali ne smem ni da pomislim šta bi sledeće

mogao da odseče. A ako to sledeće bude neki njen organ, obećavam vam da ću se vratiti ovamo. A sa sobom ću dovesti TV ekipe." Pustila je da te reći ostave utisak. „Dakle, da li sada želite da razgovaramo?"

Zurio je u nju, usana stisnutih u dve tanke crte. Bez reći je zakoračio u stranu i pustio je da uđe.

Unutra je smrdelo na cigarete - nezdrava navika koja je u toj kući bila još opasnija, jer je hodnik bio prepun sanduka sa papirima. Virnula je u pretrpanu radnu sobu, i videla prepune pepeljare, sto prekriven hartijama i još kutija.

Pošla je za njim u dnevnu sobu, koja je bila preteći tamna i sumorna zato što je gusto drveće napolju blokiralo sunce. Tu je održavan kakav-takav red, ali je kožna sofa na koju je sela bila prljava, a lepo izrađeni stočić za kafu na sebi imao bezbrojne kolutove od šolja nebrižljivo spuštenih na nezaštićeno drvo. I jedno i drugo su verovatno bili skupi, dokaz vlasnikove imućnije prošlosti. Hilcbrihu je očigledno sve pošlo naopako, tako da mu je ostala kuća koju više nije mogao da održava. Ali čovek koji je sedeo preko puta nje nije ničim pokazivao da je poražen, i u njemu sasvim sigurno nije bilo nikakve smernosti. I dalje je, od glave do pete, bio *doktor* Hilcbrih, suočen sa nekom nebitnom i dosadnom policijskom istragom.

„Kako znate da je moj bivši pacijent odgovoran za otmicu te žene?", upitao je.

„Imamo brojne razloge da sumnjamo na Bredlija Rouza."

„A ti razlozi su?"

„Nije mi dozvoljeno da obelodanjujem detalje."

„Očekujete da vama pokažem njegov psihijatrijski dosije?"

„Kada je reč o životu jedne žene? Da, očekujem. I vi vrlo dobro znate kakve su vaše obaveze." Zastala je. „Pošto ste i ranije bili u ovoj situaciji."

Iznenadna ukočenost njegovog lica rekla joj je da tačno zna o čemu to ona govori.

„Pokazalo se da jedan vaš bivši pacijent uopšte nije izlečen“, rekla je. „Roditelji *njegove* žrtve nisu bili srećni zbog te poverljivosti između pacijenta i doktora, zar ne? Kad ljudima iseku ćerku, umeju da postanu takvi. Boluju, besni su i na kraju tuže sudu. A novine pišu o svemu." Pogledala je zapuštenu sobu. „Uzgred, još imate pacijente?"

„Znate da ih nemam."

„Teško je baviti se psihijatrijom kada vam oduzmu dozvolu.“

„Bio je to lov na veštice. Roditeljima je trebao žrtveni jarac.“

„Znali su oni tačno koga krive - vašeg bivšeg pacijenta, manijaka. Vi ste ga proglasili zdravim.“

„Psihijatrija nije egzaktna nauka.“

„Morali ste znati da je to uradio vaš pacijent. Kada je ta devojkica ubijena, sigurno ste prepoznali njegov ručni rad.“

„Nisam imao dokaza da je to on.“

„Samo ste želeli da problem nestane. Zato ništa niste uradili, ništa niste rekli policiji. Hoćete da se to ponovo desi i sa Bredlijem Rouzom? Iako nam možete pomoći da ga nađemo?“

„Nije mi jasno *kako* ja mogu da vam pomognem.“

„Predajte nam njegov dosije.“

„Ne razumete. Ako vam ga predam, on će...“ Naglo je ućutao.

„On?“ Pogled joj je bio toliko snažno prikovan na njegovo lice da je on ustuknuo, kao da je fizički pritešnjen u stolici. „To mislite na Bredlijevog oca, zar ne?“

Doktor Hilcbrih proguta knedlu. „Kimbal Rouz me je upozorio da ćete zvati. Podsetio me je da su istorije psihijatrijskih bolesnika poverljive.“

„Čak i kada je nečiji život u opasnosti?“

„Rekao je da će me tužiti ako predam dosije.“ Posramljeno se nasmejao i pogledao po svojoj dnevnoj sobi. „Kao da je meni ostalo nešto vredno! Kuća je u vlasništvu banke. Institut je već godinama zatvoren i uskoro će mi ga oduzeti. Ne mogu čak da platim ni prokleti porez na nekretnine.“

„Kada je Kimbal razgovarao sa vama?“

Slegnuo je ramenima. „Pozvao me je pre jedno nedelju dana, možda više. Ne sećam se tačno.“

To bi bilo nedugo posle njenog puta u Teksas. Kimbal Rouz je od početka pravio prepreke za istragu, sve da bi zaštitio sina.

Hilcbrih je uzdahnuo. „Svejedno, ne mogu da vam dam taj karton. Jednostavno ga više nemam.“

„Pa ko ga ima?“

„Niko. Uništen je.“

Zurila je u njega s nevericom. „Koliko vam je platio da to uradite? Jeste li se jeftino prodali?“

On je pocrvaneo i skočio na noge. „Nemam ništa više da vam kažem.“

„Ali ja vama imam da kažem mnogo toga. Prvo, pokazaću vam čime se to Bredli bavio.“ Iz torbe je izvadila pregršt policijskih fotografija. Stavljala ih je na sto, jednu po jednu, praveći stravičnu galeriju žrtava. „Ovo je delo vašeg pacijenta.“

„Sada bih vas zamolio da odete.“

„Pogledajte šta je uradio.“

Okrenuo se ka vratima. „To ne moram da gledam.“

„E pa, gledaćeš!“

Zaustavio se i polako se okrenuo ka stočiću za kafu. Kada mu se pogled spustio na fotografije, oči su mu se raširile od užasa. Dok je doktor ukipljeno stajao, ona je ustala i mirno krenula ka njemu.

„On sakuplja žene, doktore Hilcbrih. Uskoro će toj zbirci dodati Džozefinu Pulčilo. Nije nam ostalo mnogo vremena pre nego što je ubije. Pre nego što je pretvori u nešto ovakvo.“ Pokazala je snimak mumifikovanog tela Lorejn Edžerton. „A ako to uradi, njena krv će biti na vašim rukama.“

Hilcbrih nije prestao da zuri u slike. Noge kao da su ga iznenada izdale, pa se oteturao do stolice i seo, pogrbljenih ramena.

„Znali ste da je Bredli bio u stanju da uradi nešto ovakvo. Zar ne?“, rekla je Džejn.

Odmahnuo je glavom. „Nisam znao.“

„Vi ste bili njegov psihijatar.“

„To je bilo pre više od trideset godina! Bilo mu je samo šesnaest. I bio je miran i lepo vaspitan.“

„Znači pamтите ga.“

Stanka. „Da“, priznao je. „Pamtim Bredlija. Ali ne vidim kako bih vam mogao reći bilo šta korisno. Nemam pojma gde se on sada nalazi. Sigurno nikada nisam mislio da je u stanju da uradi...“ Pogledao je snimke. „To.“

„Zato što je bio miran i lepo vaspitan?“ Nije mogla da obuzda ciničan osmeh. „Vi bi najbolje od svih trebalo da znate kako najviše morate da pazite na one mirne. Sigurno ste videli znake, čak i kad mu je bilo šesnaest. Nešto što vas je upozoravalo da će jednog dana *to* da uradi nekoj ženi.“ Hilcbrih se i protiv svoje volje ponovo usredsredio na mumifikovano telo. „Da, on verovatno zna kako se to radi. A verovatno i ume da to u praksi izvede“, priznao je. „Arheologija ga je fascinirala. Otac mu je poslao punu kutiju

knjiga o egiptologiji i Bredli ih je mnogo puta pročitao. Opsesivno. Znači da, on bi *znao* kako da mumifikuje telo, ali da zapravo napadne i otme neku ženu?“ Odmahnuo je glavom. „Bredli nikada nije ni u čemu preduzimao inicijativu i imao je problema da se sukobi sa bilo kim. On je bio pratilac, a ne vođa. Za to krivim njegovog oca.“ Pogledao je Džejn. „Upoznali ste Kimbala?“

„Da.“

„Onda znate da on svime mora da upravlja. U njihovoj porodici, Kimbal se pita za sve. On odlučuje šta je ispravno za njegovu ženu, za njegovog sina. Kada god Bredli mora da donese neku odluku, čak i nešto toliko jednostavno kao šta će biti za večeru, mora o tome da veoma podrobno i dugo razmišlja. On bi imao velikih problema da u trenutku donese neku odluku, a za otmicu je to neophodno, zar ne? Prvo je vidite, onda je poželite, onda je otmete. Nemate vremena da beskrajno razmatrate da li to želite ili ne.“

„Ali da je mogao da sve isplanira, onda bi bio kadar?“

„Možda bi o tome fantazirao. Ali dečak koga sam poznao boja bi se da se *suprotstavi* nekoj devojci.“

„Pa kako je onda završio u institutu? Zar vi niste za to bili specijalizovani, za momke sa iskrivljenim seksualnim nagonima?“

„Postoji širok spektar seksualne izopačenosti.“

„Šta je bio slučaj kod Bredlija.“

„Praćenje. Opsesivnost. Voajerizam.“

„Kažete mi da je on bio običan voajer?“

„Bilo je malo gore od toga, zbog čega ga je otac i poslao u naš institut.“

„Koliko gore?“

„Prvo je nekoliko puta uhvaćen kako viri kroz prozor jedne devojke u komšiluku. Onda je počeo da je prati u školi i kada ga je ona veoma javno odbila, provalio je u njenu kuću kada tamo nije bilo nikoga i zapalio joj krevet. Tada je sudija dao Bredlijevim roditeljima ultimatum: ili da ide na terapiju, ili u zatvor. Rouzovi su rešili da ga pošalju čak u Mejn da glasine ne bi stigle do njihovog ekskluzivnog kruga prijatelja. Bredli je došao u naš institut i tu proveo dve godine.“

„Deluje kao prilično dugačak boravak.“

„To je bilo na zahtev njegovog oca. Kimbal je želeo da se momak temeljno popravi, da više nikada ne bi sramotio porodicu. Majka je želela da

se vrati kući, ali je Kimbalova uvek bila poslednja. A Bredli je kod nas delovao sasvim zadovoljno. U institutu imamo šume i staze za šetnju, čak i jezerce za pecanje. Uživao je u prirodi i uspeo je da stekne nekoliko prijatelja."

„Prijatelja kao što je Džimi Oto?"

Hilcbrihovo lice se iskrivi na spomen tog imena.

„Vidim da pamтите i Džimija", reče Džejn.

„Da“, odgovori on. „Džimi je bio... upečatljiv.“

„Čuli ste da je mrtav? Da je ubijen pre dvanaest godina, u San Dijegu. Kada je provalio u kuću neke žene.“

Klimnuo je glavom. „Zvao me je neki detektiv iz San Franciska. Zanimala ga je prošlost žrtve. Da li sam mislio da je Džimi izvršio i neka druga krivična dela.“

„Pretpostavljam da ste mu odgovorili potvrdno.“

„Detektivko, ja sam se bavio stotinama malih sociopata. Momcima koji podmeću požare, koji muče životinje, napadaju drugu decu. Ali me je retko koji istinski plašio.“ Ukrstio je pogled sa njom. „Džimi Oto je bio jedan od njih. On je bio izuzetan grabljivac.“

„A to se sigurno prenelo i na Bredlija?“

Hilcbrih zatrepta. „Molim?“

„Ne znate za njihovo partnerstvo? Oni su lovili zajedno, Bredli i Džimi. I upoznali su se u vašem institutu. Niste to primetili?“

„Imali smo samo trideset šticećenika, tako da su se naravno poznavali. Zajedno su išli na grupnu terapiju. Ali ti momci su bili potpuno različite ličnosti.“

„Možda su zato toliko dobro sarađivali. Međusobno su se dopunjavali. Jedan vođa, drugi pratilac. Ne znamo ko je birao žrtve, niti ko je ubijao, ali je jasno da oni *jesu* bili partneri. Zajedno su pravili zbirku. Sve do one noći kada je Džimi ubijen.“ Ledeno ga je pogledala. „A sada je Bredli nastavio bez njega.“

„Onda se pretvorio u drugačiju osobu nego što ga pamtim. Slušajte, ja sam znao da je *Džimi* opasan. Plašio me je još i kao petnaestogodišnjak. Plašio je sve, čak i sopstvene roditelje. Ali Bredli?“ Odmahnuo je glavom. „Da, nije znao za moralne kočnice. Da, mogli ste ga ubediti da uradi bilo šta, možda čak i da ubije. Ali on je sledbenik, a ne vođa. Potreban mu je neko ko

će ga usmeravati, neko ko će donositi odluke."

„Mislite na drugog partnera poput Džimija?"

Hilcbrih se stresao. „Hvala bogu što na svetu nema mnogo čudovišta poput Džimija Ota. Ne smem ni da pomislim šta je sve Bredli od njega naučio.“

Spustila je pogled ka slikama na stolu. *Naučio je dovoljno da nastavi sam. Dovoljno da postane jednako čudovištan kao Džimi.*

Pogledala je Hilcbriha. „Kažete da mi ne možete dati Bredlijev karton." "

„Već sam vam rekao. Uništen je." "

„Onda mi dajte karton Džimija Ota." "

Oklevao je, zbunjen njenim zahtevom. „Zašto?" "

„Džimi je mrtav, tako da ne može da se žali zbog narušavanja privatnosti." "

„Od kakve će vama koristi biti njegovi podaci?" "

„On je bio Bredlijev partner. Putovali su zajedno, ubijali su zajedno. Ako uspem da shvatim Džimija, možda uspem da zavirim u svet čoveka u koga je Bredli izrastao." "

Nakratko je razmislio o njenom zahtevu, a onda je klimnuo glavom i ustao. „Moram da nađem fasciklu. Možda potraje." "

„Ovde vam je?" "

„Mislite da imam para da platim skladišni prostor? Sva dokumentacija instituta ovde je u mojoj kući. Sačekajte, doneću vam ga", rekao je i izašao iz sobe.

Užasne fotografije na stolu poslužile su svrsi, i više nije mogla da podnosi da ih gleda. Dok ih je sakupljala, pred očima joj je iskrsla uznemirujuća slika četvrte žrtve, još jedne tamnokose lepotice pretvorene u suvo meso, i zapitala se da li baš u tom trenutku Džozefina odlazi na onaj svet.

Zazvoni joj mobilni. Spustila je fotografije da bi se javila.

„Ja sam", reče Bari Frost.

Nije očekivala da će je on zvati. Spremila se za vesti o njegovim bračnim jadima, pa je blago upitala: „Kako je?" "

„Upravo sam razgovarao sa doktorkom Velš." "

Nije imala pojma ko je doktorica Velš. „Je li to ona bračna savetnica kod koje je trebalo da idete? Mislim da je to super ideja. Ti i Alis treba da

razgovarate i zajedno odlučite kako dalje."

„Ne, nismo još išli u bračno savetovalište. Ne zovem te zbog toga."

„Pa ko je onda doktorka Velš?“

„Biolog sa Univerziteta Masačusets, ona koja mi je sve ispričala o močvarama i barama. Danas me je zvala i mislio sam da će te ovo zanimati."

Bolje da priča o močvarama i barama nego da plače zbog Alis, pomislila je. Pogledala je na sat, pitajući se koliko će još trebati doktoru Hilcbrihu da nađe dosije Džimija Ota.

„...i to je zaista retkost. Zato su joj za identifikaciju bili potrebni dani. Morala je da pozove nekog botaničara sa Harvarda, i on je to upravo potvrdio."

„Izvini", rekla je. „O čemu to pričaš?"

„Oni komadići biljne materije nađeni u kosi Žene iz močvare. Bilo je lišća i nekakvih mahuna. Doktorka Velš kaže da su od biljke zvane..." Usledila je tišina i Džejn je čula kako on lista papire. „*Carex oronensis*, ili trava oštrica. Ova podvrsta se zove orono."

„Ta biljka raste u močvarama?"

„I na livadama. Takođe voli mesta gde prolazi puno ljudi ili životinja, kao što su proplanci ili ivice puteva. Uzorak je delovao sveže, pa zato misli da se upetljao u kosu žrtve dok je telo premeštano. Orono trava oštrica ima mahune tek u julu."

Džejn je sada veoma pažljivo slušala šta joj on govori. „Rekao si da je biljka retka. Koliko retka?"

„Postoji samo jedna oblast na svetu gde raste. Dolina reke Penobskot."

„Gde je to?“

„U Mejnu. Gore u okolini Bangora."

Zagledala se kroz prozor u gust zid od stabala koji je okruživao kuću doktora Hilcbriha. *Mejn. Bredli Rouz je tamo proveo dve godine svog života.* “

„Ricolijeva“, reče Frost. „Hoću da se vratim."

„Molim?"

„Nisam smeo onako da te ostavim na cedilu. Hoću da se vratim u tim."

„Siguran si da si spreman?"

„To mi je potrebno. Potrebno mi je da pomognem."

„Već jesi", rekla je. „Dobro došao."

Kada je prekinula vezu, u sobu je ušao doktor Hilcbrih sa tri debele fascikle. „Evo Džimijevog dosijea“, rekao je i pružio ih joj.

„Zanima me još nešto, doktore.“

„Da?“

„Rekli ste da je institut zatvoren. Šta se desilo sa zgradom?“

Odmahnuo je glavom. „Već godinama pokušavam da je prodam, ali nema kupaca. Previše je zabačena da bi zanimala preduzimače. Ja nisam više mogao da plaćam porez, tako da će mi je uskoro oduzeti.“

„Trenutno je nenastanjena?“

„Već godinama je zaključana i prazna.“

Ponovo je pogledala na sat, i razmislila koliko joj je još ostalo sati dnevnog svetla. Pogledala je Hilcbriha. „Recite mi kako tamo da stignem.“

TRIDESET JEDAN

Džozefina je ležala na buđavom dušek, zurila u tamu svog zatvora i razmišljala o onom danu, pre dvanaest godina, kada su ona i njena majka pobile iz San Dijega. Bilo je jutro pošto je Medeja oprala krv i zidove i sakrila telo čoveka koji im je provalio u kuću i zauvek im izmenio život.

Prešle su u Meksiko i dok im je automobil jurio kroz suve predele Bahe, Džozefina se još tresla od straha. Medeja je međutim bila nestvarno smirena i usredsređena, ruke su joj bile savršeno mirne na volanu. Džozefina nije shvatala kako njena majka može biti toliko staložena. Mnogo toga nije shvatala. To je bio dan kada je videla kakva je zaista njena majka.

To je bio dan kada je saznala da je kćerka lavice.

„Sve što sam uradila, bilo je zbog tebe“, rekla joj je Medeja dok je automobil jurio po asfaltu treperavom od jare. „Da bismo ostale zajedno. Mi smo porodica, dušo, a porodica mora da se drži zajedno.“ Pogledala je svoju prestravljenju kćerku, koja je sedela skupljena pored nje poput ranjene životinje. „Sećaš se šta sam ti objašnjavala šta je nuklearna porodica? Kako je antropolozi definišu?“

U njihovoj kući je upravo nasmrt iskrvario neki čovek. Upravo su zakopale leš i pobile iz zemlje. A njena majka joj je mirno držala predavanje o antropološkoj teoriji?

Uprkos neverici u kćerkinim očima, Medeja je nastavila.

„Antropolozi će ti reći da nuklearnu porodicu ne sačinjavaju majka, otac i dete. Ne, već majka i dete. Očevi dolaze i odlaze. Odu na more ili u rat, i često se ne vrata. Ali majka i kćerka su zauvek vezane. Majka i kćerka su primordijalna jedinica. *Mi* smo ta jedinica, i ja ću sve da uradim da je zaštitim, da zaštitim *nas*. Zato moramo da bežimo.“

I tako su bežale. Otišle su iz grada koji su obe volele, grada koji im je tri

godine bio dom - dovoljno dugo da se stvore prijateljstva, da se iskuju veze.

U jednoj noći, jednim metkom, sve te veze zauvek su raskinute.

„Pogledaj u kasetu“, rekla je Medeja. „Naći ćeš kovertu.“

Kćerka je, još ošamućena, našla kovertu pa ju je otvorila. Unutra su bile dve krštenice, dva pasoša i vozačka dozvola.

„Šta je to?“

„Tvoje novo ime.“

Devojka je otvorila pasoš i videla svoju fotografiju -fotografiju za koju je, prisećala se nejasno, pozirala pre neki mesec, na majčin zahtev. Nije znala da je za pasoš.

„Šta misliš?“ upitala je Medeja.

Kćerka je zurila u ime. *Džozefina*.

„Divno je, zar ne?“, rekla je Medeja. „To je tvoje novo ime.“

„Šta će mi novo ime? Zašto ovo ponovo radimo?“ Glas devojke pretvorio se u histerično kreštanje. „*Zašto?*“

Medeja je skrenula na ivicu puta i zaustavila auto. Uzela je kćerkino lice obema šakama i primorala je da je pogleda u oči. „Ovo radimo zato što nemamo izbora. Ako ne bežimo, ja ću morati u zatvor. Razdvojiće nas.“

„Ali ti nisi ništa uradila! Nisi ga *ti* ubila! *Ja sam!*“

Medeja je uhvatila kćerku za ramena i snažno je prodrmusala.

„To nikada nikom da nisi rekla, je li jasno? *Nikada*. Ako nas uhvate, ako nas policija nađe, moraćeš da im kažeš da sam pucala ja. Reći ćeš da sam ja ubila tog čoveka, a ne ti.“

„Zašto hoćeš da lažem?“

„Zašto što te volim i zato što ne želim da stradaš zbog onoga što se desilo. Ubila si ga da bi mene zaštitila i sada ja štitim tebe. Zato mi obećaj da ćeš čuvati tu tajnu. *Obećaj mi.*“

I njena kćerka je obećala, mada su joj događaji od te noći i dalje bili jasni pred očima: njena majka leži na podu spavaće sobe, čovek stoji iznad nje. Tuđinski sjaj pištolja na noćnom stočiću. Kako je bio težak kada ga je digla. Kako su joj ruke drhtale kada je povukla obarač. Ona je, a ne njena majka, ubila uljeza. To je bila njihova tajna, tajna koju su samo njih dve znale.

„Niko ne mora da sazna da si ga ti ubila“, bila je rekla Medeja. „To je moj problem, a ne tvoj. Nikada neće biti tvoj problem. Ti ćeš odrasti i nastaviti svoj život. Bićeš srećna. A ovaj slučaj će ostati zakopan u

prošlosti."

Slučaj međutim nije ostao zakopan u prošlosti, mislila je Džozefina dok je ležala u zatočeništvu. *Događaji te noći vratili su se da me proganjaju.*

Crtice svetla između dasaka na prozoru polako su postajale svetlije, kako je zora prelazila u jutro. Bilo je to taman dovoljno svetla da vidi obris sopstvene šake kada ju je digla ispred lica. Još nekoliko dana na ovom mestu, pomislila je i postaću kao slepi miš, moći ću da se snalazim u tami.

Pridigla se u sedeći položaj, drhteći od jutarnje studeni. Čula je lanac kako čegrće napolju i psa kako lapće vodu.

Sledila je njegov primer pa je otpila gutljaj iz bokala. Pre dve noći, kada joj je otmičar odsekao kosu, ostavio je novu kesu sa hlebom i razbesnela se kada je otkrila nove progrižene rupe u najlonu. Miševi su ga nanjušili. Nađite sami svoju hranu, pomislila je dok je pohlepno žvakala i gutala dve kriške. Meni je potrebna snaga; moram nekako da se izbavim odavde.

Učiniću to za nas, mama. Zbog primordijalne jedinice. Ti si me naučila kako da preživim i ja ću preživeti. Zato što sam tvoja kćerka.

Kako su sati prolazili, stezala je i opuštala mišiće i smišljala plan. *Ja sam kćerka svoje majke.* To joj je bila mantra. Iznova i iznova, Džozefina je hramala po ćeliji zatvorenih očiju, pamteći koliko koraka je potrebno da od dušeka stigne do zida, zida i vrata. Tama će joj biti saveznik, samo da nauči kako da je koristi.

Napolju je pas zalajao.

Digla je pogled, srce joj je iznenada snažno zalupalo, kada su nečiji koraci zaškripali iznad tavanice.

Vratio se. To je to, to je moja prilika.

Spustila se na dušek i sklupčala u fetalni položaj, zauzela večiti stav uplašanih i poraženih. On će videti ženu koja se predala, ženu spremnu da umre. Ženu koja mu neće zadavati nikakve probleme.

Reza zaškripa. Vrata se otvoriše.

Videla je sjaj njegove baterijske lampe kako se širi sa vrata. Ušao je u prostoriju i spustio novi bokal vode, novu kesu sa hlebom. Ostala je savršeno mirna. *Neka se zapita jesam li mrtva.*

Koraci su se približili, i čula ga je kako diše u tami iznad nje „Vreme ističe, Džozefina“ rekao je.

Nije se pomerila, čak ni kada se sagnuo i pogladio je po ošišanoj glavi.

„Zar te ona ne voli? Zar ne želi da te spase? Zašto neće da dođe?“

Ni reč da nisi rekla. Da nisi mrdnula. Neka se nagne bliže.

„Sve ove godine uspevala je da se sakrije od mene. Ako se sada ne pojavi, onda je kukavica. Samo bi kukavica dozvolila da joj kćerka umre.“

Osetila je kako se dušek uleže kada je kleknuo pored nje.

„Gde je ona?“ upitao je. „Gde je Medeja?“

Njena ćutnja ga je ljutila. Zgrabio ju je za članak i rekao:

„Možda kosa nije dovoljna. Možda je vreme da im pošaljem novi suvenir. Misliš li da će prst da posluži?“

Ne. Gospode. Ne. Panika je urlala na nju da povuče ruku, da se ritne i vrisne, da uradi bilo šta da bi izbegla agoniju koja sledi. Ipak je ostala nepokretna, i dalje je glumila žrtvu oduzetu od očaja. Uperio joj je baterijsku pravo u lice i zaslepljena svetlom, nije mogla da protumači njegov izraz, nije mogla da vidi ništa u crnim rupama njegovih očiju. Bio je toliko usredsređen da izmami neku reakciju iz nje da nije primetio šta je držala u slobodnoj ruci. Nije primetio da joj se mišići napinju kao tetiva luka.

„Možda ako počnem da sečem“, rekao je, „ti počneš da pričaš.“ Izvadio je nož.

Digla je ruku i slepo zakucala visoku potpeticu cipele u njegovo lice. Čula je kako udara u meso i on je pao unazad, vrišteći.

Zgrabila je baterijsku i tresnula je o pod, tako da se sijalica razbila. U sobi zavlada mrak. *Tama je moj saveznik.* Otkotrljala se u stranu pa se digla na noge. Čula ga je metar ili dva daleko, kako ječi na podu, ali ga nije videla i on nije video nju. Bili su jednako slepi.

Samo ja znam kako da nađem vrata u mraku.

Naredni potezi su, posle onoliko vežbe i pripreme, sami usledili. Sa ivice dušeka do zida su bila tri koraka. Prati zid još sedam koraka i stići ćeš do vrata. Mada ju je gips na nozi usporavao, nije gubila vreme prilikom prolaska kroz tamu. Prešla je sedam koraka. Osam koraka. Devet...

Gde su prokleta vrata?

Čula ga je kako teško diše, kako frustrirano hukće dok pokušava da se orijentiše, da je nađe u mrklom mraku.

Nemoj da stvoriš nikakav zvuk. Ne dozvoli mu da sazna gde si.

Polako se povukla, jedva se usuđujući da diše, svaki korak je pažljivo spuštala da ne oda svoj položaj. Ruka joj je kliznula preko glatkog betona, a

onda su joj prsti naišli na drvo.

Vrata.

Okrenula je kvaku i gurnula. Iznenađna škripa šarki zvučala je zaglušujuće.

Kreni!

Već ga je čula kako se baca ka njoj, bučan kao bik. Teturavo je prošla i zatvorila vrata. Baš kada je on naleteo na njih, gurnula je rezu.

„Džozefma, ne možeš pobeći!“, viknuo je.

Nasmejala se i to je zvučalo kao smeh nepoznate osobe, divlje i nesmotreno pobedonosno režanje. „E pa, upravo jesam, gade!“, uzvratila je uzvikom.

„Zažalićeš! Hteli smo da te pustimo da preživiš, ali sada nećemo. Nećemo!“

Počeo je urla i da lupa po vratima u nemoćnom besu dok je ona polako pipajući tražila put uz tamno stepenište. Njen gips je odjekivao na drvenim stepenicama. Nije znala kuda vode, a tu je bilo gotovo jednako mračno kao u betonskom podrumu. Ali sa svakim pređenim korakom kao da je postajalo svetlije. Sa svakim korakom ponavljala je mantru: *Ja sam kćerka svoje majke. Ja sam kćerka svoje majke.*

Na pola stepeništa videla je svetlo kako se probija oko zatvorenih vrata na vrhu. Tek kada im se približila, iznenada se prisetila onoga što je malopre rekao.

Hteli smo da te pustimo da živiš.

Mi.

Vrata se iznenada otvoriše i blesak svetla je bio bolan. Zatreptala je dok su joj se oči privikavale, dok je pokušala da se fokusira na priliku koja se dizala u svetlom pravougaoniku vrata.

Na priliku koju je prepoznala.

TRIDESET DVA

Dvadeset godina nebrige i surovih zima i mraza pretvorili su privatni put Hilcbrihovog instituta u ispucalu površinu iz koje se širi korenje drveća. Džejn je stala kod znaka NA PRODAJU, i razmislila da li da nastavi tim propalim putem. Nije bilo lanca da je u tome spreči; svako je mogao da uđe na posed.

Svako je mogao tu da čeka.

Izvadila je mobilni i videla da još ima prijem. Pomislila je da pozove lokalnu podršku, a onda je zaključila da bi to bila ponižavajuće loša ideja. Nije želela da se lokalni policajci smeju detektivki iz velikog grada kojoj je potrebna pratnja da se izbori sa strašnom mejnskom šumom. *Da, koleginice, ti tvorovi i bodljikava prasad stvarno umeju da budu opasni.*

Krenula je putem.

Njen subaru se polako truckao ispucalim putem, a žbunje je sa obe strane grabilo ka vratima. Spustila je prozor i osetila miris trulog lišća i vlažne zemlje. Put je postao još neravniji i dok je zaobilazila rupčage, brinula se da joj ne pukne osovina, pa da ostane sama u šumi. Od te pomisli obuzeo ju je daleko veći nemir nego od mnogo opasnijih izgleda dok ide ulicom nekog velikog grada. Grad je shvatala i umela je da se nosi sa njegovim opasnostima.

Šume su bile tuđinska teritorija.

Kada su poslednja stabla nestala i kada je izbila na čistinu, zaustavila se na parkingu zaraslom u travu. Izašla je iz automobila i osmotrila napušteni Hilcbrihov institut, koji se dizao u daljini. Izgledao je baš kao zatvorena ustanova, izgrađen od strogog betona, sa tek nešto oblikovane živice za ukras, mada je ona i sada uzmicala pred korovom. Zamislila je dejstvo te zgrade nalik na tvrđavu na porodicu koja stiže sa problematičnim detetom. To

je izgledalo baš kao mesto gde će se dečak jednom zasvagda popraviti, gde neće biti ophođenja u rukavicama, gde neće biti polovičnih mera. Ta zgrada je obećavala disciplinu i stroga pravila. Očajni roditelji bi u toj pretećoj fasadi videli nadu.

Sada je, međutim, zgrada otkrivala samo koliko su te nade bile lažne. Većinu prozora prekrivale su daske. Gomile uvelog lišća zatrpale su glavni ulaz, a smeđe mrlje išarale su zidove, gde je voda puna rđe kapala iz začepljenih oluka. Nije bilo čudo što doktor Hilcbrih nije mogao da proda tu nekretninu: zgrada je bila čudovišna.

Dok je stajala na parkingu, osluškivala je vetar u drveću, zujanje insekata. Nije čula ništa neobično, samo zvuke letnjeg popodneva u šumi. Izvadila je ključeve koje joj je doktor Hilcbrih dao pa je prišla ulazu. Ali kada je videla vrata, naglo je stala.

Brava je bila razvaljena.

Potegla je pištolj i nogom blago gurnula vrata. Otvorila su se i pustila klin svetla u tamu unutra. Uperila je zrak džepne baterijske u sobu i videla prazne pivske konzerve i opuške razbacane po podu. U tami su zujale muve. Puls je počeo da joj juri, a šake su joj iznenada postale ledene. Osetila je ogavni smrad nečega mrtvog, nečega što se odavno raspada.

Samo da to nije Džozefina.

Ušla je u zgradu i cipele su joj zakrckale po razbijenom staklu. Polako je prešla baterijskom po sobi i videla grafitne našarane po zidovima: GREG I JA ZAUWEK! KARI JE KURVA! Tipične srednjoškolske bljuvotine, pa je nastavila i okrenula baterijsku ka daljem uglu. Tamo ju je naglo zaustavila.

Na podu je sklupčano ležalo nešto tamno.

Dok se približavala, smrad trulog mesa postao je neizdrživ. Zagledala se u crkotinu rakuna, videla je crve kako se migolje i pomislila je na besnilo. Pitala se ima li u zgradi slepih miševa.

Grcajući zbog smrada, pobegla je napolje na parking i očajnički pročistila pluća duboko udišući. Tek tada, dok je stajala okrenuta ka drveću, primetila je tragove guma. Vodili su od popločanog parkinga u šumu, gde su dve brazde prolazile kroz mekanu šumsku stelju. Slomljene grančice su joj govorile da je vegetacija gažena nedavno.

Prateći tragove, prešla je kratki put do šume, gde su tragovi nestajali na početku planinarske staze koja je bila previše uzana za automobil. Na

početku je i dalje stajao znak zakucan za drvo.

KRUŽNA STAZA

Bila je to jedna od starih planinarskih staza instituta. Bredli je voleo prirodu, rekao joj je doktor Hilcbrih. Pre mnogo godina, on je verovatno hodao tom stazom. Od izgleda da zađe u tu šumu puls joj se ubrzao. Pogledala je tragove guma.

Ko god da je bio tu, sada je otišao, ali se svakog časa može vratiti. Osećala je težinu pištolja na boku, ali je ipak potapšala futrolu, to je bila nagonska provera da bi se umirila što je oružje još tu.

Krenula je stazom, koja je mestimično bila toliko zarasla da je nekoliko puta slučajno skretala sa nje, pa je morala opet da je traži. Krošnje su postale gušće i zaklanjale su sunčevu svetlost. Pogledala je mobilni i ozlojeđeno shvatila da više nema signal. Osvrnula se pozadi i iza sebe videla samo drveće. Ali napred, šuma kao da se otvarala i videla je kako se sunce probija.

Krenula je ka proplanku, pored drveća koje je umiralo ili bilo već mrtvo, šuplje i slomljeno. Iznenada joj je tlo pod nogama popustilo i stopala su joj potonula u blato. Kada je izvukla jednu nogu, zamalo je ostala bez cipele. Zgađena, pogledala je blatnjavu nogavicu i pomislila: *Mrzim šumu. Mrzim prirodu. Ja sam policajka, a ne šumar.*

Onda je primetila otisak stopala: muški, veličine 43 ili 44.

Svaki sušanj, svaki zuj bube delovao je naglašeno. Videla je druge otiske kako vode sa staze, pa je krenula za njima kroz ševar. Više nije bilo bitno što su joj stopala mokra, što su joj nogavice skroz blatnjave. Usredsredila se samo na te otiske, koji su vodili dublje u močvaru. Sada je već potpuno izgubila račun o mestu gde je skrenula sa staze. Sunce joj je na nebu govorilo da je podne odavno prošlo, a šuma se čudno utišala. Nije bilo ptičje pesme, nije bilo vetra, već samo zujanje komaraca oko njenog lica.

Otisci stopala su skrenuli pa se popeli uz nasip, ka suvom tlu.

Zastala je, zbunjena promenom pravca, sve dok nije primetila drvo. Oko debla je bilo obmotano najlonsko uže. Drugi kraj užeta vodio je u močvaru i nestajao ispod površine vode boje čaja.

Uхватиła je uže i osetila otpor kada je povukla. Polako je počelo da izranja iz tamne vode. Onda je vukla iz sve snage, uže je izlazilo, umršeno u barske trave. Nešto iznenada izbi na površinu, nešto od čega je vrisnula i preneražena se zateturala unazad. Načas je bila ugledala lice praznih očiju koje zuri u nju poput nakazne vodene vile.

Onda je ponovo potonulo nazad u močvaru.

TRIDESET TRI

Bilo je već predveče kada su roniaci mejnske policije završili pretragu močvare. Voda je bila duboka samo do grudi; Džejn je sa obale posmatrala glave ronilaca kako često izranjaju da se orijentišu ili iznesu neki novi predmet da se bolje osmotri. Voda je bila previše mutna da bi u njoj nešto videli, tako da su morali da rukama prolaze kroz mulj i trulo bilje, što je bio gadan posao i Džejn je bilo drago da ga obavlja neko drugi.

Posebno kada je videla šta su na kraju izronili.

Telo žene je sada bilo izloženo na ciradi, a iz njene kose pune mahovine oticala je crna voda. Koža joj je bila toliko umrljana taninom da se ni njena rasa ni uzrok smrti nisu mogli odrediti. Očigledno je, međutim, bilo da nije stradala nesrećnim slučajem; za telo je bio vezan džak pun teškog kamenja. Džejn je zurila u iskrivljeni izraz ženinog pocrnelog lica i pomislila je: *Nadam se da si bila mrtva kada ti je vezao taj džak kamenja oko struka. Kada te je gurnuo i gledao kako tones u tu crnu vodu.*

„Ovo očigledno nije nestala žena koju tražite“, rekao je doktor Daldžit Sing.

Digla je pogled ka mejnskom medicinskom istražitelju koji je stajao pored nje na obali. Beli sički turban doktora Singa isticao se na sve slabijem svetlu, tako da ga je bilo lako primetiti među konvencionalnije odevenim istražiteljima okupljenim na mestu zločina. Kada je stigao, ona se iznenadila pošto je videla tako egzotičnu priliku da izlazi iz kamiona; nije očekivala da će u Severnoj šumi sresti takvog čoveka. Ipak, sudeći po izlizanim čizmama i planinarskoj opremi koju je nosio sa sobom, doktor Sing je odlično poznao mejnsku divljinu. Sigurno je došao bolje pripremljen od nje, u gradskom kompletu.

„Mlada žena koju tražite oteta je pre četiri dana?“ upitao je doktor Sing.

„Ovo nije ona“, rekla je Džejn.

„Ne, ova žena je potopljena već neko vreme. Kao i ovi drugi uzorci.“ Doktor Sing je pokazao životinjske ostatke koji su takođe izvađeni iz močvare. Tu su bile dve dobro očuvane mačke i pas, kao i skeleti neidentifikovanih stvorenja. Džakovi puni kamenja vezani oko svih tela jasno su govorili da žrtve nisu prosto zalutale u močvaru pa se utopile.

„Ubica je eksperimentisao sa životinjama“, rekao je doktor Sing. Okrenuo se ka lešu žene. „A izgleda da je usavršio tehniku očuvanja tela.“

Džejn se stresla i pogledala preko bare, ka suncu na zalasku. Frost joj je rekao da su močvare bile magična mesta, dom čudesno raznolikih orhideja, mahovina i vilin konjica. Te večeri nije videla nikakvu magiju dok je zurila po namreškanoj površini vodom natopljenog tresetišta. Videla je samo hladnu čorbu od leševa.

„Sutra ću da uradim autopsiju“, rekao je doktor Sing. „Ako želite da prisustvujete, naravno da ste dobrodošli.“

Ono što je zaista želela bilo je da se vrati kući u Boston. Da se istušira, da poljubi kćerku za laku noć, da legne u krevet s Gejbrijelom. Međutim, još tu nije završila posao.

„Autopsiju ćete obaviti u Ogasti?“, upitala je.

„Da, negde oko osam. Da vas očekujem?“

„Doći ću.“ Duboko je udahnula i ispravila se. „Pa, sad bi trebalo da nađem neko prenoćište.“

„Hotornov motel je samo nekoliko kilometara daleko. Prave odličan doručak. Ne neki grozan kontinentalni nego omlete i palačinke.“

„Hvala na savetu“, rekla je. *Samo bi patolog mogao da stoji iznad mokrog leša i s tolikim oduševljenjem priča o palačinkama.*

Vratila se stazom koja je sada bila obeležena zastavicama od policijske trake. Pošto je izronila između drveća, uvidela je da je parking počeo da se prazni; ostalo je samo još nekoliko službenih vozila. Lokalna policija je već pretražila zgradu, ali su našli samo đubre i raspadnutu crkotinu onog rakuna koju je već bila videla. Nisu našli ni Džozefinu ni Bredlija Rouza.

On je međutim bio tu, mislila je dok je zurila u šumu. Parkirao je pored tog drveća. Išao je stazom do močvare. Tamo je vezao užu i izvukao jedan svoj suvenir iz vode, kao što ribar izvlači mrežu sa ulovom.

Sela je u automobil i odvezla se tim propalim putem, a njen siroti subaru

poskakivao je po rupama koje su u mraku delovale još opasnije. Čim je skrenula na glavni put, zazvonio joj je mobilni.

„Već dva sata pokušavam da te dobijem“, rekao je Frost.

„U močvari nije bilo prijema. Završili su pretraživanje i našli samo jedno telo. Pitam se da li on ima još neko skrovište...“

„Gde si sada?“, prekinu je Frost.

„Ovde ću da prenoćim. Hoću sutra da gledam autopsiju.“

„Mislim *baš* ovog trenutka, gde si?“

„Idem da nađem motel. Što?“

„Kako se zove motel?“

„Mislim da se zove *Hotorn*. Ovde je negde u blizini.“

„Dobro, vidimo se tamo za sat-dva.“

„Dolaziš u Mejn?“

„Već sam krenuo. I dovodim još nekoga.“

„Koga?“

„Pričaćemo kada stignemo.“

Džejn se zaustavila ispred prve prodavnice na koju je naišla da kupi novo rublje i čarape i picu. U motelskoj sobi je oprala i okačila pantalone pa je sedela, jela picu i čitala dosije Džimija Ota. Sastojao se iz tri dela, svaki za jednu godinu koju je proveo kao učenik u Hilcbrihovom institutu. Ne, ne učenik - pre pitomac, pomislila je, prisećajući se ružne betonske zgrade, zabačene lokacije. Mesto gde se od društva strogo odvajaju momci koje ne želite u blizini vaše kćerke. A to je posebno važno za Džimija Ota.

Zastala je na prepisu Džimijevih reči tokom privatne terapijske seanse. Bilo mu je samo šesnaest godina.

Kada mi je bilo trinaest, video sam jednu sliku u udžbeniku istorije. Koncentracioni logor, gde su žene ubijane u gasnoj komori. Tela su bila gola, poređana u nizu. Često mislim o toj slici, o tim ženama. Desetine i desetine žena, koje samo leže, kao da mene čekaju, da im uradim šta poželim. Da ih jebem u svaki otvor.

Da im guram štapove u oči. Da im odsečem bradavice. Hoću da odjednom imam gomilu žena, čitav niz žena. Inače nije zabavno, je li?

Ali kako da ih čovek sakupi više odjednom? Da li postoji neki način da leš ne propadne, da ostane svež?

To bih voleo da saznam, zato što nije zabavno ako žena samo istruli i ostavi me...

Džejn se trže kada neko zakuca na vrata sobe. Bacila je nedovršeno parče pice u kutiju i uzviknula, ne baš sigurnim glasom: „Da? Ko je?“

„Ja sam“, odgovorio je Bari Frost.

„Samo čas.“ Otišla je u kupatilo i obukla još mokre pantalone. Kada je stigla do vrata, živci su joj opet bili mirni, srce joj je usporilo. Otvorila je vrata i videla iznenađenje koje ju je čekalo.

Frost nije bio sam.

Žena koja je stajala pored njega imala je četrdesetak godina, bila je tamnokosa i izuzetno lepa. Na sebi je imala izbledele farmerke i crni pulover, ali na njenom suvom, sportski građenom telu čak je i ta svakodnevna odeća izgledala otmeno. Nije rekla ni reč Džejn, već je prošla pravo pored nje u sobu i naredila: „Zaključajte vrata.“

Čak i pošto je Frost to uradio, žena se nije opustila. Smesta je prišla prozoru i navukla zavese, kao da svaki otvor može da omogući pogled neprijateljskih očiju.

„Ko ste vi?“, upita Džejn.

Žena se okrenula ka njoj. A u tom času, čak i pre nego što je Džejn čula odgovor, videla ga je na ženinom licu, na njenim izvijenim obrvama, na njenim istaknutim jagodicama. Lice koje ćete videti naslikano na grčkoj urni, pomislila je. Ili na zidu egipatske grobnice.

„Zovem se Medeja Samer“, rekla je žena. „Ja sam Džozefinina majka.“

TRIDESET ČETIRI

„Ali... trebalo bi da ste mrtvi“, rekla je Džejn ošamućeno.

Žena se umorno nasmejala. „To je zvanična verzija.“

„Džozefina misli da ste mrtvi.“

„To sam joj rekla da kaže. Nažalost, ne veruju joj svi.“ Medeja je prišla lampi i isključila je, tako da je soba potonula u tamu. Onda je prišla prozoru i provirila između zavesa.

Džejn je osmotrila Frosta, koji je bio tek silueta u send. „Kako si je našao?“, prošaputala je.

„Nisam ja našao nju“, odgovorio je. „Ona je našla mene. Zapravo je najviše želela da razgovara sa tobom. Kada je saznala da si otišla za Mejn, našla je moj broj.“

„Zašto mi to nisi rekao preko telefona?“

„Ja mu nisam dozvolila“, rekla je Medeja, i dalje okrenuta leđima, dok je posmatrala ulicu. „Ono što ću vam sada reći ne sme izaći iz ove sobe. Ne smete to podeliti sa kolegama. O tome se ne sme nigde šaputati. Samo tako mogu ostati mrtva. To je jedini način da Tari - Džozefina - ima bilo kakve izgleda za normalan život.“ Čak i u tami, Džejn je videla zategnuti obris zavesa koju je ova stezala. „Meni je kćerka sve na svetu“, rekla je tiho.

„Pa zašto ste je onda napustili?“ upita Džejn.

Medeja se okrenu u mestu da se suoči sa njom. „Nisam je napustila! Odavno bih stigla da sam samo znala šta se dešava.“

„*Da ste samo znali?* Koliko ja shvatam, ona se već godinama snalazi sama. A vas nigde nema.“

„Morala sam da je izbegavam.“

„Zašto?“

„Zato što bi moja blizina za nju mogla da znači smrt.“ Medeja se ponovo

okrenula ka ulici. „To nema nikakve veze sa Džozefinom. Ona je za njih samo mamac. Način da me isteraju na čistinu. On zapravo hoće samo *mene*.”

„Hoćete li to da mi objasnite?”

Medeja uzdahnu i sede na stolicu pored prozora. Tamo je bila samo senka bez lica, tihi glas u tami. „Ispričaću vam jednu priču”, rekla je. „O devojci koja se spetljala sa pogrešnim momkom. Devojci koja je bila toliko naivna da nije prepoznala razliku između nežne zanesenosti i...” Zastala je. „Fatalne opsesije.”

„Govorite o sebi.”

„Da.”

„A ko je bio momak?”

„Bredli Rouz.” Medeja je drhtavo uzdahnula i njen tamni obris kao da se skupio u stolici, od želje da se zaštiti. „Bilo mi je tek dvadeset godina. Šta devojka može da zna sa dvadeset godina? Prvi put sam putovala u inostranstvo, bilo je to moje prvo iskopavanje. U pustinji je sve izgledalo drugačije. Nebo je bilo plavlje, boje su bile življe. A kada ti se jedan stidljivi momak osmehne, kada počne da ti ostavlja male darove, ti pomisliš da si se zaljubila.”

„Bili ste u Egiptu sa Kimbalom Rouzom.”

Medeja klimnu glavom. „Potraga za Kambizom. Kada mi je ponuđena prilika da učestvujem, oberučke sam je prihvatila. Kao i desetine drugih studenata. Stigli smo u zapadnu pustinju i živeli svoje snove! Preko dana smo kopali, noći smo provodili u šatorima. Nikada nisam videla toliko zvezda, toliko predivnih zvezda.” Zastala je. „Bilo je to mesto gde bi se svako zaljubio. Ja sam bila samo devojka iz Indija, spremna da napokon počne da živi. A tu je bio Bredli, sin Kimbala Rouza lično. Bio je izuzetno talentovan, povučen i stidljiv. Ima nečega u stidljivim muškarcima zbog čega pomislite da su bezopasni.”

„Ali on nije bio bezopasan.”

„Nisam znala šta je zaista. Mnogo toga nisam znala, sve dok nije bilo prekasno.”

„A šta je on to bio?”

„Čudovište.” Medejinna glava se diže u tami. „To isprva nisam videla. Videla sam samo momka koji me gleda sa obožavanjem. Koji sa mnom razgovara o temi koju oboje najviše volimo. Koji je počeo da mi donosi male

poklone. Zajedno smo radili u rovu. Uvek smo zajedno ručali i večerali. Na kraju smo spavali." Zastala je. „Tada je sve počelo da se menja."

„Kako?"

„Kao da me više nije doživljavao kao posebnu osobu. Postala sam deo njega. Kao da me je progutao, apsorbovao. Ako bih otišla na drugi kraj logora, on bi pošao za mnom. Ako bih razgovarala sa nekim, on je zahtevao da zna o čemu smo razgovarali. Ako bih samo pogledala nekog drugog muškarca, on bi se uznemirio. Večito je posmatrao, večito je uhodio."

To je tako stara priča, pomislila je Džejn, ista priča koja se toliko puta desila drugim parovima. Priča koja se previše često završava sa detektivima iz odeljenja za ubistva koji stoje na krvavim mestima zločina. Medeja je imala sreće; ona je uspela da ostane živa.

Ali ipak nije zaista pobjegla.

„Džema je bila ta koja je sela da porazgovara sa mnom i skrenula mi pažnju na ono očigledno", rekla je Medeja.

„Džema Hamerton?"

Medeja je klimnula glavom. „Ona je bila student postdiplomac na iskopavanju. Nekoliko godina starija od mene, i stotinu godina mudrija. Videla je šta se dešava, pa mi je rekla da moram da povučem crtu. A ako se on ne smiri, da ga oteram u tri lepe. O, Džema je bila dobra u tome, umela je da pokaže zube. Ali ja tada nisam bila dovoljno jaka. Nisam bila u stanju da se otrgnem."

„Šta se desilo?"

„Džema je otišla kod Kimbala. Rekla mu je da dovede sina u red. Bredli je sigurno saznao za taj razgovor zato što mi je odmah rekao da više nikada ne smem da razgovaram sa Džemom."

„Nadam se da ste mu rekli gde da se nosi."

„Trebalo je", odgovorila je Medeja tiho. „Ali nisam imala petlju. Danas mi to deluje neverovatno. Kada se prisetim kakva sam devojka bila, uopšte ne prepoznajem samu sebe. Ne poznajem tu osobu. Tu bednu žrtvu koja nije umela ništa da uradi za sebe."

„Kako ste napokon uspeli da se otrgnete od njega?"

„Zbog onoga što je uradio Džemi. Jedne noći, dok je spavala, zašio je ulaz u njen šator. Onda ga je polio benzinom i zapalio. Ja sam uspela da rasečem šator i da je izbavim."

„Bredli je pokušao da je ubije?“

„Nije bilo dokaza da je on, ali sam ja znala. Tada sam napokon shvatila za šta je on sve kadar. Sela sam na avion i došla kući.“

„Ali to nije bio kraj.“

„Ne, to nije bio kraj.“ Medeja je ustala i vratila se do prozora. „To je bio tek početak.“ Sada su se Džejnine oči prilagodile na tamu i videla je ženinu bledu šaku kako steže zavesu. Videla je kako joj se ramena načas grče kada su farovi automobila sporo prošli ulicom, pa nastavili dalje.

„Bila sam trudna“, rekla je Medeja tiho.

Džejn ju je zapanjeno pogledala. „Džozefina je Bredlijeva *kćerka*?“

„Da.“ Okrenula se i pogledala Džejn. „Ali to *nikada* ne sme saznati.“

„Nama je rekla da joj je otac neki francuski arheolog.“

„Čitavog života sam je lagala. Ispričala sam joj da joj je otac dobar čovek koji je umro pre nego što se ona rodila. Ne znam da li mi ona zaista veruje, ali od te priče nisam odustajala.“

„A šta je sa drugom pričom koju ste joj ispričali? Zašto ste se stalno selile i menjale imena? Ona misli da vi bežite od policije.“

Medeja slegnu ramenima. „To jeste bilo dobro objašnjenje, zar ne?“

„Ali nije istina.“

„Morala sam da joj pružim *neki* razlog, razlog koji je neće prestraviti. Bolje da bežimo od policije nego od čudovišta.“

Posebno kada ti je to čudovište rođeni otac.

„Ali ako vas je proganjao, zašto ste bežali? Zašto ga prosto niste prijavili policiji?“

„Mislite da nisam probala? Nekoliko meseci pošto sam se vratila kući, Bredli se pojavio na mom koledžu. Rekao mi je da smo mi srodne duše. Rekao je da mu pripadam. Ja sam njemu rekla da ne želim više nikada da ga vidim. Počeo je da me prati, da mi šalje cveće svakog jebenog dana. Ja sam ga bacala, zvala sam policiju, pa sam čak uspela da ih ubedim da ga uhapse. Ali je onda njegov otac poslao advokate da reše stvar. Kada je čoveku otac Kimbal Rouz, on je nedodirljiv.“ Zastala je. „Onda je postalo gore. Mnogo gore.“

„Kako?“

„Bredli se jednog dana pojavio u društvu svog starog druga. Čoveka koji me je plašio više čak i od samog Bredlija.“

„To je bio Džimi Oto.“

Medeja se stresla na sam spomen tog imena. „Bredli je mogao da prođe kao normalna osoba - samo još jedan stidljiv mladić. Ali Džimi - bilo je dovoljno samo da ga pogledate u oči pa da shvatite da je drugačiji. Oči su mu bile crne kao kod ajkule. Kada bi zurio u vas, prosto biste znali da razmišlja o tome šta bi vam radio. A i on je postao opsednut mnome.“

I tako su me obojica pratila. Ugledala bih Džimija kako zuri u mene u biblioteci. Ili Bredlija kako mi viri kroz prozor. U tandemu su igrali psihološku igru, pokušavali su da me slome. Cilj im je bio da izgledam kao ludakinja.“

Džejn je pogledala Frosta. „Još tada“, rekla je, „lovili su zajedno.“

„Na kraju sam se ispisala sa fakulteta“, rekla je Medeja. „Tada sam već bila u osmom mesecu, a baka mi je bila na samrti. Vratila sam se u Indio da se porodim. Za samo nekoliko nedelja, Bredli i Džimi su se pojavili u gradu. Podnela sam zahtev za zabranu prilaženja i obojicu su uhapsili. Tog puta sam bila rešena da ih se ratosiljam zauvek. Morala sam da štitim bebu i tome je morao da dođe kraj.“

„Ali niste istrajali. Uplašili ste se i povukli ste prijavu protiv Bredlija.“

„Ne baš.“

„Kako to mislite, ne baš? Jeste li povukli prijavu ili niste?“

„Sklopila sam pakt sa đavolom. Sa Kimbalom Rouzom. On je želeo da tužilaštvo obustavi postupak protiv njegovog sina. Ja sam želela da moja kćerka bude bezbedna. Zato sam povukla prijavu i Kimbal mi je napisao pozamašan ček. Sa toliko novca mogla sam da sebi i kćerki obezbedim novi život, sa novim imenima.“

Džejn je odmahнула glavom. „Uzeli ste novac i zbrisali? Iznos čeka je sigurno bio pozamašan.“

„Nije stvar bila u novcu. Kimbal je upotrebio moju kćerku protiv mene. Pretio je da će mi je oduzeti na sudu ako ne prihvatim njegovu ponudu. On joj je deda, i imao je čitavu armiju advokata da me napadne. Nisam imala izbora, tako da sam prihvatila novac i povukla prijavu. *Ona* je razlog zbog koga sam to uradila, zbog koga nikada nisam prestala da bežim. Da bih je sklonila od te porodice, od svakoga ko bi mogao da je povredi. Shvatate me, zar ne? Da bi majka sve uradila da zaštiti svoje dete?“

Džejn je klimnula glavom. Savršeno je shvatala.

Medeja se vratila do stolice, uzdahnula i sela. „Mislila sam da ako čuvam kćerku od opasnosti, ona nikada neće saznati kako je to biti progonjen. Odrašće neustrašiva i pametna. Prava ratnica - to sam želela da postane. Govorila sam joj da uvek teži tome. I ona *jeste* odrastala u pametnu devojkicu. I neustrašivu. Nije znala dovoljno da bi se bojala." Medeja zastade. „Sve do San Dijega."

„Do ubistva u njoj sobi."

Medeja klimnu glavom. „Te noći je saznala da više nikada neće moći da živi bez straha. Sutradan smo se spakovale i odvezle u Meksiko. Završile smo u Kabo San Lukasu, gde smo živele četiri godine. Tamo nam je bilo lepo i bile smo sakrivene." Uzdahnula je. „Ali devojkice na kraju odrastu. Napune osamnaest godina i požele da same donose odluke u životu. Želela je da studira i to baš arheologiju. Iver ne pada daleko od klade." Tužno se nasmejala.

„Pustili ste je?"

„Džema je obećala da će je držati na oku, pa sam mislila da će biti bezbedna. Imala je novo ime, nov identitet. Mislila sam da je Džimi nikada neće naći."

Usledila je dugačka tišina dok je Džejn shvatala šta je Medeja upravo rekla. „*Džimi?* Ali Džimi Oto je mrtav."

Medeja naglo diže glavu. „Molim?"

„To bi vi najbolje trebalo da znate. Vi ste ga ubili u San Dijegu."

„Ne."

„Pucali ste mu u potiljak. Odvukli telo iz kuće i zakopali ga."

„To nije tačno. To nije bio Džimi."

„Pa ko je onda bio zakopan u dvorištu?"

„Bredli Rouz."

TRIDESET PET

„Bredli Rouz?“ reče Džejn. „Policija u San Dijegu nam nije tako rekla.“

„Mislite da ne bih prepoznala oca sopstvenog deteta?“, reče Medeja. „Nije Džimi provalio u sobu moje kćerke te noći. Već *Bredli*. O, sigurna sam da je Džimi vrebao negde u blizini, i da se uplašio i pobegao kada je čuo pucanj. Ali ja sam znala da će se on vratiti. Znala sam da moramo biti brze. Zato smo se spakovale i pošle već sutra ujutro.“

„Leš je identifikovan kao Džimi“, reče Frost.

„Ko ga je identifikovao?“

„Njegova sestra.“

„Onda je pogrešila. Zato što ja *znam* da to nije bio Džimi.“

Džejn je uključila svetiljku i Medeja je ustuknula, kao da je svetio obične sijalice od šezdeset vati radioaktivno. „Ovo je potpuno nelogično. Kako je rođena sestra Džimija Ota mogla tako da pogreši?“ Uzela je psihijatrijski dosije sa kreveta i pregledala beleške doktora Hilcbriha. Brzo je našla ono što je tražila.

„Ime njegove sestre je Keri.“ Džejn pogleda Frosta. „Zovi Kroua. Reci mu da ustanovi gde živi Keri Oto.“

On je izvadio mobilni.

„Ne razumem“, reče Medeja. „Kakve veze Džimijeva sestra ima s ovim?“

Džejn je prelistala beleške u Džimijevom dosijeu iz Hilc-brihovog instituta, tražeći beleške o Keri Oto. Tek je tada shvatila koliko se često Keri spominje.

Sestra ponovo u poseti, drugi put danas.

Keri ostala i posle isteka vremena za posete; podsetili je da mora da poštuje pravila.

Zamolili Keri da ne zove toliko često.

Uхватili Keri da krijumčari cigarete. Posete zabranjene na dve nedelje.

Sestra u poseti... Sestra u poseti... Keri ponovo dolazila.

I na kraju je stigla do beleške od koje se sledila:

Potrebna mnogo sveobuhvatnija porodična terapija. Keri je upućena bangorskom dečjem psihologu zbog afektivne vezanosti za brata.

Frost je prekinuo vezu. „Keri Oto živi u Fremingamu.”

„Reci Krouu da odmah tamo pošalje tim. Sa podrškom.”

„Već je krenuo.”

„Šta se dešava?”, prekinula ih je Medeja. „Zašto vas toliko zanima sestra?”

„Zato što je Keri Oto rekla policiji da je telo koje ste zakopali bilo telo njenog brata”, kazala je Džejn.

„Ali ja znam da nije. Zašto bi to rekla?”

„Postojao je nalog za njegovo hapšenje”, objasnio je Frost. „U vezi sa nestankom jedne žene u Masačusetsu. Ako bi nadležni poverovali da je mrtav, prestali bi da ga traže. Postao bi nevidljiv. Sigurno je lagala da bi ga zaštitila.”

„Keri je ključ”, reče Džejn. „A mi znamo gde živi.”

„Mislite da je moja kćerka tamo”, reče Medeja.

„Ako nije, mogu da se kladim da Keri zna gde je on drži.”

Džejn je sada šetkala po sobi, pogledavajući na sat. Računala je koliko će Krouu i njegovim ljudima biti potrebno da stignu do Fremingama. Želela je da bude tamo sa njim, da zakuca na ta vrata, da upadne u tu kuću. Da po tim sobama potraži Džozefinu. *Trebalo bi da je ja nađem.* Ponoć je bila prošla, ali je bila potpuno budna, činilo joj se kao da joj je krv gazirana. Sve ovo vreme smo tražili pokojnika, a trebalo je da se fokusiramo na Džimija Ota. Na nevidljivog čoveka.

Jedini pacijent koji me je istinski plašio, tako je doktor Hilcbrih opisao Džimija. Sve je plašio. Čak i sopstvene roditelje.

Džejn je stala i okrenula se ka Frostu. „Sećaš li se šta je Krou rekao o Džimijevim roditeljima? O tome kako su poginuli?”

„Bio je neki udes, je li? Pao je avion.”

„Zar to nije bilo u Mejnu? Kupili su kuću u Mejnu, da budu bliže Džimiju.”

Džejn je ponovo uzela psihijatrijski dosije i otvorila prvu stranicu, gde su se nalazili osnovni podaci o pacijentu. Džimijevi roditelji bili su Hauard i Anita Oto, i imali su dve adrese. Prva im je bila ona glavna, u Masačusetsu. Druga adresa, u Mejnu, dodata je kasnije; bila je upisana rukom.

Frost je već mobilnim zvao Bostonsku policiju. „Morate da mi nađete neke podatke iz poreske službe”, rekao je, gledajući adresu preko Džejninog ramena. „Država Mejn, mesto po imenu Saponak. Ulica Veli vej jedan šest pet.” Trenutak kasnije prekinuo je vezu i pogledao Džejn. „Nalazi se u vlasništvu fondacije *Evergrin*, šta god da je to. Pozvaće nas kad budu imali još informacija.”

Džejn je ponovo bila u pokretu, ljuta i nestrpljiva. „To sigurno nije daleko odavde. Mogli bismo da odemo da bacimo pogled.”

„Poginuli su pre više od dvadeset godina. Ta kuća je verovatno već nekoliko puta promenila vlasnika.”

„Ili možda još pripada nekom članu porodice.”

„Strpi se malo, javiće nam još informacija o toj fondaciji.”

Džejn međutim nije bila raspoložena da čeka. Ona je bila trkački konj na startnoj liniji, spreman na pokret. „Idem ja”, rekla je, pa je pogledala ka komodi na kojoj je ostavila ključeve.

„Hajdemo mojim kolima”, reče Frost, već na vratima. „Trebaće nam GPS.”

„Idem i ja”, reče Medeja.

„Ne”, reče Džejn.

„Ona je moja kćerka.”

„Baš zato ne smete da se mešate. Da nam ne biste skretali pažnju.” Džejn je stavila pištolj u futrolu i pogled na to oružje trebalo je da dovoljno govori. *Ovo su ozbiljne stvari. Ovo nije za civile.*

„Hoću nešto da uradim”, bila je uporna Medeja. „*Moram* nešto da uradim.”

Džejn se okrenula i u toj ženi videla odlučnost kakvu nikada do tada nije

videla u životu, videla je ženu spremnu za bitku. Ali ta bitka nije bila Medejina; nije to mogla biti.

„Najbolje što noćas možete da uradite jeste da ostanete ovde“, rekla je Džejn. „I da zaključate vrata.“

Veli vej je bio usamljeni seoski put kroz gustu šumu, toliko gustu da se okolne kuće nisu videle od drveća. Broj na poštanskom sandučetu pored puta rekao im je da su na pravoj adresi, ali su u tami videli samo početak šljunkovitog prilaza koji je nestajao u šumi. Džejn je otvorila sanduče i našla gomilu mokrih reklama.

„Ako ima stanara“, rekla je, „u poslednje vreme nisu uzimali poštu. Ne bih rekla da ima nekoga kod kuće.“

„Onda nikome neće smetati ako malo bolje razgledamo“, rekao je Frost.

Njihov automobil se sporo kotrljao prilazom, a šljunak je šušкао ispod guma. Tu je drveće bilo toliko gusto da nisu videli kuću sve dok nisu skrenuli, pa se iznenada pojavila ispred njih. Nekada je to možda bila lepa vikendica, sa zabatima i prostranim tremom, ali ju je sada sa svih strana okruživao korov a gladne puzavice su se uspele preko ograde trema, kao da su rešene da uguše i kuću i svakog nesrećnog stanara.

„Izgleda napušteno“, reče Frost.

„Ja ću da izađem da vidim izbliza.“ Džejn je uhvatila kvaku i taman je htela da otvori vrata kada je čula upozoravajući zveket lanca, zvuk zlokoban kao čegrtanje zmije.

Iz tame skoči nešto crno.

Ona huknu i trgnu se unazad kada pitbul udari u vrata, kada kandže zagrebaše po staklu a beli zubi blesnuše sa druge strane prozora.

„Gospode!“ viknu ona. „Odakle samo iskoči?“

Pseće režanje sada je bilo sumanuto, kandže su grebale kao da će pokidati metal.

„Ne sviđa mi se ovo“, reče Frost.

Ona se nasmejala, bio je to sulud i poremećen zvuk u tesnoj unutrašnjosti automobila. „Ni ja baš nisam luda od sreće.“

„Ne, hoću da kažem, ne sviđa mi se to što je vezan na lanac. Kuća

izgleda napušteno, pa ko onda hrani psa?“

Zagledala se u kuću, u tamne prozore koji kao da su joj preteći uzvraćali pogled. „U pravu si“, reče ona tiho. „Ovde nešto nije kako treba.“

„Vreme je da pozovemo podršku“, reče Frost i maši se telefona. Nije imao priliku da okrene broj.

Prvi pucanj razbi prozor.

Komadići oštrog stakla zasuše Džejnino lice. Ona se baci ispod kontrolne table kada druga detonacija preseče noć, i novi metak udari u kola. Frost se takođe sagnuo, i videla je njegovo lice iskrivljeno od straha samo koji centimetar od svog, dok su oboje pokušavali da potegnu pištolj.

Treći metak se odbi od metala.

Unutrašnjost poče da ispunjava zloslutan smrad. Od isparenja, Džejn oseti kako je peku oči i grlo. Frost i ona se zгледаše, i ona shvati da on misli isto.

Benzin.

Gotovo istovremeno, svako je otvorio svoja vrata. Džejn se bacila iz kola i otkotrljala kada je buknuo prvi plamen. Nije videla da li se Frost spasao na drugoj strani; samo je mogla da se nada da jeste, zato što je sledećeg časa rezervoar eksplodirao. Prozori su popucali i pakleni plamenovi suknuše u nebo.

Dok je staklo sipalo po zemlji, Džejn je pokušavala da nađe zaklon. Trnovito žbunje joj je kidalo odeću, grebalo joj ruke. Otkotrljala se iza drveta i stegla hrapavu koru dok je grozničavo pokušavala da uoči napadača, ali je videla samo plamen kako guta ostatke Frostovog automobila. Pas, koji je od vatre potpuno podivljao, zavijao je i jurio po dvorištu, a lanac je čegrtao za njim.

Prolomi se nov pucanj. Ona ču bolan krik i lom grančica u žbunju.

Frost je pogoden!

Kroz veo od dima i vatre, videla je osobu koja je pucala kako iz kuće izlazi na trem. Ženina plava kosa presijavala se na sjaju vatre. S dignutom puškom, iskoračila je na svetlo. Tek je tada Džejn prepoznala lice Debi Djuk.

Ne, ne Debi. Keri Oto.

Keri je krenula niz stepenice trema, s puškom uperenom da dokrajči Frosta.

Džejn je prva opalila. Još dok je stezala obarač, želela je da to bude ubilački hitac. Nije oklevala, nije se bojala, osećala je samo hladni, kontrolisani bes koji je obuzeo njeno telo i upravljao njenim nišanjenjem. Brzo je ispalila *jedan, dva, tri* hica. Pogodili su metu kao udarci pesnicom. Keri se trznula unazad, ispustila pušku pa se srušila na stepenike.

Džejn je polako krenula napred, boreći se za dah. I dalje stežući pištolj, nije odvajala pogled od mete. Keri je ležala na stepeništu, još je bila živa i ječala je, a u njenim poluotvorenim očima presijavao se pakleni sjaj vatre. Džejn je pogledala ka Frostu i videla ga da leži na ivici šume.

Budi živ. Molim te, budi živ.

Uspela je da pređe samo još nekoliko koraka kada je pit-bul udari s leđa.

Mislila je da lanac nije toliko dug, i nije ga videla kako se zaleće na nju, nije imala vremena da se spremi za udarac od koga je poletela napred. Pružila je ruke da ublaži pad, i kada se dočekala, čula je kost kako puca i videla da joj se članak iskrivio. Bol je bio toliki da su čak i čeljusti psa na njenom ramenu bile sitnica, neuporediva sa tom istinskom agonijom. Izvila se, otkotrljala na leđa, tako da je pritisla psa svom težinom, ali je on nije puštao. Pištolj joj je ispao van domašaja. Desna ruka je bila neupotrebljiva. Nije mogla da otera životinju udarcima, nije mogla da zavuču ruku i uhvati je za grlo. Zato joj je zarila lakat u trbuh, pa opet i opet i čula je rebra kako pucaju.

Kevčući od bola, pas je popustio. Otkotrljala se i pridigla na kolena. Tek je tada, dok je zurila u psa koji cvili, videla da lanac više nije prikačen za ogrlicu. Kako se oslobodio? Ko ga je pustio?

Odgovor se pojavio iz senki.

Džimi Oto je izašao na svetlost vatre, gurajući Džozefinu pred sobom kao štit. Džejn se bacila ka pištolju, ali je usledio pucanj i ona je ustuknula kada je metak digao oblak prašine tek koji centimetar od njene šake. Čak i kada bi uspela da se domogne pištolja, zbog Džozefine ne bi smela da uzvrat vatrom. Džejn je bespomoćno klečala na zemlji dok se Džimi Oto zaustavljao pored zapaljenog automobila, lica obasjanog svetlom pucketavog plamena, sa ružnom masnicom na slepoočnici. Džozefina je cupkala, sa gipsom na nozi, kratko postrizene kose. Džimi joj je pritisnuo pištolj na slepoočnicu, i Džozefini se oči iskolačiše od straha.

„Sklanjaj se od pištolja“, naredi on Džejn. „*Smesta!*“

Pridržavajući slomljeni članak levom rukom, Džejn se s mukom osovala na noge. Prelom je bio toliko bolan da joj je mučnina stegla stomak i isključila joj mozak baš kada joj je najviše bio potreban. Stajala je i ljuljala se dok su joj crne tačke igrale ispred očiju a hladan znoj izbijao po celom telu.

Džimi je pogledao ranjenu sestru, koja je i dalje ležala na stepeništu i ječala. Jednim bezosećajnim pogledom kao da je zaključio da Keri nema spasa i da više ne zaslužuje njegovu pažnju.

Ponovo je pogledao Džejn. „Muka mi je od čekanja“, kazao je. „Reci mi gde je ona.“

Džejn je odmahнула glavom. Crne tačkice su se uskovitlale. „Nemam pojma šta želiš, Džimi.“

„Gde je ona, jebote!“

„Ko?“

Njen odgovor ga je razbesneo. Bez upozorenja je ispalio hitac tik iznad Džozefinine glave. „Medeja“, rekao je. „Znam da se vratila. I sigurno bi stupila u vezu sa tobom, zato pričaj gde je!“

Ta eksplozija joj je pročistila mozak. Uprkos bolu i mučnini, Džejn je sada bila u potpunosti fokusirana, a pažnju je posvetila samo Džimiju. „Medeja je mrtva“, rekla je.

„Ne, nije. Živa je. Ja to odlično znam. I sada je vreme da se poravnaju računi.“

„Zato što je ubila Bredlija? Uradila je ono što je morala.“

„Isto ću i ja.“ Pritisnuo je pištolj na Džozefininu glavu, i u tom trenutku je Džejn shvatila da je on krajnje spreman da povuče obarač. „Ako Medeja neće da dođe da spase kćerku, možda će doći za njenu sahranu.“

Iz tame se začu glas: „Evo me, Džimi. Ovde sam.“

On se ukipi i zagleda ka drveću. „Medeja?“

Pratila nas je.

Medeja je izašla iz šume, bez oklevanja, bez ikakvog straha. Lavica je stigla da spase svoje lavčice i krenula je u bitku sa mračnom rešenošću, pa se zaustavila tek nekoliko koraka ispred Džimija. Gledali su se na svetlom krugu koji je stvarala vatra. „Mene tražiš. Pusti moju kćerku.“

„Nisi se promenila“, prošaputao je on začuđeno. „Sve ove godine, a ti si ostala ista.“

„Baš kao i ti“, odgovorila je Medeja bez prizvuka ironije.

„Ti si bila jedina koju je on želeo. Ona koju nije mogao da ima.“

„Ali Bredli sada nije ovde. Pa zašto onda ovo radiš?“

„Ovo je za mene. Ovo je da bi platila.“ Pritisnuo je cev pištolja na Džozefininu slepoočnicu i Džejn je prvi put videla stravu na Medejinom licu. Ako je ta žena uopšte osećala strah, to nije bio strah zbog sebe, već zbog kćerke. Ključ za uništenje Medeje oduvek je bila Džozefina.

„Ti, Džimi, ne želiš moju kćerku. Imaš mene.“ Medeja je sada uspostavila vlast nad sobom, njen strah je bio skriven iza hladnog prezrivotog pogleda. „Zbog mene si je oteo, zbog mene igraš ove igre sa policijom. Pa evo me sada. Pusti je i tvoja sam.“

„Stvarno?“ Gurnuo je Džozefinu i ona se oteturala na sigurno. Okrenuo je pištolj ka Medeji. Čak i pošto je cev bila uperena u nju, uspela je da izgleda savršeno mirna. Bacila je pogled ka Džejn, pogled koji je govorio: *Privukla sam njegovu pažnju. Ostalo je na tebi. Zakoračila je ka Džimiju, ka pištolju uperenom u njene grudi. Glas joj je postao milozvučan, pa čak i zavodljiv.* „Želeo si me isto koliko i Bredli. Zar ne? Kad smo se prvi put sreli, to sam ti videla u očima. Šta si želeo da mi radiš? Isto što si uradio svim onim drugim ženama? Jesi li ih tucao dok su još bile žive, Džimi? Ili si sačekao da umru? Zato što si ih samo takve hteo, je li? Hladne. Mrtve. Tvoje za čitavu večnost.“

Ništa nije rekao, samo je nastavio da zuri dok se ona približavala. Dok ga je mamila mogućnostima. Bredli ju je godinama progonio, i sada je napokon bila tu, nadomak njegove ruke. Njegova i samo njegova.

Džejnin pištolj je bio na zemlji, samo metar daleko. Polako se pomerala ka njemu, smišljajući redosled poteza. Baci se na zemlju, zgrabi pištolj. Pucaj. Sve će to morati samo levom rukom. Uspeće da opali samo jednom, možda dva puta, pre nego što Džimi uzvrat. Bez obzira na to koliko sam brza, neću moći da ga eliminišem na vreme. Ili ja ili Medeja možemo da stradamo.

Medeja je nastavila da se približava Džimiju. „Progoniš me sve ove godine“, rekla je tiho. „Sada sam ovde i ti ne želiš zaista da se ovo završi ovde i sada, je li? Ti ne želiš zaista da se lov okonča.“

„Ali on jeste gotov.“ Digao je pištolj i Medeja se ukipila. To je bio kraj od koga je bežala tolike godine, kraj koji nije mogla da izmeni ni molbom ili

zavođenjem. Ako je u ovo ušla misleći da može da ovlada čudovištem, sada je uvidela svoju grešku.

„Ovo nije ono što ja želim“, rekao je Džimi. „Rečeno mi je da stvar okončam. I to ću i da uradim.“ Mišići ruke su se zategli kada se spremio da opali.

Džejn se bacila ka svom oružju. Međutim, kada joj se levica stegla oko drške, začula se pucnjava. Okrenula se i noć se zavrtela kao na usporenim snimku, a desetina detalja odjednom je nasrnula na njena čula. Videla je Medeju kako pada na kolena, sa rukama prekrštenim iznad glave. Osetila je jaru plamena i čudnu težinu pištolja u levoj ruci dok ga je dizala a prsti joj se stezali oko drške.

Ali još dok je Džejn ispaljivala prvi hitac, shvatila je da se Džimi Oto već zateturio unazad, da njen metak pogađa metu koja je već krvarila od ranijeg pogotka.

Jasno ocrtan plamenom iza sebe, zateturio se unazad kao Ikar, raširenih ruku, pa je pao na haubu zapaljenih kola i kosa mu je buknila, ovenčavši mu glavu plamenom. Kriknuo je i odvojio se od kola. Buknila mu je i košulja. Zateturio se po dvorištu u očajnom smrtnom plesu pa se srušio.

„*Ne!*“ Bolni krik Keri Oto uopšte nije bio ljudski, već grleni krik umiruće životinje. Polako je, bolno puzala ka bratu, ostavljajući taman trag krvi na šljunku.

„Ne ostavljaj me, dušo. Ne ostavljaj me.“

Bacila se preko njegovog tela, ne obazirući se na plamen, očajnički pokušavajući da ugasi vatru.

„Džimi. *Džimi!*“

Čak i dok je kosa počinjala da joj gori, dok joj je vatra pekla kožu, držala je svog brata u grčevitom zagrljaju. Ostali su tako isprepleteni, tela su im se spajala dok ih je plamen gutao.

Medeja je, nepovređena, ustala. Njen pogled, međutim, nije bio usmeren na zapaljenu tela Džimija i Keri Oto; umesto toga zurila je u šumu.

Ka Bariju Frostu, koji je stajao naslonjen na drvo, i dalje stežući pištolj u ruci.

TRIDESET ŠEST

Bari Frost se nije dobro nosio sa slavom heroja.

Izgledao je pre posramljeno nego junački dok je sedeo u bolničkom krevetu, odeven samo u tanku spavačicu. Pre dva dana su ga premestili u Bostonski klinički centar i od tada je kroz njegovu sobu prošla prava bujica posetilaca željnih da mu čestitaju, od šefa policije do osoblja iz menze Bostonske policije. Tog popodneva, kada je došla Džejn, zatekla je troje posetilaca koji su se još zadržali u džungli od buketa i balona sa natpisom „Brz oporavak!“ Od dece do starica, svi su voleli Frosta, pomislila je dok je gledala sa vrata. I bilo joj je jasno zašto. On je bio dobri momak koji će vedro da vam očisti sneg ispred kuće, da vam pogura auto ili da vam skine uplašenu mačku sa drveta.

Čak će vam i život spasti.

Sačekala je da ostali posetioci odu pre nego što je napokon ušla u sobu. „Je l' možeš da istrpiš još nekoga?“ upitala je.

Slabašno se osmehnuo. „Hej. Nadao sam se da ćeš se zadržati.“

„Ovo je izgleda mnogo popularno mesto. Moram da se izborim sa svim tvojim obožavateljkaama da bih ušla.“ Pošto joj je desna ruka sada bila u gipsu, Džejn se osećala nespretno dok je dovlačila stolicu pored kreveta i sedala. „Čoveče, na šta oboje ličimo“, rekla je. „Kakav žalosni par ranjenika.“

Frost je počeo da se smeje, ali se naglo zaustavio, pošto ga je rana još bolela. Namršten, nagnuo se napred.

„Da pozovem bolničarku“, rekla je.

„Ne.“ Frost diže ruku. „Nije strašno. Neću još morfijuma.“

„Ma zajebi te mačo fore. Ja sam uvek za lekove.“

„Neću da budem drogiran. Hoću da mi večeras bude bistra glava.“

„Što?“

„Alis dolazi u posetu.“

Bilo je bolno čuti prizvuk optimizma u njegovom glasu, pa je skrenula pogled, da joj ne vidi sažaljenje u očima. Alis ne zaslužuje ovog čoveka. On je spadao u dobre momke, pristojne momke, i zato će mu prepući srce.

„Da odem ja?“, upitala je.

„Ne. Ostani još malo.“ Pažljivo se naslonio nazad na jastuke i oprezno uzdahnuo. Trudeći se da izgleda vedro, rekao je: „Kakve su novosti?“

„Sve je potvrđeno. Debi Djuk je zapravo bila Keri Oto. Po rečima gospođe Vilebrant, Keri se u aprilu pojavila u muzeju i ponudila da radi kao volonter.“

„U aprilu? To je bilo nedugo pošto je Džozefina primljena.“

Džejn je klimnula glavom. „Keri je za samo nekoliko meseci uspela da postane nezamenljiva u muzeju. Sigurno je ona ukrala Džozefinine ključeve. Možda je ona ostavila onu kesu sa kosom u dvorištu doktorke Ajls. Omogućila je Džimiju potpuni pristup zgradi. Brat i sestra su u svemu radili zajedno.“

„Zašto bi neka sestra toliko pratila brata kao što je Džimi?“

„To smo mogli da naslutimo one noći. *Afektivna vezanost za brata* - to je bila dijagnoza psihijatra u Džimijevom dosijeu. Juče sam razgovarala sa doktorom Hilcbrihom i rekao je da je Keri jednako težak patološki slučaj kao njen brat. Za njega bi uradila sve, možda bi čak i održavala njegovu tamnicu. Kriminalistički tehničari su u podrumu u Mejnu našli mnogo vlasi i vlakana. Na dušeku ima krvi od više žrtava. Komšije na putu kažu da su ponekad viđali i Džimija i Keri u tom kraju, u isto vreme. Nekoliko nedelja bi proveli u kući, pa bi onda nestali na više meseci.“

„Čuo sam za muževe i žene, serijske ubice. Ali za brata i sestru?“

„I kod njih važi ista dinamika. Slaba ličnost i jaka ličnost. Džimi je bio dominantan, toliko neodoljiv da je mogao da uspostavi potpunu vlast nad osobom kao što je bila njegova sestra. Ili Bredli Rouz. Dok je Bredli bio živ, pomagao je Džimiju u lovu. Bavio se očuvanjem žrtava i nalazio mesta gde će držati tela.“

„Znači on je bio samo Džimijev sledbenik.“

„Ne, obojica su imali neke koristi iz tog odnosa. Tako glasi teorija doktora Hilcbriha. Džimi je ispunjavao mladalačke fantazije o sakupljanju

mrtvih žena dok je Bredli uživljavao opsesiju Medejom Samer. *Ona* im je obojici bila zajednička, jedini plen koji su obojica želela, ali nikako nisu uspevala da uhvate. Čak i pošto je Bredli stradao, Džimi nije prestao da traga za njom.“

„Ali je umesto nje našao njenu kćerku.“

„Verovatno je ugledao Džozefininu sliku u novinama. Ona je pljunuta Medeja i po godinama je tačno mogla biti njena kćerka. Čak se i bavi istim pozivom. Sigurno nije trebalo mnogo istraživanja da se sazna kako Džozefina nije ta za koju se izdaje. Zato ju je posmatrao, i čekao da vidi hoće li se pojaviti majka.“

Frost je odmahnuo glavom. „To je stvarno sumanuta opsesija Medejom. Posle svih tih godina, čovek bi pomislio da će preći na nešto drugo.“

„Sećaš se Kleopatre? Jelene Trojanske? I njima su muškarci bili opsednuti.“

„Jelena Trojanska?“ Nasmejao se. „Čoveče, sva ta arheologija počinje da utiče na tebe. Zvučiš kao doktor Robinson.“

„Stvar je u tome da muškarci umeju da postanu opsesivni. Čovek ume godinama da se pali na istu ženu.“ Tiho je dodala: „Čak i na ženu koja ga ne voli.“

Pocrveneo je i skrenuo pogled.

„Neki ljudi prosto ne umeju da žive dalje“, rekla je, „i pro-traćice život čekajući nekoga koga ne mogu imati.“ Pomislila je na Moru Ajls, još jednu osobu koja želi nekoga koga ne može imati, zarobljenicu sopstvenih želja, sopstvenih loših izbora u ljubavi. One noći kada je bio potreban Mori, otac Danijel Brofi nije bio kod nje. Umesto toga, u kuću ju je primio Entoni Sansone. Sansone je pozvao Džejn da potvrdi je li sigurno da se Mora vrati kući. Ponekad, pomislila je Džejn, osoba koja može da te najviše usreći jeste ona koju previđaš, ona koja strpljivo čeka u prikrajku.

Čuli su kucanje na vratima i Alis je ušla. Odevena u otmen komplet, izgledala je plavlje i zanosnije nego što ju je Džejn pamtila, ali u njenoj lepoti nije bilo topline. Držala se kao da je od mermera, savršeno isklesana, stvorena za gledanje ali ne i za dodirivanje. Žene su se napeto ali učtivo pozdravile, kao da su suparnice. Godinama su delile Frosta, Džejn kao koleginica, Alis kao supruga, a ipak Džejn sa tom ženom nije uspostavila nikakvu vezu.

Ustala je da pođe, ali kada je stigla do vrata, nije mogla da odoli da dobaci: „Budi fina prema njemu. Čovek je heroj.“

Frost me je spasao i sada ću ja da spasem njega, mislila je Džejn dok je izlazila iz bolnice i sedala u auto. Alis će da mu slomi srce, kao što se tkivo može smrskati tečnim azotom i oštrim udarcem čekića. Džejn je to videla u Alisinin očima, mračnu rešenost žene koja je već napustila brak i koja je tu samo da obavi poslednje formalnosti.

Njemu će noćas trebati društvo. Rešila je da se kasnije vrati, da vidi kako je.

Pokrenula je motor i mobilnijoj je zazvonio. Broj joj nije bio poznat.

Kao ni glas čoveka koji ju je pozdravio. „Koleginice, mislim da ste silno pogrešili“, rekao je.

„Molim? Sa kim to razgovaram?“

„Ovde detektiv Portero, iz policije San Dijega. Upravo sam razgovarao sa detektivom Krouom i čuo sam šta se to sve kod vas desilo. Tvrdite da ste likvidirali Džimija Ota.“

„Nisam ja, nego moj partner.“

„Pa, znate, koga god da ste sredili, to nije bio Džimi Oto. Pošto je on ubijen ovde pre dvanaest godina. Ja sam vodio tu istragu, tako da znam. I moram da ispitam tu ženu koja ga je ubila. Je li ona u pritvoru?“

„Medeja Samer ne ide nikuda. Biće ovde u Bostonu, kad god poželite da razgovarate s njom. Ja vam garantujem da je to u San Dijegu bilo potpuno opravdano. Čista samoodbrana. A čovek koga je ubila nije bio Džimi Oto. Zvao se Bredli Rouz.“

„Ne, nije. Džimija je identifikovala rođena sestra.“

„Keri Oto vas je slagala. To nije bio njen brat.“

„Imamo DNK materijal koji to dokazuje.“

Džejn zastade. „Kakav DNK materijal?“

„Izveštaj nije bio u dosijeu koji sam vam poslao zato što je test obavljen tek nekoliko meseci pošto smo zatvorili slučaj. Vidite, Džimi je bio osumnjičeni za ubistvo u jednom drugom slučaju. Oni su nas pozvali zato što su hteli da budu potpuno sigurni da je osumnjičeni mrtav. Tražili su DNK uzorak od Džimijeve sestre.“

„Kerinu DNK?“

Portero je nestrpljivo uzdahnuo, kao da razgovara sa malo-umnicom. „Da, detektivko Ricoli. Njenu DNK. Želeli su da dokažu da je pokojnik zaista njen brat. Keri Oto je poslala bris iz usta, i uporedili smo ga sa žrtvinom DNK. Poklapali su se kao članovi porodice.”

„To nije moguće.”

„Hej, znate šta kažu za DNK. DNK nikada ne laže. Po nalazima naše laboratorije, Keri Oto je definitivno srodnica čoveka koga smo iskopali iz onog dvorišta. Ili je Keri imala *još jednog* brata koji je ubijen ovde u San Dijegu, ili vas je Medeja Samer lagala. I nije pucala u čoveka u koga kaže da jeste.”

„Keri Oto nije imala još jednog brata.”

„Tako je. Prema tome, Medeja Samer vas je lagala. Je li ona u pritvoru?”

Džejn nije odgovorila. U glavi joj je poput moljaca lepršalo desetak grozničavih misli, a nije mogla da uhvati ni jednu jedinu.

„Gospode”, reče detektiv Portero. „Nemojte mi reći daje ona na slobodi.”

„Javiću vam se”, reče Džejn i prekide vezu. Sedela je u kolima i zurila kroz vetrobran. Videla je dva doktora kako dostojanstveno izlaze iz bolnice praćeni lepršanjem belih mantila. Sigurni su u sebe, tako hodaju, kao dva čoveka koji ne znaju šta su sumnje, dok su nju sumnje potpuno skolile. Džimi Oto ili Bredli Rouz? Kog čoveka je Medeja ubila u svojoj kući pre dvanaest godina, i zašto ju je zbog toga lagala?

Koga je Frost zaista ubio?

Pomislila je na ono što je videla te noći u Mejnu. Smrt Keri Oto. Smrt čoveka za koga je pretpostavljala da je Kerin brat. Medeja ga je oslovila sa *Džimi*, i on se odazvao na to ime. Znači on *sigurno* jeste bio Džimi Oto, kao što je Medeja tvrdila.

Ali DNK je bila prepreka na koju je stalno naletala, neboriv dokazni materijal koji je sve kvario. Po DNK, u San Dijegu nije poginuo Bredli, već neki blizak srodnik Keri Oto.

Postoji samo jedan zaključak. *Medeja nas je lagala.*

A ako puste da se Medeja izvuče, izgledaće kao da su potpuno nesposobni. Majku mu, pomislila je, mi *jesimo* nesposobni, a dokaz je u toj DNK. Jer, kao što je detektiv Portero rekao, DNK ne laže.

Ukucala je Krouov broj u telefon i iznenada se ukipila.

Ili možda nije tako?

TRIDESET SEDAM

Kćerka joj je spavala. Džozefinina kosa će ponovo izrasti, modrice su već izbledele, ali dok je Medeja posmatrala Džozefinu na slabom svetlu spavaće sobe, pomislila je kako ona izgleda mlado i ranjivo kao dete. Na neki način ona jeste ponovo postala dete. Zahtevala je da joj u sobi ostane upaljeno svetlo. Nije želela da ostane sama na duže od sat ili dva. Medeja je znala da je taj strah privremen, da će s vremenom Džozefina ponovo steći hrabrost. Zasada je ratnica u njoj bila uspavana i skupljala je snagu, ali će se vratiti. Medeja je poznavala svoju kćerku baš kao što je poznavala sebe, i unutar tog krhkog tela kucalo je srce lavice.

Medeja se okrenula da pogleda Nikolasa Robinsona, koji ih je posmatrao sa vrata sobe. On je primio Džozefinu u svoju kuću i Medeja je znala da će ona tu biti bezbedna. Za poslednjih nedelju dana upoznala je tog čoveka i sada mu je verovala. Možda nije bio uzbuđljiv i možda je malčice previše pedantan i intelektualan, ali je po mnogo čemu drugom bio odličan za Džozefinu. I bio je posvećen. To je za Medeju bilo najvažnije kod muškarca. Proteklih godina je retko kome verovala, i u njegovim očima je videla istu onu postojanu odanost koju je nekada videla u očima Džeme Hamerton. Džema je umrla za Džozefinu.

Verovala je da bi i Nikolas bio na to spreman.

Dok je izlazila iz kuće, čula ga je kako navlači rezu iza nje, i osetila je sigurnost da će, šta god da se desi, Džozefina biti u sigurnim rukama. Na to je jedino mogla da se osloni i to joj je dalo hrabrosti da sedne u auto i odveze se na jug, ka gradu Miltonu.

Tamo je iznajmila kuću koja se usamljena dizala na prostranom i zakorovljenom placu. Bila je puna miševa i noću ih je čula dok je ležala u krevetu, pokušavajući da odredi ima li zloslutnijih zvukova od glodara. Nije

joj bilo drago što se noćas vraća tamo, ali je svejedno vozila dalje i u retrovizoru je videla farove automobila koji je prati.

Svetla su je pratila sve do Miliona.

Kada je ušla, osetila je mirise stare kuće, prašinu i stare tepihe, sa možda nešto spora plesni. Čitala je negde da od plesni čovek može da se razboli. Mogu da onesposobe pluća, da okrenu imuni sistem protiv čoveka, i da na kraju ubiju. Poslednji stanar kuće bila je osamdesetsedmogodišnja žena koja je tu i umrla; možda ju je plesan dokrajčila. Osetila je kako udiše smrtonosne trunčice dok je išla kroz kuću, proveravajući, kao i uvek, jesu li prozori zatvoreni i zaključani, i bilo joj je pomalo ironično što je zbog svoje opsednutosti bezbednošću sada primorana da diše vazduh koji bi mogao da je otruje.

U kuhinji je skuvala jaku, pravu kafu. Ono što je istinski želela bila je votka-tonik, i čežnja je bila žestoka, kao da je narkomanka. Samo gutljaj alkohola bi joj smirio živce i rasterao osećaj jeze koji kao da je prožimao svaki kutak kuće.

Ovo međutim nije bila noć za votku, pa se zato oduprla tom porivu. Umesto toga je ispila šolju kafe, taman dovoljno da joj se misli izoštre, ali da joj ne prorade živci. Morala je da bude smirena.

Pre nego što je legla u krevet, poslednji put je provirila kroz prozor. Ulica je bila mirna, tako da možda noćas ne bude ta noć. Možda je dobila još jedno pomilovanje. Ako je tako, ono će biti samo privremeno, baš kao da se svakog jutra budi u ćeliji za osuđeničke na smrt, ne znajući je li to dan kada će je odvesti na gubilište. Neizvesnost dana kada će skončati može osuđenika oterati u ludilo.

Krenula je hodnikom ka spavaćoj sobi, osećajući se kao taj osuđenik, pitajući se hoće li i ova noć proći mirno kao prethodnih deset. Nadala se da će biti tako, a ipak je znala da se tako samo odlaže ono neizbežno. Na kraju hodnika se osvrnula ka predsoblju, još jednom je proverila pre nego što je ugasila svetlo. Kada je u predsoblju zavladao mrak, kroz prozor je ugledala treptaj farova automobila u prolazu. Automobil je išao polako, kao da vozač natenane, pažljivo osmatra kuću.

Tada je znala. Osetila je jezu, poput leda koji joj se kristalizovao u venama. *Biće noćas.*

Iznenada se tresla. Nije se osećala spremno za to, i ponovo je osetila

iskušenje da se vrati strategiji koja joj je pomogla da preživi gotovo tri decenije: bekstvu. Međutim, bila je obećala sebi da će ovog puta ostati i da će se boriti. Ovog puta nije bila reč o životu njene kćerke, već samo o njenom. Bila je spremna da na kocku stavi sopstveni život, ako će to značiti da će napokon biti slobodna.

Ušla je u tamu spavaće sobe, gde su zavese bile previše tanke. Ako uključi svetlo, njena silueta će se lako videti kroz prozor. Ako je ne vidi, neće moći da bude plen, tako da je ostavila sobu u mraku. Brava je bila slaba i uljezu ne bi trebalo duže od minuta da je savlada, ali taj dragoceni minut možda joj bude neophodan. Zaključala je vrata i krenula ka krevetu.

I čula tih dah u senkama.

Od zvuka se čitava naježila. Dok se ona bavila zaključavanjem vrata, proveravanjem prozora, uljez je već čekao u njenoj kući. U njenoj spavaćoj sobi.

Mirno je rekao: „Skloni se od vrata.”

Jedva da je videla njegov bezlični obris u uglu, kako sedi u stolici. Nije morala da ga vidi; znala je da drži pištolj. Poslušala ga je.

„Ovo ti je velika greška”, rekla je.

„Ono od pre dvanaest godina je bila tvoja velika greška, Medeja. Kakav je to osećaj pucati nezaštićenom momku u potiljak? Momku koji ti nikada nije uradio ništa nažao.“

„Bio je u mojoj kući. Bio je u sobi moje kćerke.“

„Ništa joj nije uradio.”

„Mogao je.”

„Bredli nije bio nasilan. Bio je bezopasan.”

„Ali njegovo društvo nije bilo bezopasno, i ti to znaš. Znao si kakvo je stvorenje Džimi Oto.”

„Nije Džimi ubio mog sina. *Ti* si ga ubila. Džimi je bar bio dovoljno pristojan da me pozove te noći kada se to desilo. Da mi kaže da Bredlija više nema.”

„Ti to zoveš *pristojan*? Džimi te je iskoristio, Kimbale.”

„A ja sam iskoristio njega.”

„Da nađe moju kćerku?”

„Ne, ja sam našao tvoju kćerku. Platilo sam Sajmonu da je zaposli, da bude tamo gde mogu da je držim na oku.“

„I nije te bila briga šta joj je Džimi uradio?" Uprkos tome što je u nju bio uperen pištolj, Medeja je besno digla glas. „Ona je tvoja *unuka!*“

„On bi je pustio da živi. Tako sam se dogovorio s Džimijem. Trebalo je da je pusti kada se ovo okonča. Želeo sam samo *tvoju* smrt.“

„To ti neće vratiti Bredlija.“

„Ali će zatvoriti krug. Ti si mi ubila sina. Moraš da platiš za to. Jedino mi je žao što Džimi to nije mogao da obavi.“

„Policija će znati da si ti kriv. Svega ćeš se odreći, samo da bi se osvetio?“

„Da. Zato što sa mojom porodicom niko ne sme nekažnjeno da se zajebava.“

„Unesrećićeš svoju ženu.“

„Moja žena je mrtva“, rekao je, i te njegove reči zakotrljale su se kroz tamu kao hladno kamenje. „Sintija je sinoć umrla. Sve što je želela, sve o čemu je sanjala, bilo je da ponovo vidi našeg sina. Ti si joj otela tu mogućnost. Hvala bogu što nikada nije saznala istinu. To je jedino od čega sam uspeo da je zaštitim - od saznanja da je naš dečak ubijen.“ Duboko je udahnuo, miran i rešen. „Sada mi je ostalo da uradim još samo ovo.“

Kroz tamu je videla kako on diže ruku, i znala je da je pištolj uperen u nju. Znala je da je ono što će se sledeće desiti odavno trebalo da se desi, da je to pokrenula one noći pre dvanaest godina, kada je Bredli stradao. Ovaj noćasnji pucanj biće samo odjek onog ranijeg pucnja, odjek sa dvanaest godina zakašnjenja. Bila je to jedna bizarna vrsta pravde, i ona je razumela zašto će se to desiti, zato što je i sama bila majka, i da neko naudi njenom detetu, i ona bi zahtevala osvetu.

Nije krivila Kimbala Rouza zbog onoga što će uraditi.

Osetila se čudno spremna kada je on povukao obarač a metak je udario u grudi.

TRIDESET OSAM

Ovde bi sve moglo da se okonča, mislim, dok ležim na podu. Grudi mi gore od bola i jedva mogu da dišem. Kimbal treba samo da načini nekoliko koraka bliže meni i da mi puca u glavu i tako me dokrajči. Međutim, hodnikom jure koraci i znam da ih i on čuje. Zarobljen je u ovoj sobi, sa ženom u koju je upravo pucao. Oni provaljuju vrata - vrata koja sam glupo zaključala, misleći da ću tako biti bezbedna od uljeza. Nisam očekivala da ću sprečiti put svojim spasiocima, policajcima koji su me pratili kući, koji su me držali na oku čitave ove nedelje, čekajući napad. Svi smo noćas grešili, možda i fatalno. Nismo očekivali da će se Kimbal ušunjati u kuću dok mene ne bude; nismo očekivali da će me već čekati u spavaćoj sobi.

Najveću grešku ipak je napravio Kimbal.

Drvo puca i vrata se uz tresak otvaraju. Policajci su poput bikova koji jure. Uleću, viču, prati ih bat koraka i prodorni miris znoja i agresije. Zvuči kao stampedo, ali neko onda uključuje svetlo i vidim da su to samo četvorica detektiva, i da su pištolje uperili u Kimbala.

„Baci oružje!“, naređuje jedan detektiv.

Kimbal izgleda previše ošamućeno da bi reagovao. Oči su mu jame pune bola, lice mu je mlitavo i puno neverice. On je čovek navikao da izdaje naređenja, a ne da ih izvršava, i sada stoji bespomoćno stežući pištolj, kao da mu je zalepljen za ruku i da ne može da ga pusti, čak i da to želi.

„Samo spustite pištolj, gospodine Rouze“, kaže Džejn Ricoli. „Pa možemo da porazgovaramo.“

Nisam je videla kako ulazi. Detektivi, mnogo krupniji od nje, zaklonili su mi vidik. Ali sada ona prolazi između njih, sitna i neustrašiva žena, silno samopouzdana, bez obzira na to što joj je ruka u gipsu. Gleda u mom pravcu, ali je to samo hitar pogled, da potvrdi da *ne* krvarim. Onda se ponovo

usredsređuje na Kimbala.

„Sve će biti lakše ako samo spustite pištolj.“ Detektivka Ricoli to govori, kao majka koja pokušava da umiri uzrujano dete. Drugi detektivi zrače nasiljem i testosteronom, ali Ricolijeva deluje savršeno mirno, mada jedino ona u ruci nema oružje.

„Previše ljudi je već stradalo“, kaže ona. „Hajde da to sada završimo.“

On odmahuje glavom, što nije prkosan nego jalov pokret. „Sada više nije važno“, šapuće. „Sintije više nema. Neće morati i ovo da pretrpi.“

„Sve ove godine ste krili Bredlijevu smrt od nje?“

„Kada se to desilo, bila je bolesna. Toliko bolesna da sam mislio da neće preživeti ni mesec dana. Mislio sam da je bolje da umre a da to ne čuje.“

„Ali ona je preživela.“

Umorno se smeje. „Bolest se povukla. Bilo je to jedno od onih neočekivanih čuda i potrajalo je dvanaest godina. Zato sam morao da održavam laž. Morao sam da pomažem Džimiju da prikrije istinu.“

„Telo je identifikovano pomoću brisa vaše žene. To je bila njena DNK, a ne DNK Keri Oto.“

„Morali smo da ubedimo policiju da je telo Džimijevo.“

„Džimiju Otu je mesto bilo u zatvoru. Štitili ste ubicu.“

„Štitio sam *Sintiju*.“

Štitio ju je od bola za koji veruje da sam ga ja nanela njegovoj porodici pre dvanaest godina. Mada odbijam da priznam bilo koji greh sem samoočuvanja, priznajem da Bredlijeva smrt nije uništila samo jedan život. Vidim uništenje u Kimbalovom namučenom licu. Nije čudo što želi osvetu, nije čudo što je nastavio da me traži svih ovih dvanaest godina, da me progoni jednako opsesivno kao Džimi Oto.

Još nije predao pištolj, uprkos streljačkom stroju detektiva koji sada stoje ispred njega sa uperenim oružjem. Ono što se sledeće dešava nije iznenađenje ni za koga prisutnog. Vidim to u Kimbalovim očima jednako jasno kao u očima Džejn Ricoli. Prihvatanje. Mirenje sa sudbinom. Bez ikakvog uvoda, bez oklevanja, on gura cev pištolja sebi u usta i povlači obarač.

Detonacija širi grimiznu mrlju krvi na zidu. Noge mu klecaju i telo mu se ruši kao džak pun kamenja.

Ovo nije prvi put da vidim smrt. Sada bi već trebalo da sam imuna na

takve prizore. Ali dok zurim u njegovu uništenu glavu, u krv koja lije iz razbijene lobanje i širi se po podu spavaće sobe, iznenada mi se čini da se gušim. Kidam bluzu i grabim pancirni prsluk koji je Džejn Ricoli zahtevala da obavezno nosim. Mada je prsluk zaustavio metak, udarac me još boli. Metak će sigurno ostaviti masnicu. Skidam prsluk i bacam ga u stranu. Nije me briga što četiri muškarca u sobi vide moj brus. Čupam mikrofon i žice zalepljene na kožu, uređaj koji mi je noćas spasao život. Da nisam bila ozvučena, da policija nije prisluškivala, ne bi čuli moj razgovor s Kimbalom. Ne bi znali da je on već u kući.

Napolju se približavaju krici sirena.

Zakopčavam bluzu, ustajem, i pokušavam da ne gledam telo Kimbala Rouza dok izlazim iz sobe.

Napolju toplu noć ispunjavaju krčanje voki-tokija i rotirajuća svetla policijskih automobila. Jasno sam vidljiva na tom kaleidoskopskom sjaju, ali ne uzmičem od svetla. Prvi put za četvrt veka, ne moram da se krijem u senkama.

„Dobro ste?“

Okrećem se i vidim detektivku Ricoli kako stoji pored mene.

„Jesam“, odgovaram.

„Žao mi je zbog ovoga što se desilo. Nije trebalo da vam priđe toliko blizu.“

„Ali sada je gotovo.“ Udišem opojni vazduh slobode. „Jedino je to bitno. Napokon je gotovo.“

„Još vas čekaju mnoga pitanja policije u San Dijegu. O Bredlijevoj smrti. O tome šta se desilo one noći.“

„Umeću sa tim da se nosim.“

Sledi tišina. „Da, umećete“, kaže ona. „Sigurna sam da ćete umeti da se sa svime nosite.“ Čujem tihi prizvuk poštovanja u njenom glasu, istog poštovanja koje sam naučila da osećam prema njoj.

„Mogu li sada da idem?“ pitam.

„Pod uslovom da znamo gde ste.“

„Znate gde ćete me naći.“ *Biću tamo gde je moja kćerka.* Kratko dižem ruku u znak pozdrava i odlazim do svog automobila.

Mnogo godina sam maštala o ovom trenutku, o danu kada neću morati da se osvrćem preko ramena, kada ću napokon moći da se odazivam na

sopstveno ime, bez straha od posledica. U snovima to je bio trenutak blistave radosti, trenutak kada će se oblaci razići, šampanjac poteći a ja ću od sreće uskliknuti do neba. Ali ova stvarnost nije ono što sam očekivala. Ono što osećam umesto grozničave, neobuzdane sreće nekako je prigušenije. Osećam olakšanje, umor i pomalo izgubljenost. Sve te godine strah je bio moj stalni pratilac; sada moram naučiti da živim bez njega.

Dok vozim na sever, osećam kako se strah ljušti poput slojeva starih zavoja koji lepršaju na vetru i nestaju u noći. Oslobađam ih se. Oslobađam se svega i vozim na sever, ka maloj kući u Čelsiju.

Ka svojoj kćerki.

Sken i obrada: *BABAC*

IZJAVE ZAHVALNOSTI

Dugujem izuzetno veliku zahvalnost doktoru Džonatanu Eljasu iz konzorcijuma za proučavanje mumija *Akmim* iDžoun Poter iz umetničkog centra *Frensis Leman Leb* koledža Vasar, što su mi dozvolili da učestvujem u uzbudljivom skeniranju Šep en Mina. Mnogo hvala i Lindi Marou na sjajnim lektorskim savetima, Selini Voker na oštroumnim uvidima, i mojoj neumornoj agentkinji Meg Ruli iz agencije *Džejn Rotrozen*.

Najviše od svega, hvala mom suprugu Džekobu. Na svemu.

O AUTORU

Tes Geritsen je Amerikanka kineskog porekla rođena 1953. godine. Iako je odmalena pisala, na nagovor roditelja završila je studije antropologije na Univerzitetu Stenford, a zatim i medicinu na Univerzitetu Kalifornija u San Francisku. Kao lekar radila je u Honoluluu.

U vreme porodijskog odsustva ponovo se vratila pisanju i odlučila da jednu od svojih priča pošalje na lokalni književni konkurs. Osvojila je prvu nagradu i stekla neophodno samopouzdanje da nastavi sa pisanjem. Godine 1996. posvetila se žanru forenzičkih i medicinskih kriminalističkih romana.

Dobitnica je nagrade *Nero Wolfe* za roman *Nestala* i nagrade *Rita* za roman *Hirurg*. Kritičari širom sveta hvale njene romane, a *Publishers Weekly* proglasio ju je kraljicom medicinskog trilera.

Njene knjige prevedene su na 31 jezik i širom sveta je prodato više od 15 miliona primeraka.

Živi u Mejnu.

1 Igra reči - na engleskom reči *mummy* (mumija) i *mommy* (mama) veoma slično zvuče. (Prim, prev.)

2 Mr. Goodwrench - majstor iz popularnih reklama firme *Dženeral motors*.(Prim, prev.)